

Svezak 15

Časopis Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja

Godina XV
Svibanj 2013.
www.drustvo-knjiznicara-bpkp.hr
dk.bpkp@gmail.com
svezak.urednistvo@gmail.com

Tema broja: Knjižnice u virtualnom svijetu

PROGRAMSKI PAKET ZA UPRAVLJANJE KNJIŽNICAMA NOVA VERZIJA METELWIN PROGRAMA

Neke novosti koje sadrži novi program:

- Potpuno redizajnirano još bolje i preglednije sučelje programa
- Poslovna grafika (direktno integrirana u sam program)
- Novi dizajn besplatne stranice za pretraživanje koja se može integrirati u Vašu matičnu WEB stranicu
- Program radi na svim Microsoft Windows platformama (32 i 64-bitnim, uključujući Windows 7 i Windows 8)

NOVO
DIGITALIZIRANA ZBIRKA
ZBORNIKA PROLJETNE ŠKOLE
ŠKOLSKIH KNJIŽNIČARA RH

(<http://library.foi.hr/zbirke/proljetna-skola/index.php>)

Više od 1100 knjižnica u sustavu

Licenca je trajna i bez obaveznih mjesečnih plaćanja.
Ne zahtijeva dodatnu programsku ili strojnu opremu.

Svi korisnici koji su u sustavu održavanja mogu nadograditi postojeći program besplatno, a ostali korisnici mogu to učiniti po simboličnoj cijeni.

Nazovite nas za dopunu Vašeg programa
i za sve dodatne informacije.

INFORMACIJE :

POINT d.o.o. tel: 042 206-306
Vidovečka 56b fax: 042 206-308
42000 Varaždin mob: 098 284-350

mail: point@point-vz.hr
web: <http://library.foi.hr/dlib>

UVODNIK	3
IZ RADA DRUŠTVA	
O radu Društva u proteklom razdoblju, <i>Lucija Miškić</i>	4
30. skupština Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja, Bjelovar, 18. svibnja 2012., <i>Ljiljana Vugrinec</i>	5
Nagrade najknjižničarima, <i>Lucija Miškić</i>	6
TEMA BROJA: KNJIŽNICE U VIRTUALNOM SVIJETU	
Ima li mjesta za knjižnice u on-line svijetu? Razgovor s Krešimirom Macanom, <i>Vinka Jelić-Balta</i>	7
Knjižnice i knjižničari na Facebooku - Kako iskoristiti prednosti i izbjeći zamke?, <i>Ivana Hebrang Grgić</i>	8
Biti ili ne biti prisutni na društvenim mrežama – to je pitanje!, <i>Lucija Miškić</i>	12
Grupa knjižničara na Facebooku, <i>Dejana Kurtović, Marijana Pađen Jurišić, Denis Vincek</i>	14
Pinterest i knjižnica, <i>Maja Gačan, Ida Indir, Petar Lukačić</i>	15
Digitalna zbirka školske knjižnice - Uvod u problem organizacije sadržaja na mrežnim stranicama školskih knjižnica, <i>Josip Strija</i>	17
Školska lektira u virtualnom svijetu, <i>Antonija Šikulec</i>	18
Izrada mrežno dostupnoga obrasca za informacijski upit uz pomoć Google Docsa, <i>Tanja Kolar Janković, Josip Strija</i>	20
Radionica o Glogsteru za školske knjižničare, <i>Tatjana Kreštan</i>	21
Knjižnica bez knjiga – što o njoj misle naši korisnici?, <i>Damir Balković</i>	22
IZ NARODNIH KNJIŽNICA	
Kampanja Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ Koprivnica povodom kandidature za Knjižnicu godine, <i>Dijana Sabolović-Krajina</i>	23
Kako privući pozornost na potrebu nove zgrade Knjižnice u Koprivnici, <i>Dijana Sabolović-Krajina</i>	23
Suradnja Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ Koprivnica i Medijskog sveučilišta, <i>Dijana Sabolović-Krajina</i>	24
Stručna obrada periodike u Knjižnici i čitaonici „Fran Galović“ Koprivnica, <i>Ranka Janus</i>	25
Kreativno igranje: poticanje čitanja uz pomoć računalnih igara, <i>Petar Lukačić</i>	26
Sudjelovanje koprivničkog bibliobusa u obilježavanju Dana hrvatskih knjižnica, <i>Ljiljana Vugrinec</i>	26
Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica – <i>Zelena knjižnica</i> , <i>Danijela Petrić, Maja Gačan</i>	27
Čitajte na drugačiji način – slušajte zvučne knjige, <i>Ida Indir</i>	27
Zelena knjižnica energetske efikasnosti (ZeeK) u Križevcima, <i>Marjana Janeš-Žulj</i>	28
Prozor prema svijetu, <i>Igor Kuzmić</i>	29
Povijest čitanja u Bjelovaru, <i>Ilija Pejić</i>	30
Od Pionirskog do Dječjeg odjela, <i>Jasna Gambiroža</i>	32
Poticanje čitanja: njemačka iskustva i hrvatske perspektive, <i>Snježana Berak</i>	33
Govorimo znakovni, <i>Snježana Berak</i>	34
Prvi radni tjedan u Gradskoj knjižnici Đurđevac, <i>Ana Molnar</i>	35
Informatizacija knjižnog blaga u samostanskoj crkvi sv. Roka, <i>Višnja Romaj</i>	36
Posjet Gradske knjižnice i čitaonice u Virovitici ustanovama za osobe starije životne dobi, <i>Nela Krznarić</i>	37
Gradska knjižnica Slavka Kolara Čazma dobila svoj Festival književnosti, <i>Vinka Jelić-Balta</i>	37
Knjižnica – nezaobilazno mjesto za turiste, <i>Kristian Ujlaki</i>	38
Križevci – Izložba o Nemčiću i Vukotinoviću, <i>Martina Poturiček</i>	38
Informatičke radionice za mame, <i>Snježana Berak</i>	39
Znanost djeci, <i>Snježana Berak</i>	39
Đurđevačka Gradska knjižnica u Noći knjige, <i>Anica Šabarić</i>	40
Knjižničarka: autorica knjige za djecu, <i>Anica Šabarić</i>	40
Mali Romi, <i>Katarina Pavlović</i>	40
Svemir jedne duše kao božićni dar, <i>Anica Šabarić</i>	41
Leonardov bicikl, <i>Katarina Pavlović</i>	41
Ravnateljica virovitičke Knjižnice u Who is who in Croatia, <i>Višnja Romaj</i>	41
Gimnazijalci na radionicama u Gradskoj knjižnici Đurđevac, <i>Duška Vergić</i>	42
Fantastični Facebook, <i>Mirjana Kotromanović</i>	42
Ljubavologija u Gradskoj knjižnici i čitaonici Slatina, <i>Ana Knežević</i>	43
Imaš fejs? u Slatini, <i>Ana Knežević</i>	43
Ljetne radionice u Slatini, <i>Ana Knežević</i>	44
Jabučiće posjetile Gradsku knjižnicu i čitaonicu Slatina, <i>Ana Knežević</i>	44
Knjižnica u korak s novim tehnologijama: e-čitač i tablet, <i>Romana Lautar</i>	44
Razglednica iz Čazme, <i>Romana Lautar</i>	45
Hrvatska autorska naknada, <i>Danko Tkalec</i>	46
IZ ŠKOLSKIH KNJIŽNICA	
Punimo škrinje dječjeg srca pričama – Pet godina provođenja programa čitanja priča učenicima, <i>Nataša Karlovčec</i>	47
Češka u srcu – Tjedan češke kulture u knjižnici Tehničke i Obrtničke škole Bjelovar, <i>Katarina Belančić, Rajna Gatalica</i>	48
Čitanje kao most između generacija, <i>Katarina Belančić, Rajna Gatalica</i>	49
S Nemčićem na put po Hrvatskoj – Obilježavanje 200. obljetnice rođenja Antuna Nemčića Gostovinskog, <i>Luca Matić</i>	50
Izložba Ispeci pa prodaj, Hrvatski školski muzej Zagreb, 4.-21. listopada 2012., <i>Tatjana Kreštan, Tatjana Petrinc</i>	51
Kako doći do knjiga na engleskome jeziku? Školski projekt R.E.A.D., <i>Ana Huzjak Kišivan, Duška Vergić</i>	52
Nastavnici u školskoj knjižnici – Čitateljski susret povodom Europskog dana jezika, <i>Suzana Knežević</i>	52
Straničnici s druge strane svijeta – Međunarodni projekt Bookmark, <i>Jerko Barišić, Antonija Šikulec, Suzana Pušić</i>	53
Potičemo i promičemo obiteljsko čitanje – Nacionalni projekt Čitamo mi, u obitelji svi, <i>Stjepana Kadić</i>	54
Tulum s knjigom u ruci – Poticanje čitanja kroz projekt Tulum s(l)ova, <i>Margareta Popčević, Suzana Knežević</i>	55

SADRŽAJ

Zvijezde – čitaju! Projekt poticanja čitanja Čitanjem do zvijezda, <i>Adrijana Hatadi</i>	56
Međuskoljski književni kviz – Županijski projekt poticanja čitanja lektire, <i>Dejana Kurtović</i>	57
Martina prva knjiga – Promocija slikovnice nagrađene na državnom natječaju <i>Moja prva knjiga</i> , <i>Nikolina Sabolić</i>	58
Poboljšajmo čitanje – Programi poticanja čitanja za sve uzraste, <i>Lidija Levačić Mesarov</i>	58
Motivacija za proučavanje zavičajne baštine bilogorskog kraja – Susret s Gordanom Martom Matunci, <i>Mirjana Milinović</i>	59
Kako nastaje časopis? Radionica u Tjednu cjeloživotnog učenja, <i>Nikolina Sabolić</i>	59
Kak' bi naši stari rekli - Susret sa zavičajnim piscem Antunom Tonijem Šramekom, <i>Jerko Barišić</i>	60
Kako do pomoćnog knjižničara u školskoj knjižnici?, <i>Dejana Kurtović</i>	60
Od Knjigomjera do književnog susret, <i>Marijana Pađen Jurišić</i>	61
Piramida od knjiga, <i>Ana Demut</i>	61
Upoznajmo različite vrste knjižnica, <i>Sanja Pajnić</i>	61
Nova školska knjižnica u Voćinu, <i>Ljerkica Medved</i>	62
Nova školska knjižnica u Kalinovcu, <i>Antonija Šikulec</i>	62
U spomen - obilježavanje godišnjice Seljačke bune, Tanja Kolar Janković	62
IZ SPECIJALNIH KNJIŽNICA	
Stručna praksa u knjižnici Visokog gospodarskog učilišta u Križevcima, <i>Sandra Kantar</i>	63
STRUČNI SKUPOVI I TEME	
Mi imamo bibliobus! A vi?, 11. okrugli stol i 5. festival hrvatskih bibliobusa, Koprivnica, 19. travnja 2013., <i>Ljiljana Vugrinec</i>	64
Međunarodni stručni skup Knjižnica – središte znanja i zabave, Karlovac, 17. - 18. rujna 2012., <i>Maja Gačan</i>	65
Stručno usavršavanje nastavnika i stručnih suradnika u zemljama EU, <i>Rajna Gatalica</i>	65
Izveštaj Stručnog vijeća šk. knjižničara osnovnih i srednjih škola Koprivničko-križevačke županije, <i>Adrijana Hatadi</i>	67
Stručni skup Knjižnice u procjepu: stručna obrada neknjižne građe, Sisak, 13. - 14. prosinca 2012., <i>Ranka Janus</i>	67
Kreativno igranje: poticanje čitanja uz pomoć računalnih igara, Beograd, 16. - 17. studenoga 2012., <i>Petar Lukačić</i>	68
Županijsko stručno vijeće šk. knjižničara Bjelovarsko-bilogorske županije od skupštine do skupštine, <i>Mirjana Milinović</i>	68
1. međunarodna konferencija stručnjaka na temu rane pismenosti, Leipzig, 12. - 14. ožujka 2013., <i>Danijela Petrić, Jasminka Vajzović</i>	70
Školske knjižnice u multikulturalnom okruženju, 3. okrugli stol za školske knjižnice, Daruvar, 19. lipnja 2012., <i>Zorka Renić</i>	72
Pregled rada Županijskog stručnog vijeća školskih knjižničara Virovitičko-podravne županije, <i>Josip Strija, Tanja Kolar Janković</i>	74
Razvoj tima u knjižnici: interaktivno predavanje, Zagreb, 28. ožujka 2012., <i>Josipa Strmečki</i>	74
Chat – Pitajte knjižničare, Zagreb, 16. studenoga 2012., <i>Josipa Strmečki</i>	75
2. festival hrvatskih digitalizacijskih projekata, Zagreb, 19. - 20. travnja 2012., <i>Kristian Ujlaki</i>	75
Iznimno bogat program Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ Koprivnica u Tjednu cjeloživotnog učenja (24. - 30. rujna 2012.), <i>Kristian Ujlaki</i>	75
3. okrugli stol Iskustva u radu s romskom djecom u dječjim vrtićima, školama i knjižnicama na koprivničkom području, Koprivnica, 27. ožujka 2012., <i>Kristian Ujlaki</i>	76
Stručni skup Druga prilika: izazovi i perspektive u radu s beskućnicima, Zagreb, 31. svibnja 2012., <i>Jasminka Vajzović</i>	77
Smjernice za rad školskog knjižničara u teoriji i praksi, 24. proljetna škola školskih knjižničara, Dubrovnik, 21. - 24. ožujka 2012., <i>Zdenka Venus-Miklić</i>	77
Knjižničar u akciji, Stručno savjetovanje o narodnim i pokretnim knjižnicama, Maribor, 6. - 8. rujna 2012., <i>Ljiljana Vugrinec</i>	80
38. skupština Hrvatskog knjižničarskog društva u Osijeku, Osijek, 26. - 28. rujna 2012., <i>Ljiljana Vugrinec</i>	81
Svjetski kongres i 79. generalna konferencija IFLA-e Libraries now! – inspiring, surprising, empowering, Helsinki, Finska, 11. - 16. kolovoza 2012., <i>Dijana Sabolović-Krajina</i>	82
Radionica IFLA Regionalna suradnja: izazov i prilika, Zagreb, 2. - 3. srpnja 2012., <i>Vinka Jelić-Balta</i>	83
KNJIŽNICE U SVIJETU	
Suradnja sa sestrinskom knjižnicom iz Finske, <i>Kristian Ujlaki</i>	84
Hrvatska knjiga izvan domovine, <i>Jelena Prugović</i>	85
ZAVIČAJNO NAKLADNIŠTVO	
Bjelovarsko nakladništvo u 2012. godini, <i>Tina Gatalica</i>	86
Virovitičko nakladništvo u 2012. godini, <i>Nela Krznarić</i>	89
Đurđevačko nakladništvo u 2012. godini, <i>Katarina Pavlović</i>	90
Koprivničko nakladništvo u 2012. godini, <i>Josipa Strmečki</i>	91
Križevačko nakladništvo u 2012. godini, <i>Marjana Janeš-Žulj</i>	92
Iz nakladništva češke nacionalne manjine u 2012. godini, <i>Fanka Stehna</i>	94
NAGRADE, OBLJETNICE, STRUČNE VIJESTI	
Napredovanja u struci.	95
Međunarodna nagrada za inovativne programe Knjižnici i čitaonice „Fran Galović“ Koprivnica, <i>Petar Lukačić</i>	95
In memoriam Krunoslav Vađenec, <i>Ljiljana Vugrinec</i>	96
In memoriam Ljiljana Orlić, <i>Ilija Pejić</i>	96
Poziv za podnošenje prijedloga za dodjelu Nagrade društva u 2014.	97
Poziv na suradnju u 16. broju Sveska	98

Dragi čitatelji,

pred vama je 15. broj *Sveska* u kojemu je predstavljena još jedna godina rada knjižnica našeg Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja.

Kako je rad na *Svesku* dobrovoljan, iznimno nas raduje činjenica da je naše glasilo postalo nezaobilazan način obavješćavanja o našem Društvu, ali i o knjižničarstvu u zemlji i svijetu.

Ovoj, za nas velikoj 15. obljetnici prethodilo je predstavljanje na 38. godišnjoj skupštini Hrvatskog knjižničarskog društva u Osijeku, prvo takvo od početka izlaženja *Sveska*, gdje je list prepoznat kao jedan od rijetkih regionalnih knjižničarskih glasila s kontinuiranim izlaženjem.

Tema ovogodišnjeg broja je *Knjižnice u virtualnom svijetu*. U ovom broju možete pročitati o odnosu hrvatskih knjižnica i novih medija, koliko naše knjižnice prate nove tehnologije, koliko su u zaostatku te o svim onim novinama kojih još nema kod nas.

Upravo smo u *Temi broja* ostavili veliki prostor za odgovore na sva ova pitanja. Ove godine, *Tema broja* ima čak deset članaka.

Svezak započinje rubrikom *Iz rada Društva*, gdje je predstavljen rad članova Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja u prošloj godini, sastanci Glavnog odbora, uredništva *Sveska*, a predstavljena je 30. skupština Društva održana u Bjelovaru prošle godine te je dan kratak pregled Najknjižničara za prošlu godinu.

Temu broja započinjemo razgovorom s Krešimirom Macanom

u članku *Ima li mjesta za knjižnice u on-line svijetu?*. U članku nam ugledni hrvatski PR stručnjak govori o budućnosti knjižnica u digitalnom okruženju.

Knjižnice i knjižničari na Facebooku članak je Ivane Hebrang Grgić s Odsjeka za informacijske i komunikacijske znanosti Filozofskog fakulteta u Zagrebu, u kojemu autorica detaljno objašnjava kako se ponašati na internetu te koja su zapravo pravila ponašanja kojih se sami knjižničari moraju pridržavati koristeći Facebook.

Istraživanje o korištenju društvenih mreža knjižnica na području djelovanja našeg Društva predstavljeno je u članku Lucije Miškić.

Grupa Knjižničari na Facebooku, članak je u kojemu sami autori Grupe Dejana Kurtović,

Marijana Pađen Jurišić i Denis Vincek predstavljaju funkcioniranje jedne od najvećih grupa koja u Hrvatskoj okuplja knjižničare.

Ostali članci *Teme broja* govore o načinima komuniciranja knjižnica novim tehnologijama.

To su članci *Pinterest i knjižnica*, Maje Gačan, Ide Indir i Petra Lukačića, članak Josipa Strije.

Digitalna zbirka školske knjižnice. Školska lektira u virtualnom svijetu članak je Antonije Šikulec, a *Izrada mrežno dostupnoga obrasca za informacijski upit uz pomoć Google docsa* Tanje Kolar Janković i Josipa Strije.

Radionica o Glogsteru za školske knjižnice članak je Tatjane Kreštan, a za kraj rubrike tu je tekst Damira Balkovića *Knjižnica bez knjiga - što o njoj misle korisnici?*.

Najbrojniji prilozi dolaze iz rubrika *Iz školskih knjižnica i iz narodnih*

knjižnica u kojima su knjižničari predstavili svoje brojne aktivnosti u proteklom razdoblju.

Iz specijalnih knjižnica izvještava nas Sandra Kantar.

Rubrika *Stručni skupovi i teme* i ove godine je okupila veliki broj članaka o sudjelovanju naših knjižničara na uvažanim domaćim i stranim stručnim skupovima.

Zavičajno nakladništvo prikazuje presjek izdavaštva Križevaca, Đurđevca, Koprivnice, Virja, Virovitice, Bjelovara te češke nacionalne manjine u protekloj godini.

Ove godine u rubrici *Knjižnice u svijetu* nalaze se članci *Hrvatska knjiga izvan domovine i Suradnja sa sestrinskom knjižnicom iz Finske*.

Tu su još *Napredovanja u struci*, *Nagrade knjižnicama i In memoriam*.

Nadamo se da će ovaj broj razveseliti sve knjižničare i sve one koji koriste knjižničarske usluge u svim vrstama knjižnica diljem triju županija koje pokriva naše Društvo, ali i šire.

Ovo je bila recesijska godina, ali i godina puna uspjeha naših knjižničara. Bila je to godina gubitka nekih naših dragih kolega, kao i godina dolaska na svijet malih, možda budućih knjižničara koji su od prvih dana aktivno sudjelovali u stvaranju ovog broja.

Na kraju, zahvaljujem autorima na mnoštvu priloga za naše glasilo, a posebno zahvaljujem urednicima rubrika te svima onima koji su svojim radom, savjetima i prijedlozima pridonijeli stvaranju časopisa.

Silvija Perić

IMPRESSUM

Izdavač:

Društvo knjižničara Bilogore, podravine i Kalničkog prigorja, Trg Eugena Kvaternika 11, Bjelovar

Za izdavača:

Vinka Jelić - Balta

Uredništvo:

Vinka Jelić - Balta, Tatjana Kreštan, Tina Gatalica, Suzana Knežević, Sanja Jozić, Lucija Miškić,

Ilija Pejić, Ana Škvarić, Zorka Renić i Ljiljana Vugrinec

Glavna urednica:

Silvija Perić

Lektura:

Nikolina Sabolić

Korektura:

Danijela Crnčić

Naslovna stranica:

Branko Šabarić

Priprema i tisak:

Grafoprojekt, Virovitica

Urednica web stranice:

Martina Poturiček

Web master:

Lovro Janeš

Naklada:

500 primjeraka

O RADU DRUŠTV U PROTEKLOM RAZDOBLJU

Piše: Lucija Miškić, Narodna knjižnica „Petar Preradović” Bjelovar

Protekla je godina bila dinamična, a članovi Društva aktivni i vrijedni u stvaranju i provođenju novih projekata. Redovna je godišnja Skupština održana u dvorani Ekonomskog fakulteta u Bjelovaru 18. svibnja 2012. Skupštini je prisustvovalo sedamdeset sedam knjižničara. Na toj se skupštini obilježilo više obljetnica: 35. godišnjica Društva knjižničara, 30. skupština Društva te 40. obljetnica postojanja bjelovarske Bibliobusne službe. Pre-

su mandati na dvije godine.

Do sada su održana dva sastanka Glavnog odbora i uredništva Sveska.

U Narodnoj knjižnici „Petar Preradović” u Bjelovaru 24. listopada 2012. sastalo se trinaest članova Glavnog odbora i Uredništva Sveska. Na sastanku je predsjednica Vinka Jelić-Balta razriješila dužnosti Rajnu Gatalicu, a tajnica za novo razdoblje postala je Lucija Miškić. Dogovoreno je da će tema 15. broja Sveska biti *Knjižnice u virtualnom svijetu*. Pred-

Dubrovniku, Daruvaru, Osijeku, Karlovcu, Sisku...) i inozemstvu (u Finskoj, Njemačkoj, Sloveniji, Srbiji...), a među najznačajnijima skupovima istaknimo 78. konferenciju IFLA-e u Helsinkiju (11. - 17. kolovoza 2012.) i 38. skupštinu Hrvatskog knjižničarskog Društva u Osijeku (26. - 28. rujna 2012.).

Naše Društvo knjižničara kao suorganizator sudjelovalo je u pripremi i provedbi 3. okruglog stola za školske knjižnice Školska knjižnica u multikulturalnom okruženju, održa-

Sastanak Glavnog odbora i uredništva Sveska, Bjelovar, 24. listopada 2012.

davanja su održali: Ivana Bašić, Tina Gatalica, Rajna Gatalica i Vjeruška Štivić te je predstavljeno nekoliko novih knjiga u izdanju knjižnica članica Društva *Priča o knjizi na kotačima*, koju su napisali Ilija Pejić i Željko Prohaska te priručnik *Igrajmo se! Čitaj mi! priče, igre i pjesmice za bebe i malu djecu: preporuke roditeljima za poticanje rane pismenosti*, koji su napisale Danijela Petrić, Marija Sesvečan i Gordana Bonta. Silvija Perić predstavila je 14. broj Sveska. Skupština je imala izborni karakter, tako da su izabrana nova radna tijela Društva – Glavni i Nadzorni odbor te predloženi kandidati za članstvo u sekcijama i komisijama Hrvatskog knjižničarskog društva. Predsjednici i potpredsjednici Društva produženi

loženo je da nova urednica web stranice Društva bude Martina Poturiček, a Facebook stranice Katarina Belančić. Na sastanku je dogovoreno da će Društvo biti suorganizator 11. okruglog stola za pokretne knjižnice koji će se održati u Koprivnici 19. travnja 2013.

U Knjižnici i čitaonici „Fran Galović” u Koprivnici 19. prosinca 2012. održan je sastanak Glavnog odbora i uredništva Sveska na kojem je sudjelovalo dvanaest knjižničara, a dogovoreno je nekoliko članaka za Temu broja i okvirni vremenski raspored Skupštine.

Tijekom proteklog razdoblja članovi Društva sudjelovali su na brojnim stručnim skupovima i savjetovanjima u zemlji (u Zagrebu,

nog 19. lipnja 2012. u Daruvaru.

Predsjednica i dopredsjednica Društva redovito sudjeluju na sastancima Glavnog odbora i Stručnog odbora HKD-a, a mnogi naši članovi aktivni su u sekcijama, komisijama i radnim grupama. Članovi Društva redovito pišu u Novostima HKD-a te Vjesniku bibliotekara. O raznim projektima, obljetnicama i predavanjima članovi također obavještavaju u lokalnu javnost objavljujući priloge u tiskanim i elektroničkim lokalnim izdanjima triju županija.

Web stranica i Facebook stranica Društva redovito se ažuriraju te članovi mogu na njima pronaći sve informacije o novostima i aktivnostima Društva.

30. SKUPŠTINA DRUŠTVA KNJIŽNIČARA BILOGORE, PODRAVINE I KALNIČKOG PRIGORJA - BJELOVAR, 18. svibnja 2012.

Predstavljeni novi knjižnični projekti i tiskana izdanja u nakladi knjižnica

Piše: Ljiljana Vugrinec, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“, Koprivnica

U organizaciji Narodne knjižnice „Petar Preradović“ Bjelovar u dvorani Ekonomskog fakulteta u Bjelovaru 18. svibnja 2012. održana je jubilara 30. skupština Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja. Nakon prigodnog kulturno-umjetničkog programa u organizaciji Dječjeg odjela Narodne knjižnice „Petar Preradović“ Bjelovar pozdravne riječi skupu uputili su predsjednica Društva, Vinka Jelić Balta, i ravnatelj knjižnice - domaćina, Marinko Ilić, a skupu su se obratili i uzvanici - gradonačelnik Grada Bjelovara, Antun Korušec, pročelnica Upravnog odjela za prosvjetu, kulturu i sport Bjelovarsko-bilogorske županije, Andrea Prugovečki Klepac, te Katja Matković Mikulčić, potpredsjednica Hrvatskog knjižničarskog društva.

Uslijedio je stručni dio skupa u kojemu je prvo izlaganje na temu Razvojna interaktivna biblioterapija u knjižnicama održala mr. sc. Iva-na Bašić iz centra „Balans“, autorica prve hrvatske stručne publikacije o biblioterapiji - *Biblioterapija i poetska terapija: priručnik za početnike*. Sljedeća dva izlaganja održala su knjižničarke iz Bjelovara: najprije su Tina Gatalica iz Narodne knjižnice „Petar Preradović“ Bjelovar i Rajna Gatalica iz Tehničke škole Bjelovar predstavile projekt *Priče iz potkrovlja*, a potom je Vjeruška Štivić, također iz Narodne knjižnice „Petar Preradović“ Bjelovar, govorila o čitateljskim blogovima za djecu i mlade „Tragači“ i „Knjiški frikovi“.

35. godišnjici Društva knjižničara i 30. po redu skupštini Društva, pridružila se ovom prilikom još jedna obljetnica - 40. obljetnica postojanja bjelovarske Bibliobusne službe. Bio je to povod Narodnoj knjižnici „Petar Preradović“ Bjelovar za objavljivanje publikacije koja sveobuhvatno i detaljno, uz puno povijesnih podataka i pregršt ilustracija, predstavlja četiri desetljeća rada i postojanja Bibliobusne službe. Knjigu *Priča o knjizi na kotačima* napisali su Ilija Pejić, voditelj Županijske matične službe u Bjelovaru, i Željko Prohaska, knjižničar u bibliobusu, a knjigu su na Skupštini

predstavili recenzenti publikacije Ljiljana Vugrinec i Marinko Ilić.

Uslijedilo je predstavljanje još jednog izdanja iz nakladničke djelatnosti samih knjižnica - priručnika *Igrajmo se! Čitaj mi!: priče, igre i pjesmice za bebe i malu djecu: preporuke roditeljima za poticanje rane pismenosti*. Autorice knjig e su Danijela Petrić, Marija Sesvečan i Gordana Bonta, urednica Dijana Sabolović-Krajina, a nakladnik Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica. Knjigu i njezin nastanak, kao rezultat trogodišnjeg

i Nadzorni odbor te predloženi kandidati za članstvo u sekcijama i komisijama Hrvatskog knjižničarskog društva. Za predsjednicu Društva u idućem dvogodišnjem mandatu predložena je i izabrana dosadašnja predsjednica Vinka Jelić Balta, a za dopredsjednicu Ljiljana Vugrinec, koja je također i u prethodnom mandatu obavljala ovu funkciju.

Nakon podnesenih i prihvaćenih izvješća o radu i programa rada za iduće jednogodišnje razdoblje, koje su priredile tajnica Društva Raj-

provođenja programa za bebe i njihove roditelje u koprivničkoj gradskoj Knjižnici, predstavila je Danijela Petrić, jedna od autorica.

Silvija Perić, glavna urednica, potom je predstavila novi 14. broj stručnog knjižničnog časopisa *Svezak*, kojemu je središnja tema bila *Knjižnične usluge u korak s vremenom*. Valja istaknuti kako su se financijskom podrškom izdavanju *Sveska*, kao i uvijek do sada, uključili gradovi Koprivnica i Bjelovar te Koprivničko-križevačka i Bjelovarsko-bilogorska županija, a tiskanje 14. broja *Sveska* pomogli su i sponzori „Školski servis“ Zagreb, Point d.o.o. Varaždin, Šareni dućan Koprivnica te Informacijsko-edukacijski centar Virovitica.

Kako je ova Skupština imala i izborni karakter, u nastavku su izabrana i nova radna tijela Društva - Glavni

na Gatalica, predsjednica Vinka Jelić Balta i blagajnica Zorica Iveković, uslijedio je najsvečaniji dio skupštine - dodjela godišnjih priznanja za najknjižničare. Za dugogodišnji uspješan rad u knjižničarstvu te aktivno promicanje ciljeva Društva knjižničara ovom prigodom nagrađeni su: Jerko Barišić, školski knjižničar iz Osnovne škole „Grigor Vitez“ Sv. Ivan Žabno, Kristian Ujlaki, dipl. knjižničar u Knjižnici i čitaonici „Fran Galović“ Koprivnica, Željko Prohaska, knjižničar u bibliobusu Narodne knjižnice „Petar Preradović“ Bjelovar te Vojislav Tomašević, knjižničar u Narodnoj knjižnici „Petar Preradović“ Bjelovar. Druženje knjižničara završilo je zajedničkim ručkom u organizaciji domaćina u ugodnoj atmosferi bjelovarskog restorana „Kljet Srcu“.

NAGRADE NAJKNJIŽNIČARIMA

Piše: Lucija Miškić, Narodna knjižnica „Petar Preradović” Bjelovar

Na 30. godišnjoj skupštini Društva dodijeljene su nagrade našim knjižničarima: Kristianu Ujlakiju za iznimne zasluge u promicanju rada Društva, Jerku Barišiću za dugogodišnji uspješni rad u knjižničarstvu, Željku Prohaski za dugogodišnji uspješni rad i za iznimne zasluge u promicanju rada Društva i Vojislavu Tomaševiću za dugogodišnji uspješni rad u knjižničarstvu. Evo nekoliko zanimljivosti iz njihovih života i rada.

Kristian Ujlaki, dipl. novinar i dipl. knjižničar, rođen je 1972. godine. U Knjižnici i čitaonici „Fran Galović” Koprivnica zaposlen je od 1999. godine. Osim uobičajenih poslova vezanih za rad s korisnicima i građom, u Stručnom-znanstvenom odjelu obavlja i niz drugih složenih i važnih zadaća kao koordinator ili suradnik različitih programa i projekata. Od samih početaka knjižnične karijere, aktivno sudjeluje u radu našeg Društva gdje je u više mandata bio član Glavnog odbora te član uredništva Sveska u kojem redovito objavljuje svoje radove. Osim u Svesku, stručne i znanstvene radove objavljuje i u časopisima *Pančevačko učilište*, *Vjesnik bibliotekara Hrvatske* te u *Novostima HKD-a*. Od 2008. godine je predavač u Centru za stalno stručno usavršavanje knjižničara u modulu *Knjižnične usluge za slijepce i slabovidne korisnike u narodnim knjižnicama*. Aktivno je sudjelovao na mnogim stručnim skupovima, od kojih su među najznačajnijim su-

djelovanje na kongresima IFLA-e u Milanu u Italiji 2009. i na konferenciji u Gothenburgu u Švedskoj 2010. U knjižnici nije samo našao svoju poslovnu karijeru, već i svoju životnu suputnicu – Draganu. Dragana, Kristian te njihov 11-godišnji sin Noel tako su prava knjižničarska obitelj.

Jerko Barišić rođen je 1951. godine. Od 1987. je djelatnik OŠ „Grgor Vitez” Sv. Ivan Žabno u kojoj je proveo većinu dosadašnjeg radnog vijeka kao učitelj hrvatskog jezika te kao školski knjižničar. Kroz sve godine rada Jerko Barišić pokazao se vrlo aktivnim u svim segmentima posla školskog knjižničara, naime Jerko je glavni pokretač većine kulturnih i javnih događanja svoje škole, čime je školska knjižnica uistinu kulturno i informacijsko središte. Jerko je glavna osoba za odnose s javnošću u svojoj školi: urednik je internetske stranice škole, piše novinske članke za lokalne tiskane i elektroničke medije, za Školske novine te za stručne časopise *Svezak* i *Hrčak*. Kruna njegovog dugogodišnjeg uspješnoga rada je projekt *Igra se nastavlja i nakon prvih 100 godina* (posvećen Grgoru Vitezu povodom 100. obljetnice rođenja) koji je Jerko osmislio i u suradnji s brojnim kolegama proveo u školskoj godini 2010./11. Jerko je čovjek širokog znanja i širokih pogleda na svijet, „naša mala hodajuća enciklopedija” – kako ga u školi zovu od milja.

Željko Prohaska rođen je 1950. godine. Gimnaziju društveno-je-

zičnog smjera završava 1969. u Bjelovaru. Od 1975. radi u knjižnici na poslovima knjižničara Pokretne knjižnice. Od samog početka član je našeg Društva. Bio je aktivan kao član Glavnog odbora, osam godina je član Komisije za pokretne knjižnice i član organizacijskog odbora Okruglih stolova o Pokretnim knjižnicama. Izlagao je na skupovima HKD-a te pisao stručne članke u Svesku i drugim glasilima. Razvija rad bibliobusne službe Narodne knjižnice „Petar Preradović” Bjelovar od samih početaka. Punih 38 godina Željko radi u Pokretnoj knjižnici te bez obzira na vremenske prilike ili neprilike uveseljava svojim dolaskom brojne korisnike bibliobusa.

Vojislav Tomašević, poznatiji kao Vojo iz Knjižnice, rođen je 1953. godine. Nakon završene ekonomske škole i kratkog radnog iskustva u dva bjelovarska poduzeća dolazi raditi u Narodnu knjižnicu „Petar Preradović” Bjelovar 1975. godine. Od samog početka član je našeg Društva. Veliku većinu svog radnog vijeka u Knjižnici – punih 38 godina, proveo je kao knjižničar na Odjelu za odrasle. Mijenjali su se ravnatelji, kolegice, radilo se na džepicama i knjižničnim karticama, knjižnicama članova, došla su računala, pretraživanja, internet, a Vojo je i dalje onaj stari, koji svojom neposrednošću, iskrenošću i otvorenosti osvaja srca korisnika svih generacija.

Čestitamo kolegama na nagradama!

IMA LI MJESTA ZA KNJIŽNICE U ON-LINE SVIJETU?

Razgovor s Krešimirom Macanom

Piše: Vinka Jelić-Balta, Gradska knjižnica Slavka Kolara Čazma

Krešimir Macan (1970.), ugledni hrvatski PR stručnjak za krizno komuniciranje, strateško komuniciranje u politici i nove društvene medije, danas uspješno vodi vlastitu savjetničku tvrtku – Manjgura, osnovanu još 1997. kao jednu od prvih hrvatskih agencija specijaliziranih za odnose s javnošću. Krajem 1998. angažira ga Hrvatska radio televizija, najutjecajniji medij u Hrvatskoj te postaje njihov prvi direktor korporativnih komunikacija i glasnogovornik. Sredinom 2003. imenovan je savjetnikom Predsjednika Vlade RH za komunikacije sa zadatkom unapređivanja vladinih komunikacija. Od 2004. do 2008. godine na mjestu je izvršnog direktora Madison Consultinga, hrvatske agencije za odnose s javnošću, čije je djelovanje uspješno razvio. Odnosima s javnošću bavi se od 1991. godine kada je tijekom Domovinskog rata obnašao dužnost tajnika Ministarstva informiranja RH i kasnije načelnika Odjela za informiranje MVP (1995.). Sudjelovao je kao autor i kao član tima u brojnim promotivnim i PR kampanjama HRT-a i Vlade RH (poput akcija Trajni nalog, Dajmo da čuju, Otvaranje autoceste). Ugledan je međunarodni izborni savjetnik i CIPR certificirani predavač specijaliziran za krizno komuniciranje, strateško komuniciranje u politici i nove društvene medije. Diplomirani je inženjer elektrotehnike, govori četiri strana jezika. Član Hrvatske udruge za odnose s javnošću (HUOJ), Chartered Institute of Public Relations (CIPR) i Europskog udruženja političkih komunikatora (EAPC).

Tri glavna elementa odnosa s javnošću su praktično jedanko stara kao i društvo samo: informiranje, uvjeravanje i povezivanje ljudi jednih s drugima. Naravno, sredstva i metode ostvarenja ovih ciljeva mijenjali su se kako se je mijenjalo i samo društvo, izjavio je daleke 1961. Edward L. Bernays, jedan od utemeljitelja onoga što danas popularno zovemo PR-om. Društveni mediji ili popularnije društvene mreže donose posve novu dimenziju i dinamiku u procese koji već traju tisućljećima. Svi danas žele biti tamo gdje se druže sadašnji i budući

korisnici, a društvene mreže su upravo to „vruće“ mjesto koje okupljaju milijarde sa svih strana svijeta. Knjižnice koje smo poznavali, i još dobro poznajemo, godinama su uspješno informirale i povezivale ljude jedne s drugima. Sada se približavaju točki preokreta, ili će se uspješno prilagoditi „društvenoj“ digitalnoj revoluciji i postati nezobilazna stanica i budućim generacijama ili će možda uistinu prestati postojati u obliku u kojem ih danas poznajemo.

Kako kao PR stručnjak komentirate odnos hrvatskih knjižnica i novih medija, društvenih mreža; koliko naše knjižnice prate nove tehnologije, koliko su u zaostatku, što bi trebale učiniti da budu u trendu novih tehnologija?

Onoliko koliko sam vidio na stručnom skupu u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici, držite korak s trendovima u svijetu, naravno sukladno raspoloživim sredstvima i kadrovima. Školske i sveučilišne knjižnice tu nemaju puno izbora, njihovi korisnici to očekuju od njih kao nešto sasvim normalno. Dvosmjerna komunikacija postoji i zajednice pričaju, dijele iskustva i rastu - to je bit društvenih medija.

Transformacija knjižnica, odnosno knjižničnih usluga s obzirom na nove medije, nove tehnologije?

Knjižnice moraju biti tamo gdje su njihovi korisnici - trebaju ići u korak s vremenom. Mogu poput vremenske kapsule davati uvid u neka prošla vremena, ali korištenjem modernih tehnologija. Mogu postati mjesta na kojima se pretražuju teže dostupna znanja i informacije ili jednostavno mjesta za moderno druženje gdje ćete na raspolaganju imati sve blagodati modernih tehnologija samo uz člansku iskaznicu. :-). Detaljnije o različitim vizijama imate u mojoj prezentaciji na Slideshareu koja će vas odvesti do brojnih tekstova koji se bave budućnosti knjižnica u digitalnom svijetu. Jednoličnog odgovora nema - svatko će morati pronaći neki svoj odgovarajući put. :-)

Ima li mjesta za knjižnice u on-line svijetu?

Znate ono što kažu za evoluciju - nije bilo bitno biti najveći ili s najduljom tradicijom - bilo je bitno brzo se prilagoditi. Za sve one koji se prilagode, ne ignoriraju promjene, uvijek postoji prilika da promjene iskoriste za daljnji razvoj jer će zajednici pružiti upravo ono što se od njih očekuje. Amazon.com već danas vrti velike novce na posudbi elektroničkih izdanja knjiga - mislim da će se time baviti i naše knjižnice budućnosti.

Trebaju li u ovom kontekstu knjižnice imati novi image prema javnosti, korisnicima, financijerima i dr.?

Pa u izazovna vremena trebale nove misije i vizije definirane kroz razgovor i uz pomoć zajednice kojoj služite. Imate nevjerojatnu infrastrukturu - stavite je u pogon i u korist cijele zajednice i vjerujte mi, pitat će vas gdje ste bili dosad i kako su uopće mogli bez vas.

KNJIŽNICE I KNJIŽNIČARI NA FACEBOOKU KAKO ISKORISTITI PREDNOSTI I IZBJEĆI ZAMKE?

Piše: Ivana Hebrang Grgić, Odsjek za informacijske i komunikacijske znanosti,
Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, ihgrgic@ffzg.hr

Uvod

Knjižničari od davnina znaju da moraju biti prisutni tamo gdje su njihovi korisnici i da moraju s njima komunicirati žele li unaprijediti svoje službe i usluge. Nekada su se s korisnicima susretali samo u stvarnom svijetu – na pultu, u čitaonici, u nekom drugom prostoru u knjižnici ili izvan nje. Već više od dva desetljeća mjesto susreta knjižničara i korisnika proširilo se i na virtualni svijet – najprije na mrežne stranice i komunikaciju putem elektroničke pošte, a u novije vrijeme susreti se odvijaju putem cijelog niza web 2.0 servisa. Bez obzira na sve različitosti između stvarnog i virtualnog svijeta, bez obzira na različitosti web 1.0 i web 2.0 okruženja (pa i weba 3.0 o kojem se već duže govori), u komunikaciji između knjižničara i korisnika vrijedi jedno osnovno pravilo: knjižničar je službeni predstavnik knjižnice i uvijek se mora pridržavati svih stručnih, pravnih i etičkih pravila i načela.

Kako se ponašati na internetu

Ubrzo nakon pojave interneta uočene su neke specifičnosti u novom načinu komunikacije. On je često neformalan, stil pisanja je često neobavezan, neusklađen s gramatičkim i pravopisnim pravilima, pa je mogućnost nesporazuma puno veća nego u ranije uvriježenim oblicima komunikacije. Zbog toga su već početkom 1990-ih godina komunikacijski i informacijski stručnjaci, ali i sami korisnici interneta, uočili potrebu stvaranja pravila komuniciranja. Tako primjerice S. Hambridge 1995. godine piše *Netiquette guidelines*,¹ a noviji primjer su *Pravila ponašanja na*

internetu iz 2012. godine.² U navedenim je tekstovima objašnjeno da je u komunikaciji putem interneta nepristojno pisati velikim tiskanim slovima jer takav način implicira vikanje (naravno, opravdano je ako se radi o važnom upozorenju). U komunikaciji elektroničkom poštom ne bi trebalo pisati preopširne poruke, ali ne treba ih niti previše kratiti kako ne bi izgubile smisao. Na upite treba odgovarati brzo, točno i precizno. Ponekad su korisne oznake osjećaja kako bi se dodatno objasnio ton i smisao napisanog i na taj način izbjegao nesporazum, npr. :) ili :(i dr. Prilikom obraćanja na internetu, odašiljatelj poruke mora poznavati profil sugovornika. Pri objavljivanju sadržaja treba biti svjestan da taj sadržaj može vidjeti veliki broj ljudi i da može ostati dostupan kroz dugo vremensko razdoblje. Nije dobro odgovarati na provokativne poruke. Njih treba ignorirati, a ako se radi o javnim porukama (npr. putem Facebooka), urednik stranice mora ih izbrisati. Privatne razgovore treba voditi putem privatnih poruka, a ne preko javnih objava i komentara.

Knjižničari su najčešće svjesni svih tih pravila i opasnosti te ih provode u svojoj svakodnevnoj komunikaciji s korisnicima. Ipak, pojava novih načina komuniciranja, kao što je komunikacija putem društvenih mreža, donosi nove mogućnosti, ali i nove opasnosti kojih i knjižničari i korisnici moraju biti svjesni.

Vrlo je važno proučiti sva pravila novih načina komuniciranja. Važno je da knjižničari cijelo vrijeme misle na to da komunicirajući putem interneta predstavljaju svoju knjižnicu, a ne sebe kao osobu. Isto tako je važno da i svoje korisnike, formalno ili neformalno, educiraju o pravilima kojih bi se trebali pridržavati.

Pravila korištenja Facebooka

Facebook je najraširenija društvena mreža s približno 1.000.000 korisnika u cijelome svijetu. Osnovan je 2004. godine kao način komunikacije za studente na Harvardu i još nekim američkim sveučilištima, a od 2006. godine otvoren je za sve osobe starije od 13 godina. Upravo su knjižnice pri sveučilištima bile prve ustanove koje su zamijetile važnost novog načina komuniciranja te su se ubrzo pokušale uključiti u novu komunikacijsku mrežu. Pri tome nisu pazile na pravilo prema kojem je otvaranje osobnih profila predviđeno samo za pojedince, ali ne i za ustanove. Sam je Facebook zatvarao profile knjižnica zbog kršenja pravila, ali istovremeno je i razmatrao uvođenje novih načina uključivanja ustanova. Kao rezultat toga 2007. godine pokrenute su Facebook stranice koje su namijenjene ustanovama, organizacijama i javnim osobama koje žele promovirati svoje usluge, proizvode, programe, projekte isl. Upravo su stranice pravilan odabir prisutnosti knjižnice na Facebooku. Facebook grupe također su ispravna vrsta prisutnosti za knjižnice, ali one su predviđene za povezivanje manjih grupa (npr. sudionika neke radionice ili programa koji se provodi u knjižnici).

Svaki korisnik prilikom registracije na Facebooku prihvaća sva njegova pravila. Time potvrđuje da je upoznat s njima, obvezuje ih se poštivati, ali i pratiti eventualne promjene. Danas je broj korisnika Facebooka prevelik da bi sam Facebook mogao otkriti svako nepoštivanje pravila. Zbog toga računa na pomoć korisnika, na njihovo odgovorno ponašanje, prijavljivanje kršenja pravila, ali i na sudjelovanje u izmjenama i dopunama pravila. Facebook zadržava pravo zatvaranja svakog profila, stranice ili grupe koji krše pravila.

Kako bi knjižnica imala kvalitetnu prisutnost na Facebooku, nužno je da „Facebook knjižničari“, dakle oni knjižničari koji su zaduženi za uređivanje knjižničnih stranica na Facebooku, budu detaljno upoznati

1 Hambridge, Sally. *Netiquette guidelines*. 1995. <http://www.ietf.org/rfc/rfc1855.txt> (27.1.2013.).

2 Pravila ponašanja na internetu: internet bonton. 2012. http://www.carnet.hr/pravila_ponasanja_na_internetu_internet_bonton (27.1.2013.).

sa svim pravilima kako bi korištenje mreže u svrhu promocije knjižnice i njenih usluga bilo zakonito, bezopasno i nadasve korisno. Postoji cijeli niz dokumenata koje treba proučiti, ovdje će se samo djelomično prikazati najvažnije uz napomenu da se cjeloviti tekstovi mogu pronaći na mrežnoj stranici koja donosi poveznice na „sve što treba znati na jednom mjestu”.³

ugleda putem identiteta, dostupnost programskih sučelja za dijeljenje informacija, besplatan pristup uslugama Facebooka, zajednička dobrobit, transparentnost informacija o planovima i pravilima Facebooka te dostupnost usluga Facebooka svima bez ikakvih ograničenja.⁵ Slika 1. prikazuje uputu vezanu uz prijavljivanje kršenja pravila.

„javno” sadržaj koji se objavljuje postaje dostupan svima, pa i onima koji nisu registrirani korisnici Facebooka. Javno objavljen sadržaj može se povezati s korisnikom koji ga je objavio. U poglavlju Izjave koja se odnosi na sigurnost Facebook objašnjava da će nastojati osigurati sigurnost svojih korisnika, ali pri tome mu moraju pomoći sami korisnici poštujući pra-

Reporting abuse

If you see something on Facebook that you believe violates our terms, you should report it to us. Please keep in mind that reporting a piece of content does not guarantee that it will be removed from the site.

Because of the diversity of our community, it's possible that something could be disagreeable or disturbing to you without meeting the criteria for being removed or blocked. For this reason, we also offer personal controls over what you see, such as the ability to hide or quietly cut ties with people, Pages, or applications that offend you.

Slika 1. Uputa o prijavljivanju slučajeva u kojima se krše pravila Facebooka.

Standardi i načela Facebooka

Dokument *Standardi Facebook zajednice* donosi standarde koji pomažu korisnicima da razumiju kakvo je ponašanje prihvatljivo na Facebooku.⁴ Facebook daje ljudima širom svijeta mogućnost objavljivanja vlastitih pogleda na svijet, a razmjena mišljenja ogledalo je različitosti korisnika. Nisu dozvoljeni nasilje i prijetnje, poticanje na samoozljeđivanje, govor mržnje, pornografija, objavljivanje tuđih osobnih podataka, nepoštivanje autorskih prava, krađa identiteta i slanje neželjenih poruka. Pojedinci moraju koristiti točna vlastita imena. Korisnici bi trebali Facebooku prijaviti slučajeve narušavanja navedenih pravila i standarda. Facebook pri tome upozorava na to da prijavljen sadržaj ne mora nužno biti uklonjen. Ono što je nekome neprihvatljivo, ne mora nužno biti u suprotnosti s pravilima.

Osnovna načela Facebooka su: sloboda dijeljenja i povezivanja, slobodan protok informacija, izgradnja

Izjava o pravima i odgovornostima

Na temelju standarda i načela stvoren je temeljni dokument *Izjava o pravima i odgovornostima* (zadnji puta izmijenjen u lipnju 2012.).⁶ Izjava upravlja odnosom između Facebooka i korisnika. Korištenjem Facebooka prihvaća se Izjava kao i njena povremena ažuriranja. Prvo o čemu se Facebook izjašnjava je zaštita privatnosti i pri tome se poziva na svoja *Pravila o korištenju podataka* u kojima je detaljnije opisano na koji način je moguće koristiti Facebook te kako Facebook prikuplja i koristi informacije nastale komunikacijom na mreži.⁷ U Izjavi se nadalje naglašava da je korisnik vlasnik sadržaja i svih informacija koje objavi. Njima može upravljati pomoću postavki zaštite privatnosti⁸ i pomoću postavki aplikacija. Oznakom opcije

vila. Korisnici ne smiju neovlašteno objavljivati komercijalne poruke, ne smiju bez dozvole automatski prikupljati podatke o ostalim korisnicima Facebooka, ne smiju učtavati viruse niti koristiti tuđe podatke za prijavu. Korisnici računa moraju koristiti svoja stvarna imena i osobne podatke, ne smiju otvarati više od jednog osobnog računa niti otvarati račun za bilo koga drugoga, osim za sebe. Svoje podatke moraju održavati točnima, a ne smiju koristiti Facebook ako su mlađi od 13 godina.

U poglavlju o poštivanju tuđih prava ponavljaju se neki standardi i načela. Tako ugrožavanje tuđih prava ili nepoštivanje Izjave može imati za posljedicu zatvaranje korisničkog računa na Facebooku. U slučaju kada korisnik želi prikupljati podatke od drugih korisnika Facebooka, mora im točno naznačiti na koji način i zbog čega to radi.

Izjava nadalje definira odredbe koje se odnose na administratore aplikacija, na oglašavanje i na softver. Za korisnike izvan SAD-a zanimljivo je da se, prihvaćajući Izjavu, slažu s prijenosom i obradom osobnih podataka u SAD-u. Na kraju Izjave navedeno je još desetak dokumenata, pravila ili Facebook stranica koji detaljnije objašnjavaju različite as-

3 Facebook terms and policies. 2013. <http://www.facebook.com/policies/> (27.1.2013.).

4 Facebook community standards. 2013. <http://www.facebook.com/communitystandards> (27.1.2013.).

5 Facebook principles. 2013. <http://www.facebook.com/principles.php> (27.1.2013.).

6 Statement of rights and responsibilities. 2013. <https://www.facebook.com/legal/terms> (27.1.2013.).

7 Data use policy. 2013. <http://www.facebook.com/about/privacy/> (27.1.2013.).

8 Privacy settings : control privacy when you post. 2013. <http://www.facebook.com/settings/?tab=privacy> (27.1.2013.).

pekte korištenja Facebooka – *Pravila o korištenju podataka*,⁹ *Uvjeti plaćanja*,¹⁰ *Pravila o korištenju platforme Facebook*,¹¹ *Stranica za platforme*,¹² *Smjernice za oglašavanje*,¹³ *Smjernice centra za korištenje tržišne marke*,¹⁴ *Smjernice o zaštiti intelektualnog vlasništva*,¹⁵ *Smjernice za Facebook stranice*¹⁶ i dr.

Pravila o korištenju podataka

Pravila o korištenju podataka objašnjavaju što se smatra podacima korisnika, koje podatke korisnik mora dati prilikom registracije i na koji način može kontrolirati njihovu dostupnost. Sam korisnik može birati koje informacije želi podijeliti s ostalim korisnicima, npr. statuse, slike koje objavljuje, komentare i dr. Slika 2. prikazuje mogućnost odabira op-

fotografija i spol, moraju ostati javni. Korisnik koji ne želi koristiti svoje pravo ime i prezime, mora izbrisati svoj profil na Facebooku. Svatko treba imati na umu da i ostali korisnici Facebooka mogu podijeliti neku informaciju o njemu (npr. fotografiju, lokaciju) i na taj način ju učiniti javnom (čak i ako ju je sam korisnik učinio vidljivom samo prijateljima).

U Pravilima se posebno upozorava i na „sakrivene“ podatke koje Facebook prima o korisniku – čije stranice ili vremenske crte posjećuje, koje osobe ili stranice traži, s koje lokacije (IP adrese) pristupa, koji su metapodaci o objavljenom sadržaju (npr. kada je i gdje snimljena objavljena fotografija), podatke o mrežnim aktivnostima, podatke na temelju kojih se prijatelji prikazuju

odabrati opciju brisanja, a ne sakrivanja. Za brisanje sakrivenih sadržaja treba koristiti dnevnik aktivnosti u kojemu je moguće pronaći sve aktivnosti, uključujući i one sakrivene s vremenske crte. Slika 3 prikazuje poveznice na dnevnik aktivnosti u engleskoj i hrvatskoj inačici sučelja.

Slika 3. Engleska i hrvatska poveznica na dnevnik aktivnosti.

Pravila o korištenju podataka

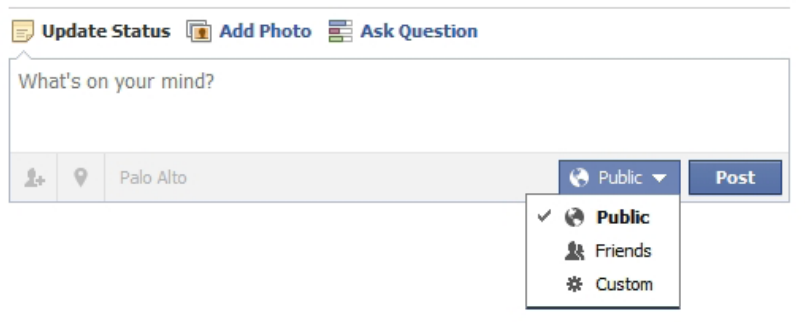
objašnjavaju i na koji se način korisnički račun može deaktivirati ili obrisati. Deaktiviranjem se račun čuva, ali nije dostupan korisnicima te ga je moguće ponovo aktivirati. Deaktiviranjem će se sačuvati sve informacije, a prijatelji će i dalje korisnika vidjeti na svojim popisima prijatelja. Brisanjem korisničkog računa sve će informacije biti trajno izbrisane. Nakon brisanja neke informacije mogu ostati sačuvane najviše 90 dana zbog zadržavanja u raznim sigurnosnim kopijama. Isto tako treba znati da neke informacije nisu povezane s računima. Tako primjerice poruka koju je korisnik čiji je račun izbrisan poslao prijatelju, ostaje zabilježena u prijateljevom primljenim porukama.

Jedno od najvažnijih upozorenja koja donose *Pravila o korištenju podataka* glasi: *Uvijek razmislite prije nego nešto objavite!*

Sve što se objavljuje na Facebooku, bilo tko može kopirati i podijeliti. Iako korisnik sam bira s kime će dijeliti informacije, uvijek postoje načini da te informacije postanu dostupne i osobama izvan odabranog kruga korisnika.

Smjernice za Facebook stranice

Smjernice za Facebook stranice određuju pravila s kojima moraju biti upoznati i korisnici stranice i urednici stranica. Ovaj je dokument posebno važan knjižnicama, pa će i biti prikazan iz aspekta knjižnica i knjižničara. Stranice su javne, a knjižnice ih koriste za pružanje informacija o svojim uslugama i za komunikaciju sa svojim stvarnim i potencijalnim korisnicima. O povezivanju sa strani-

Slika 2. Mogućnost odabira vidljivosti statusa.

cija vidljivosti statusa objavljenog na vremenskoj crti.

Neki osnovni podaci, kao što su ime i prezime, profilna i naslovna

u novostima, podatke na temelju kojih se predlaže označavanje fotografija, podatke o trenutnom boravištu, o interesima i sl. Podaci koje korisnik učini javnima, moći će se povezati s njim na Facebooku ili na internetskim alatima za pretraživanje. Korisnički račun moguće je deaktivirati (u tom slučaju podaci neće biti izbrisani, ali će biti nevidljivi drugim korisnicima, a račun je kasnije moguće ponovo aktivirati) ili izbrisati (nakon brisanja račun nije moguće ponovo aktivirati). Pravila nadalje opisuju detalje oko dijeljenja i traženja Facebook profila – načine kontrole svake objave, kontrole vlastite vremenske crte, načine pronalazjenja profila, korištenja dnevnika aktivnosti...

Jedna od važnijih napomena odnosi se na činjenicu da sadržaj sakriven s vremenske linije nije izbrisan već postoji mogućnost da bude vidljiv negdje drugdje (npr. u novostima prijatelja). Za brisanje sadržaja treba

9 Data use policy. 2013. <http://www.facebook.com/about/privacy/> (27.1.2013.).

10 User payment terms. 2013. http://www.facebook.com/payments_terms (27.1.2013.).

11 Facebook platform policies. 2013. <http://developers.facebook.com/policy/> (27.1.2013.).

12 Facebook developers. 2013. <https://www.facebook.com/platform> (27.1.2013.).

13 Facebook advertising guidelines. 2013. http://www.facebook.com/ad_guidelines.php (27.1.2013.).

14 Brand permission center. 2013. <https://www.facebook.com/brand-permissions/> (27.1.2013.).

15 Facebook copyright policy. 2013. http://www.facebook.com/legal/copyright.php?howto_report (27.1.2013.).

16 Facebook pages terms. 2013. http://www.facebook.com/page_guidelines.php (27.1.2013.).

com knjižnice odlučuje sam korisnik Facebooka označavanjem da mu se stranica sviđa. Svi podaci koje korisnik podijeli sa stranicom su javni (npr. komentar kojeg objavi na stranici), a prijatelji u novostima mogu vidjeti korisnikov povezanost sa stranicom.

Za „Facebook knjižničare“ i njihove knjižnice prvo i najvažnije pravilo je da samo autorizirani predstavnik može uređivati službenu stranicu knjižnice. Takvih predstavnika može biti i više, oni mogu (i moraju) surađivati sa svim zaposlenicima, ali važno je da ih knjižnica ovlasti li za uređivanje Facebook stranice. Bilo koji korisnik može stvoriti stranicu koja se odnosi na knjižnicu, ali tada mora biti jasno da ta stranica nije službena stranica. Ime stranice ne smije biti generički pojam (npr. Knjižnica), u imenu se moraju poštivati gramatička i pravopisna pravila, ne smiju se koristiti samo velika tiskana slova (osim ako se radi o akronimima) niti simboli. Pristup stranici moguće je ograničiti (npr. pristup samo za registrirane korisnike Facebooka ili samo za one kojima se stranica sviđa), ali stranicu je moguće i ostaviti otvorenom za sve korisnike interneta. Sve naslovne fotografije su javne i ne smiju dovoditi u zabludu ili narušavati bilo čija autorska prava, ne smiju sadržavati više od 20% teksta, ne smiju sadržavati podatke o knjižnici koji se moraju nalaziti u informacijama o knjižnici (adresa, radno vrijeme i sl.). Sve aplikacije na stranicama moraju biti u skladu s *Pravilima o Facebook platformama*.¹⁷

Facebook zadržava pravo uklanjanja bilo koje stranice iz bilo kojeg razloga.

Pomoć u uređivanju Facebook stranica

Knjižničar, i nakon što prouči sva pravila, može imati pitanja koja će se pojaviti „u hodu“, za vrijeme dok uređuje Facebook stranicu i komunicira s korisnicima. Tada mu mogu korisne biti Facebook stranice koje su otvorene s ciljem da sva Facebookova pravila učine transparentnim, ali i da omoguće komunikaciju između osoblja Facebooka i korisnika. Tako je na stranici *Facebook Site Go-*

vernance moguće pregledati razne dokumente i predložiti izmjene.¹⁸ Stranica *Facebook and Privacy* pomaže korisnicima da nauče kako odabrati što žele dijeliti na Facebooku, omogućuje interakciju o svim temama vezanim uz privatnost te obavještava o eventualnim promjenama pravila u tom području.¹⁹ Stranica *Facebook Security* pruža informacije kako zaštititi informacije na Facebooku, ali i izvan Facebooka.²⁰ Knjižničarima može od velike koristi biti stranica *Facebook Pages* koja daje upute o uređivanju Facebook stranica.²¹

Hrvatskim knjižničarima svako može koristiti i Facebook stranica Hrvatskog knjižničarskog društva, zatim stranica *Hrvatske knjižnice na Facebooku*, ali i sve stranice hrvatskih i stranih knjižnica. Na gotovo svakoj od njih moguće je pronaći poneki koristan primjer. Prema istraživanju iz srpnja 2012. godine, u Hrvatskoj je bilo 156 knjižnica s nekom vrstom prisutnosti na Facebooku. Znatno je to porast u usporedbi s 2011. godinom kada je bilo 96 knjižnica²² i s godinom 2009. kada je bilo 27 hrvatskih knjižnica na Facebooku.²³ Broj je u stalnom i brzom porastu što znači da su i knjižničari i korisnici prepoznali važnost Facebooka.

Zaključak

Facebook je trenutno najpopularnija društvena mreža. Knjižnice su prepoznale njezinu važnost i

uspješno ju koriste u komunikaciji sa svojim korisnicima, unaprjeđujući tako svoje usluge. Međutim, kao i svaka komunikacija, komunikacija putem društvenih mreža može uzrokovati nesporazume pa i štetiti sudionicima komunikacijskog procesa. Velika je odgovornost na knjižničarima koji uređuju Facebook stranice svojih knjižnica da detaljno upoznaju sva pravila Facebooka kako sebe, knjižnicu ili korisnike ne bi doveli u neugodnu ili čak protuzakonitu situaciju.

Nakon što temeljito prouče sva pravila, knjižničari bi morali, koliko je god to moguće, educirati korisnike. Nužno je težiti situaciji u kojoj će svi komunikacijski subjekti biti upoznati sa svim prednostima, ali i mogućim opasnostima i zamkama koje kriju novi načini komunikacije.

Danas postoje i druge društvene mreže, a s vremenom će nastajati nove. Razvijat će se novi i napredniji načini komuniciranja. Ali uvijek treba paziti na jedno – iza svake poruke krije se pojedinac, osoba s osjećajima, iskustvima i stavovima. Svaki knjižničar korisniku na Facebooku ili nekoj drugoj mreži mora pristupati s poštovanjem, imajući na umu sva pravila, etičke norme i zakonske propise. Samo na taj način komunikacija može biti uspješna i pridonijeti razvoju knjižnice, njenih usluga, ali i razvoju društva u cjelini.

Ivana Grgić Hebrang znanstvena je suradnica na Odsjeku za informacijske i komunikacijske znanosti Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Na istome odsjeku magistrirala je 2004. godine obranivši rad naslova *Izdavaštvo znanstvenih časopisa nakon 1990. godine*. Godine 2009. obranila je doktorat naslova *Otvoreni pristup znanstvenim informacijama u hrvatskim znanstvenim časopisima i digitalnim repozitorijima*. Sudjeluje u izvođenju nastave iz kolegija *Časopisi i znanstvena komunikacija*, *Povijest knjige i knjižnica*, *Osnove bibliotekarstva*, *Digitalna knjižnica* i dr. Članica je Komisije za slobodan pristup informacijama i slobodu izražavanja Sekcije za obrazovanje i istraživanje Hrvatskog knjižničarskog društva. Glavna je urednica niza Hrvatsko knjižničarstvo i članica uredništva Izdanja Hrvatskog knjižničarskog društva.

17 Facebook platform policies. 2013. <http://developers.facebook.com/policy/> (27.1.2013.).

18 Facebook site governance. 2013. <https://www.facebook.com/fbsite-governance> (27.1.2013.).

19 Facebook and privacy. 2013. <https://www.facebook.com/fbprivacy> (27.1.2013.).

20 Facebook security. 2013. <https://www.facebook.com/security> (27.1.2013.).

21 Facebook pages. 2013. <https://www.facebook.com/FacebookPages> (27.1.2013.).

22 Banek Zorica, Mihaela; Tomislav Ivanjko; Maja Benčec. Social networking and libraries. // *Proceedings of the IADIS international conference e-Society 2012* / P. Kommers; P. Isaías (ed.). Berlin : IADIS, 2012. Str. 513.

23 Pažur, Ivana. Hrvatske knjižnice na društvenoj mreži Facebook. // 13. seminar Arhivi, knjižnice, muzeji : mogućnosti suradnje u okruženju globalne informacijske infrastrukture : zbornik radova / uredile M. Willer; S. Faletar Tanacković. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2010. Str. 267.

BITI ILI NE BITI PRISUTNI NA DRUŠTVENIM MREŽAMA – TO JE PITANJE!

Piše: Lucija Miškić, Narodna knjižnica „Petar Preradović” Bjelovar

Nove su tehnologije donijele nove navike kod korisnika knjižnica te se nameće pitanje: trebaju li knjižnice biti prisutne na društvenim mrežama? O nužnosti prilagodbe knjižnica promjenama uzrokovanim širokom primjenom interneta te pružanju kvalitetnijih usluga u digitalnom okruženju, svoje je stajalište izrazila IFLA (International Federation of Library Associations and Institutions - Međunarodni savez knjižničarskih društava i ustanova) objavivši *Smjernice za knjižnične usluge za mladež*, koje u hrvatskom prijevodu sadrže prilog *Web 2.0 i knjižnične usluge za mladež: uvod za knjižničare* (Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2009.). U tom se prilogu donose preporuke i upute knjižnicama i knjižničarima za što bolje i učinkovitije poslovanje na internetu, ali i detalji o uporabi društvenih medija. Preporuke su da knjižnice trebaju biti tamo gdje su njihovi korisnici te time odgovarati na izazove društvenih medija.

Povodom navedenoga provedeno je istraživanje o korištenju društvenih mreža na području djelovanja Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog Prigorja. Istraživanje je ostvareno on-line anketom

koja je bila otvorena za ispunjavanje od 22. siječnja do 22. veljače 2013. godine. Anketa je podijeljena u tri dijela: dio za knjižnice koje nisu prisutne na društvenim mrežama, dio za knjižnice koje su prisutne na društvenim mrežama i dio o društvenoj mreži Facebook. Svakome od tih dijelova ankete moglo se pristupiti ovisno o odgovorima sudionika. Na sudjelovanje u anketi bile su pozvane sve knjižnice koje djeluju na području Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog Prigorja, a koje su se nalazile u adresarima voditelja Matičnih službi. Cilj istraživanja je otkriti koliko i na kakav način knjižnice koriste društvene mreže te što to znači za korisnike tih knjižnica.

Grafikon 1. Trebaju li knjižnice biti prisutne na društvenim mrežama?

Anketu je ispunilo 50 knjižnica. Na ključno pitanje trebaju li knjižnice biti prisutne na društvenim mrežama, 37 knjižnica odgovorilo je da trebaju. Ostale su knjižnice odgovorile da nije potrebno ili da treba napraviti plan i ustanoviti je li takav oblik usluge njihovim korisnicima potreban.

Prvi dio ankete bio je namijenjen knjižnicama koje nisu prisutne na društvenim mrežama. 35 knjižni-

ca koje su sudjelovale u anketi, nisu prisutne ni na jednoj od društvenih mrežama. Od tih knjižnica pozitivnu predodžbu o takvom obliku usluge ima 12 knjižnica, neutralno se izrazilo 13 knjižnica, a negativno mišljenje ima 6 knjižnica. Ostale knjižnice smatraju da društvene mreže imaju svoje negativnosti, ali i prednosti, ovisno o onome tko ih koristi i kako.

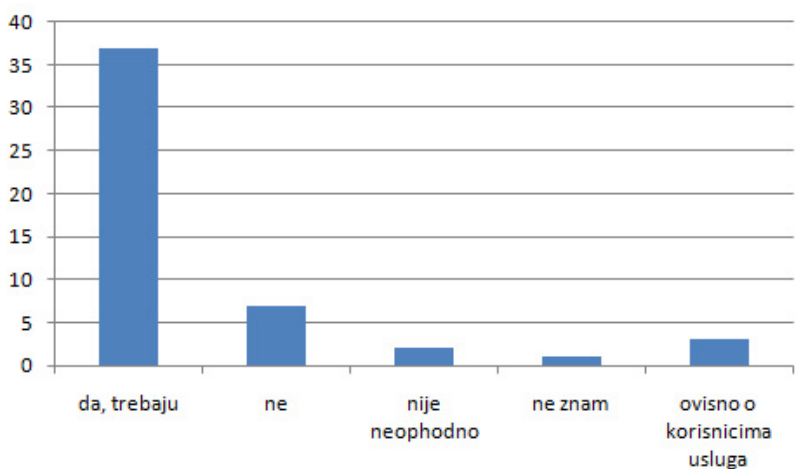
Grafikon 2. Prisutnost knjižnica na društvenim mrežama

Drugi dio ankete bio je za knjižnice koje su prisutne na društvenim mrežama. U tom dijelu prikupljeni su podaci o sadržajima i izvorima informacija koje knjižnice stavljaju na društvene mreže, koliko su upoznate s pravilima društvenih mreža, broj djelatnika koji sudjeluje u organiziranju sadržaja, što korisnici dobivaju prisutnošću knjižnica na društvenim mrežama te koji su ciljevi njihove prisutnosti i, u konačnici, kakva su njihova iskustva.

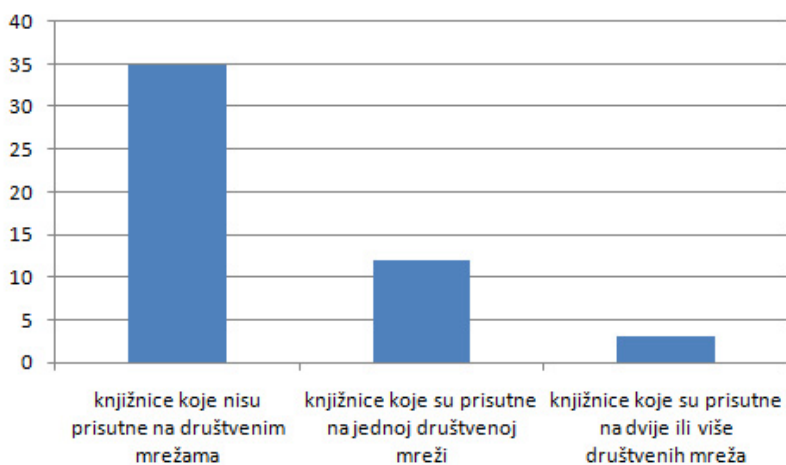
Prema provedenoj anketi knjižnice stavljaju na društvene mreže sljedeće sadržaje: osnovne informacije o knjižnici (radnom vremenu, članarinama), informacije o novonabavljenoj građi, informacije o događajima u knjižnici, obljetnice poznatih književnika i umjetnika, zanimljivosti iz kulturne djelatnosti, edukacijski sadržaji, vijesti iz knjižnice te razni sadržaji koji potiču komunikaciju (razni oblici pitanja i sl.).

Sadržaji koje knjižnice stavljaju na društvene mreže najvećim su dijelom informacije koje su sami stvorili te poveznice na informacije iz drugih izvora. Djelatnici jedne knjižnice koja je sudjelovala u anketi, odgovorili su da na društvene mreže stavljaju isključivo informacije koje su sami stvorili.

Na pitanje jesu li upoznate s pravilima društvenih mreža, izvrsno

Grafikon 1

Grafikon 2

upoznatima se izjasnilo 6 knjižnica, vrlo dobro upoznatima 6 knjižnica, a 3 su knjižnice odgovorile da su dobro upoznate s pravilima.

U anketi se ispitalo zapažanje knjižnica o korisnosti za korisnike njihovom prisutnošću na društvenim mrežama. Na to pitanje bilo je više odgovora, ali svi su se bazirali na stavu da je korisnicima na takav način informacija brže i lakše dostupna te da je olakšana komunikacija između knjižničara i korisnika. Korisnici dobivaju bolji i olakšan pristup knjižničnim uslugama, katalogu, informacijama o događajima, bolji uvid u rad knjižnice, ostvaruje se povezanost knjižnice i korisnika. Prisutnost knjižnica na društvenim mrežama omogućila je korisnicima pristup s mjesta s kojega žele i u vrijeme koje njima odgovara, što također utječe na zadovoljstvo korisnika pruženim uslugama.

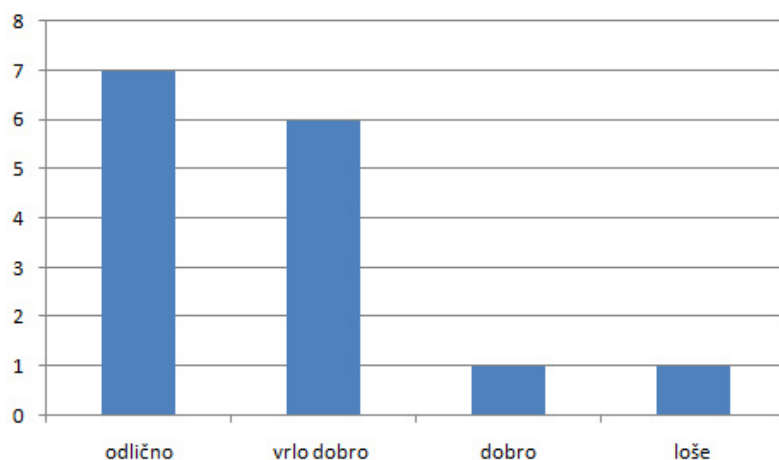
U provedenoj anketi ispitalo se koji su razlozi prisutnosti knjižnica na društvenim mrežama. Knjižnice su većinom podjednako odgovarale, a njihovi su ciljevi: usmjeriti korisnike na web stranice knjižnice i e-katalog, upoznati korisnike s postojećim uslugama i programima knjižnice, pružiti nove usluge korisnicima preko društvenih mreža, olakšati pristup knjižnici i uslugama, ostvariti brži i izravniji kontakt s korisnicima te promovirati knjižnicu.

Anketom je utvrđeno i kakva su

iskustva knjižnica s društvenim mrežama. Iz grafikona koji slijedi, može se vidjeti da su iskustva u velikoj mjeri odlična i vrlo dobra, a u znatno manjoj mjeri dobra te loša.

Grafikon 3. Iskustvo knjižnica s društvenim mrežama

Od knjižnica koje su sudjelovale u anketi, 15 je prisutno na društvenim mrežama. 12 knjižnica prisutno je na jednoj društvenoj mreži, 1 je knjižnica prisutna na dvije društvene mreže, 1 na tri društvene mreže, a 1 na četiri društvene mreže. Sve knjižnice koje su prisutne na društvenim mrežama, prisutne su prvenstveno na Facebooku. Iz tog je razloga treći dio on-line ankete bio namijenjen Facebooku i prisutnosti knjižnica na toj društvenoj mreži.

Grafikon 3

Otvorenu stranicu na Facebooku ima 6 knjižnica, profil 8 knjižnica, a grupu 2 knjižnice. Što se tiče sljedbenika, neke knjižnice imaju manje, a neke više. No, bitno je da su knjižnice, prema rezultatima ankete, s korisnicima ostvarile dvosmjernu komunikaciju u smislu da korisnici povremeno ili uvijek komentiraju objave knjižnice, a knjižnice stavljaju i sadržaje kojima potiču tu komunikaciju.

Sve su se knjižnice izjasnile da je njihova prisutnost na društvenim mrežama poboljšala usluge i vidljivost knjižnice u zajednici u kojoj djeluju, s tim da je za neke knjižnice vidljivost poboljšana djelomično, a za neke u potpunosti. Jedna se knjižnica izjasnila kako društvene mreže nisu poboljšale njezinu usluge i vidljivost u zajednici.

Iz provedene ankete vidljivo je stajalište knjižnica prema društvenim mrežama. Većina knjižnica smatra da bi trebale biti prisutne na mrežama. Anketa je pokazala da knjižnice imaju više pozitivnih nego negativnih iskustava. Knjižnice su tako poboljšale svoje usluge, postale vidljivije u zajednici, ostvarile brži i izravniji kontakt s korisnicima, čime su zadovoljniji i sami korisnici. Usluge koje knjižnice pružaju, dopiru putem društvenih mreža ne samo do izravnih korisnika knjižnica već i potencijalnih korisnika.

GRUPA KNJIŽNIČARI NA FACEBOOKU

Pišu: *Dejana Kurtović, IV. OŠ Bjelovar; Marijana Pađen Jurišić, OŠ Ivane Brlić Mažuranić Virovitica;*

Denis Vincek, OŠ „Ante Kovačić“ Zlatar

Nastanak i povijest grupe

Jedna od najvećih grupa koja u Hrvatskoj okuplja knjižničare na najpoznatijoj društvenoj mreži Facebooku je grupa Knjižničari. Osnovala ju je 29. kolovoza 2011. knjižničarka Marijana Pađen Jurišić, a glavni je razlog bio što Facebook nudi veću dostupnost u odnosu na druge društvene mreže. Većina njezinih kolega sa studija Knjižničarstva i hrvatskoga jezika i književnosti imalo je profil na Facebooku, a kako joj se bližio rok stručnog ispita iz knjižničarstva, zanimala su je njihova iskustva. S obzirom na to da rad u školskoj knjižnici iziskuje dodatne napore, prije svega zbog uključenosti u odgojno-obrazovni proces, željela je izraziti svoje mišljenje, težnje i ideje. Iako grupa tada nije postojala u današnjem obliku, smatrala je da bi bilo korisno imati informaciju nadohvat ruke jer će knjižničari s profilom na Facebooku svaki dan posjetiti grupu i razmijeniti zanimljivosti iz svoje struke. Tako se rodila ideja te je nakon nekoliko dana grupa brojila pedesetak članova. Uz niz pozitivnih komentara u knjižničarskim je krugovima vrlo brzo prihvaćen takav način komunikacije.

Grupa je redovito ažurirana od kolegica i kolega, razmjenjivale su se ideje, upiti vezani uz struku... Zanimljivo je da se često objavljuju razne poveznice uz događanja u knjižnicama te vijesti iz svijeta knjižničarstva i struke. Redovito su objavljivane fotografije na kojima su prikazani radnici iz školskih knjižnica, načini kako su uređene knjižnice ili predstavljeni kreativni straničnici. Upoznavanje putem grupe na Facebooku izrodilo je i mnoga prijateljstva „uživo“ na Proljetnoj školi školskih knjižničara u Dubrovniku 2012. g.

Glavna ideja pri stvaranju grupe bila je razmjena informacija. Ideja je zaživjela i ljudi rado objavljuju u grupi i međusobno si pomažu, što je najvažnije postignuće grupe. Knjižničari tako proširuju svoje vidike, razmjenjuju iskustva i ideje, pomažu jedni drugima te komentiraju i objavljuju korisne informacije. Svrha administratora je briga o poštivanju Etičkoga kodeksa i ponašanju da ne

bi dolazilo do vrijeđanja kolega. Kad je Marijana ostala bez posla u školi u kojoj je tada radila, grupu je predala u ruke kolegici - osobi od povjerenja Dejana Kurtović (koju je upoznala putem grupe, a zatim i uživo u Dubrovniku na Proljetnoj školi).

Dejana Kurtović vodila je grupu do 27. veljače 2013. kada je, zbog brojnih obveza, rasta postova i broja članova, osnovala i oformila Tim za organizaciju i razvitak grupe u kojemu su kolege knjižničari osobnim zalaganjem, promišljanjima i radom unaprijedili rad grupe u proteklih godinu i pol. U Timu je podjednako žena i muškaraca iz različitih dijelova Hrvatske. U grupu se danas u članjuju i kolege iz Bosne i Hercegovine i Srbije, pa će biti potrebno brinuti se i o njihovim potrebama. Zadaća je Tima donijeti kriterije po kojima će se brisati postovi, odnosno donijeti Etički kodeks grupe te promovirati grupu. Članovi Tima su Marijana Pađen Jurišić, Denis Vincek, Ivona Šimunović, Bojan Lazić i Dejana Kurtović. Oni su administratori grupe i njima se članovi mogu obratiti za pojedinačne probleme i sl.

Vrijednost grupe

Velika je prednost grupe veliki broj članova i jednostavna međusobna komunikacija, suradnja na način da se odgovor na, stručno ili bilo koje drugo, postavljeno pitanje dobije vrlo brzo, i to tako da svoje odgovore u pravilu nudi više članova iz kojih je vidljiv različit pristup rješavanju nekog problema, pa onaj koji postavlja pitanje, može odabrati za njega najprihvatljivije rješenje, primijeniti ga i izvijestiti cijelu grupu. Dostupnost informacija je brza i jednostavna. Grupa omogućuje interaktivnost i promociju knjižničarske struke. Može se reći da je vrijednost grupe i u tome što unapređuje procese učenja i poučavanja jer pomaže u odgojno-obrazovnom procesu knjižničarima, ali i studentima knjižničarstva koji neposredno dobivaju uvid u rad.

Nedostaci grupe: mnogi doživljavaju grupu samo kao izvor ideja da bi poboljšali svoj rad, ali ne i podijelili svoja iskustva s drugima. Zatim, neki

članovi, potaknuti raspravama s grupe, zovu mjerodavne te se pozivaju na postove iz grupe, a takva reakcija može izazvati negativnu promociju grupe. Nedostaci grupe su i negativni komentari i rasprave koje se pretvaraju u vrijeđanje - stoga će biti potrebno donijeti Etički kodeks. Administratori grupe su školski knjižničari koji imaju mnogo osobnih i profesionalnih poslova i projekata te nisu stalno na raspolaganju svim čla-

novima, a sve rade volonterski.

Grupa trenutačno ima 720 članova (20 - 65 god. starosti), broj je interakcija po objavi (svidanja + komentara) 2 - 100, broj svidanja po objavi 2 - 30 i broj komentara po objavi 2 - 100. Stranicu svaki dan pogleda pedesetak članova barem jedanput, a slikovne i video sadržaje pregleda otprilike svaki drugi član grupe.

Vrste objava i komunikacija: vijesti, video uradci, fotografije, objave dokumenata, radni materijali knjižničara te zanimljivosti vezane uz čitanje, knjige, knjižnice, knjižničarstvo, informacijsku pismenost i sl.

Broj pozitivnih/negativnih komentara: negativnih komentara ima, ali ne utječu na pozitivni ton grupe. Pomno se prati je li korisnik zadovoljan ili nije. Ako nije, „problem“ se odmah rješava. Često dođe do žustrih rasprava među članovima grupe, što netko može shvatiti kao

negativnost, ali upravo to daje grupi vrijednost prihvaćanjem različitosti i pokretanjem rasprava o aktualnim temama vezanim uz struku, pogotovo školsko knjižničarstvo jer su školski knjižničari često izolirani pojedinci koji ne trebaju biti izolirani. Grupa je ovdje prije svega da pomogne svim knjižničarima u njihovu radu.

Novi pratitelji/prijatelji vs. Odu- stali pratitelji/prijatelji: onaj koji se pridruži grupi, uglavnom u njoj i ostane. Odustane svega 10 % prati- telja, što zbog neslaganja s nečijim stajalištem ili zbog toga što se osjete uvrijeđenima nečijim komentarom.

Najaktualnije teme grupe su stje- canje zvanja u knjižničarskoj struci, Bookmark projekt, anketa Ministar- stva kulture i Ministarstva znanosti obrazovanja i sporta, pitanje polaga- nja stručnih ispita (pri Ministarstvu kulture i Ministarstvu znanosti ob-

razovanja i sporta), Proljetna škola školskih knjižničara - iskustva i druge.

Budućnost i razvoj grupe

Grupa Knjižničari na Facebo- oku okuplja knjižničare različitih vrsta knjižnica (školske, narodne, fakultetske...) i studente knjižni- čarstva, a članovi su i književnici, nakladnici, novinari, informatičari, ali i drugi odgojno-obrazovni dje- latnici. Znači, s jedne strane okuplja informacijske stručnjake, a s druge strane odgojno-obrazovne i kul- turne djelatnike. To je mjesto gdje knjižničar može razvijati svoje opće i profesionalne kompetencije. Dok u svojem formalnom obrazovanju knjižničar rijetko dolazi u situaciju da raspravlja o načinima rješavanja problema u radu i struci (zbog ne- dostatka prakse ili zato što je jedini informacijski stručnjak u svojoj rad-

noj okolini, knjižničar često ne zna što će ga sve očekivati na radno- me mjestu), ovakva grupa je idealno mjesto na kojem početnik ili netko s višegodišnjim radnim stažem (jer što više znaš, više ti se novih pitanja otvara), može naći odgovore iz svih osam područja jezgre knjižničarstva koje definira Američko knjižničarsko društvo (ALA), a prihvaća i IFLA (Me- đunarodna knjižničarska udruga): temelji struke, građa, organizaci- ja zabilježnog znanja i informacija, tehnološka znanja i vještine, infor- macijska služba, istraživanje, stalno stručno usavršavanje i cjeloživotno učenje, administracija i upravljanje. Ideja o osnivanju grupe Knjižničari na Facebooku dokaz je da Facebook može pomoći ljudima u informiranju i međusobnoj komunikaciji te lak- šem dolasku do potrebne i korisne informacije.

PINTEREST I KNJIŽNICA

Pišu: Maja Gačan, Ida Indir, Petar Lukačić, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović” Koprivnica

S jećate li se vremena kada su se zanimljivi plakati lijepili na zido- ve sobe? Ili kada su se izresci iz novina lijepili u bilježnicu? Pinterest ima sličnu funkciju – na jednome mjestu organiziramo svoje interese. Stranica ima izgled i funkciju virtual- ne plutene ploče na koju se *pinaju*,¹ tj. „pribadaju” sadržaji koje želimo spremati, sortirati i administrirati. Sa- držaje koje pronađemo na internetu ili učitamo s vlastitog računala, gru- piramo u zbirke (*pinboards*).

Na taj način stvaramo mrežni re- pozitorij poveznica, uvijek dostupan na mreži. Možemo ga usporediti s De.licio.usom,² s razlikom da je ovaj način spremanja sadržaja vizual- no pregledniji. Baš kao i De.licio.us Pinterest omogućuje označavanje, kategorizaciju i opisivanje sadržaja koji želimo spremati i pronaći kasni- je. Vizualne mogućnosti koje nam on pruža, ubrzavaju vrijeme korištenja i olakšavaju snalaženje u spremlje- nom sadržaju.

Za otvaranje korisničkog raču- na potrebna je e-mail adresa i u

nekoliko trenutaka napravljen je ra- čun. Omogućeno je i prijavljivanje s profila na Facebooku i Twitteru i povezivanje s tim mrežama, ali je okosnica prijave e-mail adresa. Pin- terest je osvježavajuća novost zbog toga jer mu sama namjena nije prerasti u društvenu mrežu poput Facebooka. Na Pinterestu, poput Twittera, pratimo (*follow*) svoje in- terese koji ne moraju označavati prijateljstvo. Upravo su *pinboardovi*, odnosno njihov način funkcioniranja, osnovna razlika između Pinteresta i ostalih društvenih mreža, poput Fa- cebooka i Twittera koji svoj sadržaj organiziraju na lineranom principu prema vremenu kada je objavljen. Iako se Facebook vremenskom cr- tom (*timeline*) trudi navesti korisnike na praćenje zbivanja nekoliko godina unatrag, u velikoj količini informacija kvalitetan sadržaj brzo se izgubi. Za razliku od toga, na Pinterestu se sa- držaji grupiraju nevezano uz vrijeme, već prema tome koliko su nekom ko- risniku važni.

Društvene mreže u posljednje vrijeme sve više zamjenjuju tekstual- ni oblik komunikacije vizualnim. Slika će prije privući pozornost u odno- su na tekst. Slika traži manje pažnje i vremena, trudi se jasno izraziti svoju

namjeru i privući pozornost.

Knjižnice koje kreiraju svoje pro- file na Pinterestu, ostvaruju još jedan oblik komunikacije sa svojim kori- snicima i širom javnosti. Koristeći Pinterest, knjižničari mogu upoznati korisnike s fondom knjižnice *pinajući* naslovnice knjiga. *Pinovi* se grupiraju u zbirke prema različitim kriteriji- ma koje određujemo sami (krimići, ljubavna, fantastika...). Najbolje je *pinati* sadržaje iz e-kataloga knjižni- ce kako bi *pin* bio izravno povezan s katalogom. Na taj način korisnici mogu, odabirom njima zanimlji- vog naslova, izravno ući u e-katalog i pronaći više informacija o knjizi te utvrditi njezin status (je li slobodna za posudbu ili posuđena).

Bitno je naglasiti da je nemo- guće prebaciti tekstualni sadržaj e-kataloga na Pinterest ukoliko ne postoji slika u katalogu. Preuzima- nje sadržaja iz e-kataloga vrlo je jednostavno. U alatnu traku inter- net pretraživača instalira se gumb uz pomoć kojega brže prebacuje- mo sadržaj.³ Preuzmemo anotaciju iz kataloga i odredimo gdje želimo smjestiti određeni naslov.

Na samom Pinterestu detaljno je objašnjena procedura.

1 (pin=pribadača) U daljnjem tekstu koristit ćemo englesku inačicu zbog problema s prevodjenjem na hrvatski jezik.

2 također koristimo za online sprema- nje internet izvora

Na Pinterest možemo gledati kao na dodatak e-katalogu – alat koji nam na jednostavan način omogućuje promociju građe, svojevrsan bilten. Novim mogućnostima Metel.Win programa omogućeno nam je skeniranje naslovnica knjiga i stavljanje istih u e-katalog. Metel.Win također omogućuje izradu biltena, pri čemu je osnovna razlika što se on više bazira na tekstu. Kada uspoređujemo vizualni prikaz biltena i mogućnosti Pinteresta, možemo ustvrditi da je Pinterest vizualno atraktivniji i nudi elegantniji prikaz građe koju knjižnica ima, ali je Metel.Win-ov bilten obuhvatniji i jednostavniji za pripremu. Nedostatak Pinteresta je u tome što je za svaki zapis potrebno napraviti određeni broj radnji koje oduzimaju više vremena nego izrada Metel.Win biltena.

Dakako, knjižnica nije ograničena na objavljivanje preporuka, već može:

- promovirati usluge/aktivnosti,
- privlačiti ciljne skupine korisnika,
- dijeliti ideje i projekte sa suradnicima i javnosti,
- stavljati poveznice na druge vrste sadržaja itd.

Pinterest je vrlo zanimljivih i kreativnih ideja za rad s najmlađima. Na njemu možemo vrlo lako i brzo pronaći ideje za kreativne radionice i preporuke za najmlađe.

Kada govorimo o dijeljenju sadržaja na mreži, neophodne su rasprave o autorskom pravu. Treba imati na umu da su slike koje objavljujemo, vjerojatno zaštićene autorskim pravom, stoga uvijek

moramo navesti izvor ili staviti poveznicu na izvor s kojega smo sliku preuzeli. Problem je što je svaka slika koja se objavljuje, zapravo nova kopija, a svaka osoba koja radi kopiju, ne traži dopuštenje za preuzimanje podataka. Dakle, ne radi se poveznica na sadržaj (mada ona postoji u pozadini, ali nije vidljiva u samom prikazu). Vlasnici Pinteresta svjesni su ovoga problema, pa intenzivno pokušavaju pronaći načine da zaštite intelektualno vlasništvo.⁴ Prema uvjetima korištenja definiranim na Pinterestu, onaj tko postavlja sadržaj, u potpunosti je odgovoran za svoj čin i trebao bi svakako imati odobrenje autora za daljnje dijeljenje, *pinanje* i *repinanje*. Naravno, danas se mnogo toga dijeli bez znanja. Kako bi se omogućila barem djelomična zaštita, Pinterest također nudi korisnicima kodove kako bi autori sadržaja zaštitili podatke, tj. onemogućili *repinanje*.

Prije nego što *repinamo* sliku, trebali bismo si postaviti pitanja (koja su Hansen, Nowlan i Winter osmislili za University of Regina Library); je li rad zaštićen autorskim pravom i ima li knjižnica autorsko pravo na rad, je li rad javno dobro (*public domain*), ima li rad Creative Commons licencu, je li zaštićen nekom od licenca knjižnice, ako je rad zaštićen, spada li u kategoriju izuzetaka ili koristi li autor Pinterest.

Knjižničari nemaju problema kada preuzimaju sadržaj iz e-kataloga

4 npr. ograničavanje prostora za unos teksta sprječava mogućnost preuzimanja veće količine teksta s blogova

za koji je Knjižnica odgovorna i imaju pravo preuzimati sadržaj koji ona kreira, ali svakako moraju biti oprezni i imati na umu navedena pitanja kada *pinaju* sadržaj s neke internetske stranice ili *repinaju* sadržaj pronađen na Pinterestu. Na taj način dajemo primjer i štitimo autorska prava.

Nakon površnog pretraživanja hrvatskih knjižnica na Pinterestu, došli smo do zaključka da je još uvijek zastupljen mali broj knjižnica. Od većih knjižnica svoj profil imaju Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica, Nacionalna i sveučilišna knjižnica, Dubrovačke knjižnice i Gradska knjižnica Zagreb.

Koprivnička knjižnica trenutno stavlja naglasak na prezentaciju knjižnične građe kroz tematske zbirke, kojih je sad već veći broj, ali mnogo tematike još je nezastupljeno. To su uglavnom novija izdanja, budući da se *pinaju* naslovnice iz kataloga u kojemu je skeniranje naslovnica započelo relativno nedavno.

U svijetu je zastupljenost knjižnica na Pinterestu puno veća, posebice u Americi. Pregledom profila uočava se raznolikost zbirke. Neke knjižnice objavljuju samo preporuke, neke sadržaje nevezane za građu – najave o aktivnostima, fotografije zgrada knjižnica, zbirke razglednica i sitnog tiska i sl.

Za primjer možemo navesti tematske zbirke Gradske knjižnice San Francisca: Gradska knjižnica San Francisca, Moda 1906., Zelene knjige i filmovi, Bibliobusi, Najdraže knjige knjižničara, Kalifornijske knjižnice... Gradska knjižnica Sacramenta ima još raznovrsnije zbirke i veći naglasak na tematskoj podijeli fonda: Za djecu, Hrana, Vrt, Putovanja, Moda, Uhvaćeni u čitanju, Što čitate?, Povijest Sacramenta, Najčitanije u 2012.... Knjižnica Tehničkog veleučilišta u Madridu ima zbirke: Sveučilišna knjižnica, Život u kampusu, E-knjige, Spremni za Europu, Spremni za istraživanje, Visoko obrazovanje, Knjižničari...

S obzirom na to da je prostor na policama knjižnice često skučen i nepregledan te se bazira na čitanju naslova s hrbata knjiga, Pinterest omogućava korisnicima da na pregledniji način uoče naslovnice knjiga koje u Knjižnici možda ne bi zamijetili.

Uvod u problem organizacije sadržaja na mrežnim stranicama školskih knjižnica

Obrada informacija na mrežnim stranicama školskih knjižnica predstavlja izazov njihovim urednicima – koje podatke prikazati i na koji ih način oblikovati. Ponajprije je potrebno odgovoriti na pitanja: koji digitalni materijali već postoje na našim stranicama, imamo li u školskoj knjižnici posebne inicijative ili projekte digitalizacije koje želimo postaviti na našu stranicu, koje izvore informacija najprije želimo digitalizirati te tko su osobe

takvim oblicima, koji više privlače pozornost, pridaje i više pozornosti u opisu jedinice na mrežnoj strani- ci škole. Takve će „šarene“ i „zvučne“ informacije često biti popraćene do- datnim tekstom ili pojašnjenjem, dok se kod datoteka „sivoga“ ka- raktera taj opis često izbjegava, pa ostaju samo „postavljene“ na strani- cama školskih knjižnica. Potencijal koji imaju stranice, omogućuje svim urednicima jednaku mogućnost ure- đivanja i opisivanja datoteka koje

– naime počeci realizacije digitalne zbirke često nenamjerno usmjeravaju na konačne rezultate velikih knjižnica ili ustanova koje raspolažu financijskim sredstvima, osobljem, a možda i vlastitim ili skupo plaćenim softverom. Osnovni pokretač bi, prije svega, trebala biti jednostavnost – velike planove vrlo jednostavno možemo realizirati i uz male mogućnosti.

Kako prilikom digitalizacije i obrade digitalizirane građe moramo paziti na brojne važne elemente za pojedinu vrstu građe, kod fotografije ćemo na primjer obratiti pozornost na rezoluciju, dubinu točke i sve ostale elemente kako bismo u konačnici dobili dobar rezultat digitalizacije. Osim toga pozornost moramo usmjeriti i na mogućnosti mrežne stranice, radnoga okruženja korisnika, verzije softvera i ostale čimbenike kako ne bismo gradili zbirku samo za sebe, ne računajući ni nemogućnost korištenja tih informacija kod naših korisnika zbog druge verzije programa ili posebnoga formata fotografije. Pravila koja poštujemo prilikom izrade i spremanja digitalne građe, trebali bismo poštivati i prilikom njihova objavljivanja na školskim stranicama. Informacija nam vrijedi tek ako je možemo pronaći na stranici, njezino dugo traženje kod korisnika stvara gubitak interesa i osjećaj nesnalaženja i nemogućnosti rada s materijalima i cijelim ponuđenim sustavom.

Kako bismo korisnicima prenijeli obavijest o tome što se nalazi iza neke poveznice ili ikonice dokumenta, koristimo se metapodacima. Oblikovanje metapodataka ne mora, ali može biti stručno. Korištenje nekog od formata za opis jedinice (Dublin Core, METS, TEI, EAD, MARC...) koju smo postavili na mrežnu stranicu školske knjižnice, može na prvi pogled izgledati nepraktično. Formate možemo poštivati tamo gdje to neizbježno moramo, ali vlastitu mrežna stranica dopušta nam slobodu, pa možemo sami osmisлити svoj format opisa datoteka i poveznica koji nam neće

ili školski aktivni koji bi nam u poslu, a kroz zajednički projekt, mogli pomoći. Odgovarajući na svako od ovih pitanja, potrebno je razmišljati o svim fazama i međufazama rada prilikom digitaliziranja izvora (odabir građe, digitalizacija građe, obrada i kontrola kvalitete, zaštita, pohrana i prijenos, pregled i korištenje te održavanje građe) kako bismo bili sigurni možemo li određenu građu obuhvatiti svim fazama rada. Također je potrebno imati na umu da digitalizirani oblici građe automatizmom ne zaštićuju originalni primjerak građe koji bismo trebali zaštititi.

Svaka jedinica objavljena na stranici školske knjižnice ima svoje potencijalne korisnike. Zanimljivije su svakako one jedinice koje donose informacije u slikovnom, video ili zvučnom obliku. Takva informacija postaje primamljivija od one u standardnom, tekstualnom obliku. Vrlo se lako može primijetiti da se

se prilažu stranicama, a ne ispisuju kao obavijesti ili dokumenti, tako da se bez problema mogu stvoriti gotovo idealni uvjeti opisivanja datoteka. Prilikom izgradnje digitalne zbirke, pojavljuju se dva problema. Prvi je očekivanje idealnih uvjeta rada i najboljih mogućih softverskih rješenja. Školama je, pa tako i školskim knjižničarima, dostupan besplatan CARNetov CMS sustav za izgradnju i održavanje mrežnih stranica, a ukoliko se ipak odluče na plaćanje te usluge, mogu koristiti različite mogućnosti. Pri tom ne treba težiti savršenim i najsuvremenijim oblikom rješavanja problema organizacije digitalne zbirke. Iskorištavanje onoga što imamo i što je u ovom trenutku najdostupnije, predstavlja dobru odluku. Prije svega, moramo imati na umu da pružamo informaciju koja može biti lijepo zapakirana, ali ipak ostaje informacijom. Drugi važan problem vezujemo uz prvi

zadavati problema u oblikovanju elemenata sintakse ili u čitanju kod korisnika prilikom pretraživanja stranice. Jedinstvenost i zakonitost elemenata propisanih svakim od formata za izradu metapodataka ne mora ostati nedodirljivom. Slaganjem elemenata koji su nam potrebni, sami možemo oblikovati strukturu vlastitoga formata za opis kojime ćemo opisati svaku jedinicu u digitalnoj zbirci na mrežnoj stranici.

Kako smo već spomenuli, problem „sive“, ne toliko interesantne, građe na stranicama školskih knjižnica (izvješća, statistike, proračuni, tabele, obrasci...) najčešće je njezino postavljanje na stranicu bez dodatnoga pojašnjenja o bilo kojem elementu opisa koji bi nam možda bio važan. Autor ili naslov, oznaka vremena, mjesto, format datoteke, veličina datoteke i ostale informacije ne upisuju se ako nisu od velike važnosti. Važnost metapodataka može pojasniti sljedeći primjer: datoteka ST.doc, objavljen na na stranici bez ikakva objašnjenja, može proći neopaženo ako nije ni na koji način opisana metapodacima. Urednik stranice ili osoba koja je datoteku postavila, znat će da se radi o *statistikama posudbe građe od 2000. do 2010. godine*, ali bilo koji korisnik koji ne otvori datoteku ili poveznicu koja je tako naznačena, neće biti upućen u sadržaj dok poveznicu ili datoteku ne otvori. Ovaj primjer jasno ilustrira potrebu za označavanjem svake datoteke ili poveznice na stranici kako bi korisnici, a na kraju i urednici stranice, uvijek znali što je točno i kada postav-

ljeno i ponuđeno na korištenje.

Organiziranje sadržaja ne podrazumijeva samo njegov opis. Kao što je već rečeno, najprije bismo trebali zadovoljiti pitanja tehničke formalnosti, pitanja formata građe i pitanja potrebnih preduvjeta korištenja građe. Opis građe je ono što dolazi na drugome mjestu kako bismo uvijek mogli brzo i jednostavno pronaći potrebnu jedinicu digitalizirane građe te kako bismo bili upoznati sa sadržajem jedinice bez otvaranja ili preuzimanja na računalo. Treći korak u organizaciji jedinica predstavlja arhiviranje. Brisanje jedinica koje ne gube vrijednost, ali postaju vremenski neaktualne, nije najbolje rješenje. Arhiviranje jedinica koje trenutno nisu važne ili jedinica čijem sadržaju nećemo, u prvom redu, usmjeriti interes, u on-line okruženju ne predstavlja problem. Rješenje možemo, kao i kod opisivanja jedinice, potražiti sami, ali svakako moramo imati u vidu mogućnost pretraživanja i pronalaženja informacija vezanih uz tu jedinicu kako bismo korisnicima omogućili uvid u njezin sadržaj i nakon određenog vremena.

Da bismo korisnicima mrežnih stranica školskih knjižnica omogućili dobru i kvalitetnu uslugu bržeg i jednostavnijeg pronalaženja infor-

macija na stranici, njihovo korištenje ili dijeljenje, informacije bi trebale biti organizirane prema određenim kriterijima. Uredništvo bi trebalo donijeti odluku o formatima i obliku opisivanja jedinica na stranici, mogućnostima korištenja i arhiviranja jedinica kako bi se korisnicima omogućio nesmetan prolaz broj-

nim jedinicama digitalne zbirke do one koja je u središtu njihova interesa. Organizacija sadržaja na školskoj mrežnoj stranici predstavlja prvi korak do njezina uspješna korištenja na zadovoljstvo korisnika i urednika mrežne stranice.

(Napomena: članak je nastao na temelju izlaganja na Županijskom stručnom vijeću školskih knjižničara Virovitičko-podravске županije u Voćinu, 26. listopada 2012.)

ŠKOLSKA LEKTIRA U VIRTUALNOM SVIJETU

Piše: Antonija Šikulec, OŠ „Ivan Lacković Croatia“ Kalinovac, OŠ Koprivnički Bregi

Uvod

Školska knjižnica pruža obavijesti i spoznaje bitne za uspješno uključivanje u suvremeno društvo koje se temelji na znanju i informacijama. Školska knjižnica omogućuje učenicima stjecanje vještina za doživotno učenje, razvija njihovu maštu i pomaže im da postanu odgovorni građani.¹ Vođeni ovim Manifestom ne smijemo i ne možemo ignorirati sve veći protok

1 UNESCO-ov Manifest za školske knjižnice, <http://dzs.ffzg.unizg.hr/text/unesco.pdf> (11.3.2013.)

informacija koji nas okružuje. Želimo li se aktivno uključiti u suvremeno društvo, naša je zadaća usmjeriti korisnike da u „moru“ informacija pronađu onu pravu, relevantnu. Uz svu tehnologiju i sve veći broj informacija, pisana riječ i knjiga uistinu moraju predstavljati primarnu važnost u obrazovanju. Školski knjižničar mora ponovno plasirati knjigu među učenike kao vrijednu i nezamjenjivu. Web 2.0 alati upravo nam omogućuju da povežemo te naizgled dvije nepomirljive struje. Oni također omogućavaju korisnicima da postanu sukreatori nastave.

Obrazovanje više nije prijenos informacija i znanja, već stvaralački proces, a knjižnica više nije spremište informacija, već prostor osobnih i suradničkih iskustava i učenja.²

Što su Web 2.0 alati?

Knjižnice su dinamične institucije koje povezuju ljude s globalnim izvorima informacija te idejama i stva-

2 Špiranec, Sonja. Banek Zorica, M. Informacijska pismenost : teorijski okvir i polazišta. Zagreb : Zavod za informacijske studije Odsjeka za informacijske znanosti Filozofskog fakulteta Sveučilišta, 2008.

ralaštvom za kojima tragaju.³ Zato je jedna od zadaća knjižničara ovladati Web 2.0 alatima. Web 2.0 alati su programski alati koji korisnicima omogućavaju interakciju i razmjenu podataka te objavu i izmjenu internetskog i drugog digitalnog sadržaja pri čemu korisnik sam stvara svoje sadržaje. Web 2.0 alati omogućuju suradničko pisanje, odnosno omogućuju skupini korisnika suradnju pri izradi i objavljivanju sadržaja na Internetu. Laički govoreći, Web 2.0 alati su gotova rješenja koja su nam ponuđena, a mi ih samo trebamo iskoristiti i integrirati u nastavni proces. Većina od njih nudi vrlo jednostavna sučelja koja se savladaju u nekoliko minuta. Rukovanje i korištenje izrazito je jednostavno, a u nastavni proces unosi kreativnost i veću motiviranost. Današnje vrijeme je informacijsko i informatičko, naši učenici daleko su se odmaknuli od staromodnih načina rada (papir, knjiga, bilježnica). Da bi ih se motiviralo i potaklo na učenje, potrebno je načine i metode poučavanja približiti njima. Od učenika se ne očekuje da budu pasivni sudionici procesa podučavanja, već da se aktivno uključe i preuzmu odgovornost za vlastito učenje.

Obrada lektire uz pomoć Web 2.0 alata

MINDOMO

Kognitivne mape ili popularno zvane mentalne mape (engl. *mind mapping*) su tehnike osmišljene za lakše organiziranje čitanja, učenja ili rada. Pripadaju skupini mnemotehnika koje služe zadržavanju materijala koji bismo inače najvjerojatnije zaboravili. Mindomo je Web 2.0 alat koji omogućuje izradu, pristup i dijeljenje mentalnih mapa među korisnicima. Dostupan je u slobodnoj verziji uz određena ograničenja. Pregled javno dostupnih mapa je slobodan, a za izradu mapa i dijeljenje među korisnicima potrebno je registracija.

Na satu lektire ovaj alat vrlo je pogodan za obradu dužih i složenijih djela (*Petar Pan*, *Duh u močvari*,

Oliver Twist, *Kći Lotrščaka*). Prijedlog za upotrebu ovoga alata je obrada djela *Koko u Parizu*. Učenici podijeljeni u grupe izrađuju mentalne mape likova koji se pojavljuju u romanu, mentalne mape Pariza i Zagreba te mentalne mape pojedinih poglavlja. Uz pomoć ovoga alata djelo koje inače učenicima zadaje puno muka, postaje privlačno i zanimljivo. Nudi mogućnost korelacije s nastavom geografije i informacijskim opismenjavanjem jer učenici samostalno pretražuju potrebne informacije.

GLOGSTER

Glogster je alat za izradu multimedijalnih postera ili glogova. Sadrži tekstove, slike, animacije, video i audio zapise. Vrlo je zanimljiv jer učenici samostalno stvaraju svoje multimedijalne sadržaje, kreiraju svoje postere ili novinske članke na način koji je njima poznatiji i zanimljiviji.

Sat lektire korištenjem ovog alata zamišljen je na primjeru Šenoinog djela *Povjestice*. Današnjim su generacijama *Povjestice* često nerazumljive, a pripadaju obaveznom popisu lektire. Učenici su imali zadatak napraviti filmske plakate na temu Šenoinih *Povjestica*. Podijeljeni u grupe, svaka grupa zadužena za jednu povjesticu morala je izraditi plakat koji će čitatelja privući da tu povjesticu i pročita. Igrajući se vizualnim efektima koje ovaj alat nudi, učenici su pokazali zavidnu kreativnost i maštovitost.

STORYBIRD

Storybird je alat za izradu interaktivnih knjiga. Pruža mogućnost

samostalnog osmišljavanja teksta. Za oslikavanje su ponuđene gotove ilustracije (koje su besplatne), ali postoji i mogućnost korištenja vlastitih slika.

Ovaj alat odličan je za obradu pjesničkih zbirki. Svaka stranica može se prikazati kao jedna pjesnička slika ili čitava pjesma. Učenici sami kreiraju svoju pjesničku knjigu. Navest ćemo primjer lektire *Pjesme Dobriše Cesarića*. Učenici su podijeljeni u skupine s različitim temama (ljubav, jesen, socijalna tematika i život ili smrt). Učenici skupine Jesen, imaju zadatak pronaći pjesme s jesenskom tematikom, odabrati pjesničke slike ili čitave pjesme kojima će predstaviti svoju knjigu o jeseni. Ovaj alat pomaže da poeziju približimo čitateljima, da shvate kako su pjesničke slike u svima nama.

TOONDOO

Toondoo je alat koji služi za izradu stripa. Odlikuje se vrlo jednostavnim sučeljem i laganim odabirom elemenata za izradu stripa. Kao likove možete izabrati životinje, crtane likove, ljude. Svaki lik ima mogućnost izmjene izraza lica, položaja ruku i tijela. Ovaj alat za izradu stripa jedan je od najjednostavnijih za primjenu i vrlo praktičan jer nudi široki raspon tema i likova. Obrada lektire s ovim alatom primjenjiva je od nižih razreda pa sve do viših. Strip kao niz naracijski povezanih prizora pogodan je za obradu čitavih djela, poglavlja ili opisivanje pojedinih likova.

Ovaj alat možemo koristiti za obradu Shakespeareovog *Romea i*

3 IFLA Manifest o internetu, http://dzs.ffzg.unizg.hr/text/IFLA_manifest_o_Internetu.htm, (11.3.2013.)

Giuliette, lektirnog djela za 8. razred. S obzirom na to da je ovdje riječ o klasičnom djelu, a opet s poznatom i još uvijek aktualnom tematikom, strip kao sredstvo izražavanja može biti vrlo interesantan i drugačiji. Na ovaj način spajamo klasično sa suvremenim i približavamo djeci složeni sadržaj jednostavnom metodom.

KUBBU

Kubbu je zanimljiv alat za izradu kvizova, testova, križaljki. Alata za izradu kvizova ima zaista mnogo, no Kubbu je jedan od najjednostavnijih. Nudi mogućnost izrade više vrsta pitanja. Sve što naćinite, možete ispisati na pisaću ili rješavati on-line.

Uz pomoć ovoga alata može se odraditi motivacija za književno djelo, analiza djela ili ućenici mogu

samostalno izraditi križaljke na određenu temu koje onda na satu obrade lektire svi zajedno rješavaju i o njima raspravljaju.

Zaključak

Postoji zaista mnogo Web 2.0 alata koji se mogu primijeniti na različite načine. Suvremene metode potrebno je infiltrirati u obrazovni proces, naroćito u obradu lektirnih djela, koja u očima naših ućenika postaju sve manje važna. Klasićna interakcija ćitatelj – knjiga – knjižničar – ućitelj ne smije izgubiti svoju važnost, ali kreativna nastava mora biti oplemenjena platformom Web 2.0. Alata koji se nude. Uspjeh Web 2.0. alata, pa tako i suvremene, moderne knjižnice, uvelike ovisi o sposobnostima knjižničara da uspostave prave Web 2.0 usluge i ponude ih na najbolji mogući način svojim ko-

risnicima.⁴ Knjižničar, da bi mogao koristiti Web 2.0 alate, prvenstveno mora poznavati svoje korisnike, njihove afinitete i mogućnosti. Moćemo zaključiti da je korištenje Web 2.0 alata izrazito stvaralaćki i kreativni proces. Ućenici sami osmišljavaju svoje sadržaje u okviru zadanih formi. Naućiti ućenike kako se ući stvaralaćtvom za stvaralaćstvo, najvažniji je zadatak suvremene škole.⁵

4 Merćun, Tanja. Knjižnice u promjenjivom mrećnom okrućenju.// Slobodan pristup informacijama : 9. okrugli stol : zbornik radova / uredile Alemka Belan-Simić i Aleksandra Horvat ; [prijevod radova s engleskog Sanja Kovaćević, prijevod na engleski Tea Fluksi]. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2010. Str. 69-81.

5 Stevanović, M. Interaktivna stvaralaćka edukacija. Rijeka : Andromeda, 2003.

IZRADA MREĆNO DOSTUPNOGA OBRASCA ZA INFORMACIJSKI UPIT UZ POMOĆ GOOGLE DOCSA

Pišu: Tanja Kolar Janković, Tehnićka škola Virovitica i Josip Strija, Gimnazija Petra Preradovića Virovitica

Živimo u vremenu sve brćeg napretka tehnologije koji nameće stalnu promjenu trenutnog stanja stvari i postavlja pred knjižnice i knjižničare nove izazove. Knjižničari nisu pasivni promatraći toga razvoja, već u njemu vide priliku za poboljšanje poslovanja knjižnice. Knjižnice su mrećno povezane, postaju informacijsko-dokumentacijski centri u kojima se mogu dobiti najrazlićitije informacije, i to bez ikakvoga kretanja, izuzev virtualnoga. Korisnici nisu više ogranićeni prostornim ogranićenjima, pa i komunikacija može biti bolja nego u realnom okrućenju. Suvremena tehnologija omogućila je kontakt izmeću korisnika i knjižničara kroz nove oblike komunikacije. Procijeniti kako zadovoljiti korisnike, nije lako. Knjižničar mora poznavati korisnićki ukus, njihove navike kao i nove resurse koji zaokupljaju korisnike, osobito mlade.

U korak s vremenom moraju ići i školske knjižnice. Školska knjižnica, kao informacijski centar škole, uvijek je na usluzi svojim korisnicima. Komunikacija izmeću korisnika i školskoga knjižničara važan je dio knjižničarevog rada. Odvija se naj-

ćešće u školskoj knjižnici, korisnici, eventualno, koriste e-poštu ili sve

popularniji Facebook. Informacijske potrebe ućenika često se rješavaju u

Obrazac za informacijski upit

*Obavezno

Ime i prezime: *

Datum: *

Razred: *

Molim dostupnu literaturu (ćlanci, knjige, mrećne stranice...) na temu: *

Školski predmet / područje: *

*

☐ molim izdvojite mi dostupnu literaturu koju ću pogledati u knjižnici

☐ treba mi samo popis literature

Literatura mi je potrebna za: *

☐ domaću zadaću

☐ referat

☐ seminarski rad

☐ ostalo

(Izborni) Popis literature mi pošaljite na ovu adresu e-pošte:

Pošalji

Nikada ne šaljite zaporku putem Google obrazaca.

Omogućuje Google Drive

Google nije izradio niti podržava ovaj sadržaj.

Prijava zlouporabe - Uvjeti pružanja usluge - Dodatni uvjeti

hodu, u vremenu u kojem učenici mogu doći u knjižnicu i zatražiti pomoć. Ako se radi o rješavanju zahtjevnijeg informacijskog upita (traženje literature za potrebe pisanja domaće zadaće, referata, izrade plakata i dr.), učenicima najčešće ne ostaje dovoljno vremena za oblikovanje upita i njegovo moguće zapisivanje na papir ili predviđeni obrazac. Knjižničari se gotovo svakodnevno susreću i s korisnicima koji imaju poteškoća s oblikovanjem svojih potreba u informacijski upit.

Mrežno dostupnim obrascem za informacijski upit učenicima se, kao i ostalim korisnicima, omogućuje postavljanje upita iz vlastitoga doma u vrijeme koje njima odgovara te im

ostavlja dovoljno vremena za promišljanje i oblikovanje svih elemenata upita. Obrazac za informacijski upit može se izraditi uz pomoć alata Google Docs i predstavlja jednostavan način komunikacije s korisnicima uporabom suvremenih besplatnih alata. Školski knjižničari mogu na vrlo jednostavan način svim svojim korisnicima na svojoj mrežnoj stranici ili na mrežnoj stranici škole omogućiti postavljanje informacijskoga upita u bilo koje vrijeme.

Kako bismo izradili jedan takav obrazac, potrebno nam je računalo sa slobodnim pristupom mreži i posjedovanje Google računa (račun se otvara besplatno). Mogućnosti Google Drive alata, unutar kojega osim

pohranjivanja datoteka možemo i stvarati nove, uistinu su velike. Prema vlastitim potrebama možemo sami oblikovati potreban obrazac ili upitnik, a zatim vrlo jednostavno dodavati željene elemente poput naslova, tekstualnih elemenata, module s više ponuđenih odgovora, prostore za slobodan unos teksta. Obrascu također možemo odabrati i izgled između nekoliko ponuđenih tema, a kao manji nedostatak može se spomenuti samo nemogućnost mijenjanja grafičkih elemenata obrasca. Sustav će ponuditi nekoliko rješenja kao moguće mjesto spremanja odgovora, što se posebno korisno pokazuje kasnije – kao način arhiviranja upita te prikupljanja različitih statističkih podataka. Gotov obrazac može se poslati kao poveznica e-poštom, postaviti na mrežnu stranicu škole ili na mrežnu stranicu knjižnice.

Kako bismo knjižnične usluge, kao temelj knjižnične djelatnosti, približili korisnicima, a što zahvaljujući razvoju tehnologije možemo već danas, konstantno radimo na unaprjeđenju postojećih usluga te razvijanju novih. Omogućavanje korisniku korištenje usluge iz vlastitoga doma korak je naprijed i otvara nove mogućnosti suradnje s korisnicima, osobito učenicima. Osim još jednoga elementa vidljivosti školske knjižnice u virtualnom prostoru, uslugama poput ove školske knjižnice mogu lakše privući nove korisnike i povećati interes postojećih korisnika.

(Napomena: članak je nastao na temelju materijala i priprema za radionicu Izrada kontaktnih obrazaca uz pomoć Google Docsa za 25. proljetnu školu školskih knjižničara u Vodicama 2013. godine.)

RADIONICA O GLOGSTERU ZA ŠKOLSKKE KNJIŽNIČARE

Piše: Tatjana Kreštan, Komercijalna i trgovačka škola Bjelovar

U nastavi se sve više koriste Web 2.0 alati, a jedan od njih je Glogster, program za izradu online plakata i postera. Učenicima je atraktivan, a privlači i svojom interaktivnošću te brojnim mogućnostima spajanja auditivnih i vizualnih elemenata u multimedijalnu prezentaciju. Profesorica informatike u Komercijalnoj i trgovačkoj školi Bjelovar, Daniela Ivanov Štimac, sudjelovala je na natječaju

portala za škole *Rođendanska petica* izradivši nekoliko edukativnih glogova, a na CARNetovoj korisničkoj konferenciji (CUC) u Rijeci 2012. održala je radionicu o Glogsteru. Stoga ju je voditeljica Županijskog stručnog vijeća školskih knjižničara, Zorka Renić, pozvala da knjižničarima srednjih škola održi radionicu *Glogster u obrazovanju* 14. ožujka 2012. Domaćin ovoga stručnoga usavršavanja

bila je Komercijalna i trgovačka škola Bjelovar.

Voditeljica nas je uputila u alate koji se koriste u programu, izbornike koji sadrže mnoštvo predložaka i pružaju mogućnost bezbrojnih kombinacija ovisno o želji, ukusu, potrebama i namjeni autora gloga. Osim atraktivnog izgleda prednost ovoga programa je on-line pristup te brojne mogućnosti njegove primjene u obrazovanju.

KNJIŽNICA BEZ KNJIGA - ŠTO O NJOJ MISLE NAŠI KORISNICI?

Piše: Damir Balković, Srednja škola Marka Marulića, Slatina

Dana 17. siječnja 2013. godine u *Glasi Slavonije* objavljen je tekst *Knjižnica bez knjiga*. Naslov me zagolicao i odmah sam ga pročitao. U tekstu se govori da će se u San Antoniju, u Teksasu, uskoro otvoriti prva javna knjižnica bez knjiga. Dizajner i kreator prve svjetske knjižnice bez knjiga je Nelson Wolf, koji je rekao da svi zainteresirani mogu pogledati izgled nove knjižnice posjetom bilo kojoj Appleovoj trgovini. Ideju za otvorenje ovakve knjižnice dao mu je životopis Stevea Jobsa, osnivača Applea.

Ovo neće biti nadomjestak za sustav biblioteka, već unapređivanje, dodao je Wolf. „Kada se završe radovi, ta će knjižnica modernog dizajna imati 100 e-čitača, 50 e-čitača za djecu, 50 računala, 25 laptopa i 25 tableta. Svi će posjetitelji na određeno razdoblje moći iznajmiti e-čitače, laptope i tablete, a također će moći dolaziti i s vlastitim uređajima te preuzimati literaturu.

U tekstu stoji da knjižnica sklapa ugovore s distributerima e-knjiga, pa će tako korisnici imati na raspolaganju više od 10 000 naslova.

Wolf je rekao: Svi znamo da se svijet mijenja. Ja volim čitati knjige. Imam privatnu biblioteku od tisuću knjiga. Knjige su mi jako važne. Međutim svijet se mijenja, a ovo je najefikasniji način uvođenja ovoga servisa u našu zajednicu.

Vrlo zanimljiv članak, posebno nama knjižničarima. Zanima me samo gdje smo mi u svemu tome. Nitko nas ne spominje. Nismo li mi dio knjižnica? Trebaju li korisnici koji će dolaziti u ove knjižnice bez knjiga nas knjižničare ili bi naslov ovoga članka trebao biti *Knjižnica bez knjiga i knjižničara*?

Jasno je da su promjene u svijetu nužne i da suvremene tehnologije potiskuju one postojeće, ali kako će se i tko će sve to financirati kada se ovakve knjižnice, danas-sutra, pojave u našoj zemlji?

Ovaj sam tekst dao svojim korisnicima, učenicima i profesorima, da ga pročitaju i kratko prokomentiraju. Mišljenja su različita:

Knjižnica bez knjiga možda je i najefikasniji način, ali mislim da knjige imaju svoju pravu vrijednost na papiru. Mislim da ovakav način čitanja oštećuje vid, stoga mi se to novo uvođenje baš i ne sviđa. (učenik, III. gimn.)

Knjižnica bez knjiga za mene je kao škola bez učenika. Svijet se uistinu mijenja i trebalo bi se prilagoditi, ali ne do te mjere. Jedan od razloga zbog kojega čitam knjige je da se malo odmorim od tehnologije. (učenica, IV. gimn.)

Smatram da svaki napredak tehnologije vuče za sobom posljedice u svim ostalim životnim područjima, pa tako i u knjižničarstvu. Ideja mi se jako sviđa jer je ekonomična, praktična i nadasve zanimljiva. Mislim da bi interes šire javnosti za knjigama bio mnogo veći da ima više biblioteka bez knjiga. (učenica, IV. gimn.)

Nije loše što se otvara knjižnica bez knjiga, ali mislim da će nas ta moderna tehnologija dovesti u propast. (učenik, II. gimn.)

Mislim da je u redu da se svijet razvija u skladu s novim tehnologijama odnosno da se modernizira. (učenica, II. gimn.)

Knjižnica bez knjiga čini se kao dobra ideja i mogućnost približavanja knjiga čitateljima. Velika je vjerojatnost da će se zainteresiranost za čitanje povećati te je ova modernizacija odličan projekt za poticanje mladih da se uz korištenje tehnologije obrazuju i proširuju svoje vidike. (učenica, III. gimn.)

Knjižnica bez knjiga možda će u početku biti zanimljiva posjetiteljima, ali vjerujem da će im brzo dosaditi jer knjige su svima zanimljivije. Knjiga je knjiga i ništa ju ne može zamijeniti. (učenica, III. gimn.)

Knjige ne čitam, pa mi je svejedno hoće li biti na papiru ili tabletu. (učenik, III. gimn.)

Meni se otvaranje knjižnice bez knjiga ne sviđa. Možda zato što sam navikla na one knjige sa stranicama i koricama. Mislim da mladi ionako previše vremena provode pred računalima, tabletima, mobitelima i da sve više gube pojam o stvarnome svijetu. (učenica, III. gimn.)

Postoji li u takvoj knjižnici knjižni-

čar? S kim ću prokomentirati knjigu? Tko će mi ju preporučiti, računalo?„ (učenik, II. gimn.)

Sviđa mi se ideja. Djeca i odrasli će više čitati jer mislim da će im takav način biti zanimljiviji. (učenik, II. gimn.)

Mislim da nije dobro što će se knjige čitati na ovakav način. Ja više volim uzeti knjigu u ruke i listati je jer tako mogu više zapamtiti, a što pročitam s ekrana, zapamtim na kratko. (učenica, II. gimn.)

Možda se svijet mijenja, ali još je uvijek mnogo ljudi koji više vole knjige u papirnatom obliku. Ako se ovakve najave obistine, bit će to izumiranje knjige u doslovnom smislu: knjiga će nestati, a ljudi će s vremenom zaboraviti odakle uopće potječe pojam „knjiga“. (profesorica Valerija)

Ja previše volim uzeti knjigu u ruke, prevrtati je u rukama, listati, njušiti njen miris, razmišljati o tome kroz koliko je ruku već prošla, ostavljati straničnike na stranici na kojoj sam prekinula čitanje i opet je još malo prevrtati u rukama kada završim sa čitanjem, a da bi mi se ova knjižnica svidjela. (profesorica Željka)

Iako se u članku spominju mnogo-brojne prednosti korištenja tehnologije u ovom području, smatram da knjižnica bez knjiga u pisanom obliku nije knjižnica. Nedostatak ovakvoga načina je ovisnost o tehnologiji, posebno djece. Na ovakav način ih prisiljavamo da još više svoje slobodno vrijeme provode zatvoreni i pred računalom. Kada bi uzeli knjigu, mogli bi je čitati na bilo kojem mjestu, u prirodi. Prednost: dostupnost knjiga u svakom trenutku, 24 sata. (profesorica Sandra)

Svi smo svjesni da nas napredak tehnologije prisiljava da se i sami hvatamo u koštac s računalima, e-poštom..., ali kao nastavnik u školi, ja i dalje inzistiram da se učenici u svome radu/učenju posluže i knjigama. Zašto? Meni je osobno knjiga bila uvijek „toplija“ na dodir nego ekran računala ili mobitela. (profesorica Mirjana)

Ne bih želio sam komentirati ova razmišljanja, stoga to prepuštam vama. Reći ću samo da ima jako zanimljivih komentara i da svi imamo pravo na svoje mišljenje.

KAMPANJA KNJIŽNICE I ČITAONICE „FRAN GALOVIĆ“ KOPRIVNICA POVODOM KANDIDATURE ZA KNJIŽNICU GODINE

Piše: Dijana Sabolović-Krajina, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica

Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica iskoristila je poziv Hrvatskoga knjižničarskog društva za prijavu na natječaj za priznanje Knjižnica godine kako bi pokrenula mini-kampanju podrške svojoj kandidaturi.

Obrativši se elektroničkim putem svojim korisnicima, suradnicima i partnerima, medijima, ostalim knjižnicama i knjižničarskim udrugama, tijelima gradske i županijske uprave i samouprave u svega četiri

dana primila je skoro šezdesetak pisma podrške kandidaturi. Tome su doprinijeli i lokalni mediji i portali davanjem podrške knjižnici i pozivom građana na isto.

Budući da se radi o svojevrsnoj, vrlo pozitivnoj evaluaciji knjižničnih usluga, a povrh svega uloge knjižnice i knjižničara u svakodnevnom životu grada Koprivnice i njezinih stanovnika (koje, iskreno rečeno, koprivnički knjižničari u tolikoj mjeri nisu ni bili svjesni), koprivnička Knjiž-

nica je pisma podrške objedinila i elektronički objavila na adresi:

<http://www.knjiznicakoprivnica.hr/dokumenti/PISMA%20PODR-SKE%20KNJIZNICI.doc>

Iako u konačnici nije dobila spomenuto priznanje, koprivnička Knjižnica dobila je zasigurno mnogo više - vrlo širok pozitivni publicitet, potporu i dodatne simpatije u svojoj lokalnoj zajednici.

KAKO PRIVUĆI POZORNOST NA POTREBU NOVE ZGRADE KNJIŽNICE U KOPRIVNICI?

Piše: Dijana Sabolović-Krajina, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica

Nedostatak prostora za smještaj zbirke i rad s korisnicima u postojećoj, prekrasnoj neoklasicističkoj zgradi koja datira iz polovice 19. stoljeća, nagnali su knjižničare Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ Koprivnica na intenzivna promišljanja kako te probleme riješiti.

rada na izradi prijedloga radnog zadatka nove zgrade koprivničke Knjižnice, koji je uručen gradonačelnici u srpnju prošle godine. Dokument od sedamdesetak stranica opsežna je elaboracija sadašnjih prostornih problema koji se reflektiraju na dostupnost naraslim

sti, uključila se i šira stručna javnost i građanstvo na tribinama u okviru Koprivničke agore 21, inicijative za pokretanje javnog raspravišta o ulozi kulture i obrazovanja u Koprivnici 21. stoljeća u kontekstu EU fondova. Ovaj program rezultat je međusektorske suradnje u gradu Koprivnici.

Barbara Kokoč: Idejni projekt nove knjižnice

Stoga se u 2012. godini angažirani je krenulo na upoznavanje Gradske uprave i šire javnosti o potrebi izgradnje nove zgrade gradske knjižnice.

Mnogo truda i vremena koprivnički knjižničari samoinicijativno su uložili u finalizaciju višegodišnjeg

zbirkama i široki raspon postojećih usluga te definiraju potrebu za zgradom od najmanje 4000 m² (umjesto sadašnjih nešto više od 1000 m²).

U promišljanje rješenja prostornih problema, kao i osmišljavanje koprivničke Knjižnice budućno-

Naime početkom 2012. godine inicirali su ga ravnatelji triju koprivničkih institucija u kulturi – Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“, Muzeja grada Koprivnice i Pučkog otvorenog učilišta. Ove tri institucije odlučile su pružiti infrastrukturu za pokretanja

raspravišta / foruma / agore u pitanjima od krucijalnog interesa za lokalnu zajednicu. Cilj je ukazati na potencijale kulture i obrazovanja u razvoju Koprivnice u promijenjenom društvenom okruženju 21. stoljeća kao i jačati partnerstvo ustanova u kulturi i obrazovanju, svih zainteresiranih pojedinaca i institucija, lokalne uprave i samouprave te se pravodobno i kvalitetno pripremati za apliciranje na natječajne za fondove EU.

Od četrnaest programa Koprivničke agore 21 u 2012. godini u organizaciji Knjižnice održano je osam tribina. Tako se u prvoj polovici godine promišljala potreba za novom zgradom gradske Knjižnice i usluge koje bi Knjižnica trebala nuditi u promijenjenom društvenom okruženju 21. stoljeća. U drugoj polovici godine učilo se od drugih - promišljali su se modeli knjižnica u Institutu CERN u Švicarskoj, u nordijskim zemljama - Danskoj, Finskoj i Švedskoj te Barceloni. Posebno treba istaknuti da su se na tribinama predstavljale konkretne inicijative koprivničkih stručnjaka. Antonio Grgić predstavio je svoju projektnu ideju o knjižnici kao novom koprivničkom trgu koji će povezati glavni koprivnički Zrinski trg i povijesnu, ali marginaliziranu SvilarSKU ulicu. Diplomirana arhitektica Barbara Kokot predstavila je svoj diplomski rad - idejni projekt nove knjižnice i multimedijalnog centra.

Na tribinama su sudjelovali stručnjaci, građani i predstavnici Gradske uprave i Gradskog vijeća.

Za nadati se da će donositelji političkih odluka uvidjeti vrijednosti svih ovih inicijativa koje su rezultat konkretnih potreba ne samo za prostorno većim objektom već i za javnim i simboličkim prostorom u gradu Koprivnici kao mjestom društvene integracije, kohezije i inkluzije. Recimo da je, uz navedene teme, jedna tribina u organizaciji Knjižnice bila posvećena i važnosti kritičkog mišljenja u svakodnevnom životu.

Održane tribine i predavanja povećale su participaciju građana u promišljanju tema od značaja za razvoj Koprivnice, ali i uvele novi model okupljanja građana. Osim toga ukazale su da mogu biti koristan alat donositeljima odluka okupljanjem građana oko krucijalnih tema i mjesto izražavanja građanskih stavova i prijedloga. Zajednička suradnja ustanova u kulturi i obrazovanju rezultirala je sinergijom koja

Antonio Grgić: Idejno rješenje multimedijalnog trga s knjižnicom

potiče nove inovativne modele zajedničke suradnje.

SURADNJA KNJIŽNICE I ČITAONICE „FRAN GALOVIĆ” KOPRIVNICA I MEDIJSKOG SVEUČILIŠTA

Piše: Dijana Sabolović-Krajina, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović” Koprivnica

Svaka se knjižnica suočava s potrebom osmišljavanja i provođenja novih poslovnih modela ukoliko želi naći rješenje za nove situacije i probleme s kojima se susreće u svakodnevnom radu. Upravo je jedan od takvih izazova obilježio djelovanje Knjižnice i čitaonice „Fran Galović” u 2012. godini.

Na zahtjev predstavnika Gradskog vijeća i Gradske uprave Knjižnica je početkom rujna potpisala ugovor o pružanju knjižničnih usluga s novopokrenutom Medijskim sveučilištem u Koprivnici, koji će biti na snazi do osnivanja Sveučilišne knjižnice. Uz brojne druge već isplanirane programe i poslove, naročito

intenzivne krajem godine, knjižničari su trebali, takoreći, odmah formirati zbirku ispitne literature Medijskog sveučilišta u (preskučenom) prostoru Stručno-znanstvenog odjela. Da bi se pronašlo rješenje, stručni djelatnici Knjižnice najprije su sami osmislili okvirni model nove knjižnične usluge i predstavili ga predstavnicima Gradskog vijeća i Medijskog sveučilišta te dogovorili način financiranja, koji ne ugrožava postojeći knjižnični budžet kao i podjelu poslova. Nabavljene su police, računala, računalni program i uredski materijal, koji su, kao i knjige, vlasništvo Medijskog sveučilišta. Knjižničari su sa svoje strane dali prostor i *know how*, tj. svo-

je znanje i iskustvo. Poseban napor trebali su uložiti u stručne poslove: ispitivanja tržišta, nabavu i obradu građe za zbirku koja čini temelj buduće knjižnice Medijskog sveučilišta. Uključujući poklone za prvi semestar svih studijskih grupa sveukupno je nabavljeno 64 naslova u 469 svezaka knjiga, koje su trenutno smještene u Knjižnici i čitaonici „Fran Galović”. Osmišljena je i komunikacija s novom korisničkom grupom – studentima i nastavnicima Medijskog sveučilišta. Sve dogovoreno, ispoštovano je u zadanome roku.

Suradnja je u 2013. nastavljena zajedničkim osmišljavanjem Prijedloga podloge za izradu projektne doku-

mentacije za objekt koji će u prostoru budućeg Kampusu (bivše Vojarne) zajednički dijeliti knjižnični ogranak Knjižnice „Fran Galović” i Sveučilišna knjižnica. Naravno, i u ovom slučaju koprivnički knjižničari nesebično su pružili svoje stručno znanje i iskustvo, a daljnja razrada modela suradnje morat će ubuduće podrazumijevati i zapošljavanje novih knjižničara za ovaj segment knjižničnog poslovanja.

Vezano uz ovu priču, u okviru pronalazanja rješenja za prostorne probleme koprivničke Knjižnice, Gradska uprava odlučila je da se sadašnji objekt za spremište knjižnične građe u Kampusu, dan na korištenje Knjižnici krajem 2011., ne nastavi rekonstruirati zbog previsokih troškova daljnjih ulaganja, već ga je zamijenila novim objektom, veličine oko 2000 m², a služiti će za dvije funkcije:

je: funkciju knjižničnog ogranka koji će služiti za spremište i rad s korisnicima (500 m²) i funkciju Sveučilišne knjižnice. Dio objekata za knjižnični ogranak već je krajem 2012. podvrgnut građevinsko-obrtničkim radovima u iznosu od 300.000,00 kuna. U financiranju su sudjelovali Grad Koprivnica, Koprivničko-križevačka županija i Ministarstvo kulture Republike Hrvatske.

STRUČNA OBRADA PERIODIKE U KNJIŽNICI I ČITAONICI „FRAN GALOVIĆ” KOPRIVNICA

Piše: Ranka Janus, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović” Koprivnica

Knjižnica i čitaonica „Fran Galović” dugi niz godina posjeduje i svom fondu periodiku, kao i druge narodne knjižnice, no do danas nema sustavne stručne obrade koja bi omogućila pretraživanje i općenito bolji uvid u ovaj dio knjižničnog fonda. Zapravo je stručna obrada periodike u narodnim knjižnicama tema koja se često ostavlja po strani za bolja vremena u smislu bolje organizacije poslova ili bolje i veće stručne ekipiranosti. Dobro je poznato da se ostala raznovrsna građa koja je dio knjižničnog fonda narodne knjižnice, u prvom redu monografske publikacije i neknjižna građa, prioritetno formalno i sadržajno obrađuje, a periodika i analitička obrada članaka rijetko dolaze na red iako potreba za temama i sadržajima stručnih časopisa uvijek postoji među korisnicima.

Digitalizacijom zavičajnog tjednika *Glas Podravine* posebno se ukazala potreba da i fizički tiskani primjerci tjednika budu vidljivi i pretraživi u e-katalogu Knjižnice, pa se 2007. godine krenulo sa stručnom obradom *Glasa Podravine*. Služba nabave i obrade, inače usredotočena na stručnu obradu knjiga i neknjižne građe (CD-a, CD-ROM-ova, DVD-a, VHS-a i igračka unutar Zbirke za slijepe i slabovidne) i razne druge poslove unutar službe i odjela Knjižnice, vrlo se brzo preorijentalo i na obradu ove građe. Kao i sva ostala knjižnična građa i ova zahtijeva dobru pripremu i upoznavanje sa svim starim i novim standardima i priručnicima (*ISBD(S)*, *ISBD(CR)*, *Pravilnik* i *priručnik za izradu abecednih kataloga*). Tijekom katalogizaci-

je u računalnom programu Metel. Win napravljena je poveznica koja omogućuje pristup digitaliziranom obliku na našim mrežnim stranicama, odnosno povezivanje tiskanog izvornika s digitaliziranim oblikom. U 2009. godini obrađen je stručni časopis *Dijete i društvo* koji je ujedno i analitički obrađen te je tako, osim što je pretraživ po brojevima i godištima, pretraživ i u e-katalogu i po predmetnicama članaka u predmetnom katalogu. Nastavak je uslijedio tek prošle godine kada se, nakon dobrih priprema i planiranja, u prvoj fazi krenulo s obradom ostale periodike, a druga faza predviđena je za otvaranje knjiga inventara i računalnu posudbu. Posao stručne obrade protekao se i na Stručno-znanstveni odjel gdje su napravljeni kataložni zapisi i analitička obrada zavičajnih stručnih časopisa *Podravina*, *Scientia Podraviana* i *Ekonomika i ekohistorija*. Na taj je način mnoštvo zavičajnih članaka lokalnih autora obrađeno formalno i sadržajno i pretraživi su u katalogu knjižnice. Predmetne odrednice za svaki članak unijete su u predmetni katalog. U Službi nabave i obrade nastavila se stručna obrada ostalih časopisa iz područja književnosti, knjižničarstva, umjetnosti, kulture, društvenih i prirodnih znanosti, koji su smješteni većinom u Stručno-znanstvenom odjelu uz manji dio u Dječjem odjelu knjižnice. Do sad je obrađeno, katalogizirano i klasificirano ukupno 67 naslova periodike, a *Priroda*, *Meridijni*, *Drvo znanja*, *Svezak*, *Vjesnik bibliotekara*, *Knjižničarstvo*, *Društvena istraživanja*, *Filozofska istraživanja*, *Književna smotra*, *Quorum*, *Napredak*, *National*

Geographic, *Filmska kultura*, *Oris*, *Unikat*, *Ege* samo su neki od njih. Upis ovoga fonda radio se na temelju kartoteknih evidencijskih listića, koji su se vodili od početka nabave periodike, ili na osnovu uvida u same fizičke primjerke časopisa smještenih na raznim lokacijama (spremišta knjižnice ili spremište u Kampusu).

Važno je reći da se naslovi periodike koji su se do sad prikupljali, čuvali i posuđivali u Knjižnici, odsada nalaze u e-katalogu Knjižnice, vidljivi su korisnicima, sami knjižničari imaju mogućnost računalnog pretraživanja tih naslova i uvid u fond časopisa, a svi ostali statistički podaci o cjelokupnom fondu periodike bit će dostupni kada se fond provede kroz knjige inventara. Predstoji još mnogo posla kako bi i ovaj dio fonda bio dostupniji korisnicima, vidljiv, pretraživ i računalno posuđivan i kako bi se preko svih tih parametara dobile sustavne informacije o fondu.

Danas se serijske publikacije, kao uostalom i sva druga tiskana građa, pojavljuju i na raznovrsnim elektroničkim medijima. Periodika je važan izvor informacija i kao takva još je zanimljivija u elektroničkom obliku jer tada ne ovisi o prostoru i vremenu (sadržaj se može pretraživati s bilo kojeg mjesta i u bilo koje vrijeme), može korisniku pružiti i neke druge dodatne usluge (zvuk ili video), sadržaj je lako pretraživ po različitim ključevima. I dok će tiskani časopis i elektronički časopis još uvijek zajedno egzistirati i međusobno se nadopunjavati, na knjižnicama i knjižničarima je da jedan i drugi oblik približe korisnicima.

KREATIVNO IGRANJE: POTICANJE ČITANJA UZ POMOĆ RAČUNALNIH IGARA

Piše: Petar Lukačić, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović” Koprivnica

U organizaciji Goethe-Instituta Beograd, Sarajevo i Zagreb održana je regionalna radionica pod nazivom *Kreativno igranje: poticanje čitanja uz pomoć računalnih igara* u Beogradu 16. i 17. studenoga 2012. godine.

Radionici je prisustvovalo otprilike dvadesetak pozvanih knjižničara iz tri zemlje; Hrvatske, Srbije i Bosne i Hercegovine. Glavna tema radionice bilo je promicanje čitanja uz pomoć računalnih igara. Predavač Matthias Löwe prezentirao je način na koji su igre povezane s čitanjem i pisanjem. Prve igre koje su se pojavile, bile su usko povezane s tekstem jer su se bazirale na tekstualnim uputama koje su igrači morali davati. Na primjer rane verzije šaha

imale su upute za pomicanje figura po ploči samo koristeći univerzalne oznake polja koje se baziraju na slovima i brojkama. Predavač je htio naglasiti kako se kroz povijest razvoja igara važnost čitanja pokazala ključnom. Za razumijevanje onoga što se od igrača traži, potrebno je razvijati sposobnosti čitanja i pisanja jer i igre su „medij” s kojega se može čitati.

U praktičnome dijelu radionice sudionici su imali prilike susresti se s drugačijim pristupom korištenja igara. Voditelj radionice izradio je sudionicima virtualne likove u Garry's Modu (otvorena platforma za igranje u kojoj igrač ima mogućnost stvaranja vlastitog svijeta i likova) u kojemu su polaznici trebali stvori-

ti vlastitu priču. U samoj igri postoji mogućnost spremanja situacije na ekranu u obliku slike. Slike koje su polaznici spremali, trebali su pretvoriti u priču koristeći razne aplikacije poput Comic Lifea, Inkle Writera ili PowerPointa. Nastale kreativne radove možete pogledati putem poveznice <http://bit.ly/Xnoe7g> (27.2.2013.)

Potrebno je naglasiti kako su neki od sudionika radionice u početku pokazivali određeni skepticizam prema ovakvoj promociji čitanja i kreativnosti, ali taj je skepticizam na kraju nestao. Jednostavnost izrade i mogućnosti koje su pokazane i isprobane, oduševile su sve sudionike.

SUDJELOVANJE KOPRIVNIČKOG BIBLIOBUSA U OBILJEŽAVANJU DANA HRVATSKIH KNJIŽNICA

Piše: Ljiljana Vugrinec, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović” Koprivnica

Dan hrvatskih knjižnica, 11. studenoga 2012., obilježen je u Knjižnici i čitaonica „Fran Galović” Koprivnica različitim programima i akcijama s ciljem da se knjižnica još više približi korisnicima i što bolje predstavi kao informacijsko, kulturno i obrazovno središte, „dnevni boravak” i „radna soba” grada, ugodno mjesto namijenjeno i dostupno svima.

U neke od programa obilježavanja Dana hrvatskih knjižnica '12 uključio se i koprivnički bibliobus. 13. studenoga 2012. bibliobus je posjetio Plavšinci - Područnu školu Osnovne škole Prof. Blaž Mađer iz Novigrada Podravskog. U mjestu Plavšinci putujuća knjižnica, na žalost, ne može imati svoje redovito stajalište jer u blizini škole ne postoji mjesto gdje bi se tako veliko vozilo moglo parkirati. Stoga je u dogovoru s učiteljima formiran mali knjižnični stacionar za Područnu školu Plavšinci - knjige i slikovnice koje će bibliobus povremeno dopremiti u Područnu školu i kad ih djeca iščitaju, zamijeniti novima. Prilikom

primopredaje prvoga paketa knjižnica učenici ove škole, koju većinom pohađaju pripadnici romske manjine, iskoristili su prigodu posjetiti bibliobus i upoznati se s ulogom i načinom rada pokretne knjižnice.

Zadnjeg dana Mjeseca hrvatske knjige, 15. studenoga 2012., bibliobus se uključio u nacionalno organizirani program *Jedan dan s knjižnicom, 364 dana bez nje*. Širom Hrvatske bibliobusi su pod ovim motom uz Dan hrvatskih knjižnica posjećivali mjesta u kojima nema ni knjižnica niti bibliobusnih stajališta. Jedno od takvih mjesta u Koprivničko-križevačkoj županiji je i Općina Novo Virje, koju je stoga ovom prigodom posjetio koprivnički bibliobus. Predstavljanje putujuće knjižnice najprije je održano za učenike od 1. do 4. razreda u PŠ Drenovica, Područnoj školi Osnovne škole Ferdinandovac, i njihove učitelje. Učenici su proveli jedan školski sat u bibliobusu gdje su s velikim zanimanjem poslušali priču o dječaku Koprivku iz Kamengrada i njegovoj povezanosti s današnjom Koprivnicom. Potom

su se upoznali s načinom rada i zadacima putujuće knjižnice, da bi na kraju i sami razgledali knjižni fond bibliobusa - posebno dječje knjige i slikovnice među kojima su već na prvi pogled naišli na mnoge naslove koje bi vrlo rado odmah posudili. Na rastanku od putujuće knjižnice svako je dijete dobilo na dar slikovnicu Koprivku i tajna crne rupe te promotivni letak bibliobusa kako bi i njihovi roditelji te ostali članovi obitelji dobili osnovnu informaciju što je bibliobus i čemu služi. Zatim je u prostoru Općine Novo Virje održana prezentacija o ulozi i uslugama pokretne knjižnice te mogućnostima njezinoga korištenja i u ovoj općini. Posebnu zahvalnost knjižničari duuguju predstavnicima Općine Novo Virje i Osnovne škole Ferdinandovac, načelniku Općine Branku Mesarovu i ravnatelju škole Slavku Kendeliću koji su pružili veliku moralnu podršku ideji uvođenja bibliobusnog stajališta u Novom Virju, koje je za sad još uvijek samo u planu, ali nadamo se da će se u skoroj budućnosti taj plan ostvariti i u praksi.

KNJIŽNICA I ČITAONICA „FRAN GALOVIĆ“ KOPRIVNICA – ZELENA KNJIŽNICA

Pišu: Danijela Petrić i Maja Gačan, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica

Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica u suradnji s Udrugom za održivi razvoj Hrvatske (UZOR HRVATSKE) pridružila se projektu Društva bibliotekara Istre pod nazivom *Zelena knjižnica*, pokrenutom u ožujku 2011. godine. Aktivnostima knjižnica, projekcijama dokumentarnih filmova, stručnim predavanjima, tribinama i promocijama knjiga u okviru projekta nastoji se upoznati i educirati javnost o ekološkoj problematiki te širiti svijest o nužnosti očuvanja okoliša. U tu svrhu pokrenut je i internetski portal Zelena knjižnica (www.zk.dbi.hr) na kojemu zainteresirani mogu pronaći više informacija o samome projektu, aktivnostima i najnovijim događanjima.

Tijekom cijele godine u koprivničkoj će se Knjižnici provoditi aktivnosti i programi namijenjeni građanima svih dobnih skupina, od djece najranije dobi do najstarijih. Pod motom *Zajedno u brizi za okoliš* u već postojećim programima i uslugama Knjižnice povremeno će se javljati *zelene* teme, pa će se u pojedinim Pričaonicama za bebe i malu djecu te u Pričaonicama za djecu predškolske dobi i kreativnim radionicama za djecu i mlade moći doznati kako već od najranije dobi poticati dijete na čuvanje okoliša te kako djeca i mladi mogu dati svoj doprinos. Na predavanjima i tribinama koje Knjižnica organizira za odrasle građane, razgovarat će se i o aktualnim ekološkim temama te održivom razvoju, a bit će i zanimljivih predstavljanja knjiga koje problematiziraju ovu tematiku. Izložbama knjiga i drugih medija u izlozima Knjižnice knjižničari su već predstavili knjižničnu građu iz eko kutka koja se može posuditi u Knjižnici na svim odjelima, a bit će organizirane i projekcije filmova, slušaonice te pretraživanja informacija vezanih uz

ekološke teme. Knjige i slikovnice tematski vezane uz ekologiju, održivi razvoj i zaštitu okoliša označene su naljepnicama s logom Zelene knjižnice, a neki od zanimljivijih naslova predstavljeni su i na društvenim mrežama.

ČITAJTE NA DRUGAČIJI NAČIN – SLUŠAJTE ZVUČNE KNJIGE

Piše: Ida Indir, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica

Nakon uvođenja Knjižnične usluge za slijepe i slabovidne 2006. godine, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica nastavlja, u okviru svojih mogućnosti, sustavno raditi na razvoju usluge suradnjom s drugim ustanovama i udrugama, nabavom nove građe, provođenjem radionica i drugih aktivnosti. Tako je prošle godine pokrenuta nova usluga pod nazivom *Čitajte na drugačiji način – slušajte zvučne knjige*. Usluga je uvedena kako bi se u najvećoj mjeri iskoristila zbirka zvučnih knjiga prvotno nabavljenih za slijepe i slabovidne korisnike i proširio krug korisnika na osobe s raznim teškoćama u čitanju – osobe s disleksijom, osobe s demencijom, motoričkim smetnjama i slično. Osim zvučnih knjiga za slijepe i slabovidne Knjižnica posjeduje i komercijalne zvučne knjige

koje nisu namijenjene isključivo tim skupinama, već svim korisnicima, a dostupne su u Dječjem odjelu i Odjelu za odrasle. Promotivna djelatnost nakon uvođenja ove usluge obavljena je dijeljenjem bokmarkera i prigodnim izložbama, a ostvarena je i suradnja s Domom za starije i nemoćne čijim su štićenicima posuđeni Daisy player i elektroničko povećalo za slabovidne u svrhu olakšavanja čitanja.

Knjižnica aktivno nabavlja zvučne knjige, a početkom ove godine pristiglo je pedesetak novih zvučnih knjiga različitih žanrova koje su dostupne u Odjelu za odrasle. Većina njih snimljena je u Daisy formatu, a u Odjelu za odrasle korisnici mogu posuditi i Daisy player. Uređaj je prije dvije godine pristigao kao poklon Veleposlanstva SAD-a. Daisy player na sofisticiraniji način reproducira di-

gitalizirane zvučne knjige u odnosu na kasetofone i MP3 playere. Knjige u Daisy formatu mogu sadržavati cjeloviti tekst snimljene knjige kao i slike i ostale multimedijске sadržaje. Naglasak je na sustavu navigacije što znači da čitatelji lako koriste kazalo, pronalaze željena poglavlja i stranice, omogućeno im je označavanje stranica kao i odabir željene brzine čitanja teksta. Takve sadržaje moguće je pregledavati na računalima uz prethodnu instalaciju odgovarajućeg programa za reprodukciju.

U mnogim je državama izdavaštvo zvučnih knjiga razvijenije nego u Hrvatskoj. Zbog užurbanog načina života i nedostatka vremena za čitanje sve se više koriste zvučne knjige: slušaju se na putu, na odmoru uz kavu, pri obavljanju kućanskih poslova. Tako i knjižnice prate trendove i povećavaju nabavu zvučnih knjiga

ili ih snimaju na vlastitu inicijativu. Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica potiče sve korisnike na posudbu komercijalnih zvučnih knjiga i stavlja naglasak na činjenicu kako one nisu namijenjene samo

osobama s posebnim potrebama već svima koji knjige žele slušati. S druge strane izdavanje komercijalne građe veliko je opterećenje, a problem je i visoka cijena, nedostatak prostora kao i otežan pristup slije-

pim i slabovidnim osobama prostoru Knjižnice. Ponuda je još neusporediva u odnosu na druge države što je svakako razlog više da se pruži velika podrška domaćim izdavačima.

ZELENA KNJIŽNICA ENERGETSKE EFIKASNOSTI (ZeeK) U KRIŽEVCIMA

Piše: Marjana Janes-Žulj, Gradska knjižnica „Franjo Marković“ Križevci

Gradska knjižnica „Franjo Marković“ Križevci u suradnji s Programom Ujedinjenih naroda za razvoj (UNDP Hrvatska), a na poticaj Energetskog ureda Grada Križevaca, pridružila se nakon Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, Gradske i sveučilišne knjižnice Osijek i Sveučilišne knjižnice u Splitu, projektu otvaranja Zelene knjižnice energetske efikasnosti. Križevačka Zelena knjižnica, svečano otvorena 12. ožujka 2012., nalazi se na Odjelu za odrasle Gradske knjižnice „Franjo Marković“ Križevci na posebno obilježenoj polici i dostupna je svim korisnicima.

Svrha otvaranja ZeeK-a je učiniti dostupnijima stručne visokotehnološke priručnike za energetske savjetnike i brošure namijenjene građanima te i na taj način potaknuti povećanje energetske efikasnosti. Zajednički cilj Knjižnice i Energetskog ureda Grada Križevaca je promicanje uporabe obnovljivih izvora energije, približavanje građanima ideje energetske održivosti, nužnosti niskoenergetske i zelene gradnje, racionalnog korištenja energije u neposrednoj potrošnji te, u konačnici, uštede u potrošnji energije u privredi i kućanstvima. Navedeno doprinosi

smanjenju troškova energenata uslijed njihove racionalnije potrošnje, uz istovremeno smanjenje emisija štetnih plinova u atmosferu, a potiče se i razvoj novih djelatnosti i lokalnog poduzetništva.

Otvaranje Zelene knjižnice, odnosno zbirke priručnika i radnih knjiga, koje će se moći posuđivati, i informativno-edukativnih brošura, plakata i naljepnica, koje će se dijeliti, omogućuje energetskim

stručnjacima, zaposlenicima javne uprave i svim građanima lak i jednostavan dolazak do informacija te stjecanje novih znanja i načina njihove primjene u svakodnevnom životu. Korisnike Knjižnice očekuju i tzv. zeleni bookmarkeri i zeleni priručnici u kojima mogu pronaći mnoštvo ideja kako malim koracima i uz male promjene navika djelovati u korist okoliša i kućnog budžeta.

Osim posudbe stručnih publikacija i informiranja građana program Zelena knjižnica zamišljen je i kao kulturno-edukativni program kojim se putem stalnih aktivnosti (igraonice za djecu predškolskog uzrasta, kreativne likovne radionice, pričaonice i programi poticanja čitanja te predavanja, tribine i izložbe), osmišljavaju i provode tzv. zelene teme kojima se djecu od najranije dobi te njihove roditelje uči o važnosti čuvanja okoliša, štednje energije i stvaranja dobrih navika.

Prigodom predstavljanja Zelene knjižnice postavljena je izložba dječjih radova dječje igraonice i kreativnih likovnih radionica za čiju je izradu korišten isključivo otpadni materijal.

PROZOR PREMA SVIJETU

Piše: Igor Kuzmić, Gradska knjižnica „Franjo Marković“ Križevci

Kao najmanja bibliobusna služba s najmanjim fondom knjiga, najmanje zaposlenih i s najmanjim vozilom u državi među prvima smo otvorili profil na Facebooku i tako dodali još koju kunu u Zuckenbergovu kasicu. Nama je to donijelo niz ostvarenih prijateljstava s ljudima raznih slojeva – našim članovima koji tim putem dobivaju razne obavijesti. Time se stvorila komunikacija u realnom vremenu i to se itekako iskorištava. Korisnici naručuju knjige, pitaju kada dolazimo na njihovo stajalište, pa čak i pozivaju na kavu. Na gablec zasad još nitko ne zove, no lagao bih kad bih rekao da se ne nadam.

Povezali smo se i s ostalim bibliobusnim službama diljem svijeta te jednostavnim putem razmjenjujemo iskustva i probleme koje zajedničkim snagama uspješno i otklonimo, osim u slučaju kada je potrebno gurati vozilo iz snijega, tu onda svi dižu ruke. Eh, zato sam i stavio prijateljstva pod navodnike!

Stoga su mi u pomoć iz virtualnog svijeta stigli Štrumpfovi.

Protekla godina bila je godina u kojoj su nam nametnuli poreze, prireze, prolivali mlijeko po cestama, jedno vrijeme nas i snijegom zatrpali, no bibliobus nisu uspjeli zaustaviti. Naprotiv, bilo nas je svugdje; od dječjih vrtića, gdje smo klinge uveseljavali pričama i uspjeli im dočarati ljepotu našeg posla, preko Maribora i susreta sa slovenskim kolegama na

„strukovnom posavetovanju“ pa sve do stručnih aktiva gdje je bibliobus bio primjer dobre prakse i pokazao koliko smo učiteljima uspjeli olakšati njihov rad, dovesti im knjigu pred školu.

U sklopu manifestacije Mjesec hrvatske knjige sudjelovali smo na

ti brošure Zašto čitati djeci, Poticanje čitanja od malih nogu i Raspored obilaska stajališta bibliobusa za 2013. godinu. Također su svi članovi bibliobusa mogli podići kupon za besplatnu posudbu crtića. Najmlađima su podijeljene medalje s natpisom *I ja sam član bibliobusa*,

15. obrtničkom i gospodarskom sajmu Koprivničko-križevačke županije, koji se održavao od 9. do 11. studenoga 2012. u Križevcima. U sklopu sajma svim posjetiteljima bibliobusa omogućeno je besplatno učenje u bibliobus, mogli su razgledati prostor ove putujuće knjižnice i uze-

a mogli su se uključiti i u radionicu Oboji svoj bibliobus.

Uspjeli smo povećati i broj svojih stajališta na 34. Time smo pokrili šire područje grada i cijele Općine Križevci. Naravno, vozili smo se često i u našu susjednu Koprivnicu do kolega iz Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“, uvijek negdje u vrijeme gableca, i to samo s jednim ciljem – posudba zvučnih knjiga za slijepe i slabovidne. Uspjeli smo oformiti jedinstven sustav posudbe na poziv – oni zovu, a bibliobus dođe. Mi smo njihov povjerenje prema meni. Otvorenost i srdačnost. Zapamtit ću jednu izrečenu rečenicu koja objedinjuje sve: *Vi ste jedino što imam od plaćanja prireza i poreza, a ako vas ukinu, tada ću postati zaista slijepa*. Mi smo, doslovno, prozor kroz koji oni vide svijet oko sebe. Iskra koja pobuđuje maštu i vraća osmijeh na lica. Njihova virtualna knjižnica.

Pozdrav od posade bibliobusa!

POVIJEST ČITANJA U BJELOVARU

Piše: Ilija Pejić, Narodna knjižnica „Petar Preradović” Bjelovar

Rijetko se događa, kao što se upravo dogodilo 2012., da se u jednoj godini objave čak četiri naslova koja možemo nazvati kapitalnim djelima, ne samo za bibliografsko područje već i znatno šire. Mislimo pri tom na *Folkloru glazbu Bilogore* Zvonimira Lovrenčevića, *Registar arheloških nalaza i nalazišta Bjelovarsko-bilogorske županije* Gorana Jakovljevića, *Šesti dan* Antuna Šafarića i *Narodna knjižnica „Petar Preradović” Bjelovar: od časničkog kasina do novog tisućljeća* Zorke Renić i Tatjane Kreštan. Potonja knjiga predmet je osvrta jer je prva sinteza povijesti čitanja, čitaonica i čitaoničkih pokreta u Bjelovaru od ranih 40-ih godina 19. stoljeća pa sve do kraja 1945. Tu se autorice ne zaustavljaju, u namjeri sveobuhvatnosti obradile su i poslijeratno razdoblje, ali ne više rad i programe Hrvatske čitaonice, već knjižnica, Gradske knjižnice do 1968. te potom Narodne knjižnice „Petar Preradović” do kraja 2011.

Knjiga se ističe kao vrijedno djelo s obzirom na karakteristike navedene u nastavku.

- Znalački podastire iscrpne životopise zaslužnika za kulturni i obrazovni razvoj Čitaonice među kojima su školski nadzornik Marijan Vuković, preporoditelj Ferdo Rusan, kapetan Josip Mihalinec, pjesnik, političar, župan Ivan Trnski, župan Bude Budisavljević, profesor risanja Josip Hohnjec, potpukovnik Rade Tarbuk, profesor i kemičar Gustav Fleischer, političar i odvjetnik Milan Rojc, profesor Juraj Šušnjak, tiskar i nakladnik Lavoslav Weiss, učitelj i pisac Dragutin Klobučar, slikar i profesor crtanja Ante Kuman, političar i pravnik dr. Ivša Lebović, profesor Frane Sentinella...

- Donosi imena predsjednika Čitaonice od 40-ih godina 19. stoljeća pa sve do prestanka rada 1945.g.: kapetan Josip Mihalinec, potpukovnik

Đuro Lemaić, predsjednik Sudbenog stola Slavoljub Jakčin, potpukovnik Rade Tarbuk, pukovnik Josip Sabolić, satnik Stjepan Žužić, profesor Gustav Fleischer, profesor Mile Petranović, sudbeni vijećnik Franjo Podgajski, dr. Rudolf Wagner, Pajo Gabaj, pravnik Mile Kramarić, profesor Aleksandar Medur, župnik Milan Horvat, Oskar Koščak, profesor Frane Sentinella, Juraj Čuk, Karlo Svoboda...

- Popisuje knjižničare koji su uz tajničke poslove nabavljali novine,

čitaonici, Allgemeine Casino-Verein, Srpskoj čitaonici (osnovana 1906.), Pučkoj knjižnici (osnovana 1906.), Hrvatskoj pučkoj knjižnici „Preradović” (osnovana 1913.), Knjižnici Židovskog građanskog društva (osnovana 1911.)...

- Prati izmjene pravila Čitaonice (1879., 1909., 1931., 1936.) i unutrašnji ustroj rada (pravilnike) te daje pregled pravila i dokumenata nastalih poslije 1945. pa sve do današnjih dana.

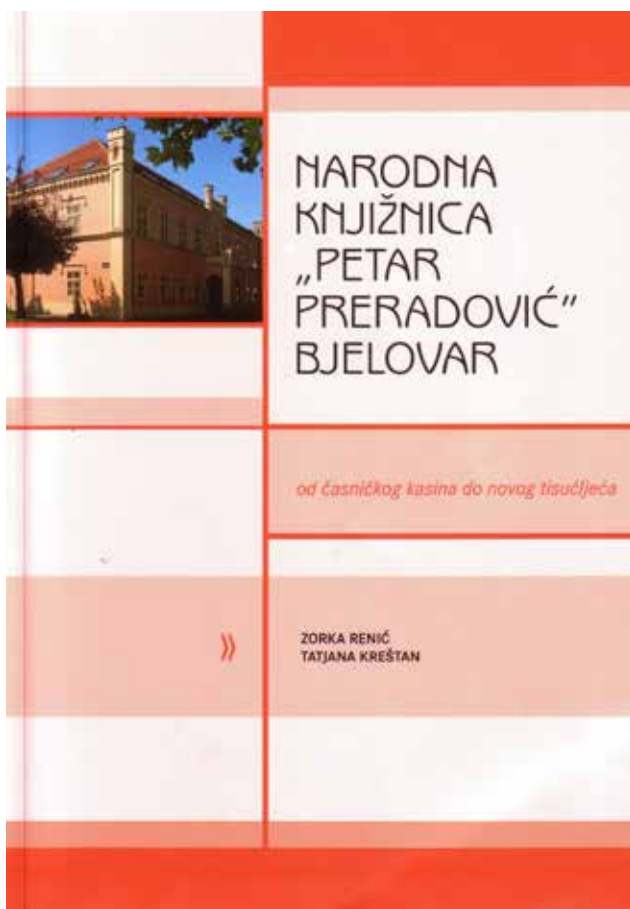
- Kronološki prati preuređenje i proširenje zgrade na današnjem Šetalištu dr. Ivše Lebovića 9 od 1849. pa sve do 1882. g. kada je Čitaonica dobila današnji izgled. Opisuje se i prostori na Trgu E. Kvaternika bb (bivši Omladinski dom) u koji je 1991. preselio Posudbeni odjel za odrasle, potom prostor Dječjeg odjela u Nazorovoj ulici 4 kao i novi prostori u koje je Knjižnica uselila 2001. (Trg E. Kvaternika 11).

- Promatra knjižničnu djelatnost kao važnu kulturnu i obrazovnu djelatnost u širem kontekstu tiskarstva, nakladništva, suradnje s drugim srodnim društvima i ustanovama, ali je opisuje i kao specifičnu djelatnost prikupljanja, obrade, posredovanja i čuvanja građe (informacija), a unutar nje knjižničare, korisnike, prostore, opremu...

- Raščlanjuje brojnost i strukturu knjižnične građe donoseći naslove novina i časopisa, popisuje značajnija hrvatska izdanja knjiga, navodi autore čija su djela

često čitana...

- Podastire osnovne podatke o korisnicima Čitaonice počevši od 40-ih godina 19. stoljeća pa sve do kraja stoljeća, odnosno Hrvatske čitaonice od 1906. pa do 1945., poslije 1950. g. Gradske knjižnice i od 1968. Narodne knjižnice „Petar Preradović” da bi pregled završio s 2011. godinom podacima o brojnosti članstva, brojem posjeta, brojem posuđenih jedinica,

Zorka Renić, Tatjana Kreštan: *Narodna knjižnica „Petar Preradović” Bjelovar: od časničkog kasina do novog tisućljeća*

časopise i knjige, čuvali građu, posuđivali je, prodavali, održavali red, učlanjivali članove, pripremali zabave: A. Baichetta (Bojčeta), Gustav Fleischer, Ivan Kalafatić, Matija Boltek, Mihail Haglian, Franjo Antolović, Janko Bačić, Andrija Ribar, Ernesto Čimić, Juraj Šušnjak, Viktor Šafranek, Nikola Božičević...

- Nudi nove podatke i o drugim čitaoničkim društvima: Građanskoj

socijalnim statusom i drugim važnim činjenicama.

U Knjizi je građa raspoređena u sljedeća poglavlja: Osnivanje časničkog kasina i čitaonice, Čitaonica nakon ukidanja Vojne krajine, Hrvatska čitaonica početkom 20. stoljeća, Razvoj Hrvatske čitaonice između dva svjetska rata, Hrvatska čitaonica tijekom Drugoga svjetskoga rata, Gradska knjižnica i čitaonica Bjelovar, Narodna knjižnica „Petar Preradović“ Bjelovar, Narodna knjižnica „Petar Preradović“ Bjelovar u razdoblju od 1990. do 2011. godine, Konstante bjelovarskog knjižničarstva, Sjećanja, Zaposlenici Narodne knjižnice „Petar Preradović“ Bjelovar od 1950. do 2011. Knjiga je opremljena i dodacima: Iz recenzija (dr. sc. Aleksandar Stipčević, Ilija Pejić, Marinko Ilić), Literatura, Arhivski izvori, Životopisi autorica te Kazalo osobnih imena. Djelo bogato višebojno ilustrirano brojnim fotografijama, preslikama novinskih članaka, izvornih (rukopisnih) dokumenata znalački je uredila Ivana Hebrang Grgić. Prilozi znatno olakšavaju čitljivost, prohodnost, a doprinose i uvjerljivosti tvrdnji u knjizi. Rečeno riječima recenzenta dr. sc. A. Stipčevića, *ovaj rukopis ima sve odlike znanstvenog rada*.

Djelovanje Hrvatske čitaonice između dva svjetska rata obilježeno je politizacijom i jačanjem lijeve (komunističke) političke opcije, ali i budnom paskom režima, pa je pod prisilom 1931. g. promijenila ime u Narodna čitaonica. Takvo stanje održalo se do 1935. kada je vraćen stari naziv Hrvatska čitaonica, a pravila su joj odobrena 1936. g. Hrvatska je čitaonica djelovala i za vrijeme NDH u izuzetno teškim uvjetima.

Vrijeme poslijeratne obnove, izgradnje, razvoja industrije bilo je jasno ideološki obilježeno i nije se obaziralo na bogatu tradiciju Hrvatske čitaonice, što se moglo najbolje vidjeti po reviziji 1952. g. kada je otpisano mnoštvo vrijednih knjiga i odvezeno u stari papir. Knjižnica je po svršetku Drugoga svjetskoga rata iseljena iz svog prostora u koji će se vratiti 1950. g. kada Narodni odbor grada Bjelovara donosi odluku o osnivanju Gradske knjižnice i čitaonice. 1951. g. uposlenjem Zlate Veček Ahel kao prve knjižničarke i ravnateljice sa stručnim zvanjem, započelo je novo, plodno poglavlje. Ona će sa svojim suradnicima (od 1953. Ma-

rijom Abramović-Žagar, od 1960. Zlatom Škrbina i Dragicom Peranić) osnivati nove odjele (Pionirski 1952. g., Audio-vizualni 1965., Pokretnu knjižnicu 1972.), područne knjižnice u Gudovcu, Predavcu, Markovcu, Malom Trojstvu, Cigleni, Klokočevcu (...) i naposljetku matičnu službu (općinsku i kotarsku tijekom 60-ih, a regionalnu tijekom 70-ih). Regionalna matična služba stvarno će zaživjeti istom 1985. Knjižnica je već 1959. započela s UDK klasifikacijom, a s izradom kataloga odmah po osamostaljenju 1951. godine. Smjenom Zlate Veček Ahel s mjesta ravnateljice 1971. na čelo Knjižnice došla je Zlata Škrbina, knjižničarka vrijedna i predana poslu. Već u jesen 1974. osnovana je Studijska čitaonica, a sljedeće godine Zavičajna zbirka u njoj. U posljednjoj razvojnoj dionici (1990. - 2011.) autorice i dalje prate rad knjižničara i ravnatelja Marinka Iličića i njegova tima, predanih radnika i vizionara, nositelja razvoja, pa time i budućnosti ustanove. Vrijeme je to burnih ratnih i poratnih previranja, prelazak iz planskog na tržišno gospodarstvo, dominacija informacijsko-komunikacijskih tehnologija u svim sferama života i djelovanja, pa tako i u knjižničarstvu.

Monografija nadalje od 1991. prati razvitak odjela, službi, uposlenje i usavršavanje djelatnika, izgradnju zbirke, obradu građe i vođenje kataloga, stalno povećanje članstva i stalnu promjenu strukture članstva, pravilnike o radu, standarde, zakone o knjižnicama... Pripremajući brojne izložbe, predavanja, susrete, tribine, Knjižnica je postigla status prepoznatljive kulturne ustanove u gradu, ali i šire, postavši davno središnjom za cijelu regiju (Zajednicu općina). Kada je Hrvatska 1992. podijeljena na županije, Knjižnica je do 1995. bila matična za tri županije (Bjelovarsko-bilogorsku, Koprivničko-križevačku i Virovitičko-podravsku). Područje njezine matičnosti postupno se smanjivalo da bi danas bila matičnom samo za Bjelovarsko-bilogorsku županiju.

Osamostaljenjem Hrvatske 1991. knjižnice su se, kao uostalom i cjelokupna kultura u ratnim i tranzicijskim okolnostima, našle pred novim izazovima. Prema ponuđenim činjenicama u ovoj knjizi očigledno je da je Narodna knjižnica „Petar Preradović“ uspješno odgovorila izazovima i

u afirmaciji i obnovi zapostavljene i zapuštene nacionalne i kulturne baštine, ali i u proširenju i obnavljanju prostora, upošljavanju novih zaposlenika, povećanim sredstvima za rad i za nabavu, novim programima za korisnike (...), pa je u krakom vremenu broj članstva znatno povećan i danas se uglavnom zaustavlja na 6.500 članova, godišnjoj nabavi 6.000 do 6.500 jedinica nove građe, oko 160.000 posjeta i oko 200.000 - 230.000 posuđenih jedinica godišnje. Stvorena je u javnosti nova slika Knjižnice kao suvremene informacijske ustanove koja pomaže rad, stručno napredovanje i kulturno obogaćivanje svih dobrih skupina ostajući i nadalje otvorena suradnji s brojnim drugim ustanovama i udrugama u gradu, županiji i šire. Pri tom nije zanemarena ni njezina uloga baštinske ustanove. Ukratko se može reći da je posljednje desetljeće 20. stoljeća i prvo desetljeće 21. stoljeća u razvoju knjižnice odredila informatizacija poslovanja, obrada cjelokupnog fonda, prijelaz na novi programski paket Metel.win, novi prostori, korisnici, usluge, primjena novih medija, ali i bogata kulturna djelatnost. (str. 148.)

Pisati povijest ustanove u posljednjih dvadesetak godina, dakle bez vremenske distance, nije bilo nimalo lako, tim više što su autorice ove knjige dugo u njoj radile. Unatoč tome ponudile su zanimljiv i kratak sintetski pregled koji će biti putokaz budućim istraživačima povijesti knjižničarstva i knjige na ovim prostorima jer oni će uz prezentiranu građu imati i nove spoznaje, a nadasve nužan vremenski odmak.

Obiljem izvornih i novih informacija, znalački vrsno uređena i grafički lijepo opremljena monografija *Narodna knjižnica „Petar Preradović“ Bjelovar: od časničkog kasina do novog tisućljeća* Zorke Renić i Tatjane Kreštan bit će dragocjena pomoć budućim istraživačima povijesti knjige, čitanja, knjižničarstva i kulturne povijesti Bjelovara i okolnih pripadajućih mjesta. Ova knjiga je *homage* naraštajima knjižničara, ali istodobno i prikaz puta afirmacije jedne struke koja se istom u posljednjih tridesetak godina akademski ustalila, ali koja se još uvijek nije izborila za primjerenije mjesto u društvu koje se obično naziva informacijskim, društvom znanja, društvo koje uči.

OD PIONIRSKOG DO DJEČJEG ODJELA

Piše: Jasna Gambiroža, Narodna knjižnica „Petar Preradović“ Bjelovar

30. studenoga 2012. godine proslavili smo 60 godina rada Dječjeg odjela Narodne knjižnice „Petar Preradović“ Bjelovar. Pripremajući se za taj dan, pregledali smo brojne dokumente (knjige članova, zapisnike, članke iz novina) i velik broj fotografija iz povijesti rada Dječjeg odjela. Znali smo da ćemo

izvedbi našega staroga člana, danas profesora Glazbene škole u Bjelovaru, Vedrana Milića. Prerađene stihove poznate pjesme Ive Robića brojni su uzvanici razdragano prihvatili. Nakon vesele dobrodošlice svoja sjećanja o počecima Pionirskog odjela podijelila je s nama prva ravnateljica Zlata Veček-Karakaš. Prisjetila se skromnih

la najmlađima, pionirima i omladini, čiji se broj znatno povećao i iznosio oko 50% ukupnog broja članova. Tijekom 1957. godine knjižnica ima 1692 člana, od čega 666 omladinaca i 378 pionira.

Iz matične zgrade Pionirski odjel seli 1974. godine u skroman i neodgovarajući prostor drvene barake.

ovu obljetnicu najljepše obilježiti u društvu naših starih i novih članova, kolega s posla i bivših ravnateljica. Pripremljena je velika izložba s brojnim fotografijama i tekstovima koji su nas i naše uzvanike vraćali u prošlost i oživljavali sjećanja. Imali smo što i pokazati. Izložba je pratila tijek događanja od 1952. godine do današnjih dana. Ponosni smo što je naš Dječji odjel osnovan vrlo brzo nakon zagrebačkoga, koji je stariji samo dvije godine.

Okupljajući se u našem sadašnjem prostoru, naši su gosti sa zanimanjem razgledali izložbu, a mnogi su tražili svoje ime u knjizi članova i odmah evocirali uspomene na te dane. Uslijedio je program otvoren pjesmom *Šezdeset ti je godina tek u*

početaka u jednom kutku knjižnice s 280 knjiga za djecu. No, to nije ome-
lo nju i prvu knjižničarku Pionirskog odjela, Mariju Žagar, da krenu u brojne aktivnosti i populariziraju Odjel i dječju knjigu. Bile su to vizionarske ideje, a neke su i danas temelj rada Odjela za djecu: književni susreti, suradnja sa školama, dječjim vrtićima, Društvom Naša djeca, pričanje priča, programi uz Dječji tjedan i Mjesec knjige, nastupi literarnih dječjih sekcija. Bjelovarski Pionirski odjel išao je u korak s vremenom što i danas čini. Već 1964. godine kao novost uvodi se Pokretna knjižnica u bolnici. U Bjelovarskom listu piše da su knjižničari prvi prenijeli priče za djecu na pedijatrijski odjel, a to činimo i danas kroz igraonice i pričopričalice u bolnici.

Posebna se pozornost posvećiva-

Sjećanja na te dane oživjela je i današnja korisnica knjižnice Melita Haraminec, koja je kao dijete svaki dan dolazila i uživala u slikovnicama i knjigama. Ljubav prema knjigama, koju je uspjela prenijeti na svoju djecu, i danas postoji u njezinoj obitelji.

Novi prostor za Pionirski odjel knjižnica je dobila 1980. u Nazorovoj 4. Odjel je okupljao oko 900 članova u dobi od 3 do 14 godina, a njegov je fond činilo 9500 knjiga i slikovnica. Korisnici Pionirskog odjela u novom su prostoru dobili i čitaonicu s 10 čitateljskih mjesta u kojoj se mogao koristiti određen broj priručne znanstveno-popularne literature i društvene igre. Tadašnja ravnateljica Zlata Škrbina na otvorenju je istaknula: *Novi prostor omogućit će i*

niz novih aktivnosti na razvijanju ljubavi prema knjizi, njegovanju kulture čitanja među najmlađima... Da bi se pridobio mladi čitalac, potrebni su stalni naponi i traganja za sadržajima i oblicima rada koji će ih zainteresirati da dođu u prostorije Knjižnice.

Naša je knjižnica već 1979. godine među prvima u Hrvatskoj, odmah

poslije Zagreba, brojne aktivnosti Pionirskog odjela proširila i novim programima - igraonicom za djecu predškolske dobi, a kasnije i igrotekom. 2012. godine obilježili smo i 33 godine rada Igraonice. Sjećanje na te dane evocirala je jedna od prvih „teta“ u Igraonici Drenka Požgaj-Radošević. Od samih početaka Igraonica je obuhvaćala 13 seoskih i dvije gradske mjesne zajednice, pa je 1980. godine SIŽ za kulturu nabavio vozilo za potrebe Igraonice koju su tete i korisnici zvali Igraonica na kotačima. Voditeljice ovoga programa bile su Milka Manojlović, Drenka Požgaj-Radošević, Nada Crnogorac, Milada Bradić, Katica Vegh, Jasna Gambiroža, a od 1985. do danas vodi ga Snježana Berak.

Naš sadašnji ravnatelj Marino Iličić izrekao je pohvale Dječjem odjelu i zalaganju djelatnica koje se, svojim kreativnim radom i otvorenosti za sve novosti u knjižničarstvu namijenjene djeci od 0 do 15 godina i njihovim roditeljima, ističu i u hrvatskim okvirima. Posebno je dirljiv govor održao gradonačelnik Bjelovara Anton Korošec, i sam član

nekadašnjeg Pionirskog odjela. Bio je radostan što je našao svoje ime u knjizi članova. Opisao nam je svoje posjete Knjižnici i izrekao nekoliko poruka o važnosti knjige i čitanja. Naglasio je brigu Grada kao osnivača o Knjižnici. Uoči same proslave pročelje naše zgrade je obnovljeno. Stara ljepotica zasjala je u punom sjaju i kao najstarija kulturna ustanova grada dobila mnoge pohvale.

Danas se u Dječjem odjelu djeci nastoje pružiti sadržaji koji obogaćuju njihovo znanje, razvijaju kognitivne sposobnosti te potiču duhovni i kulturni razvoj. Rad s djecom djelatnice ovoga odjela usklađuju s najnovijim spoznajama narodnoga knjižničarstva. Uz mnoge smjernice posebno se vode *Smjernicama za knjižnične usluge za djecu i mladež te Smjernicama za bebe i djecu rane dobi*. A sve to ne bi bilo moguće bez vrijednih knjižničarki: Jasne Gambiroža, Snježane Berak, Irene Hlupić-Rašo, Vjeruške Štivić, Branke Mikačević, Ivane Blažeković i Mirjane Štelcer. Našim Odjelom prošli su brojni volonteri i pridonijeli njegovom kreativnom radu s djecom.

POTICANJE ČITANJA: NJEMAČKA ISKUSTVA I HRVATSKE PERSPEKTIVE

Piše: Snježana Berak, Narodna knjižnica „Petar Preradović” Bjelovar

Temelj cjeloživotnog učenja i društva temeljenog na znanju zasigurno je čitanje. Čitanje je ključ za stjecanje obrazovnih kompetencija. Jedino ciljanom obrazovnom politikom i poticajnim okruženjem moguće je okrenuti negativan trend pada čitanja u svijetu, rečeno je na otvorenju dvodnevne konferencije *Poticanje čitanja: njemačka iskustva i hrvatske perspektive*, koja je održana u Zagrebu u prostoru i organizaciji knjižnice Goethe Instituta u suradnji s udrugom nakladnika ZANA i hrvatskim P.E.N. centrom. Sead Serdarević, vlasnik Frakture, jedan od članova udruženja Knjižni blok i moderator skupa, istaknuo je kako je poticanje čitanja opća svjetska i europska tema, a praktična iskustva koja će se na konferenciji čuti, dat će nam uvid u potrebne korake bi se negativan trend pada čitanja zaokrenuo, na koji način vratiti ljude čitanju i djecu usmjeriti na knjige, kako zadržati čitatelje i stvoriti nove čitatelje. Ojačati

svijest nadležnih institucija i društva općenito, jedan je od ciljeva ovakvih događanja, a uz preuzimanje primjera dobrih praksi važan je i aktivni pristup tome problemu.

Dvodnevna konferencija o nje-

mačkim čitalačkim projektima i mogućnostima njihove primjene u Hrvatskoj okupila je brojne knjižničare, članove Sveučilišta, predstavnike Ministarstva kulture te Agencije za odgoj obrazovanje i mnoge

druge. Konferencija je dio višegodišnjih aktivnosti zaklade Stiftung Lesen u suradnji s raznim institucijama u Europi i svijetu usmjerenih na koordinaciju globalnih aktivnosti poticanja čitanja.

Sabine Uehlein, direktorica za programe i projekte njemačke zaklade Stiftung Lesen, koja od 1988. razvija programe poticanja čitanja u toj zemlji, govorila je na konferenciji o svojim iskustvima i praktičnoj strani poticanja čitanja. Svoje predavanje nazvala je *Čitanje - radost za svakoga* te istaknula kako je upravo čitanje ključ stjecanja obrazovnih kompetencija i temelj učenja i obrazovanja, a poticanje čitanja jedna od ključnih tema u Njemačkoj i Europi, gdje je u posljednjih dvadeset godina došlo do takvih promjena u čitalačkim navikama da su aktivnosti poticanja čitanja odavno napustile cilj poželjnog i postale nužnost. Podaci koje je istaknula, pokazuju da danas sve više mladih ne može steći odgovarajuće obrazovanje zbog toga što su funkcionalno nepismeni.

Ključni okvirni uvjeti u razvoju čitalačkih navika financijske su i političke prilike te situacija u društvu o kojima ovisi kako će neka zemlja

koncipirati svoje programe poticanja čitanja. Naglasak aktivnosti poticanja čitanja trebao bi biti na razvijanju motivacijske komponente i razvijanju spoznaje da je čitanje umijeće koje ne živi samo od sebe nego je dio nas. Da bismo u tome uspjeli, svjesni smo da moramo početi što ranije, i to na što široj bazi i putem što više kanala, „... jer ono što smo naučili u proteklih desetak godina jest da je za razvoj čitalačkih navika potrebno početi od najranije dobi“, kazala je Uehlein.

Prvi dan konferencije nastavljen je predavanjima gostiju iz Hrvatske koji su govorili o poticanju čitanja u Hrvatskoj iz različitih aspekata. Nadežda Čačinović s Odsjeka za filozofiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu u svojem predavanju Pouke iz povijesti čitanja naglasila je da premda je udjel onih koji čitaju trenutno možda u opadanju, postotak onih koji su u stanju čitati danas veći nego ikada. *Važno je u vođenju brige o pismenosti i opismenjavanju naglašavati užitak u čitanju i zadržavanje te strasti*, istaknula je. Zoran Velagić s Odsjeka za informacijske znanosti Filozofskog fakulteta u Osijeku govorio je o čitanju u *kontekstu konvergencije*,

Ivanka Stričević s Odjela za informacijske znanosti Sveučilišta u Zadru o problemima i perspektivama razvoja čitatelja u Hrvatskoj, dok je glavna ravnateljica Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu Dunja Seiter-Šverko održala predavanje pod nazivom *Knjižnice, čitanja, identiteti*.

Radionica s okruglim stolovima održana je drugog dana konferencije, za kojima su sudionici i predavači razgovarali o perspektivama poticanja čitanja u Hrvatskoj s obzirom na različite kontekste te kako dati podršku mogućim smjerovima razvoja i oblikovanju poticanja čitanja u Hrvatskoj.

Zaključci konferencije doveli su do prijedloga o stvaranju Strategije o čitanju koju će do 22. travnja 2013. godine izraditi novooblikovana komisija sastavljena od predstavnika institucija, sudionika skupa. Informacija koja se tada čula o proglašenju 2013. godinom ranoga glasnoga čitanja, bila je pravi poticaj Komisiji za knjižnične usluge za djecu i mladež da krene u ostvarivanje kampanje na nacionalnoj razini *Čitaj mi*, koja je u svojoj izradi pri kraju i koja je uključila upravo ono o čemu sanjamo, promišljamo, želimo i stremimo.

GOVORIMO ZNAKOVNI

Piše: Snježana Berak, Narodna knjižnica „Petar Preradović“ Bjelovar

Komunikacija je osnovna potreba svakog čovjeka. Osobe oštećena sluha zakinute su upravo za tu osnovnu ljudsku potrebu. Teško je zadovoljavaju jer je njihova govorna komunikacija nerazumljiva, pismena slaba, a također i znakovna. Nedostatak sluha smanjuje mogućnost primanja informacija, a nemogućnost ravnopravnog korištenja materinjeg jezika – znakovnog jezika stavlja takve osobe u položaj diskriminirane grupacije u široj socijalnoj sredini. Znanje je ukupnost činjenica, informacija i vještina koje je osoba stekla iskustvom i obrazovanjem, i to najčešće čitanjem, gledanjem i slušanjem. Osobe oštećena sluha zakinute su za značajni dio informacija koje se prenose komunikacijom, tj. procesom izmjene informacija preko dogovorenog sustava znakova, u našoj kulturi najčešće verbalnim znakovima, što je za gluhe i nagluhe osobe najveći

problem. Upravo iz tog razloga edukacije pomažu osobama oštećenog sluha, ali i okolini, za ostvarivanje

bolje međusobne komunikacije. Stoga znakovni jezik pripada svima – i čujućim osobama kako bi ostvarili

kontakt s onima koji ne čuju dobro ili uopće. Priznavanjem znakovnog jezika kao prirodnog i potpunog sredstva komunikacije za osobe oštećenog sluha dobiva se na kvaliteti njihove integracije u širu socijalnu sredinu te im se olakšava dostupnost obrazovanja, zapošljavanja i većeg broja informacija. Učenje znakovnog jezika, njegovo usvajanje omogućava pravo na izbor načina komuniciranja radi najkvalitetnijeg primanja informacija, a kroz podučavanje djece, odraslih, tumača i edukatora.

Narodna knjižnica „Petar Preradović” Bjelovar, kao županijska knjižnica i ustanova koja omogućava ostvarivanje osnovnog ljudskog prava na informaciju u čijem se kontekstu podupire upotreba znakovnog jezika i usvajanje novih tehnologija jer je upravo knjižnica jedini izvor nepristupačnih informacija, prema *Smjernicama za knjižnične službe i usluge za gluhe* podržala je potrebu uvođenja posebnih programa. Knjižnica u projektu *Govorimo znakovni* daje prostor, animira svoje korisnike, surađuje s Udrugom osoba oštećenog sluha Bjelovarsko-bilogorske županije, koja svojim kompetencijama kao partner sudjeluje u provedbi programa Hrvatskoga znakovnog jezika.

Glavni su ciljevi projekta: uključivanje djece i odraslih korisnika Knjižnice u program Hrvatskoga znakovnog jezika pod nazivom *Govorimo znakovni* kroz radionice upoznat i podučavati te senzibilizirati javnost za probleme s kojima se nagluhe i gluhe osobe susreću u svakidašnjem životu, osigurati pravo nagluh i gluhih osoba na ravnopravno uključivanje u sva područja društvenog života pružanjem pomoći i podrške u prevladavanju komunikacijskih barijera.

Glavne aktivnosti odvijaju se kroz 25 sati, jedan sat tjedno, provođenjem radionica Hrvatskoga znakovnog jezika, izradom tiskanih materijala i brošura o korištenju znakovnog jezika u svakodnevnom životu gluhih i nagluhih, ali i ostalih članova društvene zajednice, izradom plakata *Govorimo znakovni* kao i tiskanjem materijala za potrebe provođenja radionica Hrvatskoga znakovnog jezika. Voditelj-edukator poznavalac je hrvatskoga znakovnog jezika, a mjesto provedbe je Dječji odjel Narodne knjižnice „Petar Preradović” Bjelovar. Broj korisnika nije ograničen, baš kao niti dob, a uključuje djecu predškolske i osnovnoškolske dobi, srednjoškolce, studente, zaposlene i umirovljenike

kao i članove Udruge bez obzira na dob. Ovakav mješoviti sastav nimalo ne umanjuje rezultate, čak štoviše, pospješuje ih. Vrijeme provedbe je od 1. veljače do 18. lipnja 2013. godine.

Učenje osnova hrvatskoga znakovnog jezika u glavnim aktivnostima odvija se kroz međusobnu interakciju čujućih i osoba oštećenog sluha te analizu teksta dječjega romana *Čudnovate zgrade Šegrta Hlapića* autorice Ivane Brlić-Mažuranić, čija se 100. godišnjica od objavljivanja obilježava kroz cijelu 2013. godinu. Krajnji cilj je ispričati priču u skraćenom obliku na znakovnom jeziku u sklopu Europskog tjedna, a svakako ga uklopiti i u ostale programe koji će se u knjižnici događati u okviru aktivnosti *Hlapić 2013*. Praćenje i ocjena uspješnosti provedenih aktivnosti i rezultata programa odvijat će se putem intervjua na samom kraju programa, koji će se statistički obraditi i koristiti za izvješće, ali i kao revizija i sugestije u budućim projektima.

Ovakvom integracijom različitih programa ostvaruju se brojni zadaci i ciljevi koje postavljamo planiranjem i još jednom dokazujemo da je knjižnica mjesto nepresušnih izvora ideja.

PRVI RADNI TJEDAN U GRADSKOJ KNJIŽNICI ĐURĐEVAC

Piše: Ana Molnar, Gradska knjižnica Đurđevac

S vjesna visoke nezaposlenosti, dobivši potvrdu o diplomiranju, prvi korak bila mi je prijava na Zavod za zapošljavanje kako bih što prije ispunila potrebne uvjete za ulazak u program stručnog osposobljavanja. U međuvremenu sam aktivno „njuškala” po natječajima Zavoda u potrazi za poslom, koji se, naravno, nije našao. No, po isteku trideset dana od dana prijave na Zavod, započela sam sa stručnim osposobljavanjem u Gradskoj knjižnici Đurđevac u trajanju od godinu dana. Većina ljudi smatra ovu vrstu stručnoga osposobljavanja iskorištavanjem nas mladih diplomiranih ljudi za malu plaću, ali ponekad je iskustvo važnije od ekonomske računice. Uostalom, zašto ne bih prihvatila i ovu mogućnost ako stanujem blizu radnoga mjesta? Smatram da je već samo stručno osposobljavanje i više

nego prihvatljiva opcija za stjecanje iskustva u praktičnom radu.

U Gradskoj knjižnici Đurđevac, koju sam već upoznala kao volonterka, započela sam svoje prve dane kao zaposlena osoba. Iako sam se, volontirajući tijekom ljeta 2011., već upoznala s građom koju knjižnica posjeduje, prvi radni tjedan započeo je upravo istim upoznavanjem razmještaja građe u spremištu i na posudbenom odjelu. Postoji li bolji način upoznavanja smještaja građe u spremištu od provjera signatura i lijepljenja identifikacijskih oznaka na police? Nakon obavljenog posla u spremištu prionula sam i na provjeru signatura na posudbenom odjelu kako bih provjerila je li koja jedinica krivo odložena te se prisjetila gdje se koja građa nalazi. Naravno, radni dan nije se sastojao samo od provjere signatura. Također sam po potrebi

radila s korisnicima, obavljala poslove zaduživanja i razduživanja te traženja građe za korisnike (od velike mi je pomoći bilo ranije provjeravanje signatura te sam nakon nekoliko dana znala gdje je locirana koja signatura).

Iako sam od nedavno diplomirana knjižničarka, svaka je knjižnica jedinstveni organizam te je potrebno određeno vrijeme za upoznavanje s poslovima knjižnice, razmještajem građe, knjižničnim programom u kojemu se radi, potrebno je steći praktično znanje u obradi knjiga, iskustvo u odgovaranju na informacijske upite korisnika te spoznati posebnosti pojedine knjižnice. Iako na fakultetu učimo katalogizaciju, pri stručnoj obradi knjiga od neprocjenjivog značaja bila mi je pomoć knjižničarke Katarine. Imati stvarnu knjigu u rukama i vršiti njezinu obradu, neusporedivo

je s vježbama izrade kataložnih zapi-
sa zamišljenih jedinica. Odgovornost
je puno veća jer na kraju svega taj
se zapis zaista i koristi. Radom na
obradi knjiga shvatila sam da je za
kvalitetno obavljanje ovoga posla
najvažnija praksa.

Zadovoljstvo prvim radnim tjed-

nom ne mjerim samo odrađenim
poslovima već i atmosferom koja
vlada u knjižnici. Već pri volonti-
ranju dojmila me se opuštenost i
prijateljsko radno ozračje, ali i velika
profesionalnost u pristupu radnim
zadacima i predanost poslu. Vje-
rujem kako ću radom u Gradskoj

knjižnici u narednih godinu dana
steći znanje i iskustvo u svim važnim
poslovima za obavljanje knjižnične
djelatnosti te od kolegica knjižničarki
usvojiti i neke druge vrijednosti koje
su važne da bi se posao obavljao s
ljubavlju te kako bih i ubuduće na
posao dolazila s osmijehom na licu.

INFORMATIZACIJA KNJIŽNOG BLAGA U SAMOSTANSKOJ CRKVI SV. ROKA

Piše: Višnja Romaj, Gradska knjižnica i čitaonica, Virovitica

Na inicijativu župnika i gvardija-
na crkve sv. Roka u Virovitici fra
Marka Malovića, a uz podršku
grada Virovitice, započeta je informa-
tizacija građe samostanske knjižnice.

Virovitica pripada Franjevač-
koj provinciji sv. Ćirila i Metoda koja
se proteže od Trsata do Subotice.
Provincija želi svojim programom
CROLIST Franjo prikupiti sve podatke
o knjigama iz cijele Provincije u jednu
bazu podataka. Virovitica je šesti grad
koji se uključio u ovaj projekt zapo-
čet u knjižnici na Trsatu, a po nekim
pokazateljima i podacima broj sveza-
ka ovog doista specifičnog knjižnog
fonda, koji će u cjelini biti uvršten u
bazu podataka, na kraju opsežnog
posla bit će blizu broju svezaka Naci-
onalne i sveučilišne knjižnice.

Prisjetimo se da su samostani
kroz povijest bili nosioci duhovne,
kulturne i intelektualne stvarnosti
te da kriju vrlo vrijedne i raritetne
naslove. Knjižnica virovitičkog sa-
mostana nastala je sredinom 18.
stoljeća kada se franjevci vraćaju u
Viroviticu nakon izгона Turaka. Fra-
njevci odmah grade samostan i
novu crkvu. Prema podacima I. Pe-
jića samostanska knjižnica broji oko
3000 svezaka knjižne građe. U fondu
se ističe inkunabula - Biblija iz 1495.
godine, a knjižnica posjeduje i knjige
iz 16., 17. i 18. stoljeća. S obzirom da
su u samostanu postojale filozofska
i teološka škola, a uz nju i ljekarna i
bolnica, samostanska knjižnica je su-
kladno tome i izgrađivala svoj fond.
Ne čudi stoga što najbrojnija teo-
loško-filozofska literatura te pravna
i povijesna građa predstavlja znač-
jan udio u tom fondu. Tu su i knjige
s područja medicine, ljekarništva te
brojni udžbenici, posebice gramati-
ke, rječnici i leksikoni. Veći dio fonda
tiskan je na latinskom jeziku u Ve-
neciji, Beču, Pešti, Pragu i Napulju.
Bogat je i fond na hrvatskom jeziku,

a tiskan je uglavnom u Zagrebu, Va-
raždinu i Osijeku.

Samostan s knjižnicom i cjeloku-
pno djelovanje franjevacima imali su
veliko značenje u gospodarskom, kul-
turnom i prosvjetnom razvoju ovog
dijela Hrvatske, a danas ova knjižnica
predstavlja jedinstven kulturnopovi-
jesni spomenik važan za proučavanje
života Virovitice i okolnih krajeva od
sredine 18. st. do danas.

Obraditi knjižnu građu virovi-
tičkog samostana i obujmiti ju u
zajedničku bazu podataka Provinci-
je, ozbiljan je, opsežan i dugotrajan
posao, pa je stoga je u virovitičkom
samostanu boravio i stručni tim iz
Rijeke u službi mentora ovog izu-
zetnog projekta, a u aktivnostima
projekta sudjeluje i voditeljica Župa-
nijske matične službe Silvija Perić.

Gradska knjižnica i čitaonica Vi-
rovitica i virovitički samostan otprije
kvalitetno surađuju. Primjerice na
otvorenju izložbe Biblija 2009. godi-
ne u Knjižnici su izložena sva izdanja
Biblije koje Knjižnica čuva. Tom pri-

godom gost je bio i bivši župnik i
gvardijan fra Robert Perišić koji je
govorio o značenju Biblije s teološk-
kog gledišta te pažljivo pokazao tri
Biblije koje čuva samostan. Tada je
inkunabula, Biblija iz 1495., bila u
Gradskoj knjižnici. Knjižnica je tije-
kom godina ugostila biskupa mons.
dr. Antuna Škvorčevića, biskupa gos-
pičko-senjske biskupije, mons. dr.
Milu Bogovića, učenike Katoličke kla-
sične gimnazije koji su prezentirali
svoj sedmodnevni boravak u Slo-
vačkoj pod nazivom Mladi u akciji...
U Knjižnici se čuvaju djela Paškala
Cvekana, Kamila Kolbe, Fortuna-
ta Pintarića, a u nedavno osnovanoj
zbirci Domovinskog rata nalazi se i
knjiga aktualnog župnika i gvardija-
na Marka Malovića *Ostajemo u lloku*.

Vrijednostima koje nude, svat-
ko sa svog stajališta i na svoj način,
Knjižnica i samostan imaju što po-
nuditi čovjeku današnjice, kako je to
dobro rekao biskup Škvorčević ista-
knuvši da u Virovitici i Hrvatskoj žive
ljudi srca i ljudi znanja.

POSJET GRADSKJE KNJIŽNICE I ČITAONICE VIROVITICA USTANOVAMA ZA OSOBE STARIJE ŽIVOTNE DOBI

Piše: Nela Krznarić, Gradska knjižnica i čitaonica, Virovitica

Knjige su neprocjenljivi dar. Uče nas nečemu novome ili podsjećaju na već naučeno. Uz knjigu nismo sami. Čitanje čini odmak od briga i tjeskobe, može nam pružiti utjehu, opustiti nas, dati ideju ili nam omogućiti da se razonodimo, nasmijemo, lakše zaspimo. Divno je biti knjižničar i biti nadohvat ruke bogatstvu literature koje knjižnice čuvaju. Još je bolje to bogatstvo dati našim korisnicima. A izazov i ostvarenje poziva je odnijeti to bogatstvo osobama koje ne dolaze u knjižnicu zbog nemoći, klonulosti ili bolesti –

osobama starije životne dobi.

Mjesec hrvatske knjige 2012. u Europskoj godini aktivnog starenja i međugeneracijske solidarnosti potaknuo je niz aktivnosti u Gradskoj knjižnici i čitaonici Virovitica usmjerenih osobama starije životne dobi. Tako je u Mjesecu hrvatske knjige započeo projekt Posjet Gradske knjižnice i čitaonice Virovitica ustanovama za osobe starije životne dobi. Projekt je pokrenut s ciljem promicanja kulture čitanja među osobama starije životne dobi, upoznavanja osoba starije životne dobi s knjižnim fondom

Gradske knjižnice i čitaonice Virovitica. Svjetska zdravstvena organizacija ima sveopći cilj dostizanja aktivnog starenja što podrazumijeva „trajno sudjelovanje starijih osoba na svim razinama društvene interakcije“. Ovim projektom Knjiž-

nica podržava cjeloživotno učenje i daje potrebne kulturne, zdravstvene i druge informacije osobama starije životne dobi koje nisu članovi knjižnice, a knjižnična građa koja se preporuča tim osobama obuhvaća knjige i časopise na uvećanom tisku, knjige male težine, putopise s velikim fotografijama u boji, knjige posebnog sadržaja (zavičajna povijest, kuhanje, vrtlarstvo i drugi hobiji), zvučne knjige, novine, brošure s osnovnim zdravstvenim informacijama, AV građu, vodiče za dobro i zdravo življenje, knjige o opuštanju, tjelovježbi, gerontologiji i sl.

Uz podršku i potporu ravnateljice Višnje Romaj projekt Posjet Gradske knjižnice i čitaonice Virovitica ustanovama za osobe starije životne dobi provode pomoćna knjižničarka Tatjana Keresturi, suradnica u kulturno-znanstvenim ustanovama, i dipl. knjižničarka Nela Krznarić, voditeljica Odjela za odrasle. U sklopu projekta u listopadu, studenome i prosincu 2012. Knjižnica je posjetila Obiteljski dom za starije i nemoćne Andrašević, Dnevni boravak Crvenoga križa Virovitica i Udrugu Matice hrvatskih umirovljenika Općine Suhopolje.

GRADSKA KNJIŽNICA SLAVKA KOLARA ČAZMA DOBILA SVOJ FESTIVAL KNJIŽEVNOSTI

Piše: Vinka Jelić Balta, Gradska knjižnica Slavka Kolara Čazma

Na natječaj za kratku priču satiru Gradske knjižnice Slavka Kolara Čazma, raspisan i objavljen početkom srpnja 2012, s rokom za prijave 30. rujna 2012, pristiglo je 86 radova iz Hrvatske i inozemstva. Projekt koji su financijski podržali Ministarstvo kulture Republike Hrvatske, Grad Čazma i Bjelovarsko-bilogorska županija na uspješan je način spojio tradiciju i suvremenost, odnosno prisjećanje na djelo Slavka Kolara i recentnu književnu proizvodnju istovremeno promovirajući Čazmu kao malo, ali nezaobilazno i važno kulturno središte.

Iz tolike, za prvi natječaj itekako obimne, količine pristiglih radova žiri u sastavu: Miroslav Mićanović, Branišlav Oblučar, Hrvoje Kovačević, Vinka

Jelić Balta i Slađan Lipovec, pomnom i minucioznom analizom, izdvojio je deset najuspješnijih priča koje su objavljene na web stranici Gradske knjižnice Slavka Kolara, a njihovi su autori pozvani na književnu manifestaciju Dani Slavka Kolara na kojoj su proglašeni pobjednici natječaja.

Manifestacija *Dani Slavka Kolara* održana je 1. prosinca 2012. u Grad-

skoj knjižnici Slavka Kolara u Čazmi gdje su svečano dodijeljene nagrade za Natječaj za kratku priču satiru Slavko Kolar. Uz građane Čazme na svečanosti su sudjelovali finalisti natječaja: Irena Skopljak Barić, Božica Brkan, Radovan Dožudić, Natko Jurdana, Ivana Dvorski Lacković, Damir Stojak, Karmela Špoljarić i Iva Tkalec. Pobjednica natječaja je Božica Br-

kan iz Zagreba pričom *Svojih tijela gospodari*, druga nagrada dodijeljena je Radovanu Dožudiću za priču *Dvoboj*, a treća nagrada pripala je mladoj Varaždinki Ivani Dvorski Lacković za priču *Najsretniji dan u životu*. Prema propozicijama natječaja prva nagrada iznosi 1.500,00 kuna, druga nagrada 1.000,00 kuna, a treća 700,00 kuna.

KNJIŽNICA – NEZAIBILAZNO MJESTO ZA TURISTE

Piše: Kristijan Ujlaki, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović” Koprivnica

Posljednijih godina svjedoci smo sve većeg broja putnika-namjernika koji, dolaskom proljeća i ljepšeg vremena, posjećuju naš grad. Dok neki ostaju tu dulje ili kraće vrijeme, neki su pak samo na proputovanju. Velika većina njih obavezno navrati u Knjižnicu i čitaonicu „Fran Galović”. Razlog je prije svega mogućnost korištenja računala i interneta. Nakon dolaska uglavnom su ugodno iznenađeni ugodnim, klimatiziranim prostorom Stručno-znanstvenog odjela, knjižničarima koji su spremni pomoći i koji se, više ili manje, služe glavnim svjetskim jezicima.

Posebno im je drago kada saznaju da je korištenje računala i interneta besplatno

– pogotovo „backpackerima” koji uglavnom putuju na vrlo ograničenom budžetu. Tako smo zabilježili kako se na Stručno-znanstvenom odjelu zateklo dvoje mladih Nijemaca. Proputovali su Austriju, Mađarsku i čitav Balkan pješice, auto-stopom i vlakom. U našoj knjižnici su se rashladili, odmorili i koristili računala da se jave svojim i da uz pomoć knjižničara isplaniraju put do Križevaca i dalje do Rijeke. Nakon toga, kažu, vidjet će kuda dalje. To je sve češća slika, pogotovo u ljetnim mjesecima. Prošle godine smo tako zabilježili posjetitelje iz cijele

Hrvatske ali iz drugih zemalja: Bosne i Hercegovine, Slovenije, Srbije, Njemačke, SAD-a, Portugala, Francuske, Engleske, Škotske, Danske, Turske, Australije i Vijetnama.

KRIŽEVCI – IZLOŽBA O NEMČIĆU I VUKOTINOVIĆU

Piše: Martina Poturiček, Gradska knjižnica „Franjo Marković” Križevci

UKriževcima se 2013. obilježava 200. obljetnica rođenja Antuna Nemčića Gostovinskog i Ljudevita Vukotinića, dvojice znamenitih Križevčana, velikana Hrvatskoga narodnog preporoda. 01. ožujka 2013. svečano je otvoren

Zavod za znanstvenoistraživački i umjetnički rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Koprivničko-križevačkoj županiji. U povodu 200. obljetnice rođenja Antuna Nemčića Gostovinskog, a u organizaciji Zavoda, održan je znanstveni skup *Život i djelo Antuna Nemčića*.

U ovom za naš grad značajnom događaju sudjelovala je Gradska knjižnica „Franjo Marković” Križevci organizacijom i priređivanjem izložbe u suradnji s Gradskim muzejom Križevci. Izložba pod nazivom *Antun Nemčić i Ljudevit Vukotinić – 200 godi-*

na rođenja, postavljena je u Likovnoj galeriji Gradskoga muzeja, a bila je otvorena za posjetitelje od 01. do 09. ožujka 2013. Autori izložbe Ozren Blagec i Martina Poturiček u dvije su prostorije, jednoj posvećenoj Nemčiću, a drugoj Vukotiniću, izložili 32 jedinice knjižnične građe (knjige i časopisi koji se brižno čuvaju u Zavičajnoj zbirci Crisiensia) i 9 muzejskih izložaka (razglednice, dokumenti, poster, fotografija) te dva portreta. O izložbi su govorili ravnatelj Muzeja Zoran Homen, u ime autora kustos Ozren Blagec, a svečano ju je otvorio akademik Ante Stamač, održavši prigodan govor. Nadamo se i daljnjoj dobroj suradnji kulturnih institucija grada Križevaca na polju obilježavanja znamenitih Križevčana.

INFORMATIČKE RADIONICE ZA MAME

Piše: *Suježana Berak, Narodna knjižnica „Petar Preradović” Bjelovar*

Pokazivanjem sluha za roditelje čija djeca koriste naše programe, dokazujemo da poslanje koje imamo kao narodna knjižnica ispunjava svoju svrhu u potpunosti.

Potrebe za informatičkim znanjem majke naših najmlađih korisnika – beba, iskazale su upravo u međusobnim razgovorima vođenim za vrijeme trajanja Igraonice za bebe. Ideja koju smo im ponudili ima za cilj da kroz kvalitetno druženje i u obliku radionica steknu osnovna informatička znanja, kako bi mogle do kraja ispuniti svoju funkcionalnu pismenost te biti konkurentne na današnjem tržištu rada.

Majke su uglavnom nezaposlene mlade žene koje su između ostalog željne novih znanja, za koje vjeruju da im može koristiti u traženju zaposlenja. Kroz poučavanje, koje se izvodi u obliku predavanja kroz Power Point prezentacije i praktične vježbe, ali i domaće zadaće, polaznice sagledavaju što su naučile tijekom ponuđenog programa i koja bi još znanja željele usvojiti, pa će se prema tome ovaj projekt i razvijati.

ti. Jednom tjedno u trajanju od sat vremena, tijekom dva mjeseca, provode se: program za obradu teksta (MSWord), program za izradu proračunskih tablica (MS Exel), program za izradu i prikaz prezentacija (MS Power Point) te Internet i elektronička pošta.

Na radionice se prijavilo jedanaest polaznica, iako broj nije ograničen. Kako na Dječjem odjelu ne raspolažemo tolikom informatičkom opremom, donose svoja prijenosna računala na kojima rade. Radionice su besplatne, jedini uvjet je godišnje članstvo u knjižnici.

ZNANOST DJECI

Piše: *Suježana Berak, Narodna knjižnica „Petar Preradović” Bjelovar*

Znanosti djeci je znanstveno-edukacijski projekt namijenjen djeci predškolske dobi, koja imaju želju proučavati znanost kroz interakciju s drugom djecom i stručnjacima iz određenog područja. Osnovni cilj radionice je naučiti djecu kako što bolje promatrati svijet oko sebe. Osim toga, potičemo volonterski duh među znanstvenom populacijom našeg grada.

Sat i pol provedenih s djecom u otkrivanju sasvim novog svijeta znanosti, pokusa i znanstvenih čarolija za svakog je neprocjenjiv doživljaj i iskustvo. Uz činjenicu da djeci prenosimo djelić svoga znanja i mi naučimo mnogo toga. Kroz priču, enciklopedije i literaturu iz fonda knjižnice, igru i pokuse želimo ih uvesti u svijet znanosti. Pokazat ćemo im da se s mnogim stvarima i pojavama susreću svaki dan u svojoj okolini. Bavit ćemo se svim područjima znanosti i cilj nam je podržati i razviti dječju znatiželju i potaknuti interes vezan uz znanost. Svakom susretu, odnosno temi prethodi priča i igra kojima se pokušava djeci približiti pojmove o kojima će se govoriti. Osim knjiga iz knjižnice, koriste se i igračke, npr. lego kocke, memory, lotta... ali i upotrebnici predmeti kao i stvari iz okoline za eventualne pokuse koji su mogući.

Godišnji ciklus obuhvaća sedam različitih tema iz različitih područja znanosti. Aktivnosti uključuju i izradu diploma Znanost djeci za svaku temu: Meteorolog junior, Zoolog junior, Astronom junior, Veterinar junior i dr. te izradu brošure na kraju ciklusa sa svim prikupljenim i nastalim materijalima. Korisnici projekta su predškolska djeca korisnici Igraonice, ali i pozvana djeca gosti pojedinih vrtića, pa tako u pripremi teme treba voditi računa o kompetencijama gosta, kao i njegovom pedagoškom pristupu, obzirom na populaciju kojoj je program namijenjen. Želja nam je da, kao što odrasli u našoj knjižnici imaju cikluse predavanja pod nazivom Znanost svima, razvijamo tu ljubav prema znanosti već od najranije dobi i kod djece, te da program Znanost djeci bude prepoznatljiv u javnosti.

ĐURĐEVAČKA GRADSKA KNJIŽNICA U NOĆI KNJIGE

Piše: Anica Šabarić, Gradska knjižnica Đurđevac

Na rođendan Williama Shakespearea, 23. travnja, obilježava se Međunarodni dan knjige, a diljem svijeta već nekoliko godina provodi se i manifestacija Noć knjige.

Ove, 2012. godine, po prvi puta se u ovu manifestaciju uključilo i 40-ak hrvatskih knjižnica i knjižara. Ni

đurđevačka Gradska knjižnica nije u ovoj manifestaciji izostala. Od 18 sati do jedan sat iza ponoći pokazalo se da je premalo vremena za sve sadržaje pripremljene za taj događaj.

Atmosfera je bila posebna; mirisalo je na jabuke i cimet, kekse, zlevanke i muffine. Sve je sličilo na jedan veliki obiteljski sastanak.

Sve je krenulo od najmlađih. Radionicu *Kako nastaju knjige* vodio je učitelj Zoran Vidaković koji se već nekoliko godina bavi ručnim uvezivanjem knjiga pa je djeci dao priliku da sama uvežu jednu knjigu i ilustriraju je. Nakon toga je za djecu predškolskog uzrasta bila pročitana Priča za laku noć. Roditeljima je pri-

premljen materijal o važnosti čitanja maloj djeci pa su svi zadovoljni najavili novi dolazak u knjižnicu.

Ivanka Ferenčić Martinčić je priredila prezentaciju *Povijest knjige*, gdje su zainteresirani mogli saznati o pisačim materijalima i pisaljka-ma koji su se koristili u vremenu prije papira, o izumu papira i njegovoj izradi te o prvim knjižnicama i knjižničarima. Slikar i prijatelj knjižnice Zdravko Šabarić bio je voditelj kreativne radionice *Kaligrafija* pa su sudionici radionice i sami slijedili umijeće lijepoga pisanja. Nakon toga je Klub ljubitelja knjige, koji u Gradskoj knjižnici djeluje već četvrtu godinu, nastavio s čitanjem pojedinih odlomaka iz romana *Narod knjige* Geraldine Brooks. Maratonsko čitanje završilo je iza ponoći, a potrajalo bi i duže da sljedeći dan nije bio radni.

KNJIŽNIČARKA: AUTORICA KNJIGE ZA DJECU

Piše: Anica Šabarić, Gradska knjižnica Đurđevac

Da su knjižničari posebni zaljubljenici u knjige, dokaz je i knjižničarka Gradske knjižnice u Đurđevcu Ivanka Ferenčić Martinčić, a da su novi mediji učinkoviti i brzi, opet je ona dokazala, jer od pojave njenog teksta za knjigu za djecu *Matilda i vještiči mačak* pa do ukoričene knjige nije prošlo ni pola godine. Predstavljanje knjige, koja je izašla u izdanju Naklade Nika, održano je 19. listopada 2012. u Gradskoj knjižnici Đurđevac.

Izuzetno se veselim ovoj prilici, ne samo zato što je to prva promocija moje knjige, već i stoga što će se održati u mojoj knjižnici. Biti knjižničar, ponekad, prelazi granice ruke koja

ti daje knjige. Ovo je prilika da svoju knjigu podijelim s prijateljima, suradnicima i onim najdražim ljudima koji su ujedno i dragi korisnici naše knjižnice - rekla je autorica.

Recenziju je napisala dr. sc. Diana Zalar gdje navodi da je riječ o djevojčici koja je životno i neusiljeno prikazana, bogatog unutrašnjeg života, u bliskom doticaju s knjigama. Knjige, pisanje i čitanje u ovoj su priči na vrlo viso-

kom mjestu na ljestvici vrijednosti.

Koliko smo uspjeli saznati, autorica i dalje neumorno piše, tako da uskoro možemo očekivati i nastavak Matildinih doživljaja.

MALI ROMI

Piše: Katarina Pavlović, Gradska knjižnica Đurđevac

U sklopu programa socijalizacije romske djece i njihovog integriranja u život zajednice, a prije polaska u osnovnu školu, dvadesetero mališana polazilo je program pripreme za školu. Program

su u sklopu programa javnih radova za romske pomoćnike vodili Romana Horvat i Bojan Balog. Oni su radili s malim Romima, a dio aktivnosti koje su provodili s malim polaznicima održavao se na dječjem odjelu

gradske knjižnice Đurđevac. Vrijeme su proveli družeći se, pričajući priče, crtajući, gledajući crtice. Uživali su u ponuđenim aktivnostima.

SVEMIR JEDNE DUŠE KAO BOŽIĆNI DAR

Piše: Anica Šabarić, Gradska knjižnica Đurđevac

Prošlo je deset godina od prve likovne izložbe u đurđevačkoj knjižničnoj galeriji Ex libris koja je priređena uoči Božića. Ovogodišnja izložba je bila kulminacija svih godišnjih događanja u knjižnici, njih šezdesetak. Božićna izložba upriličena je đurđevačkom slikaru Marijanu Štimcu, koji slika tridesetak godina, a ovo mu je bila prva samostalna izložba. Budući da Marijana Štimca ljudi uglavnom znaju kao potpredsjednika Gradskog vijeća Grada Đurđevca i županijskog pročelnika za gospodarstvo, ova izložba je za mnoge njegove

prijatelje i ljubitelje likovne umjetnosti bila veliko iznenađenje.

Slike na platnu velikih formata ispunile su knjižnične prostore svojom simbolikom u nadrealističkom izrazu portreta, aktova, šuma, papirnatih aviona i brodova. Štimac se na slikama zaigrao s narativnošću i ponekad nesvjesno marginizirao početnu ideju. To nije potpuno udaljavanje od ideje ili definiranja likovnog rješenja, nego širenje osnovnog polazišta. On je baštiniio slikarski nazor u fantastici i mistici, pravcima koji mu najviše odgovaraju. Čovjekov interes za fan-

tastično, mistično, tajanstveno je u svim civilizacijama nužnost i Marijan Štimac izvrsno uranja u taj svijet. Baš zbog toga neobičnog je bio iznenađenje za mnoge u pozitivnom smislu.

Knjižnični prostori su bili premlati za sve prijatelje i poklonike likovne umjetnosti na samom činu otvorenja izložbe, jer je, uz Zdravko Šabarić, koji je govorio o slikarstvu Marijana Štimca, gradonačelnika Slavka Gračana i župana Darka Korena, najdraži gost bio Đurđevčanin Mladen Markač, prijatelj Marijana Štimca iz djetinjstva.

LEONARDOV BIKIKL

Piše: Katarina Pavlović, Gradska knjižnica Đurđevac

Već tradicionalno uoči Božića Gradska knjižnica Đurđevac organizira likovnu radionicu za učenike Gimnazije dr. Ivana Kranjčeva Đurđevac. Ove godine radionicu su vodila čak dva umjetnika – mentora; Zdravko Šabarić i Hrvoje Baltić. Tema radionice bila je Leonardov bicikl. Bicikle je prema nacrtima Leonarda da Vincija iz stiropora u prirodnoj veličini izradio Zdravko Šabarić, što dosad još nitko nije učinio – bar ne bicikl od stiropora! Neko-liko učenika ih je oslikavalo. Bijeli stiropor gimnazijalci su oslikali i pretvorili u dva šarena i vesela bicikla. Bicikli su obojeni akrilnim bojama, a tema crteža bila su četiri godišnja doba.

Druga skupina gimnazijalaca crtala je dijelove bicikla, a pod men-

torstvom grafičkog umjetnika i profesora Hrvoja Baltića. Imali su čak i originalni primjerak bicikla ispred sebe, za što se pobrinuo gimnazijalac Mario Grdić. Pod budnim okom profesora nastale su prekrasne slike detalja bicikla poput špica, lanca, pedale, kotača ili „guvernera“. Slike su izrađene u tehnici olovke, tuša, crnog flomastera, a neki detalji napravljeni su i u boji.

Izložba bicikla i slika bila otvorena je 07. prosinca 2012. godine, istovremeno s izložbom slika Marijana Štimca. Za tu priliku izrađen

je i poseban katalog čiji je predgovor napisala Anica Šabarić. Bicikli su smješteni na dječjem odjelu i mogu se i dalje razgledavati, ali ne i voziti, što ipak pokušavaju neki mali korisnici.

RAVNATELJICA VIROVITIČKE KNJIŽNICE U WHO IS WHO HRVATSKOJ

Piše: Višnja Romaj, Gradska knjižnica i čitaonica, Virovitica

Zbog svojih mnogobrojnih aktivnosti, te kvalitetnih programskih ostvarenja u Gradskoj knjižnici i čitaonici u Virovitici, ravnateljica knjižnice Višnja Romaj, profesorica komparativne književnosti i filozofije i diplomirana knjižničarka uvrštena je u biografsku enciklopediju Who is Who koja donosi približno 1400 imena hrvatskih ličnosti od međunarodne, nacional-

ne i regionalne važnosti.

U svom dosadašnjem radu Višnja Romaj objavila je preko dvadeset stručnih i znanstvenih radova, te je surađivala s uglednim časopisima (Forum, Filozofska istraživanja, časopis Trećeg programa Hrvatskog radija, Dometi, Književna smotra, Republika, Lettre, Kulturni radnik, Kulture istoka i Delo). Angažirajući najpoznatije i najeminentnije struč-

njake iz raznih područja društvenog i javnog života, ravnateljica je postigla da Gradska knjižnica i čitaonica Virovitica postane jedan od glavnih centara kulturnog i javnog života Virovitice. Tijekom svog mandata, zajedno s nadležnim strukturama Grada, postigla je da knjižnica postane Županijska matična knjižnica. Navedena postignuća reference su i smjernice za daljnji kvalitetan rad.

GIMNAZIJALCI NA RADIONICAMA U GRADSKOJ KNJIŽNICI ĐURĐEVAC

Piše: Dušanka Vergić, Gimnazija Dr. Ivana Kranjčeva Đurđevac

U sklopu obilježavanja Mjeseca hrvatske knjige u Gradskoj knjižnici Đurđevac održane su dvije zanimljive radionice. Suradnja udruge Matice umirovljenika Grada Đurđevca, Gradske knjižnice Đurđe-

internetu doći do podataka koji ih zanimaju: do sadržaja njihove omiljene serije ili nekog kuharskog recepta, ili do mjesta na kojem se mogu gledati nogometne utakmice. Starije je zanimalo i što je Facebook. Gimnazi-

usvojili - „naheklali“ su si narukvice i s ponosom su ih pokazivali svojim kolegama u školi. Dojmovi gimnazijalaca bili su jako pozitivni, oduševili su se izradom ručnog rada te iskustvom i toplinom starijih ljudi.

vac i Gimnazije Dr. Ivana Kranjčeva Đurđevac rezultirala je nezaboravnim druženjima i razmjenom znanja. Ovakav način suradnje bio je u skladu s obilježavanjem 2012. godine kao Europske godine aktivnog starenja i međugeneracijske solidarnosti.

U prvoj radionici *Čega sve ima online?*, radionici mladih za umirovljenike, gimnazijalci su umirovljenicima pokazivali kako na

jalcima je to bilo ugodno druženje i jako su se ponosili time što su mogli podučavati starije.

U drugoj radionici *Heklanje je in*, radionici umirovljenika za mlade, iskusne su umirovljenice gimnazijalce podučavale ručnom radu - vezenju, štrikanju (pletanju) i heklanju (kukičanju). Najzanimljiviji dio bio je kad su se dečki primili heklanja i tu zahtjevnju tehniku brzo

Ove radionice odličan su primjer da mladi i stariji izvrsno funkcioniraju zajedno i da jedni od drugih mogu puno naučiti te su poticaj međugeneracijskom druženju. Gimnazijalci, većinom članovi i članice knjižničarske grupe, bili su oduševljeni susretima i nadaju se novim druženjima te zahvaljuju Gradskoj knjižnici Đurđevac na osmišljavanju i organizaciji radionica.

FANTASTIČNI FACEBOOK

Piše: Mirjana Kotromanović, Gradska knjižnica i čitaonica, Virovitica

Ludilo imena Facebook došlo je i do naše knjižnice. Najvećim se dijelom odraz ovoga ludila iščitava na licima korisnika našeg Dječjeg odjela, a sve više se iščitava i na koricama knjiga namijenjenih njihovom uzrastu. Tako su nam u posljednjih nekoliko mjeseci na dječji odjel stigla dva naslova s ovom tematikom, *Imaš fejs?* Jasminke Tihi-Stepanić i *Vidimo se na fejsu* autorice Sanje Pilić. Knjiga *Imaš fejs?* stekla je veliku popularnost pa nam ništa drugo nije preostalo, nego pozvati autoricu Jaminku Tihi-Stepanić u našu knjižnicu.

Likovi iz knjige, koja je inače njezin prvijenac, naprosto su oduševili naše mlade čitatelje pa je autorica

bila obasipana cijelim nizom pitanja.

Život tinejdžera neiscrpna je tema pri pisanju romana. Oni su tako buntovni i nepredvidivi. Međutim, mnoge od tih knjiga nisu toliko intenzivno zagolicala maštu naše mlade publike ako ti isti tinejdžeri nisu nekakva čudovišna i fantastična bića; vampiri, vještice i vilenjaci ili pak savršene figure, savršenog lica na profilima svojih facebook stranica. Ovakve tvrdnje navode nas na postavljanje niza pitanja. Zašto naša djeca i mladi više nisu oduševljeni *Emilom i detektivima*, *Kokom i duhovima*, sjajnim pustolovnim dječacima, a ludi su za primjerice neobičnom djevojčicom Oksom Pollock, Hobitom i

ostalima koji nisu u okviru percepcije stvarnoga? Zašto je Nataly, glavna junakinja knjige *Imaš fejs?*, zanimljiva našim mladim čitateljima? Zato što ima Facebook profil i prijatelje koji su fantastični na svojim profilima.

Bježe li naša djeca pomoću svojih Facebook profila od stvarnosti i rade li to možda i čitajući knjige u kojima su glavni junaci fantastična bića? Možeće je da se jednostavno promijenila percepcija. Njima sada stvarnost možda izgleda drugačije nego što je nama izgledala u njihovim godinama. Isto tako i mašta. Naše je da se borimo, ne protiv, nego uz pomoć fantastičnog Facebooka i fantastičnih bića da zadržimo i dobijemo još više novih, mladih i fantastičnih čitatelja.

LJUBAVOLOGIJA U GRADSKOJ KNJIŽNICI I ČITAONICI SLATINA

Piše: Ana Knežević, Gradska knjižnica i čitaonica Slatina

Književni susret i predstavljanje knjige *Ljubavologija* autora Brune Šimleše održano je 27. travnja 2012. u Grdskoj knjižnici i čitaonici Slatina. Bruno Šimleša vodeći je autor duhovne literature u Hrvatskoj. Kako ne voli klasične bilješke o piscu, knjižničarka Ana Knežević citirala ga je u uvodnom predstavljanju i naznačila kako pred publikom stoji jedan sretan čovjek. Voli svoju malenu, a najveću obitelj. Uživa u ljubavi na bezbroj načina koja ga tjeraju na veličanstvenost. Voli biti sam

kada mu unutarnji svijet vodi glavnu riječ. Voli biti s ljudima jer često bude nadahnut za još veću izvrsnost. Voli i ludost vjetra jer je njegova snaga nadahnuće. Autor duhovne ideje prevodi u jezik svakodnevnice. Božanstveno provodi ljudsko iskustvo, istražuje prirodu ljubavi i međuljudskih odnosa. Vjerujemo da je prema nama bio iskren, jer jedino vlastiti primjer može biti najbolji dokaz ljubavologije koju tumači. Ne slaže se da ga smatraju učiteljem ili guruom, samo povremenim životnim vodičem, odluka je uvijek na nama.

Autor je pred brojnom slatinskom, većinom ženskom, čitalačkom publikom objasnio stavove o razlikama koje označuju ljubavni i partnerski život. Uslijedila su pitanja o tome kako izgraditi zdrave i sretne odnose s drugima i je li moguće biti cjelovit bez partnerske ljubavi.

Vrijeme od jednog sata bilo je dovoljno da se stvori posebno ugodna atmosfera u Knjižnici dovoljna da potakne velik broj čitatelja na razmišljanje o predstavljenoj temi i na posudbu autorovih knjiga iz knjižnog fonda Gradske knjižnice i čitaonice Slatina.

IMAŠ FEJS? U SLATINI

Piše: Ana Knežević, Gradska knjižnica i čitaonica Slatina

U Grdskoj knjižnici i čitaonici Slatina održano je 19. prosinca 2012. predstavljanje romana za mlade *Imaš fejs?* autorice Jasminke Tihi-Stepanić. Roman je, prema istraživanjima, na prvim mjestima top lista najčitanijih naslova u Hrvatskoj. Dobitnik je književne nagrade Mato Lovrak. Prema romanu nastala je i videoigra koja je na međunarodnom natjecanju u Bratislavi predstavljala Dramski program Hrvatskog radija i osvojila prvu nagradu.

Slatinska čitalačka publika pobliže je upoznala djelo u Mjesecu hrvatske knjige 2012. u kojemu je oko 240 knjižnica u Hrvatskoj organiziralo oko 2000 događanja. Organiziran je i on-line kviz za poticanje čitanja: Ove knjige su nagrađene, provjeri zašto!, među kojima se nalazila i uspješnica Jasminke Tihi-Stepanić. Našu knjižnicu na završnom natjecanju predstavljao je Sven Kovačević, učenik petog razreda Osnovne škole Josipa Kozarca.

Glavna junakinja romana *Imaš fejs?* je Kata, učenica osmog razreda jedne zagrebačke osnovne škole, odličašica. Živi u, za nju, monotonnoj obitelji. Misli da je prosječna djevojka. Njezina najbolja prijateljica Nataly razredna je ljepotica i živi u ne tako skladnoj obitelji. Često je sama kod kuće. Radnja romana postaje napeta u momentu kada

Nataly upoznaje znatno starijeg mladića, Tommy Boya, naravno, putem Facebooka. Osim glavne radnje, roman govori i o pritisku potrošač-

formuliran jer ga izgovara učenica osnovne škole i kazuje da su društvene mreže osvojile sve dobne granice. To je razlog više da se mladi

kog društva na mlade, o medijskom senzacionalizmu, prvim ljubavima, prijateljstvu, bratskim odnosima.

Autorica je, iskustvom dugogodišnje profesorice hrvatskog jezika, djelo približila učenicima viših razreda Osnovne škole Eugena Kumičića. Potakla je njihovu znatiželju i bujicu pitanja.

Sam naslov djela problemski je

korisnici pouče o dobrim stranama, ali i opasnostima koje one kriju. Ovo djelo upravo to čini, na mladima razumljiv i prihvatljiv način. Knjižnica Slatina zahvaljuje knjižničarki Meliti Schmidt na trudu u njegovanju međuknjižnične suradnje ne štedeći svoje slobodno vrijeme u poticanju učenika na čitanje.

LJETNE RADIONICE U SLATINI

Piše: Ana Knežević, Gradska knjižnica i čitaonica Slatina

Gradska knjižnica i čitaonica Slatina organizirala je tijekom svibnja, lipnja i srpnja 2012. radionice na dječjem odjelu knjižnice za djecu predškolskog i školskog uzrasta.

Povodom Svjetskog dana oceana, Gradska knjižnica i čitaonica Slatina priredila je 03. srpnja 2012. pričaonicu *Oceanologija: istinita priča o putovanju Nautilusa* autorice Emily Hawkins, za učenike nižih razreda osnovne škole, dok je za djecu vrtićkog uzrasta priređena igra i priča *Rječnik na moru* ilustratorice Carine Smeers. Slijedila je likovna radionica *Morski val*, koloristički snažna ilustracija slobode i ljepote koju nam donosi more. Dio djece odlučio se za bojanje i slaganje školjki, svjetlucavih morskih bisera i zvjezdica, drugi su slušali priču Melite Rundek *Oči koje svijetle u mraku*. Nakon više od sata i pol druženja, sva djeca su s veseljem sudjelovala u pjesmi i igri *Mi smo djeca vesela*.

Radionice su održavane svakog utorka i četvrtka od 17,00 sati u trajanju dva sata. Voditeljica je bila Ana Knežević u suradnji s odgovajateljicom Martinom Šuntiće Rede. Veliko

je zadovoljstvo bilo sudjelovati u radu radionice u ugodnoj atmosferi knjižnice tijekom vrućih ljetnih poslijepodneva.

JABUČICE POSJETILE GRADSKU KNJIŽNICU I ČITAONICU SLATINA

Piše: Ana Knežević, Gradska knjižnica i čitaonica Slatina

Povodom Mjeseca hrvatske knjige, Gradsku knjižnicu i čitaonicu Slatina posjetila su djeca Dječjeg vrtića Zeko, skupina Jabučice, u pratnji odgovajateljica Manuele Sejkore i Ljiljane Diklić.

Mjesec hrvatske knjige promovira knjigu i čitanje, a ove je godine posebno posvećen Europskoj godini međugeneracijske solidarnosti. Odgovajateljice su stoga ovom prigodom priredile posebnu atmosferu čitanja bajki i priča u prostoru dječjeg odjela za najmlađe, uključivši roditelje u druženje. Tako nam je

gospođa Danijela Fabric Fabijanac, uz pomoć glazbene slikovnice otkrila, na radost djece, kako medo Pooh, uz mnoge druge zanimljive aktivnosti, najviše voli druženje s prijateljima. Nakon čitanja, djeci je ponuđen bogat fond glazbenih slikovnica na razgledavanje, slušanje i čitanje. Slijedile su one za posudbu, od kojih su Jabučice izabrale petnaestak za svoju *posudbenu naprtnjaču*. Kada ih u vrtiću pročitaju, vratit će ih u knjižnicu. Otvorena je Medina čarobna škrinjica i od već gotovih igračaka, krugova, valjčića, kocki i

kotačića, stvoreno je mnogo novih ideja. Iznenađenje je slijedilo na kraju – iako su Jabučice mlađa odgojna skupina, djeca su izradila slikovnicu koju će roditelji moći razgledati na izložbenom panou. Svim malim polaznicima je za narednu godinu poklonjeno članstvo u Knjižnici.

Zahvaljujemo ravnateljici Dječjeg vrtića Zeko Mirjani Banjedvorac na tradicionalno uspješnoj suradnji između naših ustanova potičući tako čitanje i kreativno provođenje slobodnog vremena od najranije dobi.

KNJIŽNICA U KORAK S NOVIM TEHNOLOGIJAMA: E-ČITAČ I TABLET

Piše: Romana Lautar, Gradska knjižnica Slavka Kolara Čazma

Gradska knjižnica Čazma nedavno svojim korisnicima nudi novu uslugu, a riječ je o korištenju tablet računala i čitača elektroničkih knjiga. Korisnici knjižnice moći će koristiti čitač elektronskih

knjiga i tablet računalo u prostorijama knjižnice, a trenutačno se nudi sadržaj koji je besplatan, razni časopisi te knjige na engleskom jeziku.

Riječ je o usluzi koja nastaje kao rezultat praćenja najnovijih trendo-

va u svijetu tehnologije i izdavaštva, a koji značajno mijenjaju način korištenja pisanog sadržaja. Pitanje uvođenja i korištenja tablet računala i e-čitača u knjižnicama pripada području vrlo značajnih debata s ob-

zirom na dileme koje se javljaju pred tradicionalnim knjižničnim djelatnostima i uslugama. Ključni problem postaje pitanje sadržaja koji je na hrvatskom jeziku vrlo oskudan i nedostatan, što je potpuno suprotno trendovima u razvijenim zemljama. Prisustvo uređaja omogućit će onima koji nisu u mogućnosti financijski nabaviti uređaje da se educiraju u korištenju novih tehnologija, čime se pridonosi prevladavanju tzv. digitalnog jaza.

U sklopu nove usluge Gradska knjižnica Slavka Kolara Čazma organizirat će kontinuirane aktivnosti, edukacije, predavanja o kulturi digitalnih medija i e-knjigama za sve zainteresirane građane. Prva edukacija u nizu organizirana je za učenike čazmanske gimnazije.

RAZGLEDNICA IZ ČAZME

Piše: Romana Lautar, Gradska knjižnica Slavka Kolara Čazma

Za Gradsku knjižnicu Čazma 2012. godina bila je godina suradnje s drugim ustanovama i organizacijama, ali i godina aktivnosti koje se odvijaju već tradicionalno. Najveći broj suradnji ostvaren je s osnovnom i srednjom školom iz Čazme, dječjim vrtićem *Pčelica*, ali i s Obiteljskim centrom Bjelovarsko-bilogorske županije, te Društvom Naša djeca Čazma kroz brojne radionice, igraonice, književne susrete.

Obilježili smo Dječji tjedan raznovrsnim događanjima za djecu i s djecom, programima koji slave dječje stvaralaštvo, manifestacijama kojima lokalna zajednica pokazuje koliko cijeni djecu kao članove društva i kojima djeca pokazuju da ona zaslužuju još mnogo više u suradnji s Gradom Čazmom u sklopu projekta *Grad-prijatelj djece*. Uz mnoge aktivnosti, valja izdvojiti kazališnu predstavu *Pčelice pazi Teatra Don Hihot* na kojoj su uživali osnovnoškolci te Javnu tribinu *Abeceda učenja* koju su održali prof. Gordana Jančić i prof. Goran Marinić. Osnovnoškolci su se družili i s učenicima mađarskog mjesta Hévíz u sklopu projekta IPA- prekogranična suradnja s kojima su izmjenjivali iskustva, dogodovštine. Pokazali su, također da jezik nije nepremostiva barijera u radionici učenja jezika u kojoj su jedni

druge učili svoj materinji jezik. Predškolska djeca se nastavljaju družiti petkom na radionici *Gdje rastu knjige*. Od dječjih književnica posjetile su nas Sonja Zubović i Nada Mihoković Kumrić.

Gradska knjižnica je uključena i u nacionalnu obrazovnu kampanju *Tjedan cjeloživotnog učenja* gdje smo pokušali info-pultom o cjeloživotnom obrazovanju i propagiranjem različite građe potaknuti građane na različite mogućnosti učenja i obrazovanja tijekom cijeloga života.

Od popularno znanstvenih predavanja svakako treba izdvojiti predavanja dr. sc. Davora Horvatića

Religija i znanost, zajedno ili jedna protiv druge i Kraj svijeta 2012? i predavanje prof. dr. sc. Vladimira Laya *Klimatske promjene u svijetu i Hrvatskoj*. Svoje knjige predstavili su književnici Hrvoje Ivanković (*Dunavski blues*), Bruno Šimleša (*Ljubavologija*), Ivana Simić-Bodrožić (*Hotel Zagorje*) i drugi. Svakako treba spomenuti i likovnu koloniju Umjetnost na zemlji u suradnji s Akademijom likovnih umjetnosti u Zagrebu pod vodstvom prof. Mirjane Vodopije u Bojani u Galeriji Matešini.

Predavanje prof. dr. sc. Romana Bošca *Gljivarstvo* i izložba gljiva privukla je veliki broj ljubitelja gljiva,

čak i iz susjednih županija.

Tradicionalni Kućni pARTy povodom Dana grada Čazme ponovno je okupio književnike Hrvoja Kovačevića, Radovana Dožudića, Katicu Kovrliju, Slađana Lipovca uz glazbe-

nu pratnju DJ Tora.

Godinu smo završili sastankom Kluba čitatelja na kojem se raspravljalo o pročitanim knjigama i preporukama za daljnje čitanje s ciljem promicanja čitanja, a osnovali

smo i Dječji klub čitatelja za djecu od 7 do 13 godina. Time smo završili godinu i nadamo se da će nam i nova godina biti zanimljiva s mnoštvom različitih događanja kao i prošla.

HRVATSKA AUTORSKA NAKNADA

Piše: Danko Tkalec, POINT d.o.o., Varaždin

Temeljem Direktive 91/100 EEZ o autorskom pravu iznajmljivanja i pravu posudbe iz 1992. godine i Zakonu o autorskom pravu i srodnim pravima RH iz 2003., pokrenuta je inicijativa Ministarstva kulture Republike Hrvatske i Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu oko uvođenja Prava naknade za javnu posudbu u hrvatskim knjižnicama. Takva naknada već postoji u nekim državama i uređena je tako da ne opterećuje dodatno knjižnice i članove, već država izdva-ja određena sredstva i raspoređuje ih prema ključu posudbe knjižnica.

Odmah u početku bilo je jasno da će biti dosta problema u vezi provođenja ovoga projekta. Glavni razlozi bili su nejasna zakonska regulativa, nedefinirani financijski izvori za te potrebe i veliki otpori knjižnica i proizvođača knjižničnih programa. Knjižničari su osjetili strah da će im to biti dodatan posao i dodatan udar na ionako skromna sredstva kojima raspolažu. Informatičari su opet, uz svoju poslovičnu nesklonost suradnji, imali dojam da će besplatno morati odrađivati dodatni posao. Poznato je da takvi projekti financijski pokrivaju samo krovnu instituciju, dok ostali moraju raditi po direktivi.

Novac koji je osiguran za projekt, utrošen je u infrastrukturu i potrebe Nacionalne i sveučilišne knjižnice.

Na prvom sastanku održanom 2009. godine moglo se primijetiti da će biti velikih problema oko uključivanja informatičkih firmi u projekt. Zbog deficitarnosti kadrova Nacionalne i sveučilišne knjižnice postojale su ambicije nekih informatičkih firmi za preuzimanja cijelog posla. Smatrao sam da taj posao može i treba odraditi isključivo krovna ustanova, pa je uz pomoć tadašnjega pomoćnika ministra kulture Čedomira Višnjića tako i napravljeno.

Nakon dosta lutanja i mijenja-

nja koncepta sustav je zaživio u 2011. godini. Za to vrijeme održano je dosta sastanaka na kojima su se prezentirali stalno isti rezultati i postignuća. Veliki problem bio je nedostatak koordinacije između informatike Nacionalne i sveučilišne knjižnice i programerskih firmi. Često su se pravila provedbe projekta mijenjala, a da je o promjenama malo tko bio obaviješten, da bi situacija kulminirala prvom polovicom 2012. godine kada je izbio otvoreni sukob između predstavnika IT sektora u NSK i svih ostalih. Situacija je bila utoliko neugodnija što su se u NSK koristili i autoritetom institucije Ministarstva kako bi prikriili svoje propuste i nekooperativnost.

Osobno sam napisao nekoliko mailova tražeći promjene u načinu komunikacije i suradnji. Sustav je od početka bio zamišljen kao partnerski i suradnički, a završio je kao patronizirajući i jednostrano rezolutan.

Sustav je kao takav bio posve zanemaren do rujna 2012. kada ga se netko ponovo sjetio i napravio pritisak da se odrade zaostali poslovi. Sa zadnjim usklađivanjem odnos se primjetno popravio i vjerujem da će biti još bolji.

Sustav danas funkcionira na sljedeći način:

Nacionalna i sveučilišna knjižnica vodi bazu djela sa zastupljenim autorima, ilustratorima i prevoditeljima koji bi trebali biti obuhvaćeni raspodjelom namjenskih financijskih sredstava. U početku je povezivost bila dosta loša zbog kašnjenja NSK s upisima podataka. Radi se o značajnom poslu koji ipak napreduje i povezivost je sve bolja. Podaci se prikupljaju u matičnim knjižnicama po županijama i usklađuju svaka tri mjeseca. Programsko rješenje na strani knjižnice treba povezati svoju posudbu s tim podacima na neki od predviđenih načina. Budući da

NSK nema zapise za sve knjige koje se posuđuju u knjižnicama, program mora omogućiti da se i one na neki način povežu. METEL ima za to poseban interni modul koji automatski povezuje djela. Ta faza povezivanja ne oduzima vrijeme djelatnicima knjižnica jer ga odrađuju djelatnici tvrtke POINT d.o.o. Drugi dio je dodatno povezivanje preko ADU aplikacije NSK koje obavljaju djelatnici knjižnice. Budući da je postotak automatskog povezivanja kod knjižnica koje koriste METEL vrlo visok, angažman knjižnice nije značajan i svodi se na sat-dva svaka tri mjeseca.

Unatoč dosadašnjim problemima mogu ustvrditi da postignuti rezultati ohrabruju. Osim toga radi se o prvom zajedničkom projektu na nivou države koji ukazuje na to da bi se mogle napraviti i mnogo konkretnije stvari poput sustava za jedinstveno pretraživanje OPAC-a, digitalnih sadržaja i sl.

Ovaj projekt ne može sam sebi biti svrha. Potrebno ga je podržati zakonskim aktima i kroz institucije koje će te podatke svrhovito iskoristiti. Ne bi bilo dobro da se dogodi preslika ZAMP-a i HUZIP-a, koji kao takvi troše veliki postotak ubranog novca na sebe i stvaraju neke svoje ključeve za raspodjelu ostatka i koji nemaju prevelikih sličnosti sa srodnim institucijama u svijetu. Pri tome sami formiraju cjenike i razrezuju obaveze. Najgore bi bilo da se taj trošak prevale na ionako mala sredstva knjižnica.

Koliko je sustav doista živ, svjedoči pretraživanje interneta na tu temu. Osim nekoliko općenitih akademskih tekstova i povećeg članka Jutarnjeg lista iz 2008., pronašao sam još samo stranicu NSK koja bi trebala omogućiti uvid u te podatke. Stranica ima desetak općenitih rečenica i sučelje za pretraživanje koje, naravno, ne radi.

PUNIMO ŠKRINJICE DJEČJEG SRCA PRIČAMA

Pet godina provođenja programa čitanja priča učenicima

Piše: Nataša Karlovčec, Osnovna škola Sokolovac

Zašto i kako je sve počelo?

Na početku svojega radnoga vijeka prije šest godina, na radnome mjestu stručnog suradnika knjižničara u Osnovnoj školi Sokolovac, suočila sam se s činjenicom da većina mojih učenika čitanje doživljava kao nešto što je teško, dosadno i negativno, nešto na što ih se tjera. U

rati prostor, vrijeme, materijal i priliku da učenici spoznaju koliko bogatstvo u sebi skriva jedna dobra priča ili slikovnica i koliko je za njihovu budućnost važno zavoljeti čitanje.

Organizacija Pričaonice u školi

Na organiziranje Pričaonice u svojoj školi odlučila sam se pota-

razreda. Dolazak na Pričaonicu nije obavezan, ali usprkos tome odaziva se velik broj učenika. Učenici se u knjižnici okupljaju tijekom velikog odmora, koji u našoj školi traje 30 minuta (pa u njemu ima vremena i za hranjenje tijela u školskoj kuhinji, i za hranjenje duše u školskoj knjižnici). Sjedeći na podu na jastucima uglavnom popune cijeli prostor knjižnice iščekujući da im pročitam novu priču.

Svakoj priči prethodi jedan kratki ritual kojemu je svrha djecu smiriti, usredotočiti na sebe i svoj duh i na priču koja slijedi. Prvo, dakle stvaramo tišinu, zamišljamo u svom srcu škrinjicu s blagom (koju baš svaka osoba na ovome svijetu ima, samo je možda negdje skrivena u mračnom kutu, puna prašine i čeka da je se pronade, otljuča i otvori), otključamo ju i pripremimo se da u nju spremimo novu priču. Svaka priča koju spremimo u svoje škrinjice, postaje naša i možemo ju sa sobom ponijeti u svijet kao dar koji možemo darovati kome želimo.

Zatim slijedi interpretativno čitanje priče. Prethodno je potrebno upoznati se s pričom kako bi se u čitanju mogao staviti naglasak na važne dijelove, kako bi se moglo na vrijeme izmjenom glasa razdvojiti uloge koje se pojavljuju u tekstu i procijeniti koje su ilustracije vrijedne pokazivanja. Može se čitati i priča bez ilustracija (iz drugih izvora osim slikovnica), pa je to prilika da djeca zažmire, nauče osluškivati i maštati. Jako je važno da čitanje bude interpretativno, da glasom razdvajamo uloge koje se pojavljuju u tekstu, da nam bude jasna poruka koju im želimo prenijeti.

Na kraju priče nipošto se ne smije zaboraviti zaključiti škrinjice da nam priča ne bi „isparila“ i izgubila se, a ako ja to ponekad zaboravim, moji me učenici jednodušno na to podsjetite. Nekima od njih Pričaonica je jedini susret s kvalitetnom i primjerenom literaturom i nerijetko žele odmah posuditi baš tu slikovnicu koju smo čitali. Dakako, tu nastaje problem jer od svake slikovnice imamo samo po jedan primjerak, pa se ponekad teško dogovoriti tko će ju prvi dobiti.

Vesela srijeda u knjižnici – kad knjižničarka čita priču

prva tri razreda još se primjećuje želja za savladavanjem tehnike čitanja i čitanjem, no već u četvrtom razredu interes za čitanje naglo opada.

Pokušavajući otkriti uzroke nezainteresiranosti za čitanje, poslala sam od pretpostavke da se temelji navike čitanja grade od malih nogu. U razgovoru s učenicima nižih razreda i njihovim učiteljicama shvatila sam da u mnogim obiteljima uopće ne postoji navika čitanja djeci od rane dobi ili im se čita samo dok sami ne savladaju osnovnu tehniku čitanja. Ako dijete nema uzor u obitelji, ako mu se ne ponudi prikladna literatura, ako mu se ne pomogne otkriti užitak u čitanju u ranoj dobi, teško će u kasnijoj dobi imati dobar odnos prema knjizi i čitanju. Naravno, sve kreće od obitelji, ali i u školi je moguće osigu-

knuta predavanjem knjižničarke Blaženke Hunjadi Bašek *Zašto priča ne bi bila dar?* na stručnom skupu u Čakovcu 2007. u organizaciji Hrvatskog čitateljskog društva. (Bilo je to zlatno doba kada se na stručno usavršavanje moglo ići i izvan svoje županije, a da ne moraš sve platiti iz vlastitoga džepa!) Ona je govorila o svom iskustvu u čitanju priča, pri čemu koristi motiv škrinjice s blagom koja se nalazi u srcu i u koju spremamo priču. Pitala sam ju za dopuštenje da se poslužim tim njenim konceptom i tako dobila još poneki koristan savjet (uh, što volim razmjenu iskustava!).

U suradnji s učiteljicama razredne nastave u školskoj sam knjižnici započela s Pričaonicom koja se održava jednom tjedno, za učenike nižih

Nabava slikovnica za potrebe Pričaonice

S obzirom na to da je zatečeni fond slikovnica po mojem dolasku u knjižnicu bio vrlo malen, zastario i potpuno nemotivirajući, za potrebe Pričaonice svake godine nastojim nabaviti što više slikovnica, tako da sad već imamo lijepu i kvalitetnu zbirku, iako je sredstava za nabavu malo i nikako nisu dostatna za sve što nam je potrebno. U Općini Sokolovac imali su sluha za potrebu intenzivnije nabave knjiga za knjižnicu i slikovnica za Pričaonicu, pa nam već nekoliko godina pomažu u nabavi knjiga s 1000,00 kn godišnje (unazad dvije godine iznos se povećao na 2000 kn!), od kojih većinu nastojim potrošiti baš na slikovnice jer smatram da je djeci izuzetno važan prvi doticaj s knjigom. Ako je prva slikovnica s kojom dijete stupa u kontakt prljava ili pohabana, jasno je da ga to neće baš potaknuti na li-

stanje i čitanje.

Slikovnice nabavljam tako da ih prije kupnje nastojim sama pročitati i tako ustvrditi kvalitetu priče i ilustracija, ali puno mi pomaže i lista dobrih knjiga prema preporuci Komisije za knjižnične usluge za djecu i mladež Hrvatskog knjižničarskog društva koja se objavljuje svake godine, iako se sa sjetom sjećam Preporučenog popisa slikovnica s anotacijama kolegice Hele Čičko koji je objavljen 2006. u sklopu projekta *Čitajmo im od najranije dobi* (anotacije su izuzetno korisne u izboru bilo koje knjige, pa tako i slikovnice).

Što se dogodilo u pet godina?

Nakon pet godina koliko u našoj školi kontinuirano jednom tjedno postoji Pričaonica, rezultati su više nego vidljivi. Posudba slikovnica se višestruko povećala, interes za čitanje se povećao toliko da sam često u situaciji da nemam više neelektiranih

knjiga koje učenici nisu pročitali. Dosta učenika koji su u nižim razredima sudjelovali u Pričaonici, razvilo je potrebu za čitanjem s užitkom i upravo su oni ti koji traže nešto izvan lektire i očekuju dobru preporuku i u višim razredima. Poneki se još sve manje sramežljivo vraćaju slikovnicama lištajući ih kod M police i komentiraju kako još i danas pamte priče koje su čuli u pričaonici u 1. ili 2. razredu. A percepcija knjižnice i knjižničarke im je vrlo pozitivna!

Provođenjem programa Pričaonice postiže se velik cilj jer ako samo jednom djetetu pomognemo razviti maštu, sposobnost uživanja u ljepotu pisane riječi, ako mu otvorimo vrata koja ga vode u imaginarne svjetove u kojima je sve moguće i gdje se može na trenutak odmoriti, napuniti ljepotom ili doživjeti pustolovinu, učinili smo ono što je prvi poziv školskoga knjižničara - spojiti dijete i knjigu da žive zajedno u sreći... zauvijek.

ČEŠKA U SRCU**Tjedan češke kulture u knjižnici Tehničke i Obrtničke škole Bjelovar**

Pišu: Katarina Belančić, Obrtnička škola Bjelovar, i Rajna Gatalica, Tehnička škola Bjelovar

Tjedan češke kulture u zajedničkoj knjižnici Tehničke i Obrtničke škole Bjelovar održan je od 11. do 15. ožujka 2013. godine. Poticaj za održavanje bila su iznimno dobra iskustva u organizaciji Tjedna indijske kulture koji je u knjižnici održan prije dvije godine.

Ove je godine izabrana češka kultura jer u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji živi najveći broj pripadnika češke manjine u odnosu na ostale županije u Republici Hrvatskoj. Programe su osmislile, pripremile i provele knjižničarke obiju škola, uz pomoć i podršku Središnje knjižnice za češ-

ku manjinu u Republici Hrvatskoj i njezine voditeljice Fanike Stehne, Gradskog muzeja Bjelovar i više kustosice Silvije Sitte te udruge Češke obeci Bjelovar.

Svaki dan u tjednu bio je predviđen za jednu aktivnost koja je počinjala u 13:10 sati kako bi u njoj mogli sudjelovati učenici obiju smjena. Aktivnosti su većinom trajale po jedan školski sat i odvijale su se u knjižnici, školskom holu i učionici, ovisno o broju zainteresiranih učenika. Održale su se sljedeće aktivnosti: nastup češke folklorne skupine Srdečko iz Češke obeci, degustacija čeških slastica koje su pripremile članice vokalne skupine Češke obeci, predavanje Fanike Stehne pod nazivom *Riječi – zavodnice*, predavanje Silvije Sitte pod nazivom *Bjelovarsko - češke teme*, projekcija filma Jiříja Menzela *Dvorio sam engleskoga kralja*, snimljenoga prema romanu Bohumila Hrabala, slušaonica češke tradicionalne glazbe i kratki tečaj čeških narodnih plesova. Osim spomenutih aktivnosti u knjižnici je priređeno nekoliko manjih izložbi: izložene su knjige na češkome jeziku i njihovi hrvatski prijevodi, zatim

Češki ples na otvorenju Tjedna

razglednice s češkim motivima, narodne nošnje iz različitih područja Republike Češke, fotografije Praga, a postavljene su i brojne izložbe na panoima: *Osnovne informacije o Češkoj*, *Češka kuhinja*, *Idemo u Češku (savjeti za putovanje)*, *Bohemizmi u hrvatskom jeziku*, *Moravski Hrvati* te izložbeni panoi o poznatim Česima.

Projekt je medijski popraćen prilogom objavljenim na Bjelovarsko – bilogorskom radiju, člankom u gradskom listu *Bjelovarac* te prilogom u HRT-ovoj emisiji *Prizma*.

Cilj ovoga projekta bio je ponuditi učenicima različite načine učenja

i informacije koje ne mogu dobiti u okviru redovnih nastavnih programa, stvoriti poticajno okruženje za učenje te razbiti monotoniju školske svakodnevice.

Eric Jensen u svojoj knjizi *Poučavanje s mozgom na umu* naglašava da su izazovi, obogaćivanje novim informacijama ili iskustvima, podražaji za sva osjetila te stalne izmjene različitih nastavnih metoda i strategija vrlo važni za rast i razvoj mozga,¹ tj. za povećanje potencija-

¹ Jensen, E. *Poučavanje s mozgom na umu*. Zagreb : Educa, 2005. Str. 40 – 50.

la za učenje. Njegove su smjernice za poučavanje poticaj, temelj i nit vodilja u provođenju ovoga projekta, a zadovoljstvo i sreća učenika, kolega, suradnika i gostiju najveća su nagrada za trud uložen u njegovo ostvarenje. Projekt je vrijedan i u kontekstu ulaska Hrvatske u Europsku uniju jer su se učenici informirali o jednoj od zemalja s kojima ćemo biti dio Unije i u kojima će možda studirati, raditi ili živjeti. Zbog svega navedenoga i sljedeće je školske godine u planu tjedan posvećen nekoj drugoj europskoj kulturi, no neka to za sada ostane iznenađenje.

ČITANJE KAO MOST IZMEĐU GENERACIJA

Uz Europsku godinu aktivnog starenja i međugeneracijske solidarnosti

Pišu: Katarina Belančić, Obrtnička škola Bjelovar, i Rajna Gatalica, Tehnička škola Bjelovar

S čitanjem u Domu za starije i nemoćne osobe Bjelovar započeli smo u prosincu 2011. godine. Bila je to jedna od aktivnosti koju smo osmislile i provele u božićno vrijeme. Tada nismo znale da će se to nastaviti još godinu i pol nakon našeg prvog susreta i da

mjesečno posjećivali su korisnike Doma za starije i nemoćne osobe i čitali im kraće priče, družili se i razgovarali. Evo, kako su izgledali ti susreti.

Čitanje se odvija u knjižnici Doma. Svi sjedimo u krugu kako bismo stvorili što intimniju atmosferu.

Srednjoškolci čitaju priče umirovljenicima

će toliko pozitivnih dojmova ostaviti na učenike, korisnike Doma i nas knjižničarke. Godina 2012. bila je posvećena aktivnom starenju i međugeneracijskoj solidarnosti. S ponosom možemo reći da smo ju dostojno obilježile. Učenici Tehničke i Obrtničke škole Bjelovar jednom

Priče i tekstove crpimo iz zbornika Vesne Krmpotić posvećenih ljudskim vrijednostima, zbornika priča *Melem za dušu*, knjige *Krava koja je plakala* Ajama Brahma, knjiga Jorgea Bucaya... Nakon čitanja slijedi razgovor s korisnicima Doma. Taj razgovor najbolji je dio cijeloga druženja

uz knjigu jer u prijateljskoj i toploj atmosferi razgovaramo o poukama priča, uspoređujemo priče s vlastitim životom i razmjenjujemo iskustva. Takva nas atmosfera ponekad navede na spontane reakcije kao što su zagrljaji, poljupci, dodiri i tople riječi. Prije svakog čitanja, da bismo razveselili naše bake i djedove, podijelimo im simbolične poklončiće koje izrađuju učenici naših škola (straničnike, ukrasna srca za Valentinovo), knjigu za njihovu knjižnicu ili se zaslavimo čokoladicama.

Dobrobiti su mnogobrojne: uspjeli smo oraspoložiti starije osobe koje borave u Domu, aktualizirali smo čitanje priča, mladi su uvidjeli da druženje sa starijim ljudima može biti zanimljivo i korisno, a, dakako, uspostavljena je i bolja komunikacija između mladih i starijih. Na taj se način mlade ljude potiče na razmišljanje o životu i starosti te na brigu o starijima, a stariji se u društvu mladih osjećaju življe, potrebni i veselije. Također se ovom aktivnosti potiče međusobno razumijevanje tih dviju skupina kao i prevladavanje međugeneracijskog jaza koji je u današnjem društvu sve prisutniji.

Krenuli smo u Dom s ciljem poticanja čitanja i s nadom da ćemo korisnicima Doma uljepšati sate koje tamo provode, no dogodilo se mnogo više od toga – oni su nama uljepšali dane! Iz Doma se uvijek vratimo s pokojim savjetom više, i to ne u vezi s čitanjem, nego savjetom za život.

S NEMČIĆEM NA PUT PO HRVATSKOJ

Obilježavanje 200. obljetnice rođenja Antuna Nemčića Gostovinskog

Piše: Luca Matić, Osnovna škola „Antun Nemčić Gostovinski” Koprivnica

Osnovna škola „Antun Nemčić Gostovinski” nosi ime velikog putopisaca, ilirca i domoljuba koji se rodio 14. siječnja 1813., a umro 5. rujna 1849. navršivši tek 36 godina života. U svom kratkom životu radio je marljivo i usredotočeno na svim područjima na kojima je djelovao. Njegova najznačajnija književna djela su putopis *Putositnice*, komedija *Kvas bez kruha ili Tko će biti veliki sudac?* te nedovršeni roman *Udes ljudski*.

Scena iz predstave *Kvas bez kruha ili Tko će biti veliki sudac?*

Brojnim događanjima škola je 15. veljače 2013. obilježila 200. obljetnicu piščeva rođenja. U prijepodnevnom turnusu proveden je integrirani nastavni dan na temu *Vrijeme u kojem je živio i stvarao Antun Nemčić Gostovinski* u okviru kojega su učenici obrađivali teme *Dječje frizure u 19. stoljeću*, *Zdrav jelovnik Nemčićeve doba* i *Nastava u Nemčićevo doba*. U školi su pripremljene i popratne izložbe: izložba učeničkih likovnih i literarnih radova, izložba straničnika izrađenih s prigodnim motivima te izložba fotografija s radionice o dječjim frizurama u 19. stoljeću.

Usljedilo je svečano otkrivanje rođendanskog poklona Nemčiću: biste (rad kipara i keramičara Dragutina Ciglara) i portreta književnika (rad akademskog slikara Zlatka Nežića). Nakon toga program se iz škole preselio u gradsku dvoranu „Domoljub” gdje je održana svečana akademija na koju su se odazvali brojni ugledni uzvanici, ali još važnije, i puno građana Koprivnice, pa je time proslava ove obljetnice izišla iz same škole i odjeknula u lokalnoj zajednici. Na akademiji je izvedena učenička kazališna predstava *Kvas*

bez kruha ili Tko će biti veliki sudac? i proglašeni su najbolji dječji putopisi na nacionalnome književnome natječaju koji je škola po prvi puta organizirala ove godine.

Ovaj književni natječaj ujedno je i najvažniji događaj obilježavanja ove obljetnice jer je njime škola u proslavu uključila i druge hrvatske škole. Potaknuta Nemčićem koji je prije svega bio izvrstan putopisac, raspisala je natječaj Najljepši dječji putopis 2013. s temom Putovanje Republikom Hrvatskom, namijenjen učenicima od 5. do 8. razreda osnovne škole. Na natječaj su se javile 53 škole čiji su učenici poslali ukupno 118 literarnih radova. Važno je napomenuti da je ovo prvi dječji književni natječaj na nacionalnome nivou u žanru putopisa. Namjera je organizatora da natječaj postane tradicionalan i da se njime potiče pisanje putopisa u djece, ali ujedno i da se na taj način Nemčićev književ-

zaštićenom fondu knjižnica posjeduje Nemčićevu knjigu *Izabrana djela* (ur. Milivoj Šrepel, Zagreb : Matica hrvatska, 1898.). U suradnji s Knjižnicom i čitaonicom „Fran Galović” izložene su i njihove knjige – one kojima je autor Nemčić i one koje govore o njemu.

Osim toga u školskoj se knjižnici pripremala i kazališna predstava *Kvas bez kruha ili Tko će biti veliki sudac?* pod redateljskom palicom Damira Mađarića. U predstavi su sudjelovali učenici 7. i 8. razreda. Tiskan je i plakat za predstavu, što će ostati kao trag o izvedbi komedije koja danas više nije na repertoaru hrvatskih kazališta iako svojom tematikom nije daleka ovom našem vremenu.

S obzirom na to da škola njeguje i izdavačku djelatnost izdajući knjige u biblioteci pod nazivom Domovina u mojem srcu, povodom ove obljetnice tiskana je publikacija u kojoj su objedinjena događanja s proslave

Učenici u odjeći kakva se nosila u Nemčićevo doba uz novi piščev portret i bistu

ni rad promovira trajno, a ne samo povodom velikih obljetnica.

Iako je knjižničarka bila uključena u pripremu i provedbu cijeloga ovoga projekta (kako je to i uobičajeno u našoj školi gdje mnoga događanja kreću upravo iz knjižnice), na izravan način školska se knjižnica u proslavu obljetnice uključila izložbom knjiga Antuna Nemčića Gostovinskog. U

obljetnice i u kojoj su tiskani i najuspješniji dječji putopisi pristigli na književni natječaj.

Iz programa događanja vidljivo je koliko je cijela škola živjela u duhu Nemčića i njegova vremena, a da ćemo nastaviti njegovim putovima svake godine, svjedočit će putopisi učenika.

ZAJEDNIČKIM SNAGAMA DO IZLOŽBE

Izložba *Ispici pa prodaj*, Hrvatski školski muzej Zagreb, 4. – 21. listopada 2012.

Pišu: Tatjana Kreštan, Komercijalna i trgovačka škola Bjelovar
i Tatjana Petrinec, Turističko-ugostiteljska i prehrambena škola Bjelovar

U Hrvatskom školskom muzeju u Zagrebu uoči Svjetskog dana učitelja 4. listopada 2012. otvorena je izložba *Ispici pa prodaj* na kojoj su se predstavile dvije bje-

Zajedničkim snagama...

lovarske srednje strukovne škole: Komercijalna i trgovačka škola te Turističko-ugostiteljska i prehrambena škola. Na izložbi su škole upoznale javnost sa svojom djelatnošću, obrazovnim programima koje nude, s događajima, aktivnostima, projektima koje provode, ali i sa svojim uspjesima. Ova izložba nastavak je uspješne suradnje s Hrvatskim školskim muzejom koji je u knjižnici ovih dviju škola

ranije predstavio svoju zbirku.

Turističko-ugostiteljska i prehrambena škola Bjelovar na izložbi se predstavila koncepcijom prikaza obiteljskog stola i pripreme jela kroz povijest. Izložen je pribor za jelo kakav je korišten nekada; od drvenih, limenih i zemljanih predmeta koji su se koristili na selu pa sve do najmodernijeg kuhinjskog pribora. Osim toga na dan otvorenja izložbe posjetitelji su mogli uživati u delicijama koje su spravili učenici i profesori ove škole.

Komercijalna i trgovačka ško-

la Bjelovar prikazala je djelatnost vježbeničkih tvrtki kojima učenici razvijaju poduzetništvo kao jednu od ključnih kompetencija. Posjetitelji su mogli vidjeti štand virtualne tvrtke i sve popratne materijale i sadržaje koji se koriste u poslovanju tvrtke.

Obje škole izložile su postere o obilježjima programa zanimanja za koja obrazuju svoje učenike, o značajnim segmentima rada, specifičnostima struke i najvažnijim događajima iz života škole počevši od osnivanja škole pa sve do danas. Tijekom održavanja izložbe bile su

... do izložbe bjelovarskih škola u Zagrebu

organizirane radionice za učenike zagrebačkih škola: radionica Što nam krije brašno?, interaktivna igra Razvoj trgovine te radionica u kojoj su učenici mogli oblikovati tijesto uz priču o pekaru Gimpelu te naučiti kako nastaje kolač prijateljstva.

U pripremu izložbe, izradu postera i vođenje radionica bili su uključeni profesori i stručne suradnice obiju škola. Dijelevći zajednički prostor učenici i profesori ovih dviju škola i inače svakodnevno surađuju, što je naročito vidljivo u knjižnici koja je zajednička za čak četiri srednje škole smještene u istoj školskoj zgradi. Ovdje zajedništvo i suradnja nisu samo nešto što se podrazumijeva, već donose radost životnom i profesionalnom putovanju.

KAKO DOĆI DO KNJIGA NA ENGLISKOM JEZIKU?

Školski projekt R.E.A.D.

Pišu: Ana Huzjak Kišivan i Dušanka Vergić, Gimnazija Dr. Ivana Kranjčeva Đurđevac

Školske godine 2012./13. u Gimnaziji Dr. Ivana Kranjčeva Đurđevac pokrenut je školski projekt pod nazivom R.E.A.D. (Reading is Exciting, Addictive & Delightful - Čitanje je uzbudljivo, opojno i oduševjavajuće). Projekt je započela Ana Huzjak Kišivan, profesorica engleskoga jezika, i sama strastvena čitateljica, a u njega je uključeno pedesetak učenika i školska knjižničarka Dušanka Vergić.

Profesorica Huzjak Kišivan je u kolovozu 2012. elektroničkom poštom poslala pisma renomiranim britanskim i američkim autorima romana u kojima ih je zamolila da doniraju svoje knjige školskoj knjižnici jer sredstva za nabavu knjiga nisu dostatna za nabavu literature na engleskom jeziku. Na ovu se njezinu molbu do sada odazvalo jedanaest autora koji su poslali 34 svoja

Knjige prikupljene u projektu R.E.A.D.

romana, a zanimljivo je da gotovo polovina tih djela još nije prevedena na hrvatski jezik.

Učenici su pročitali darovane knjige, a na satima engleskoga jezika organizirane su rasprave

na kojima su podijelili svoje dojmove o pročitanome. Izradili su i video-uratke o knjigama koje su predstavili u razredima i koje će zajedno s video-snimkom zahvale poslati autorima doniranih knjiga.

Misao anonimnog autora „*Tko god kaže da ima samo jedan život za proživjeti, zasigurno ne zna čitati knjige*“ vodilja je ovoga projekta. Cilj projekta je da učenici čitanje počnu doživljavati kao ugodan i zabavan način provođenja vremena, a ne kao kaznu ili napor. Učenicima se želi pokazati da čitanje, osim što je korisno, može biti istovremeno opuštajuće, poticajno, inspirativno, uzbudljivo i zabavno.

Cjelokupni plan rada projekta te popis novih knjiga na engleskome jeziku koje su se našle na policama školske knjižnice može se pronaći na internetskim stranicama škole ili na stranici projekta na Facebooku.

NASTAVNICI U ŠKOLSKOJ KNJIŽNICI

Čitateljski susret povodom Europskog dana jezika

Piše: Suzana Knežević, Gimnazija Ivana Zakyardija Dijankovečkoga Križevci

U dinamičnome poslu školskoga knjižničara često nam se dogodi da svu svoju pažnju usmjerimo prema svojim većinskim korisnicima – učenicima, a pri tome zanemarimo malu, ali vrlo važnu korisničku populaciju, naše kolege nastavnike. Upravo zato u školskoj smo knjižnici križevačke gimnazije organizirali jedan program koji je bio namijenjen isključivo nastavnicima.

Odlukom Vijeća Europe 26. rujna svake se godine obilježava kao Europski dan jezika. Tim povodom organizirali smo čitateljski susret s ciljem promoviranja različitih stranih jezika i multikulturalnosti. Čitali su se tekstovi na čak 15 stranih jezika, od književnih do stručnih tema, od poezije do proze, od ozbiljnih do zabavnih sadržaja.

Susret je započeo čitanjem tekstova na staroslavenskom i latinskom jeziku, koji su izvorišni jezici mnogih drugih europskih jezika, a nastavio se čitanjem na germanskim, romanskim i slavenskim jezicima. Posebnost susreta bilo je čitanje pjesme na arapskome jeziku koje je bilo popraćeno pokazivanjem predmeta iz arapskoga

svijeta: arapskoga rječnika, slikovnica i odjeće za trbušni ples. Uz čitanje tekstova čuli smo i razne osobne priče vezane uz pojedine tekstove. Npr. na češkome jeziku tekst iz molitvenika svoje bake (izdanoga 1887.!) čitala je profesorica Željka Kržek Novosel, ispričavši nam uz to vrlo zanimljivu priču o dolasku nekoliko čeških obitelji, mahom glazbenika, u Križevce 1919. godine među kojima su bili i njezini djed i baka.

Osim gimnazijskih profesora susretu su nazočila i dvojica gostiju – izvorni govornici na talijanskome i furlanskome jeziku te na poljskome jeziku. Kako večer ne bi protekla samo u čitanju (i čašćenju donesenom hranom i pićem), pobrinula se knjižničarka otpjevavši uz gitaru nekoliko pjesama na makedonskome jeziku, ali i najpoznatiju pjesmu na romskome jeziku Ćelem Ćelem.

Završena u veselom i opuštrenom ozračju, ova čitateljska večer profesora križevačke gimnazije i njihovih gostiju pokazala se „punim pogotkom“ – osim izravnoga cilja promoviranja stranih jezika i multikul-

turalnosti, ostvaren je i onaj neizravni, a to je puno bolja komunikacija i daljnja suradnja knjižničarke s pojedinim kolegama nastavnicima koji su sudjelovali u ovome programu. To je vrlo važno jer svoj stav o školskoj knjižnici nastavnici, svjesno ili nesvjesno, pre-

Čitanje uz svijeće, kolače i čaj

nose i na učenike, pa je posvećivanje samo njima, bar jednom u godini, odličan put i do naših korisnika učenika. Osim toga u promociji naših knjižnica i struke općenito, osim promocije na širem društvenome planu (od lokalne zajednice na šire), nikako ne smijemo zanemariti promociju knjižnice unutar kruga svojih korisnika jer oni su naši najveći zagovaratelji, ali samo ako ih uvjerimo da smo tu upravo zbog njih!

STRANIČNICI S DRUGE STRANE SVIJETA

Međunarodni projekt Bookmark

Pišu: Jerko Barišić, OŠ „Grigor Vitez” Sveti Ivan Žabno;

Antonija Šikulec, OŠ „Ivan Lacković Croatia” Kalinovac; Suzana Pušić, Srednja škola Čazma

Školski knjižničari u svojoj praksi realiziraju raznolike projekte. Pretežito su to razredni, školski i državni. Projekt Bookmark je međunarodni i organizira ga Međunarodna udruga školskih knjižničara (IASL). Njime se obilježava Međunarodni mjesec školskih knjižnica (listopad). Cilj projekta je razmjenom straničnika (bookmarkera) između dviju škola povezati učenike različitih zemalja i naroda, upoznati se s drugim kulturama te poboljšati znanje engleskoga jezika. Brojne hrvatske školske knjižnice uključile su se u ovaj međunarodni projekt, pa tako i one iz naših triju županija. Evo, iskustva iz nekih od njih.

Platneni straničnici s hrvatskim motivima poslani iz Sv. Ivana Žabna u Trinidad i Tobago

U Osnovnoj školi „Grigor Vitez” Sveti Ivan Žabno (knjižničar Jerko Barišić) u projektu je sudjelovao 6.c razred koji je za svoj par dobio školu iz Trinidada i Tobaga. Na satu razrednog odjela školski knjižničar prikazao je projekt učenicima. Kroz prezentaciju im je predstavio ovu daleku otočnu zemlju Srednje Amerike, a učenike su najviše zanimalo aktivnosti učenika u školskoj knjižnici i izvan nje te unutrašnji prostori škole.

Pod vodstvom učiteljice likovne kulture učenici su izabrali šest hrvatskih prepoznajnica (brendova) te su ih na satima likovne kulture i razrednog odjela oblikovali pod sloganom: *Ako netko pita, 6. c ima šest favorita*. A kojih? D, Č, G, K, L, P, tj. drvene igrčke, čipku, glagoljicu, kravatu, licitarsko srce i penkalu, hrvatske brendove koje su narisali na straničnike. Usporedo s njima vezile KUD-a „Tomislav” izvezle su straničnike na svili i nježnom platnu. Motiv

s narodnih nošnji, zidnjaka, ručnika te vitice vinove loze, klasovi i cvijeće, zahvaljujući njihovim spretnim rukama krase platnene straničnike. Učiteljica engleskoga jezika uz svaki je straničnik napisala i komentar na engleskome jeziku.

U projekt se uključila i Turistička zajednica iz Križevaca koja je poklonila knjigu o Hrvatskoj, plakat o svetom Marku Križevčaninu i letak o bilikumu (trojdelnoj posudi iz koje se pije u našem kraju).

Na blagdan Svete Katarine Aleksandrijske, zaštitnice knjižničara, tiskara, studenata, učenika, 25. studenoga 2011. izdan je prigodni žig posvećen početku rada Filatelističke grupe naše škole. Mali filatelisti poslali su pismo s prigodnim žigom svojim prijateljima u Trinidad i Tobago. Dok su pismo predavali na pošti, stigla je pošiljka sa straničnicima iz Trinidada! Nije se znalo tko je koga više iznenadio. Učenici iz daleke zemlje, osim što su zanimljivo i kreativno oblikovali svoje straničnike, na više njih napisali su komentare i pozdrave na hrvatskome jeziku, i to gotovo potpuno pravopisno i gramatički točno. Na straničnicima su bili likovi njihovih sportaša, prizori s karnevala, slike glazbala, državnika, omiljenih jela, plaža...

Učenici su se najviše obradovali kad su nakon slanja svoje pošiljke straničnika i ostalih promotivnih materijala dobili povratno pismo od knjižničarke iz Trinidada i Tobaga:

Vaši straničnici su jedni od najljepših koje sam ikada vidjela. Imat će poseb-

no središnje mjesto u našoj Globalnoj učionici...

U Osnovnoj školi „Ivan Lacković Croatia” Kalinovac (knjižničarka Antonija Šikulec) učenici 3. i 4. razreda razmjenjivali su straničnike s učenicima iz Kanade, a učenici 6. razreda s učenicima iz Hong Konga. Njihovi straničnici posebni su po malim srcima na svojem završetku koje su izrađivali tehnikom pletera. Učenici su pisali svoje poruke prijateljstva na hrvatskome i engleskome jeziku te crtali svoj svijet knjiga. Učiteljice uključene u projekt izradile su i internetsku stranicu na kojoj se mogu pronaći zanimljivosti o školi, obrazovnom sustavu u Hrvatskoj, ljepotama i zanimljivostima naše zemlje te brojnim specifičnostima.

Učenici 2.c razreda Opće gimnazije Srednje škole Čazma (knjižničarka Suzana Pušić) također su sudjelovali u ovome projektu. S učenicima iz Transilvanije izmijenili su svoje straničnike, pisma i fotografije kao i turističke prospekte mjesta iz kojih dolaze, a u okviru projekta čitali su i roman Brama Stokera *Dracula*.

Ovaj projekt sigurno je veliko obogaćenje za učenike iz škola zemalja koje u njemu sudjeluju jer je zabavan i istraživački poticajan. Omogućuje učenicima suradnju sa svojim kolegama iz neke daleke zemlje te ih povezuje s drugačijom kulturom, obogaćuje ih novim idejama i stavovima. Upravo ono što preporuča i *UNESCOV Manifest za školske knjižnice!*

Pozdrav prijateljima u Kanadu i Hong Kong iz Kalinovca

POTIČEMO I PROMIČEMO OBITELJSKO ČITANJE

Nacionalni projekt Čitamo mi, u obitelji svi

Piše: Stjepana Kadić, OŠ „Fran Končelak” Drnje

Projekt poticanja obiteljskoga čitanja Čitamo mi, u obitelji svi provodi se već drugu godinu zaredom na nivou cijele Hrvatske, prema unaprijed isplaniranim i vremenski točno određenim fazama, a u organizaciji udruge Hrvatska mreža školskih knjižničara i njezinoga tajnika Josip Rihtarića, inače knjižničara u II. OŠ Varaždin. Voditeljica ovoga projekta na nacionalnoj razini u 2013. godini je školska knjižničarka upravo iz našega Društva, Dejana Kurtović iz IV. OŠ Bjelovar.

Projekt je ovo u kojem je u poticanje čitanja uključena čitava obitelj koja na nekoliko dana udomljuje naprtnjaču s knjigama dobivenu u školi, potom čita te knjige i o njima zapisuje svoje dojmove. Projekt je ovako osmišljen zato što učenici nižih razreda osnovne škole uče ponajprije oponašanjem, a sve do puberteta glavni su im uzori i autoriteti njihovi roditelji. Ako učenici u nižim razredima ne usvoje dovoljno dobro tehniku čitanja, kasnije je vrlo teško nadoknaditi propušteno te redovito imaju problema i s učenjem, a ne samo s čitanjem (lektire). Zainteresiranost djece za čitanjem naglo opada u 3. i 4. razredu, stoga u projektu sudjeluju upravo učenici trećih razreda i njihovi roditelji.

Čitamo svi: baka i djed, mama i tata, moj brat i ja! (OŠ „Đuro Ester” Koprivnica)

U šk. god. 2012./2013. u projektu sudjeluje 126 hrvatskih škola, 116 školskih knjižničara i 221 naprtnjača s knjigama koja kruži po obiteljima. Na nivou našega Društva projekt se provodi u dvije županije. U Bjelovarsko-bilogorskoj županiji u njega je ove godine uključeno 8 škola i 18 putujućih ruksaka s knjigama. U Koprivničko-križevačkoj

županiji projekt se provodi se u 10 škola čijim obiteljima putuje 16 ruksaka. Provedbu projekta prošle je godine financijski poduprla i Koprivničko-križevačka županija koja je za 6 škola s područja županije izdvojila 300,00 kuna po naprtnjači (za ukupno 10 naprtnjača).

U jednu naprtnjaču stavlja se 8 knjiga, i to po jedan naslov iz sljedećih skupina: nelektirna knjiga hrvatskog književnika (priče ili roman) za djecu, nelektirna knjiga hrvatskog književnika za roditelje, slikovnica ili strip za najmlađe ili učenike s poteškoćama, popularno-znanstvena knjiga o prirodi, životinjama, medicini, znanosti i sl., priručnik za odgoj djece, priručnik za kvalitetno provođenje slobodnog vremena, popularno pisana knjiga o hrvatskoj povijesti (ili tradiciji) za djecu. Knjige su namijenjene djeci ili odraslima, a neke su za zajedničko čitanje djece i odraslih. Po završetku projekta knjige iz naprtnjače ostaju u školi i tako obogaćuju fond školske knjižnice.

Obiteljsko druženje uz knjigu Zavrti i nauči (OŠ „Fran Končelak” Drnje)

Školski knjižničari početkom školske godine odlaze na roditeljske sastanke na kojima roditelje upoznaju s projektom. Roditeljima skreću pozornost na činjenicu koliko je vrijedno i nezamjenjivo da tijekom svih nižih razreda budu uzor svojoj djeci u čitanju. U projektu sudjeluju učenici čiji su roditelji dali svoj pristanak i s veseljem pozdravili ovo putovanje knjiga. Svakog petka jedan učenik kući nosi knjižničnu naprtnjaču s osam knjiga i Bilježnicom dojмова. Naprtnjaču učenik drži u svojoj obitelji pet dana, od petka do srije-

de. Tijekom tih pet dana obitelj tog učenika odvaja svaki dan po 20-ak minuta za zajedničko čitanje ulomaka knjiga iz naprtnjače, a zatim upisuju svoje dojmove u Bilježnicu dojмова. Crtežima ili fotografijom mogu prikazati doživljaj obiteljskog čitanja i druženja. Svake srijede na satu hrvatskoga jezika učenik s vraćenom naprtnjačom 15-ak minuta dijeli svoje dojmove o čitanju u obi-

Učenica čita svoje dojmove obiteljskoga čitanja (IV. OŠ Bjelovar)

telji s knjižničarkom, učiteljicom i ostalim učenicima iz razreda.

Jedan je učenik je s nama ovako podijelio svoje dojmove: *U petak sam donio iz škole torbu punu knjiga. Tata me pitao što se nalazi u torbi. Objasnio sam mu i svi smo se okupili u dnevnom boravku. Počeli smo uzbuđeno vaditi knjige iz torbe. Mama je odmah uzela knjigu Dijete u formi i ta joj se knjiga najviše svidjela. Tati se najviše svidjela knjiga Hotel Zagorje. Mojem bratu svidjela se knjiga Trojan-ski drveni konj, jer ima puno slika. Meni se od svih knjiga najviše svidjela knjiga Čokoladne godine. Tu knjigu bih preporučio svojim prijateljima jer je zanimljiva. Na kraju smo se svi zabavili uz knjigu Zavrti i nauči. Meni i mojoj obitelji bilo je jako zanimljivo i poučno.*

Vjerujemo da će ovaj projekt potaknuti obiteljsko čitanje i motivirati roditelje da djecu potiču na čitanje. Veliku ulogu u promicanju obiteljskog čitanja imaju upravo školski knjižničari. Kao nositelji ovoga projekta svojim radom i zalaganjem promiču ljepotu čitanja koje dovodi do bogaćenja rječnika i uspješnijeg učenja te pogoduje cjeloživotnom učenju.

TULUM S KNJIGOM U RUCI

Poticanje čitanja kroz projekt Tulum s(l)ova

Pišu: *Margareta Popčević, III. OŠ Bjelovar i Suzana Knežević, Gimnazija Ivana Zakmardija Dijankovečkoga Križevci*

Nakon uspješno provedenoga *Tuluma s(l)ova* prošle školske godine ove je godine započeo drugi ciklus toga projekta. Iako smo o ovoj temi opširno pisali u prošlogodišnjem Svesku, podsjetimo se da se radi o projektu koji se održava na nacionalnoj razini u organizaciji dviju udruga (Hrvatske udruge školskih knjižničara i Hrvatske mreže školskih knjižničara), a osmislila ga je Draženka Stančić, knjižničarka Osnovne škole Ivana Kukuljevića Sakcinskog iz Ivanca. Program je namijenjen učenicima 7. i 8. razreda osnovne škole i 1. i 2. razreda srednje škole, a cilj mu je poticanje čitanja iz užitka - čitanja u slobodno vrijeme bez pritiska zadanoga školskoga programa. Dvije su glavne etape projekta: noćni čita-

prati se kod svih škola sudionica te se na kraju godišnjeg ciklusa proglašava najuspješnija škola. Na prošlogodišnjoj završnoj svečanosti na zagrebačkome Zrinjercu između 22 hrvatske škole koje su sudjelovale u projektu najboljom je proglašena Osnovna škola Ivana Kukuljevića Sakcinskog iz Ivanca.

Ove su se školske godine (2012./13.) u projekt uključile 32 škole. Što se tiče školskih knjižnica s područja našega Društva, broj im je isti kao i prethodne godine – pet – no, od toga dvije po drugi puta sudjeluju u programu (Osnovna škola iz Virja i Gimnazija iz Križevaca), a tri su se uključile ove godine (Češka osnovna škola iz Daruvara, III. osnovna škola Bjelovar te Srednja škola „Ivan Seljanec“ Križevci).

obasjavale te pano s ispisanim pravilima ponašanja na susretu. Nakon kratke okrepce sendvičima i sokom

Društvena igra Tabu sve je oduševila

slijedila je igra upoznavanja. Zatim su svi sudionici pročitali kratki ulomak svoje omiljene knjige, prozne ili poetske. Ceremonijalno, svečano čitanje odvijalo se u mraku uz svjetlost svijeća i džepnih svjetiljki. Puno smijeha i zadovoljstva izazvala je društvena igra Tabu, koju je nakon čitanja vodila školska psihologinja.

Jedna od aktivnosti predviđenih projektom je da se tijekom večeri povežu po dvije škole u kojima se odvija susret. Tako je III. osnovna škola Bjelovar putem Skypea uspostavila vezu s učenicima iz Osnovne škole Ivana Kukuljevića Sakcinskog iz Ivanca koji su se također okupili na noćnome tulumu. Uz grickalice i sokove, u opuštenoj atmosferi, večer je završila gledanjem filma *Pisci slobode*. Noćnim čitateljskim susretom učenici su bili oduševljeni i na evaluacijskim listićima dali su mu najbolje ocjene. Za potrebe ovoga projekta pokrenuta je i stranica knjižnice na Facebooku, a što se tiče medijske praćenosti, o Tulumu s(l)ova provedenom u ovoj školi izvijestili su lokalni tjednici Bjelovarac, Bjelovarski list te gradski internetski portal Bjelovar info.

Tako se i ove godine pokazalo da je tulumarenje s knjigom u ruci privlačno i učenicima i javnim medijima te je zato izvrsna prilika za promoviranje čitanja i knjižnica u javnosti. Pozivamo zato i ostale školske knjižnice da se priključe Tulumu s(l)ova dogodine!

Noćni čitateljski susret u knjižnici III. OŠ Bjelovar

teljski susret svih škola sudionica iste večeri u listopadu (čija je najvažnija aktivnost svečano čitanje tekstova koje učenici sami odaberu) i čitanje na javnim mjestima tijekom ostatka školske godine. Naime, bitna sastavnica projekta je promoviranje čitanja i školskih knjižnica u javnosti, pa su sudionici projekta, osim na čitanje u javnosti, pozvani i na dijeljenje svojih dojмова o projektu putem društvenih mreža i javnih medija. Realizacija svih ovih sastavnica projekta

Evo, kako se tulumarilo u jednoj od njih, III. osnovnoj školi Bjelovar. Noćni čitateljski susret održao se u petak 26. listopada 2012. od 18:30 do 23:00. Na njemu je sudjelovalo 18 učenika 7. i 8. razreda, a aktivnosti su organizirali i vodili članovi školskog tima za provođenje projekta na čelu s knjižničarkom Margaretom Popčević. Učenike je dočekala prigodno uređena knjižnica: strunjače prekrivene dekaama složene u krug, mirisne svijeće i lučice koje su sve

ZVIJEZDE - ČITAJU!

Projekt poticanja čitanja Čitanjem do zvijezda

Piše: Adrijana Hatadi, OŠ „Braća Radić“ Koprivnica

Potaknuti idejom da motiviraju članove školskih knjižnica na čitanje i što češće druženje s knjigom, školski su knjižničari prošle školske godine (2011./2012.) započeli s provedbom regionalnog projekta

se (ili ne) na višu razinu natjecanja - od školske, preko županijske, do regionalne. Na regionalnome natjecanju svaku županiju predstavljaju dvije najuspješnije škole. Za razliku od ekipnoga natjecanja u znanju,

je izradilo troje učenika, od kojih je najbolji bio plakat iz Osnovne škole Molve. Nakon natjecateljskog dijela programa uslijedio je književni susret s Jasminkom Tihi – Stepanić, autoricom romana *Imaš fejs?*.

Na regionalnom natjecanju koje se održalo u Visokoj tehničkoj školi u Bjelovaru 19. ožujka 2013. od deset škola iz pet županija oba prva mjesta (i u natjecanju u znanju i u izradi plakata) osvojile su upravo učenice iz Koprivničko - križevačke županije. Ekipa Osnovne škole „Braća Radić“ Koprivnica (koju su činile učenice Emilija Sinjeri, Mirna Marjanović i Leonarda Vrbanić, njihova mentorica Ines Vađunec te školska knjižničarka Adrijana Hatadi) proglašena je najuspješnijom u testu znanja, a najuspješnijim plakatom proglašena je ona učenice Elene Tuba iz Osnovne škole Molve čiji je mentor bio učitelj likovne kulture Darko Markić.

Osim natjecateljskog dijela programa sudionici su imali prigodu pogledati kazališnu predstavu *Grozdana* na zrnu papra u bjelovarskome kazalištu te posjetiti dječji odjel Narodne knjižnice Bjelovar gdje ih je ugostila knjižničarka Vjerska Štivilica koja je i pripremila pitanja za provjeru znanja o pročitanim knjigama.

Bilo je to zaista lijep dan proveden u međusobnom druženju učenika, ali i u druženju s knjigom, knjižnicama i knjižničarkama. Knjiga je poticala na razgovor, a razgovori su imali informativnu, edukativnu

Ekipa iz Koprivničko - križevačke županije na regionalnom natjecanju u Bjelovaru

za poticanje čitanja Čitanjem do zvijezda - natjecanje u znanju i kreativnosti. Organizatori ovog projekta su udruga Hrvatska mreža školskih knjižničara te županijska stručna vijeća pet županija sjeverozapadne Hrvatske: Koprivničko-križevačke, Bjelovarsko-bilogorske, Varaždinske, Međimurske i Krapinsko-zagorske. Projektom se nastoji potaknuti učenike na čitanje s razumijevanjem, kritički osvrt, istraživanje te na kreativnost jer je učenje na taj način najučinkovitije.

Natjecanje se odvija u dvije kategorije: provjera znanja na temelju pročitane zadanih knjiga te kreativnosti u izradi plakata također na zadanu temu. Iz svake škole u provjeri znanja natječu se ekipe od tri učenika od 5. do 8. razreda. Svaki član ekipe individualno odgovara na pitanja u pisanom obliku, a zatim stručno povjerenstvo ispravlja testove i zbraja bodove članova ekipe, što onda predstavlja ukupni rezultat ekipe jedne škole. Na osnovu tog rezultata školske ekipe plasiraju

u izradi plakata natječu se učenici - pojedinci. Stručna povjerenstva, za svaku kategoriju natjecanja posebna, čine pet školskih knjižničara - po jedan iz svake županije.

Prošlogodišnja tema projekta bila je kriminalistički roman, a ove školske godine (2012./2013.) tema je bila suvremeni roman za mlade. Učenici su odgovarali na pitanja na temelju četiri pročitana romana: Ž. Hercigonja *Tajni leksikon*, B. Primorac *Maturalac*, J. Tihi-Stepanić *Imaš fejs?* i J. Bitenc *Twist na bazenu*, a u kreativnom dijelu natjecanja izrađivali su i predstavljali svoje propagandne plakate na temu *Imaš fejs?*.

Evo, kako je ovo natjecanje provedeno u jednoj od županija koje su u njemu sudjelovale - u Koprivničko - križevačkoj županiji. Županijska razina natjecanja održana je u Osnovnoj školi „Braća Radić“ Koprivnica 24. siječnja 2013., a od šest škola koje su sudjelovale na natjecanju najboljima su proglašene ekipe iz škole - domaćina i iz Osnovne škole „Đuro Ester“ iz Koprivnice. Plakate

Pobjednički plakat za reklamu knjige *Imaš fejs?*

i posebice terapijsku vrijednost. Ovo druženje uz knjigu jedan je aspekt promjene koji vodi širem obrazovanju i rastu duha naših učenika.

MEĐUŠKOLSKI KNJIŽEVNI KVIZ

Županijski projekt poticanja čitanja lektire

Piše: Dejana Kurtović, IV. osnovna škola Bjelovar

Međuškolski književni kviz je projekt školskih knjižničara Bjelovarsko-bilogorske županije koji već treću godinu zaredom, počevši od školske godine 2010./11., organiziraju školske knjižničarke III. i IV. osnovne škole Bjelovar Margareta Popčević i Dejana Kurtović.

sudjelovanjem u ovom kvizu izrazilo još pet škola iz županije što je bio poticaj da se kviz pretvori u županijski književni kviz.

Učenike za sudjelovanje u kvizu animiraju nastavnici hrvatskoga jezika i knjižničari, a školsku razinu kviza provode i organiziraju sami knjižničari.

Zabranjena vrata odgovarajući na pet grupa pitanja: Prepoznaj lik prema citatu, Izbaci uljeza, Nadopuni, Abc pitanja i Izravna pitanja (ukupno 25 pitanja). Pitanja je sastavila stručna komisija u sastavu knjižničarki Vjeruške Štivić iz Narodne knjižnice „Petar Preradović” Bjelovar - Dječji

Prve tri nagrađene ekipe na kvizu

vić. Kviz se provodi među učenicima petih razreda osnovne škole. Potiče učenike na čitanje lektire s kritičkim osvrtom, razumijevanje i poznavanje pročitane djela, razvijanje navike čitanja kao važne komponente u procesu učenja, razvija natjecateljski duh te skreće pažnju na potrebu pisanja bilješki tijekom čitanja. Rezultati kviza koriste se za poboljšanje čitanja lektire i promicanje čitanja kod učenika viših razreda osnovne škole kako bi i dalje ostali aktivni korisnici knjižnica.

Kviz je u početku nastao s ciljem da dvije bjelovarske gradske škole ostvare jaču međusobnu suradnju promicanjem čitanja i druženjem svojih čitača, istodobno želeći obilježiti Međunarodni dan dječje knjige 2. travnja. Iduće godine je želju za

Na Međuškolski književni kviz iz svake škole dolazi po jedna ekipa od troje učenika u pratnji mentora. Članovi ekipa skupno rješavaju pitanja pišući odgovore na list papira. Za odgovaranje na pitanja (koje član povjerenstva učenicima čita) učenici imaju jednu minutu. Ukoliko više ekipa ima isti broj bodova, ekipama se postavljaju dodatna pitanja.

Ove godine je županijski kviz održan 4. travnja 2013. u Osnovnoj školi Garešnica (školi prošlogodišnjih pobjednika). Domaćini kviza bile su knjižničarka Osnovne škole Garešnica Margareta Šustra i njezina ravnateljica Dejana Vitez. Sponzor nagrada bila je nakladnička kuća *Alfa* i škole voditeljica kviza.

Učenici su se natjecali u poznavanju sadržaja romana Zlatka Krilića

odjel, Katarine Belančić iz Obrtničke škole Bjelovar i Mirjane Bučar s Visoke tehničke škole Bjelovar, što je ujedno primjer odlične suradnje osnovnoškolskih knjižničara s knjižničarima iz drugih vrsta knjižnica. Natjecalo se 12 ekipa učenika. Prvo mjesto zauzeli su učenici Osnovne škole Velika Trnovitica, drugo učenici Osnovne škole Berek, a treće učenici III. osnovne škole Bjelovar. Prve dvije ekipe pripremala je knjižničarka Martina Barberić koja radi na obje škole.

Nakon rješavanja kviza održan je književni susret s renomiranim hrvatskim književnikom Božidarom Prosenjakom što je svim učenicima koji su sudjelovali na kvizu bila najveća nagrada.

MARTINA PRVA KNJIGA

Promocija slikovnice nagrađene na državnom natječaju *Moja prva knjiga*Piše: *Nikolina Sabolić, OŠ „Đuro Ester” Koprivnica*

U cilju razvoja i poticanja međusobne komunikacije učenika u školskoj knjižnici Osnovne škole „Đuro Ester” Koprivnica priređuju se druženja na kojima učenici međusobno razmjenjuju znanja i iskustva s državnih i drugih natjecanja, predstavljaju aktivnosti kojima se bave izvan škole, govore o vlastitim sportskim uspjesima, preporučuju knjige za čitanje. Sudjelovanjem u projektima *Čitamo mi, u obitelji svi*, *Čitanjem do zvijezda*, *Nacionalnom kvizu za poticanje čitanja*, ponudom novih naslova knjiga za djecu i mlade, izborom najčitatelja/ice, kvizovima iz lektire, mentorstvom učenicima na natjecanjima u pisanju, vođenjem školske novinarske sekcije i uređivanjem školskog lista, školska knjižnica (i knjižničarka) sustavno potiče čitanje i stvaranje čitateljskih navika učenika kao i stvaralačko pisanje.

Kao jedan od oblika poticanja stvaralačkoga pisanja u Mjesecu hr-

Učenica Marta Kunštić sa svojom nagrađenom slikovnicom

vatske knjige upriličena je promocija slikovnice Marte Kunštić, učenice 4. b razreda. Na državnom natječaju u pisanju i ilustriranju vlastite priče *Moja prva knjiga* Marta je osvojila 3. nagradu i objavila slikovnicu *Ana i sasvim neobična bilježnica* koju je predstavila uzvanicima, roditeljima, učenicima, učiteljima i ravnateljici škole. Razgovor s mladom autoricom, koja je u školi poznata kao ljubiteljica knjiga, čitanja i pisanja, vodili su članovi školske novinarske sekcije, a ona je s učenicima podijelila iskustvo u pisanju i ilustriranju vlastitih priča. Osvojivši također i 3. nagradu na *Međunarodnom natjecanju mladih za najljepše pismo u 2012. godini*, cijeli svoj razred odvela je na nagradno putovanje. Njezini uspjesi velik su poticaj drugim učenicima za pisanje i otkrivanje vlastitih talenata i sposobnosti.

POBOLJŠAJMO ČITANJE

Programi poticanja čitanja za sve uzraste

Piše: *Lidija Levačić Mesarov, OŠ Ferdinandovac*

Potaknuti važnošću razvijanja kompetencije čitanja u cjeloživotnom učenju, u Osnovnoj školi Ferdinandovac školske smo godine 2012./13. pokrenuli projekt pod nazivom *Poboljšajmo čitanje*, kojim su obuhvaćeni učenici od drugog do osmog razreda. Učenici od drugog do četvrtog razreda, koji imaju poteškoće s čitanjem i razumijevanjem pročitane, dobivaju dodatne, njima prilagođene tekstove za čitanje kod kuće. Potom se čitanje i razumijevanje pročitane provjerava u školi, u što su kao mentori uključeni bolji učenici, čime potičemo suradničko učenje.

Učenici od petog do osmog razreda uključeni su u Čitateljski klub *Fantazija*. Tri puta na tjedan zajednički glasno čitamo, razgovaramo o pročitane, tumačimo pročitane tekstove služeći se rječnicima manje poznatih riječi, ilustriramo pročitano, crtamo strip ili pišemo prikaze pročitanih knjiga. Knjige predlaže knjižničarka, biraju ih učenici, a čita-

Vrtićanci u posjetu školskoj knjižnici

mo i obveznu školsku lektiru. Tako smo u čitateljskom klubu zajednički čitali i knjige obuhvaćene *Nacionalnim kvizom za poticanje čitanja* u kojemu brojni naši učenici sudjeluju već godinama.

Da bi putovanje čudesnom zemljom čitanja *Fantazijom* bilo što

zanimljivije, započinjemo ga u društvu djece iz Dječjeg vrtića „Košutica” koji posjećuju školsku knjižnicu u Mjesecu hrvatske knjige. Na taj su način programima za poticanje čitanja obuhvaćeni svi uzrasti naših sadašnjih, ali i budućih učenika.

MOTIVACIJA ZA PROUČAVANJE ZAVIČAJNE BAŠTINE BILOGORSKOG KRAJA

Susret s Gordanom Martom Matunci

Piše: Mirjana Milinović, OŠ Rovišće

Uvrijeme ono ljudi bijahu dobri, a vile njima pomagale polja žeti, travu kositi, korov plijeviti, sto-ku hraniti, kuće graditi. Tuge nije bilo, jer svuda su vile pomagale. Jedno je bilo srce svih ljudi, jedna volja, jedan običaj, jedan zakon. Ali ljudi iznevjeriše vile, pastiri baciše tambure i svirale, pjesma je utihnula. Zlatno doba je prestalo. Tada su i puške zapucale i narodi se zaratili. Od onda nestade vila, i s hrvatskog polja izmakoše nekud u tuđu zemlju.

Mnogo je već puta dokazano da je školska knjižnica Osnovne škole Rovišće premalena (prostorom) da odjednom ugosti brojne učenike i učitelje željne čuti nešto novo, korisno i lijepo. Ipak, pedesetak prisutnih „malih i velikih“ jednoga se pone-djeljka, 22. listopada 2012., ugodno smjestilo iščekujući što će im ispričati gđa Gordana Marta Matunci. Tema o kojoj je pripovijedala, više je nego zanimljiva: to su bajkovita bića koja, prema predaji, još i danas obitavaju skrivena negdje u šumama naše lijepe Bilogore.

Povod je za ovaj susret bio školski projekt *Vile i vilenjaci*, nastavak projekta *Mitovi i legende* realiziranog prije dvije godine. Ideja vodilja bila je potaknuti učenike na istraživanje zavičajne baštine, prvenstveno usmene predaje o mitološkim bićima, kao što su vile i vilenjaci, suđenice, dânje, coprnice, mali s crvenom kapićom, svečari, vodenjak i mnogi drugi.

Nekadašnja učiteljica (radila je

i u Zrinskom Topolovcu, današnjoj područnoj školi Osnovnoj školi Rovišće), dugogodišnja voditeljica KUD-a Veliko Trojstvo i vrsna poznavateljica tradicijske kulture Bilogore, više je od svega zaljubljenica u folklor našega prekrasnoga zavičaja. Svoju ljubav i znanje neumorno prenosi mladima, vjerujući kako je to možda jedini način da se trajno sačuvaju prekrasne i neobične priče o vilinskim bićima i njihovu „suživotu“ s ljudima. Učenici

zasigurno pojaviti neka vila sa svojom svilenom koprenom. Naučili su mnoge zaboravljene riječi, za koje je gđa Gordana naglasila kako ih treba koristiti jer se samo tako mogu sačuvati i ostati dio nezaboravljene zavičajne baštine.

Nakon ovog poticajnog susreta uslijedio je niz kreativnih radionica koje su organizirali te sa zainteresiranim učenicima proveli učitelji i učiteljice naše škole. Nastali su vrlo

Učenici slušaju priče o vilama svoga zavičaja

i učitelji s jednakom su pozornošću pratili Gordanino pripovijedanje o tim neobičnim bićima, o začudnim događajima, priče koje je i ona sama slušala od svoje bake... Kako su vile nastale, kakve su bile u davna vremena, gdje se i zašto skrivaju te kako ih je i kada moguće vidjeti, ispričala nam je tako živopisno da su učenici imali osjećaj da će se sad, odnekud,

lijepi plakati, lutkice, likovni i literarni radovi koji krase školsku knjižnicu i zidove ispred učionica, a učitelji i učiteljice i na redovnoj su nastavi nastojali u svoje programe uklopiti neku od prikladnih tema. Tako su naši učenici gotovo dva mjeseca živjeli s vilama i vilenjacima u miru i ljubavi.

KAKO NASTAJE ČASOPIS?

Radionica u Tjednu cjeloživotnog učenja

Piše: Nikolina Sabolić, OŠ „Đuro Ester“ Koprivnica

Školska knjižnica Osnovne škole „Đuro Ester“ Koprivnica u rujnu 2012., u *Tjednu cjeloživotnog učenja*, ugostila je gospođu Dinku Jurčić, dugogodišnju urednicu Školske knjige koja je zanimljivom prezentacijom i praktičnim primjerima pokazala učenicima kako nastaje časopis.

Učenici 5., 6. i 7. razreda naučili su kako prikupiti materijale za časopis,

napraviti koncept, organizirati sadržaj časopisa, izraditi global i prijelom stranica. Gošća je upoznala učenike s važnim temama i rubrikama koje treba sadržavati svaki dobar časopis te ih zainteresirala za izradu vlastitih razrednih novina. Savjeti i ideje kako nečim običnom i poznatom kreativnošću podariti novi smisao uvelike će pomoći novinar-

skoj grupi u uređivanju školskog lista *Leteći razred*.

U učenicima najzanimljivijem dijelu predavanja saznali smo kako pomoću besplatno dostupnih programa na internetu, kao što su *Slide.ly* i *PicMonkey*, izraditi film, poster, logo, križaljke i druge zanimljive priloge za školski list.

KAK' BI NAŠI STARI REKLI

Susret sa zavičajnim piscem Antunom Tonijem Šramekom

Piše: Jerko Barišić, OŠ „Grigor Vitez” Sveti Ivan Žabno

Dana 25. siječnja 2013. u Osnovnoj školi „Grigor Vitez” Sveti Ivan Žabno održan je, pred više od stotinu nazočnih, susret s Antunom Tonijem Šramekom, učiteljem, piscem, etnologom, etnografom i povjesničarom. Ne samo u učiteljskom radu nego i kao amater u etnologiji, etnografiji i arheologiji Šramek je postigao visoke dosege, što se vidi u njegovim knjigama. Napisao ih je trinaest različitih sadržaja. U programu su nastupili tamburaški orkestar škole i Ženski pjevački sastav KUD-a „Tomislav” Sveti Ivan Žabno, koji su svirkom i pjevanjem oplemenili susret. Najzanimljiviji dio susreta bile su poslovice i mudre izreke iz Šramekove knjige *Kak' bi naši stari rekli* te crtice i priče iz knjige *Djedove priče*, koje su učenici 6. c razreda govorili iz publike. Autor Šramek u tim dvjema knjigama služi se knji-

Učenici prije scenske izvedbe Šramekove crtice *Lončar*

ževnim formama iako naglašava da on nije književnik jer piše ono što se stvarno dogodilo, pa čak i u lovačkim pričama ističe da je sve istina što je napisao. Upravo zbog te prepoznatljivosti zavičaja, ljudi i događaja svi su sa zanimanjem slušali učenike koji su

govorili i čitali izabrane tekstove.

Sve što je izgovoreno te večeri, potvrdilo je činjenicu da je široka lepeza interesa Antuna Tonija Šrameka. On je uz puno učiteljskog mara i žara nastojao otrgnuti zaboravu segmente kulture i prošlosti svetoivanjskoga kraja. Osim napisanih knjiga Šramek je skupio oko 700 predmeta u Svetom Ivanu Žabnu i okolici te ustanovio etnografsku zbirku koja je pod zaštitom Ministarstva kulture. Zaljubljenik u svoj zavičaj, prirodu i lov, šeući po oranicama, uočio je ostatke prapovijesne keramike na području Brezovljana što je dovelo do istraživanja ovoga lokaliteta. Malo je mjesta koja imaju toliko zapisa o svojoj prošlosti i baštini kao što ima Sveti Ivan Žabno i to zahvaljujući upravo Antunu Toniju Šrameku koji je za svoj je rad dobio i više priznanja i nagrada.

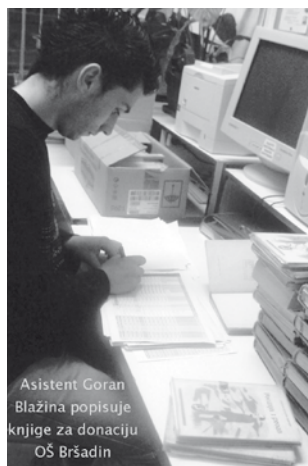
KAKO DO POMOĆNOGA KNJIŽNIČARA U ŠKOLSKOJ KNJIŽNICI?

Asistenti u nastavi rade i u knjižnici

Piše: Dejana Kurtović, IV. OŠ Bjelovar

Već treću godinu zaredom u školskoj knjižnici IV. osnovne škole Bjelovar knjižničarki Dejani Kurtović u njezinim poslovima pomažu asistenti u nastavi. Suradnjom Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje i Udruge tjelesnih invalida Bjelovar u školi se zapošljavaju asistenti u nastavi čiji je osnovni posao pomagati učenicima s posebnim potrebama. Asistenti su zaposleni na puno osmosatno radno vrijeme, a budući da učenici imaju najviše šest ili sedam školskih sati, što traje šest sunčanih sati, ostala dva sunčana sata provode radeći u školskoj knjižnici. Naša škola radi u dvije smjene i ima 794 učenika zbog čega postoji potreba za još jednim knjižničarom. Budući da nadležno Ministarstvo nema novca za zapošljavanje još jednog knjižničara, ovim načinom rada, na inicijativu ravnatelja škole, naša škola nastoji nadomjestiti taj nedostatak.

Asistenti u školskoj knjižnici rade tehničke poslove i tako pomažu knjižničarki u bržem i efikasnijem poslovanju. To su poslovi tehničke obrade knjiga i časopisa (omatanja, popravljivanja, lijepčenja, pregledavanja i sl.), poslovi sređivanja knjižničnog prostora, poslovi razvrstavanja i slaganja knjiga i časopisa na police, poslovi popisivanja i izrade biltena na određenu temu i rad s učenicima (pomoć u pisanju zadaća, kreativni rad, izrada izložbi, igranje društvenih igara). Možemo reći da su oni poput pomoćnih knjižničara koji rade u na-

Asistent Goran Blažina popisuje knjige za donaciju OŠ Bršadin

Asistentica Zdenka Futac kreativno ukrašava uskrsnu košaricu prilikom izrade izložbe za Uskrs u školskoj knjižnici

rodnim knjižnicama.

Od proljeća 2011. do proljeća 2013. godine na taj je način u našoj školskoj knjižnici radilo sedam asistentata. S njima sam ostvarila ne samo dobru poslovnu suradnju nego i osobno prijateljstvo. Zbog toga sam im iznimno zahvalna!

OD KNJIGOMJERA DO KNJIŽEVNOGA SUSRETA

Učenici odabrali i ugostili naj-pisca godine!

Piše: Marijana Pađen Jurišić, OŠ Ivane Brlić-Mažuranić, Virovitica

Učenici Osnovne škole Ivane Brlić-Mažuranić u Virovitici već duže vrijeme u školskoj knjižnici provode praksu ocjenjivanja pročitanih knjiga na Knjigomjeru. Knjigomjer je prvotno osmislila i izradila knjižničarka Ida Bogadi, prema čijoj zamisli i školsku knjižnicu naše škole krase Knjigomjer koji su izradila djeca. Knjigomjer se sastoji od tri „smješka“ koji svojim gestama na licu pokazuju koliko se kojem učeniku pročitana knjiga svidjela. Tako učenici mogu izraziti svoje oduševljenje ili neoduševljenje pročitanim knjigom. Svakog mjeseca učenici ocjenjuju knjige na knjigomjeru, njihovi se glasovi zbroje krajem mjeseca i objave, tako da uče-

nici mogu i vizualno doživjeti koja im se knjiga najviše ili najmanje svidjela.

Prema glasovima na Knjigomjeru učenici naše škole priznanje za najboljeg pisca za školsku godinu 2011./2012. dodijelili su Želimiru Hercigonji i njegovoj knjizi *Tajni leksikon*. Zato je u mjesecu studenom 2012., povodom obilježavanja Mjeseca hrvatske knjige, organiziran književni susret upravo s tim piscem. Pisac je predstavio i svoje ostale knjige oduševivši učenike svojom spontanošću i vedrim duhom. Nakon srdačnog i spontanog razgovora učenici su mu uručili i priznanje za najboljeg pisca prema ocjenama na svojem Knjigomjeru.

Učenici ocjenjuju knjige na Knjigomjeru

PIRAMIDA OD KNJIGA

Suradnja osnovnoškolske i Nacionalne i sveučilišne knjižnice

Piše: Ana Demut, OŠ Zvonimira Franka, Kutina

Tijekom Mjeseca hrvatske knjige 2012. knjižnica Osnovne škole Zvonimira Franka iz Kutine uključila se u projekt Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu *Piramida od knjiga* čiji je cilj bio skupiti više od 20 000 knjiga kako bi se izgradila četverostrana piramida. Za potrebe izgradnje ovakve piramide Nacionalna i sveučilišna knjižnica ustupila je oko polovice svojih knjiga, a za ostatak knjiga zamoljeni su za donaciju nakladnici, knjižari, knjižnice, ljubitelji knjiga...

Darovanim knjigama pomogli smo izgraditi piramidu od knjiga

U našoj školskoj knjižnici za ovu je prigodu sakupljeno 86 knjiga.

Učenici nižih razreda nesebično su poklanjali svoje slikovnice i veselili se što će ih čitati i drugi korisnici. U akciju prikupljanja knjiga uključili su se i učenici viših razreda te nastavnici, a projektu su se priključile i neke tvrtke i ustanove iz Kutine.

Knjige koje su korištene za izgradnju piramide nakon njezinog rastavljanja darivane su drugim školskim knjižnicama, a dio knjiga bio je u programu *BookCrossing* koji se također provodi u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici. Piramida od knjiga kandidirana je i za Guinnessov rekord.

UPOZNAJMO RAZLIČITE VRSTE KNJIŽNICA

Radionice uz Dan Nacionalne i sveučilišne knjižnice

Piše: Sanja Pajnić, OŠ Ivane Brlić-Mažuranić, Virovitica

Povodom obilježavanja Dana Nacionalne i sveučilišne knjižnice 22. veljače (dana kada je 1483. tiskan *Misal po zakonu rimskog dvora*, hrvatski *editio princeps*, i to na hrvatskom jeziku i glagoljicom pismu), u školskoj knjižnici Osnovne škole Ivane Brlić-Mažuranić u Virovitici održane su radionice pod nazivom *Sustav i uloga pojedinih vr-*

sta knjižnica. Radionice su održane u informatičkoj učionici i bile su namijenjene zainteresiranim učenicima osmih razreda kojima su knjižničarke predstavile zadaće i vrste knjižnica čije su pojedine mrežne stranice učenici samostalno pretraživali i na njima pronalazili tražene podatke.

Tako su predstavljene i istražene stranice: Nacionalne i sveučilišne knjižnice, Gradske knjižnice i čitao-

nice u Virovitici, Hrvatske knjižnice za slijepe i školske knjižnice matične škole. Učenici su jedni drugima izložili rezultate pretraživanja stranica zadanih knjižnica te komentirali njihovu preglednost, sadržajnost, estetske karakteristike i funkcionalnost. Radionice su dovršene izradom tematskih materijala i uređenjem panoa u školskoj knjižnici.

VAAUU... ŠTO JE COOL ...SADA ĆEMO SVAKI DAN DOLAZITI U KNJIŽNICU!

Nova školska knjižnica u Voćinu

Piše: Ljerka Medved, OŠ Voćin

Bile su to prve riječi učenika naše škole kada su vidjeli novi prostor i namještaj u knjižnici.

Zahvaljujući sredstvima našeg Ministarstva, odnosno novcu iz projekata u kojima škola sudjeluje, uspjeli smo renovirati prostor stare športske dvorane i pretvoriti je u pravu „knjižnu ljepoticu“. Mjesecima smo pratili radove na novoj knjižnici, birali boje zidova, namještaj, zavjese. I dočekali smo je!

Službeno otvorenje knjižnice bilo je 28. listopada 2012. godine. Nazočni su bili svi članovi Županijskog stručnog vijeća školskih knjižničara Virovitičko-podravke županije i brojni gosti. Mladi knjižničari su pripremili prigodni program, čak su

svojoj novoj knjižnici napisali i pjesmu. Svi smo bili uzbuđeni i sretni. A što mislite o čemu je razmišljala knjižničarka? Sada konačno ima adekvatan prostor za razne aktivnosti u knjižnici. Pozvat će i roditelje, učitelje i sve zainteresirane. Neće morati brojiti nazočne i ograničavati broj učenika. Moći će organizirati radionice, nastavne sate, književne susrete, parlaonice, tribine, čak i satove plesa i glume. A najviše od svega učenici vole projekcije filmova i pretraživanje na internetu!

Zar će knjiga time pasti u zaborav? O tome ćemo nekom drugom prigodom. Dokle god učenici do 4. razreda dotrče u knjižnicu i nestrpljivo stoje u redu da dobiju novu

Stara sportska dvorana postala je nova knjižnica

knjigu, da pregledaju što ima novo u „koritu“ sa slikovnicama, nema straha da će knjiga pasti u zaborav. Jer dječko doba, prva pročitana priča ili pjesma, ne zaboravlja se. Tako kaže i Shari Laster: *Knjižnice mijenjaju živote, jednom je tako promijenila i moj.*

KNJIŽNICA JE KONAČNO IN - Nova školska knjižnica u Kalinovcu

Piše: Antonija Šikulec, OŠ „Ivan Lacković Croata“ Kalinovac

Školsku godinu 2012./13. učenici Osnovne škole Ivan Lacković Croata Kalinovac započeli su u novoj školskoj zgradi, a time i u novoj školskoj knjižnici. Nakon niza godina kad je knjižnica najprije bila smještena u uredu pedagoga pa u dislociranoj zgradi Općine, napokon imamo knjižnicu smještenu u školskoj zgradi, u njezinu potkrovlju. Cijelo ljeto bilo je obilježeno seljenjem knjižnice, a početkom rujna naši su učenici napokon mogli osjetiti što zaista znači knjižnica - središte škole.

Novi prostor obuhvaća 80-ak kvadrata te ima 3 prostorije: čitaonice

Knjižnica u potkrovlju nove škole

u koja ima prostor za čitanje i tihi rad te tri računala s pristupom internetu, središnji dio koji je namijenjen održavanju obrazovnih i kulturnih

programa s učenicima i u kojemu je smješten knjižnični fond te prostoriju u stražnjem dijelu knjižnice koja služi kao spremište.

Namještaj kojim je knjižnica opremljena nije nov, iskoristili smo namještaj iz stare knjižnice, ali je funkcionalan i uklapa se u novi prostor. Knjižnica je osvježena brojnim detaljima, od kojih su svakako najzanimljivije vreće za sjedenje koje prostoru daju razigranost i svježinu. Naši učenici vrlo rado borave u prostoru knjižnice te slobodno možemo reći da je knjižnica napokon postala in u našoj školi.

U SPOMEN - OBILJEŽAVANJE GODIŠNJICE SELJAČKE BUNE

Piše: Tanja Kolar Janković, Tehnička škola Virovitica

Karv, ta slana, kmetska stubičanska karv, ta čarna, čerlena, vonjhava, gosta karv, zakaj curi, ta gluha, masna, slepa, strahotno mlačna karv?

Kmična, gliboka, čemerna, kam zakaj kaple kri?
(Miroslav Krleža, Balade Petrice Kerempuha)

U godini smo u kojoj se navršava 440 godina od najpoznatije pobune kmetova u hrvatskoj povijesti - Seljačke bune. Pod vodstvom Ambroza Matije Gupca u noći

28. siječnja 1573. počeo je veliki seljački ustanak zbog povećanja rente i terora Franje Tahija. Ustanici su zahtijevali povratak starih pravica i uspostavu seljačke vlade. Ustanak je zahvatio Hrvatsko zagorje i dijelove Slovenije, a ugušen je porazom seljačke vojske 9. veljače 1573. Buna je ostavila neizbrisiv pečat u povijesti i poslužila kao inspiracija književnicima, glazbenim,

likovnim i filmskim umjetnicima. Zajedničkim radom profesora povijesti Zdravka Samca, profesorice Jovane Teodorović, učenika Josipa Tomekovića, Tonija Imbrišića, Lea Zdelićana, Ivora Stojevskog i školske knjižničarke prigodnim plakatima u holu škole (povijesnim činjenicama, likovnim, glazbenim, književnim i filmskim ostvarenjima) htjeli smo podsjetiti na događaje koji su važni za hrvatsku povijest te stoga zaslužuju biti dijelom nacionalnog sjećanja.

STRUČNA PRAKSA U KNJIŽNICI VISOKOG GOSPODARSKOG UČILIŠTA U KRIŽEVCIMA

Piše: Sandra Kantar, Visoko gospodarsko učilište u Križevcima

Prema studijskom planu i programu Visokog gospodarskog učilišta u Križevcima predviđeno je da studenti Preddiplomskog stručnog studija obave završnu praksu VI. semestra u trajanju od 450 sati, odnosno 28 ECTS-a.

Stručna praksa može se obaviti u Učilišnim praktikumima, privrednim subjektima u Hrvatskoj i inozemstvu, a od 2011. godine i u knjižnici Visokog gospodarskog učilišta u Križevcima, što predstavlja svojevrsnu iznimku u usporedbi s praksom na srodnim biotehničkim fakultetima i visokim školama. Dio studentica iskoristio je tu mogućnost i imao priliku obavljati poslove kao što su:

1. Unos, analiza i evaluacija anketa provedenih sa svrhom istraživanja različitih tema,
2. Knjižničarski poslovi u knjižnici i čitaonici,
3. Organizacijski, promocijski i ostali poslovi.

Što se tiče poslova vezanih uz anketiranje, ponekad su zadaci bili usmjereni na provedbu unaprijed osmišljenih anketnih upitnika, prikupljanje dobivenih podataka, unos podataka u program MS Office Excel ili grafički prikaz istih, a ponekad je posao uključivao realizaciju svih faza istraživanja. Istraživane su raznolike teme: stavovi o poljoprivredi, zadovoljstvo knjižnicom, žene u poljoprivredi i slično.

Studentica Mateja Vizinger unosi podatke iz ankete u predložak

Knjižničarski poslovi u knjižnici obuhvaćali su posudbu, vraćanje knjiga, samostalno odlaganje knjiga na police, omatanje novih ili popravljenih oštećenih knjiga samoljepljivom folijom te poslove oko revizije i otpi-

sa dotrajale građe. Studentice su se vrlo brzo upoznale s knjižničnim fondom jer su već otprije bile učlanjene u knjižnicu i redovito posuđivale knjige. Stoga su pokazale veliku spretnost u pretraživanju seminar-ske literature, literature za završne diplomske i završne specijalističke radove. Uz to, studentice su obavljale i ostale knjižničarske poslove: pisanje opomena za povrat knjižne građe, rezervaciju knjiga, odgovaranje na

Odlaganje knjiga na police

informacijske upite korisnika putem elektroničke pošte, telefona i sl.

Velik dio posla predstavljala je i selidba cijeloga knjižničnog fonda radi uređenja knjižnice, prilikom čega su okrećeni zidovi i postavljani novi laminatni podovi u prostorije knjižnice i čitaonice.

U organizacijske, promocijske i ostale poslove ubraja se: organizacija Studentskog bala, pakiranje promocijskih materijala Učilišta za promociju diplomiranih i nagrađenih studenata i

htjele upoznati s radom knjižnice i studiranjem na Učilištu, a studentice su pomagale u organizaciji tih posjeta.

S obzirom na činjenicu da se Stručna praksa brani i/ili polaže kao bilo koji drugi nastavnim planom i programom predviđeni ispit, mentor upisuje i ocjenjuje realizaciju prakse u indeks. Bino je istaknuti veliku motivaciju studentica za obavljanje poslova i angažman kojim su nadmašile moja očekivanja. Koliko su bile vrijedne i koliki je bio obim posla, najbolje se moglo vidjeti na obranama stručnih praksi kada su studentice pred Komisijom usmeno prezentirale sve svoje aktivnosti i zadatke. Osobno osjećam veliki ponos jer je obavljanje stručne prakse u knjižnici ravnopravno drugim stažiranjima na Učilištu.

Stručna praksa u knjižnici sastoji se od različitih i dinamičnih poslova te predstavlja odličnu nadopunu procesu rada i studiranja, osobito za studentice usmjerenja *Menadžment farme* koje su u najvećem broju pokazale interes upravo za ovaj oblik ostvarivanja prakse, koji je usko vezan uz temu završnog diplomskog rada ili pak sklonost društvenim temama općenito.

Nadam se da će se stručna praksa i nadalje održavati u knjižnici jer je do sada bila veoma uspješna i korisna za studente i za knjižnicu. Studenti su knjižnici podali svoju

Studentski bal 2012.

promociju Učilišta na Sajmu poslova, Smotri Veleučilišta i visokih škola te ostalim manifestacijama.

Knjižnicu su posjetile i srednjoškolske knjižničarske grupe koje su se

živost, kreativnost i rad, a knjižnica im je, kako su naglasili, podarila neprocjenjivi osjećaj dugotrajnog i pouzdanog prijateljstva s knjigama.

„MI IMAMO BIBLIOBUS! A VI?“

11. okrugli stol o pokretnim knjižnicama u Republici Hrvatskoj
i 5. festival hrvatskih bibliobusa

Piše: Ljiljana Vugrinec, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica

U Koprivnici je u petak, 19. travnja 2013. pod pokroviteljstvom Grada Koprivnice i Koprivničko-križevačke županije te uz potporu Ministarstva kulture RH održan nacionalni stručni skup s međunarodnim sudjelovanjem - 11. okrugli stol o pokretnim knjižnicama u Republici Hrvatskoj i 5. festival hrvatskih bibliobusa pod nazivom „MI IMAMO BIBLIOBUS! A VI?“

Organizator skupa bilo je Hrvatsko knjižničarsko društvo preko svojih Komisija za pokretne i za narodne knjižnice, a uz domaćina, Knjižnicu i čitaonicu „Fran Galović“, suorganizator je bilo i regionalno Društvo knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja. Kao sponzori događanja, uključile su se tvrtke Hartmann i Podravka iz Koprivnice, Školska knjiga iz Zagreba, Point iz Varaždina i Šareni dućan iz Koprivnice.

Na skupu je sudjelovalo više od osamdeset knjižničara i gostiju iz svih krajeva Hrvatske, a također i iz inozemstva - iz Portugala (Proenca-a-Nova), Slovenije (Maribor, Ptuj), Mađarske (Pečuh) i Srbije (Kladovo), s ciljem razmjene iskustava te unapređenja rada pokretnih knjižnica - bibliobusa, kroz upoznavanje međunarodnih iskustava i uspostavu partnerstva između knjižnica iz raznih zemalja.

Program je započeo Festivalom bibliobusa, na Zrinskom trgu ispred Knjižnice. Deset hrvatskih bibliobusa doputovalo je iz Bjelovara, Čakovca, Karlovca, Osijeka, Rijeke, Vinkovaca, Zadra i Zagreba, a tu su bila i dva „domaća“ bibliobusa iz Koprivničko-križevačke županije - iz Koprivnice i Križevaca. Tijekom trajanja festivala, bibliobusi su bili otvoreni za javnost, a ovu jedinstvenu priliku da ih sve na jed-

nom mjestu razgledaju iskoristilo je više stotina posjetitelja - prema procjenama, njih oko 750. Među njima, najviše je bilo djece iz koprivničkih dječjih vrtića i učenika osnovnih škola koji su u posjet bibliobusima došli organizirano sa svojim učiteljima i odgajateljima, te s velikim zanimanjem razgledali sve što bibliobusi sadrže i slušali čemu oni služe, kamo sve putuju i kakve doživljaje i korisnike imaju na svom putu.

Festival bibliobusa bio je prilika i za kulturno-turističku promociju Koprivnice i Koprivničko-križevačke županije, u kojoj su sudjelovali Klub Koprivica s ponudom jela od kopri-va, Medičarna Špičko s licitarskim suvenirima i gvercom, Old timer Klub Biciklin Koprivnica, Eko-bicikl, tamburaški sastavi Harme i Cure Iz CEutra te Folklorni ansambl Koprivnica. Turistička zajednica Koprivnica potrudila se preko svojih predstavnika odjevenih u prigodne kostime prirediti renesansni ugođaj, a Šareni dućan predstavio je svoju nakladničku djelatnost.

Točno u 11:30 sati održano je i Milenijsko fotografiranje bibliobusa i gostiju festivala u izvedbi g. Šime Strikomana, gdje su se na zajedničkoj fotografiji sa svim bibliobusima okupili sudionici, organizatori i pokrovitelji skupa, posjetitelji festivala i građani.

U poslijepodnevnom stručnom dijelu skupa kroz desetak domaćih i stranih pozvanih izlaganja sudionici skupa upoznali su se sa stanjem razvoja pokretnih knjižnica u Hrvatskoj, ali i u susjednim zemljama, kao i s aktualnim trendovima u Europi te s mogućnostima korištenja europskih fondova u razvoju ove djelatnosti.

Istovremeno, u izlozima knjižnice mogli su se razgledati poster na kojima su sve hrvatske biblio-

busne službe predstavile programe i aktivnosti koje provode u svojim bibliobusima.

SAMO POLOVICA HRVATSKIH ŽUPANIJA IMA SLUŽBE POKRETNIH KNJIŽNICA!

Pokretne knjižnice u mnogim zemljama Europe i svijeta vrlo su razvijen oblik narodnih knjižnica. Bibliobusi, biblikombiji, bibliobrodovi i razna druga prijevozna sredstva često djeluju kao „produžene ruke“ klasičnih, stacioniranih javnih knjižnica.

Cilj je što većem broju stanovnika omogućiti ostvarivanje jednog od temeljnih ljudskih prava na dostupnost knjiga i informacijske tehnologije potrebnih za informiranje, učenje i korištenje kulturnih sadržaja. Posebnost je pokretnih knjižnica što s istom opremom, knjižničnim fondom i osobljem mogu pružati knjižnične usluge na više lokacija. Stoga se pokretne knjižnice smatraju najekonomičnijim, a često i jednim mogućim načinom osiguravanja knjižničnih usluga za stanovništvo slabo naseljenih područja, malih prometno izoliranih naselja i slično.

Iako je Hrvatska, po svojim demografskim, prometnim i gospodarskim obilježjima (veliki broj malih, raštrkanih naselja, s malim brojem stanovnika itd.) idealna za organiziranje knjižničnih usluga u pokretnom obliku, samo polovica hrvatskih županija - njih deset - ima uspostavljene službe pokretnih knjižnica.

Namjera je stručnih skupova o pokretnim knjižnicama i popratnih festivala bibliobusa, stoga poboljšati informiranost stručne i sveukupne javnosti, kao i financijera, o stanju, mogućnostima i potrebama za pokretnim knjižnicama u Hrvatskoj te potaknuti odgovorne na svim razinama društva da podrže uspostavu novih i razvoj postojećih službi pokretnih knjižnica, kao neizostavnog dijela svake županijske mreže narodnih knjižnica.

MEĐUNARODNI STRUČNI SKUP KNJIŽNICA - SREDIŠTE ZNANJA I ZABAVE

Piše: Maja Gačan, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica

U Gradskoj knjižnici „Ivan Goran Kovačić“ u Karlovcu 17. i 18. rujna 2012. godine održan je međunarodni stručni skup *Knjižnica – središte znanja i zabave* s temom *Biblioterapija u pop kulturi*. Na skupu su izlaganjima hrvatskih i slovenskih stručnjaka s područja psihologije, knjižničarstva, sociologije i psihologije čitanja razjašnjeni osnovni pojmovi vezani uz biblioterapiju i njezine vrste, predstavljeni načini na koje pisani tekst, glazba, film i ostali mediji mogu poslužiti u terapijske svrhe te predstavljeni primjeri dobre prakse u Hrvatskoj i inozemstvu. Ovaj je stručni skup bio odlična prilika za promišljanje o mogućnostima primjene biblioterapije kao organizirane i planirane aktivnosti u knjižnicama, ali i o mogućnostima njezine primjene u svakodnevnom radu s korisnicima.

Biblioterapija, odnosno vođeno čitanje, svaka je planirana i metodološki pripremljena upotreba književnih djela kao pomoćne metode u psihoterapiji, tj. tretmanu

psihičkih poremećaja. Temelj biblioterapije je priča, ona je sredstvo komunikacije i da bi se koristila u terapijske svrhe, mora biti kvalitetna, uvjerljiva, bliska i prilagođena čitatelju te bi trebala poticati na razgovor i identifikaciju s problemom. Uloga knjižničara kao posrednika između autora teksta i čitatelja vrlo je važna. Osim toga, važne su i njegove osobne karakteristike kao što su sposobnost suosjećanja ili empatija, sposobnost slušanja i prepoznavanja problema. Potrebno je istaknuti da knjižničari nisu psiholozi i da je za svakoga tko se želi baviti biblioterapijom u bilo kojem obliku, vrlo bitna edukacija i suradnja s različitim stručnjacima kako bi ovakva vrsta terapije bila učinkovita i, što je još važnije, kako ne bi naštetila korisniku. U Hrvatskoj je malo knjižnica koje organizirano provode programe biblioterapije, međutim, knjižničari su, barem oni koji su u neposrednom kontaktu s korisnicima, gotovo svakodnevno u situaciji da utječu na korisnike i toga trebaju biti svjesni.

Svaki put kada korisnicima preporučimo knjigu, trebali bi se zapitati kako će ona na njih djelovati, hoće li ih dirnuti, razveseliti, potaknuti na razmišljanje ili im promijeniti pogled na svijet i vlastiti život.

Poticanje čitanja kod djece od najranije dobi vrlo je važna tema o kojoj je bilo mnogo riječi i na ovom stručnome skupu. U mnogim se hrvatskim i slovenskim knjižnicama, kao i u Knjižnici i čitaonici „Fran Galović“ Koprivnica, provode programi poticanja čitanja kod djece najranije dobi, a imali smo priliku vidjeti nove zanimljive i inspirativne primjere dobre prakse. Osim kroz programe poticanja čitanja za djecu postoji mnogo načina na koje knjižnice mogu iskoristiti terapijski potencijal teksta na različitim medijima, kao i glazbe ili videoigara. Klubovi čitatelja, suradnja s bolnicama, ustanovama za starije i nemoćne, domovima za nezbrinutu djecu ili različitim udrugama samo su neke od mogućnosti.

STRUČNO USAVRŠAVANJE NASTAVNIKA I STRUČNIH SURADNIKA U ZEMLJAMA EUROPSKE UNIJE

Piše: Rajna Gatalica, Tehnička škola Bjelovar

Kad sam prošle godine u listopadu prisustvovala 2. okruglom stolu za školske knjižničare održanom u Bjelovaru, prvi puta čula sam za Agenciju za mobilnost i programe Europske unije, Nacionalna agenciju, Comenius, grant... Riječi „besplatno stručno usavršavanje u zemljama Europske unije“ u mom su uhu odjeknule vrlo snažno i odlučila sam saznati više o tome. Seminar u inozemstvu? Posjet stranoj zemlji? Sve besplatno? Prijavljujem se!

S obzirom da sam o samom postupku prijave znala vrlo malo, s kolegicom iz knjižnice Obrtničke škole Katarinom Belančić krenula sam u istraživanje putem web stranice Nacionalne agencije; preuzele smo različite vodiče i obrasce za prijavu, slale upite Agenciji za mobilnost i programe Europske unije (odgovor uvijek dolazi vrlo brzo) i

uskoro saznale gotovo sve informacije potrebne za prijavu.

Najprije smo pretražile bazu podataka sa stručnim usavršavanjima u Europi. Baza se može pretraživati po zemlji u kojoj želite pohađati tečaj, po području u kojem se želite usavršavati, po tipu treninga (tečaj, seminar, job shadowing), po vremenu održavanja...

Baza podataka dostupna je na stranici <http://ec.europa.eu/education/trainingdatabase/search.cfm>

Razmotrivši nekoliko opcija, odabrale smo tečaj pod nazivom Empowerment of ICT Skills na Malti. Odabrale smo isti tečaj jer nas podjednako zanima informacijsko-komunikacijska tehnologija, a i prvi se put lakše uputiti s nekim poznatim. Sada znam da to nije toliko bitno jer na samom tečaju vlada opuštena domaća atmosfera, cijeli

dan ispunjen je lekcijama i izletima, pa se i poslije radnoga dijela sudionici družu i zabavljaju.

KAKO DOBITI NOVAC ZA STRUČNO USAVRŠAVANJE

Ako se prijavite na stručno usavršavanje, ne znači da ćete ga i dobiti. Potrebno je popuniti prijavnicu koja se nalazi na stranici Agencije te dobro proučiti nacionalna pravila za prijavitelje, koja vas na vrlo jednostavan način vode kroz proces prijave (važno je da ih se strogo pridržavate). Prijavnicu možete pisati na hrvatskome ili engleskome jeziku. Popunjavanje prijavnice slično je pisanju zamolbe za zaposlenje: morate opisati zašto bi Europska unija baš Vama trebala platiti tečaj i zašto ste baš Vi idealni kandidat za stručno usavršavanje. Morate ih uvjeriti da Vas prime.

Naravno, odabir tečaja mora biti u skladu s Vašim poslovima na radnome mjestu (knjižničar ne može odabrati tečaj za usavršavanje engleskoga jezika, to mogu samo nastavnici engleskoga).

nešto jako ozbiljno. Nemojte krivo shvatiti, morate biti prisutni na tečaju, rješavati zadatke i raspravljati o problemima, ali cijelo vrijeme vlada ugodna atmosfera. U našem slučaju voditelji su bili mladi, spremni za šalu

Prije same prijave potrebno je javiti se organizatorima tečaja (mi smo se javile ETI institutu na Malti) te ispitati ima li slobodnih mjesta na treningu.

O TEČAJU IZ PRVE RUKE

Kad su nam odobrili sredstava za ECT tečaj na Malti (tečaj u okviru Programa za cjeloživotno učenje), na nama je ostala organizacija putovanja. Same smo rezervirale kartu i platile je (jer novac od Agencije dolazi neposredno prije puta, dakle sve Vam se vrati). Nakon što je subvencija odobrena, javile smo voditeljicama tečaja na Malti da nam rezerviraju mjesta na tečaju. Od njih smo primile nekoliko upitnika o znanju engleskoga jezika, korištenju informacijsko-komunikacijske tehnologije, očekivanjima od tečaja, koje je bilo potrebno popuniti.

Vrstu smještaja možete birati, ali preporučljivo je rezervirati smještaj kod obitelji. Katarina i ja noćile smo kod gostoljubive malteške obitelji gdje smo imale doručak i večeru. Sva komunikacija odvijala se na engleskom jeziku i to je bila odlična vježba za usavršavanje u poznavanju stranoga jezika. Ne brinite, ni mi nismo znale engleski savršeno; osmijesi, geste i mimika dio su komunikacije.

„Tečaj u inozemstvu“ zvuči kao

i, prije svega, strpljivi. Sve važno ponavljali su više puta. Kažu da je igra najbolja metoda učenja, pa smo i mi na kraju radnog tjedna znali izraditi blog, wiki, web stranicu, avatara, lino i još mnogo toga.

sudionika rezultirao je dobrom suradnjom unutar grupe.

Za sudionike tečaja organizirani su i izleti po Malti, što je bio još jedan oblik druženja. Posjetili smo Vallettu, glavni grad Malte, Mdinu, Blue Grotto i brojna druga mjesta. Izleti nisu obavezni dio usavršavanja, uvijek možete raditi nešto u svom aranžmanu.

NAKON TEČAJA

Kad se vratite kući puni dojmova i informacija, potrebno je ispuniti završno izvješće i poslati ga Nacionalnoj agenciji. Za završno izvješće važno je čuvati sve karte s putovanja (autobusne, boarding passove, transfere...) jer one dokazuju koliko ste novaca potrošili na put. Od Europske unije dobit ćete točno onoliko novca kolika je cijena karata.

Dobro je održavati kontakte s kolegama koje ste upoznali na tečaju jer na taj način možete ostvariti suradnju sa školama iz drugih zemalja, dogovoriti job shadowing ili jednostavno razmjenjivati ideje.

Stručno usavršavanje nastavnika i stručnih suradnika u zemljama Europske unije moguće je. Europska unija potiče takve aktivnosti i financira ih. Ovaj program namijenjen je svim nastavnicima koji žele naučiti nešto novo, poboljšati metode po-

Grupa na tečaju brojila je devet članova. Zamislite devet učenika u razredu; svakome možete prići, objasniti potrebno, provjeriti napravljeno. Tako je bilo i kod nas, a mali broj

učavanja, koristiti nove tehnologije u nastavi, onima koji vole putovati, upoznavati ljude, zemlje i običaje.

RADIONICE I PRIMJERI DOBRE PRAKSE OBILJEŽILI 2012. GODINU. Izveštaj Stručnog vijeća školskih knjižničara osnovnih i srednjih škola Koprivničko-križevačke županije

Piše: Adrijana Hatadi, OŠ „Braća Radić“, Koprivnica

Stručno vijeće školskih knjižničara osnovnih i srednjih škola Koprivničko-križevačke županije broji 33 školska knjižničara koji rade u 23 osnovne škole, 8 srednjih škola te Centru za odgoj, obrazovanje i rehabilitaciju Križevci i COOR Podravsko sunce Koprivnica. Sastaju se dvaput tijekom školske godine na usavršavanju u sklopu Županijskog stručnog vijeća.

Dana 28. ožujka 2012. godine u Osnovnoj školi „Đuro Ester“ u Koprivnici održan je stručni skup na kojem su sudionice 24. Proljetne škole školskih knjižničara RH dale izvještaj o događanjima s državnog skupa. Nataša Švaco, školska knjižničarka iz Osnovne škole Grgura Karlovčana iz Đurđevca, prezentirala je projekt *Izradimo sami knjige* koji je realizirala u svojoj školi u suradnji s učiteljem likovne kulture. Gospodin Zoran Vidaković bio je gost predavač te nam je tom prilikom održao predavanje o ručnom uvezu knjiga te o vrstama i porijeklu uveza. Nakon predavanja slijedila je radionica ručnog uveza knjiga na kojoj smo se svi lijepo zabavili te naučili kako napraviti svoju knjižicu.

U Srednjoj školi „Ivan Seljanec“ 9. studenog 2012. održan je stručni skup na kojem su učenici, učitelji-

ce te školski knjižničar Jerko Barišić predstavili opsežan cjelogodišnji projekt uz 100. obljetnicu rođenja Grigora Viteza *Igra se nastavlja nakon prvih 100 godina*. Cilj projekta bio je približiti učenicima cjeloku-

a školska knjižničarka Marina Vido-
vić pokazala nam je kako napraviti strip o ljudskim pravima. *Poletimo na krilima Petra Pana* bio je naziv radionice knjižničarke Bernarde Ferderber koja nam je pokazala kako sat lekti-

Stručno vijeće školskih knjižničara osnovnih i srednjih škola Koprivničko-križevačke županije sa Zoranom Vidakovićem, voditeljem radionice Ručni uvez knjiga

pni književni opus Grigora Viteza. Predstavljen je i projekt *Bookmark* te radionica izrade straničnika koje su vodili učiteljica Ivančica Podhraški i knjižničar Jerko Barišić. Školska knjižničarka Stojanka Lesički predstavila je brojne aktivnosti školske knjižnice Osnovne škole Sveti Petar Orehovec,

re može izgledati kada ga priprema kreativna osoba.

Idući Županijski stručni skup planiramo 7. svibnja 2013. u COOR U Križevcima, a neke od tema će biti Građanski odgoj u knjižnici, web alati 2.0, predstavljanje projekata i slično.

STRUČNI SKUP

KNJIŽNICE U PROCJEPU: STRUČNA OBRADA NEKNJIŽNE GRAĐE

Piše: Ranka Janus, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica

Knjižničarsko društvo Sisačko-moslavačke županije u suradnji s Komisijom za katalogizaciju Hrvatskog knjižničarskog društva i sisačkom Narodnom knjižnicom „Vlado Gotovac“ organiziralo je stručni skup *Knjižnice u procjepu: stručna obrada neknjižne građe*, koji se održao u Sisku od 13. do 14. prosinca 2012. Skup se bavio stručnom obradom neknjižne građe u knjižnicama – mjesno dostupnom (AV i druga građa) i daljinski dostupnom elektroničkom građom (mrežna građa) te igračaka i sitnog tiska. Pro-

blemi u katalogizaciji i klasifikaciji ove građe teme su koje rjeđe susrećemo na skupovima te je stoga ovaj stručni skup još značajniji, posebno danas kada se u narodne knjižnice, osim tiskane knjižnične građe, slijeva i građa na raznovrsnim elektroničkim medijima. Ova vrsta građe sve je prisutnija na tržištu i u svakodnevnom životu, a narodne knjižnice nalaze se pred velikim pitanjem na koji način je stručno i ujednačeno obraditi. Stručni skup istaknuo je nekoliko značajnih problema – obrada neknjižne građe neujednačena je u

mnogim knjižnicama, postojeća pravila za katalogizaciju nedovoljna su i različito se tumače, u knjižnicama se često koriste interna pravila za katalogizaciju. Upravo se zbog toga s velikim zanimanjem pratilo i predavanje Ane Barbarić *Bibliografski opis neknjižne građe prema odredbama objedinjenoga izdanja ISBD-a* u kojemu je predstavila objedinjeno izdanje *Međunarodnoga standardnoga bibliografskog opisa* objavljenoga 2010. u izdanju IFLA-e (International Federation of Library Associations and Institutions - Međunarodni

savez knjižničarskih društava i ustanova). U ovom bi se izdanju trebali pronaći standardi za izradu bibliografskog opisa za različite kategorije neknjižne građe i trebalo bi biti konkretna pomoć u katalogizaciji neknjižne građe ili bi se na temelju njega i dosadašnje dobre prakse izradile upute za katalogizaciju neknjižne građe koje bi mogle koristiti sve hrvatske knjižnice. Na kraju održanog skupa nametnulo se nekoliko zaključaka i prijedloga sudionika skupa. Predloženo je da Komisija za katalogizaciju osnuje radnu grupu koja će u 2013. godini na osnovu internih pravila nekih knjižnica i primjera dobre prakse objediniti ta pravila u jedan jedinstveni dokument koji bi se mogao koristiti za stručnu obradu neknjižne građe na nivou cijele Hrvatske i u različitim vrstama knjižnica i koji bi bio vidljiv

na mrežnim stranicama Hrvatskog knjižničarskog društva. Zatim, da Komisija za katalogizaciju redovito objavljuje na internetskim stranicama izmjenjene pravilnika, propisa i zakona o stručnoj obradi knjižnične građe. Nadalje, za razvoj struke i knjižničarske prakse posebno je značajno da se ovaj stručni skup *Knjižnice u procjepu: stručna obrada neknjižne građe* redovito održava svake druge godine i na taj način doprinese rješavanju problema iz područja katalogizacije i klasifikacije.

Prošle je godine u Centru za stručno usavršavanje u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu održana radionica na temu stručne obrade mrežne građe. Ona se već desetak godina stručno obrađuje na nacionalnoj razini kao dio projekta arhiviranja mrežne građe gdje se određeni sadržaji preuzi-

maju i čuvaju kao dio nacionalne kulturne baštine u Hrvatskom arhivu weba. Mrežna se građa pojavljuje kao neomeđena integrirajuća (portali, mrežna mjesta institucija, udruga), kao serijske publikacije te kao omeđene publikacije (knjige) na mrežnim mjestima. Katalogizacija ove građe moguća je prema Međunarodnom standardnom bibliografskom opisu elektroničke građe (ISBD(CR)). Kao i za bilo koji tiskani primjerak knjižnične građe cilj stručne obrade mrežne građe je izrada kataložnog zapisa i kataloga gdje ćemo mrežnu građu pretraživati preko naslova, URL-a, ključnih riječi i predmetnih područja. Na ovaj se način mrežna građa čini dostupnom i lako pretraživom svakom korisniku knjižnice što i jest cilj svake stručne obrade.

KREATIVNO IGRANJE: POTICANJE ČITANJA UZ POMOĆ RAČUNALNIH IGARA

Piše: Petar Lukačić, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović” Koprivnica

U organizaciji Goethe-Instituta Beograd, Sarajevo i Zagreb održana je regionalna radionica pod nazivom *Kreativno igranje: poticanje čitanja uz pomoć računalnih igara* u Beogradu 16. i 17. studenoga 2012. godine.

Radionici je prisustvovalo otprilike dvadesetak pozvanih knjižničara iz tri zemlje; Hrvatske, Srbije i Bosne i Hercegovine. Glavna tema radionice bilo je promicanje čitanja uz pomoć računalnih igara. Predavač Matthias Löwe prezentirao je način na koji su igre povezane s čitanjem i pisanjem. Prve igre koje su se pojavile, bile su usko povezane s tekstem jer su se bazirale na tekstualnim uputama koje su igrači morali davati. Na

primjer, rane verzije šaha imale su upute za pomicanje figura po ploči samo koristeći univerzalne oznake polja koje se baziraju na slovima i brojkama. Predavač je htio naglasiti kako se kroz povijest razvoja igara važnost čitanja pokazala ključnom. Za razumijevanje onoga što se od igrača traži, potrebno je razvijati sposobnosti čitanja i pisanja jer i igre su *medij* s kojega se može čitati.

U praktičnome dijelu radionice sudionici su imali prilike susresti se s drugačijim pristupom korištenja igara. Voditelj radionice izradio je sudionicima virtualne likove u *Garry's Modu* (otvorena platforma za igranje u kojoj igrač ima mogućnost stvaranja vlastitog svijeta i likova) u

kojemu su polaznici trebali stvoriti vlastitu priču. U samoj igri postoji mogućnost spremanja situacije na ekranu u obliku slike. Slike koje su polaznici spremali, trebali su pretvoriti u priču koristeći razne aplikacije poput Comic Lifea, Inkle Writera ili PowerPointa. Nastale kreativne radove možete pogledati putem poveznice <http://bit.ly/Xnoe7g> (27.2.2013.)

Potrebno je naglasiti kako su neki od sudionika radionice u početku pokazivali određeni skepticizam prema ovakvoj promociji čitanja i kreativnosti, ali taj je skepticizam na kraju nestao. Jednostavnost izrade i mogućnosti koje su pokazane i isprobane, oduševile su sve sudionike.

ŽUPANIJSKO STRUČNO VIJEĆE ŠKOLSKIH KNJIŽNIČARA BJELOVARSKO-BILOGORSKE ŽUPANIJE OD SKUPŠTINE DO SKUPŠTINE

Piše: Mirjana Milinović, OŠ Rovišće

Tijekom protekloga razdoblja održana su tri stručna skupa Županijskoga stručnog vijeća školskih knjižničara Bjelovarsko-bilogorske županije.

U svibnju 2012. u Srednjoj školi Čazma dvadeset petero školskih knjižničara poslušalo je zanimljiva predavanja i nasmijalo se na radi-

onici *Smijeh naš nasušni*, koju je za nas priredila naša suradnica Ljerkica Medved, voditeljica Županijskog stručnog vijeća školskih knjižničara Virovitičko-podravske županije.

O radu školskih knjižnica naše županije, po običaju, izvijestio je kolega Ilija Pejić, voditelj Matične službe Narodne knjižnice „Petar Pre-

radović” Bjelovar. Njegova su nam zapažanja uvijek dragocjena jer su komparativna, tj. iz njih iščitavamo koliko smo i u kojim segmentima napredovali (primjerice većina knjižničara ima stručno zvanje, a i građa je uglavnom obrađena u Metelu), a gdje nazadujemo (nabava knjižničkog fonda gotovo je prepo-

lovljena). Razgovaralo se o uzrocima tog problema i načinima njegova rješavanja. Kolegica Zdenka Venus-Miklić, školska knjižničarka u Gimnaziji Bjelovar, vrlo je slikovito prikazala boravak u Dubrovniku na 24. Proljetnoj školi školskih knjižničara, dok je Margareta Popčević, knjižničarka u III. osnovnoj školi Bjelovar, predstavila projekt Čitanjem do zvijezda, koji je proveden tijekom školske godine na školskoj, županijskoj i regionalnoj razini. Kolegica Katica Grgurić, učiteljica hrvatskoga jezika i školska knjižničarka u Osnovnoj školi Mate Lovraka u Velikom Grđevcu, vrlo je emotivno i nadahnuto govorila o svojim prvim susretima s knjižničarskom strukom, u izlaganju pod nazivom *Knjižničar – pogled iz kuta nestručnjaka*. Time se naša višegodišnja kolegica i suradnica oprostila s nama zbog odlaska u mirovinu krajem školske godine. Zahvalili smo joj lijepim riječima i cvijećem, a cvijeće je dobila i kolegica Danica Popilovski, knjižničarka u I. osnovnoj školi Bjelovar, budući da je unaprijeđena u zvanje stručne suradnice mentorice. Kolegica Zorka Renić, suvoditeljica Županijskog stručnog vijeća školskih knjižničara Bjelovarsko-bilogorske županije, pozvala je prisutne na 30. skupštinu Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja, koja se održala 18. svibnja 2012. u Bjelovaru, te na 3. okrugli stol za školske knjižnice, održan 19. lipnja 2012. u Daruvaru s temom Školska knjižnica u *multikulturalnom okruženju*.

Sljedeći je stručni skup, 47. po redu, održan u Medicinskoj školi Bjelovar 16. listopada 2012. Posebna gošća bila je Tamara Zdravec, savjetnica za stručne suradnike školske knjižničare i hrvatski jezik iz Agencije za odgoj i obrazovanje, Područnica Osijek, koja nas je upoznala s novostima vezanima za stručne ispite i organizaciju stručnih skupova. Potom je održala izlaganje *Implementacija zdravstvenog i građanskog odgoja i obrazovanja*. Suradnja s knjižničarkama iz drugih županija pokazala se još jednom kao pun pogodak. Svima je bilo drago poslušati kolegicu Ružu Jozić iz Srednje škole Sesvete i njezino izlaganje *Školska knjižnica i realizacija sadržaja*

građanskog odgoja, u kojemu je, na njoj svojstven pedantan način, go-

Ljerkica u akciji ili kakav li je to tretman pripremila našem matičaru?

vorila o ulozi školskoga knjižničara u građanskom, zdravstvenom i ekološkom odgoju učenika. Kolegica Jozić predložila je niz tema i načina za njihovu provedbu. Potom nam je druga zagrebačka gošća Marija Bednjanec iz Škole za cestovni promet u Zagrebu predstavila projekt *Plovidba na dubrovački način*, zanimljiv spoj povijesti pomorstva Dubrovačke Republike i eseja Antuna Šoljana. Kolegica Zdenka Venus Miklić prenijela je iskustva s Međuzupanijskog stručnog vijeća školskih knjižničara održanog u Petrinji s temom *Uloga školske knjižnice u poticanju informacijske pismenosti kroz očuvanje i njegovanje prirodne i kulturne baštine*. Kolega Ilija Pejić govorio je o formalnim i sadržajnim komponentama izvješća o radu, dok su mlade snage Katarina Belančić i Rajna Gatalica slikovito predstavile svoj boravak na Malti kroz izlaganje pod nazivom *Razvijanje IKT vještina – tečaj na Malti*. Ne znam je li itko nakon toga mogao ostati ravnodušan i ne poželjeti provesti nekoliko dana na takvom stručnom usavršavanju. Za kraj nam je Dejana Kurtović predstavila projekt Čitamo mi, u obitelji svi.

Očito je da su naša stručna vijeća vrlo bogata, i predavačima i sadržajno, jer kad već dolazimo sa svih strana, neka to bude kvalitetno i svrsishodno. Stoga je i naše posljednje druženje, kao i prethodna dva, obilovalo različitim sadržaji-

ma. Skup je održan u Osnovnoj školi Rovišće 26. veljače 2013. Ponajprije je kolegica Tatjana Petrinc, Turističko-ugostiteljska i prehrambena škola Bjelovar, interesantnim predavanjem i kratkim vježbama za očuvanje govornoga aparata, dotaknula pitanje koje muči mnoge od nas koji u profesiji mnogo i često govorimo. Vježbe su nas oduševile i nasmijale te potaknule da ih počnemo primjenjivati kako bismo očuvali svoj „dobar glas“. Ilija Pejić otvorio je pitanje školskih knjižnica područnih odjela u školama naše županije, čime je potaknuo raspravu o obradi i posudbi knjižničnog fonda u tim malima, ali važnim odjelima naših školskih knjižnica. Vivijana Podpadac govorila je o projektu Čitanjem do zvijezda, čija je ovogodišnja voditeljica, dok je Suzana Pušić

predstavila projekt *Bookmark – korak dalje*, proveden u Srednjoj školi Čazma. Kolegica Zorka Renić govorila je o vrednovanju i samovrednovanju rada školskoga knjižničara. Ovo je izuzetno važno područje kojim se još uvijek ne bavimo dovoljno, a itekako je za planiranje rada i mnoge druge aktivnosti bitno znati gdje smo (i u odnosu prema drugima), kakva je naša knjižnica, što možemo učiniti da budemo još bolji te koja su mjerila uspješnosti. Autorica ovog priloga dala je kratak osvrt na rad Tima za kvalitetu u Osnovnoj školi Rovišće. Drugi dio stručnoga skupa bio je rezerviran za predavanje i radionicu kolegice Ines Krušelj-Vidas iz Osnovne škole Matije Gupca Gorња Stubica pod nazivom *Klikom do informacije*. I ova je tema podjednako važna i zanimljiva, pogotovo u današnje doba preplavljenosti najrazličitijim vrstama informacija, a koju je kolegica Ines učinila još zanimljivijom uz pomoć mnoštva primjera i zadataka za *domaći rad*.

Sljedeći nam stručni skup predstoji početkom srpnja kada ćemo se udružiti s još dvjema županijama, Virovitičko-podravskom i Sisačko-moslavačkom, u nastojanju da rasvijetlimo temu zdravstvenog i građanskog odgoja u programima školskih knjižnica. Pozivamo vas da nam se pridružite!

PREPARE FOR LIFE! – RAISING AWARENESS FOR EARLY LITERACY EDUCATION

1. međunarodna konferencija stručnjaka na temu rane pismenosti

Pišu: Danijela Petrić i Jasminka Vajzović, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović” Koprivnica

Prva međunarodna konferencija stručnjaka na temu rane pismenosti pod nazivom *Prepare for Life! – Raising Awareness for Early Literacy Education* održana je u njemačkom gradu Leipzigu od 12. do 14. ožujka 2013. Konferenciji je prisustvovalo oko sto trideset stručnjaka različitih profila iz trideset i pet zemalja Europe i svijeta. Organizator je zaklada za poticanje čitanja u SR Njemačkoj „Stiftung Lesen”, pokrovitelj Ministarstvo obrazovanja, a suorganizatori Goethe Institut i Leipzig Book Fair. Koprivničke knjižničarke Jasminka Vajzović i Danijela Petrić, kao jedine predstavnice iz Hrvatske, sudjelovale su na konferenciji s lokalnim programom *Knjige za bebe*. Konferencija je bila organizirana u tri dana. Prvi dan bio je namijenjen svim stručnim posjetiteljima, dok su drugi i treći dan konferencije bili namijenjeni samo pozvanim stručnjacima. Težište je bilo na poticanju čitanja kod djece od najranije dobi i to s različitih aspekata te socijalizacija kroz čitanje.

Prvog dana su pozvani izlagači, znanstvenici i stručnjaci različitih profila sa znanstvenog stajališta iznosili različite aspekte koji utječu na razvoj rane pismenosti i cjelokupan razvoj djeteta. Konferencija je započela predavanjem ekonomskog stručnjaka prof. Erica A. Hanusheka s Hoover Instituta, Sveučilišta Stanford iz Sjedinjenih Američkih Država koji je govorio o povezanosti rane pismenosti u djetinjstvu i gospodarskog razvoja. Profesor Hanushek iznio je statističke analize kojima je dokazao isplativost investiranja u obrazovanje ljudi jer to direktno utječe na bolji gospodarski učinak zemlje. U svom izlaganju spomenuo je uspjeh američkih programa *Abecedarian* i *Perry Preschool* koji su se provodili u SAD-u od 60-ih godina prošlog stoljeća među djecom iz depriviranih sredina. Programi u kojima visoko obrazovani učitelji rade s vrlo malim brojem djece i čak posjećuju njihove obitelji, dali su djeci dobar početak prije polaska u školu. Samo mali porast PISA bodova neke zemlje, može donijeti dugo-

ročno veći porast BDP-a te zemlje. Predškola ima veliki utjecaj na ekonomski razvoj zemlje te se ona mora integrirati u školski sustav u što ranijoj dobi i biti dostupna svoj djeci. Osim kvalitetnog školskog sustava vrlo je bitno i poticajno okruženje za razvoj pismenosti u svim segmentima društva kako bi dugoročno imali ekonomski rast. Profesorica Susan B. Neuman sa Sveučilišta Michigan u svom predavanju objasnila je što je to rana pismenost, zašto je važna, kako se razvija. Uspješna rana pismenost temelji se na zdravom razvoju djeteta. Temelji uspješne budućnosti su u ranom djetinjstvu kada se djeca najbrže razvijaju i najbrže uče. Za razvoj pismenosti potrebno je bogato jezično okruženje u kojem dijete raste što podrazumijeva pje-

važno govoriti djetetu o svemu što ga okružuje. O potrebi interakcije s djetetom govorila je i profesorica Renate Zimmer sa sveučilišta Osnabrück u Njemačkoj. Motorički razvoj djeteta je povezan s razvojem govora što su dokazali i u svom istraživanju u kojemu su djeca koja su bila svakodnevno fizički aktivna, pokazala bolje rezultate u istraživanju. Pokret koriste i u radu s djecom imigranata u predškolskim ustanovama u učenju jezika. Izlaganje profesora Christophera J. Longina s istraživačkog centra za čitanje u Floridi bilo je usmjereno na važnost stjecanja čitateljskih vještina za cjelokupni uspjeh u kasnijoj dobi. Istraživanja koja su proveli, dokazuju da djeca kojoj se čita od najranije dobi, postižu bolje rezultate u školi i uspješnija su.

Izložba. *Bookstart over the world*

vanje pjesmica, osobito pjesmica u rimi, igre riječima te čitanje naglas, a tu je svakako vrlo važna uloga roditelja. Rizični faktori koji utječu na razvoj rane pismenosti su siromaštvo, obitelji u kojima se govori drugim jezikom te niska razina obrazovanja roditelja. Profesorica Eve V. Clark sa Stanford sveučilišta govorila je o jezičnom razvoju djeteta u ranoj dobi te istaknula važnost poticanja interakcije između djeteta i odraslih osoba te da je pored čitanja

Drugi dan konferencije bio je posvećen primjerima iz prakse te izložbi *Bookstart over the world*. *Bookstart* je projekt kojim se svakom djetetu već od najranije dobi želi pružiti jednaka mogućnost za stvaranje temelja za stjecanje znanja tijekom cijeloga života. U okviru izložbe *Bookstart over the world*, gdje je Hrvatsku predstavljao koprivnički projekt *Knjige za bebe*, prikazan je ukupno dvadeset i jedan projekt iz petnaest zemalja: Australije,

Austrije, Belgije, Kanade, Hrvatske, Danske, Francuske, Njemačke, Velike Britanije, Italije, Japana, Nizozemske, Portugala, Švicarske i Sjedinjenih Američkih Država. Većina tih projekata provodi se na nacionalnoj razini, za razliku od Hrvatske koja još nema projekte za poticanje rane pismenosti koji bi se provodili na nacionalnoj razini. Svi projekti

Projekt koprivničke knjižnice *Knjige za bebe*

sastoje se od informativno-edukativnih paketa koji sadrže slikovnice i informativne materijale kako čitati djeci od najranije dobi. Britanski projekt *Bookstart*, čija se ideja proširila širom svijeta, započeo se provoditi 1992. i to kao lokalni projekt (www.booktrust.org.uk). Pomaže da se djeca razviju emocionalno, socijalno, edukativno, kulturno i kreativno. Godine 2006. proširio se uz podršku Vlade u tri koraka (djeca pakete primaju u 1. godini, 3. godini i prije polaska u školu), a danas postoje paketi na 28 različitih jezika te paketi za djecu s oštećenjem sluha i vida. Sličan koncept u tri koraka provodi i Njemačka. Radi se o projektu *Lesestart* njemačke zaklade za poticanje čitanja *Stiftung Lesen*. Danski projekt *Bogstart* provodi se u četiri koraka, no zanimljivost je da se provodi u depriviranim sredinama u koje odlaze knjižničari i u razgovoru s roditeljima podučavaju ih kako čitati djeci. (http://www.sdu.dk/en/om_sdu/institutter_centre/c_boernesprog/forskningsprojekter/

bogstart). Projekti koji su također plijenili pažnju svojim ilustracijama, su, primjerice, portugalski *Crescer a ler* (<http://cresceraler.apei.pt/>), francuski *Premieres pages* (<http://www.premierespages.fr/2013/>), austrijski *Buchstart* (www.buchstart.at). Projekt *Knjige za bebe* Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ Koprivnica provodi se od 1999. godine u suradnji s Neonatološkim odjelom koprivničke bolnice. Sastoji se od paketića koji dobivaju novorođene bebe u koprivničkom rodilištu, a u kojemu se nalazi prva slikovnica za bebę, brošura za roditelje o važnosti poticanja čitanja od najranije dobi te informacije o dostupnim knjižničnim uslugama za djecu i njihove roditelje, s pozivom na učlanjenje u knjižnicu. Ovo je lokalni program, a ono što je bitno naglasiti je da je Hrvatskoj potreban nacionalni program kako bi se svakom djetetu pružila ista mogućnost za razvoj rane pismenosti.

Pored izložbe drugoga dana bile su organizirane panel diskusije na teme: utjecaj obitelji i odgojno obrazovnih ustanova na razvoj rane pismenosti, knjižnice kao mjesto razvoja rane pismenosti, uloga volontera, razvoj kampanja i njihova promocija, kulturni i socijalni parametri te integracija rane pismenosti u obrazovanje. Korištenje digitalne tehnologije može motivirati djecu na učenje i razvoj pismenosti. Primjerice, na web stranici <http://bookbuilder.cast.org/> mogu se napraviti slikovnice, ilustrirati priče uz animaciju. Na stranici <http://www.storylineonline.net/> poznate osobe čitaju priču, također uz animaciju. Zanimljiv način interaktivnog kreiranja priče moguće je izraditi programom *Sock Puppets* na itunes.apple.com, gdje se također može pronaći program *Dexteria* za razvoj motoričkih vještina, osobito pogodan za djecu s posebnim potrebama. Muzikolog i psiholog dr. Sascha Schroeder govorio je o povezanosti učenja glazbe, sviranja glazbenih instrumenata i vještina čitanja te naglasio kako djeca od najranije dobi trebaju biti izložena glazbenim poticajima. Knjižnice su poticajna mjesta za razvoj rane pismenosti. Dokazano je da djeca koja se učlane u knjižnicu u ranoj dobi, ostaju članovi i kasnije. U njemačkim se knjižnicama zahvaljujući *Lesestartu* povećao broj učlanjenih beba.

U evaluaciji programa sudjelovalo je dvjesto obitelji koje su izjavile da dijete sada pokazuje veću inicijativu da mu se čita, češće poklanjaju knjige drugoj djeci te preporučuju i drugim roditeljima da čitaju djeci. U knjižnicama sve više organiziraju kutke za bebe, a mnogi roditelji kažu da bez ove inicijative ne bi tako rano počeli čitati svojoj djeci. U Mexico se otvaraju Bebetecce – knjižnice za bebe i malu djecu opremljene košarama, jastučićima i kvalitetnim slikovnicama. Roditeljima pružaju informacije o dobrim knjigama i potiču da se takva atmosfera napravi i kod kuće. Važno je promijeniti svijest da su samo odgojno-obrazovne ustanove mjesta za učenje, dijete prve spoznaje o životu dobiva od roditelja i najbližih koji ga okružuju u vlastitom domu. Prvi i najvažniji učitelj u životu je roditelj. Roditelji mogu na svoju djecu prenijeti i pozitivna i negativna iskustva vezana uz čitanje. Kako bi ohrabрили roditelje i podučili ih kako poticati djecu na čitanje, pokrenuta je međunarodna inicijativa HIPPY International - *Home Instruction for Parents and Preschool Youngsters* (<http://www.hippy-international.org/>). Cilj je podučiti roditelje nižeg stupnja obrazovanja i roditelje iz socijalno depriviranih sredina vještinama potrebnima za podučavanje rane pismenosti u vlastitom domu. Provodi se Austriji, Italiji, Južnoj Africi, Argentini, Izraelu, SAD-u, Njemačkoj, Turskoj, Novom Zelandu, Kanadi, Nizozemskoj i Danskoj. Pored poticajnog okruženja kod kuće vrlo je važno kreiranje pozitivnog okruženja za poticanje čitanja i u cijeloj zajednici. Poticanje rane pismenosti izazov je za cijelo društvo. Napredak društva uvelike ovisi o pismenosti pojedinaca. Stoga je potrebno da se u poticanje rane pismenosti uključe svi – roditelji, zdravstveni djelatnici, odgojno-obrazovne ustanove, stručnjaci različitih profila, a nadasve potrebna je podrška političara na lokalnoj i nacionalnoj razini. Ova konferencija veliki je doprinos razvoju rane pismenosti tim više što će uskoro na temu lju zajedničkih iskustava i diskusija biti objavljena i lista preporuka za poticanje rane pismenosti - *Recommendations From Leipzig*, koja će biti dostupna na web stranici <https://www.readingworldwide.com>.

ŠKOLSKJE KNJIŽNICE U MULTIKULTURALNOM OKRUŽENJU

3. okrugli stol za školske knjižnice, Daruvar, 19. lipnja 2012.

Piše: Zorka Renić, Medicinska škola Bjelovar

Concept multikulturalne knjižnice, pa tako i školske, podrazumijeva kulturno i jezično različite zbirke i usluge, pristup tiskanim i on-line izvorima na određenim jezicima, pri čemu ne treba zaboraviti i tradicionalnu ulogu knjižnica kao što je očuvanje i zaštita materijalnih i nematerijalnih kulturnih dobara, programe usmjerene na obrazovanje korisnika i uspostavu interkulturalnog dijaloga. Značenje rada školskih knjižničara s učenicima sve se više ogleda i u promicanju i poticanju razvoja četiriju temeljnih pismenosti 21. stoljeća: vizualne, medijske, informacijske te multikulturalne. *Multikulturalna pismenost je sposobnost priznavanja, usporedbe, razlikovanja i poštivanja sličnosti i razlika u kulturnom ponašanju, uvjerenju i vrijednostima unutar i između kultura.* (Cordes, S. Broad Horizons : The Role of Multimodal Literacy in 21st Century Library Instruction. Dostupno na: <http://www.ifla.org/files/hq/papers/ifla75/94-cordes-en.pdf>).

3. okrugli stol za školske knjižnice s temom *Školske knjižnice u multikulturalnom okruženju* održan je u Češkoj osnovnoj školi u Daruvaru 19. lipnja 2012. Organizator skupa bila je Sekcija za školske knjižnice Hrvatskoga knjižničarskog društva (Komisija za osnovnoškolske knjižnice i Komisija za srednjoškolske knjižnice), a suorganizatori Društvo knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja, Češka osnovna škola Jana Amosa Komenškog Daruvar te Pučka knjižnica i čitaonica Daruvar. Nazočno je bilo sedamdesetak knjižničara s područja cijele države. Pozdravne govore prisutnima uputile su ravnateljica škole domaćina Leonora Janota, gradonačelnik Grada Daruvara Dalibor Rohlik, ravnateljica gradske knjižnice Romana Horvat te predsjednica Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja Vinka Jelić-Balta, koja je prenijela i pozdrave predsjednice Hrvatskoga knjižničarskog društva Marijane Mišetić. Na skupu su sudjele i ugledne gošće iz Agencije za odgoj i obrazovanje, više savjetnice Biserka Šušnjić i Ana Krželj i savjetni-

ca Tamara Zdravec te predsjednica Hrvatske udruge školskih knjižničara Vanja Jurilj.

Nakon uvodnih riječi moderatorice Višnje Bošnjak uslijedilo je

i Željka Butorac iz Osnovne škole Marina Držića predstavile su projekt *Pomozi mi da čitam i razumijem*. Projekt je usmjeren na romsku djecu koja imaju teškoće s čitanjem

izlaganje više savjetnice Nevenke Lončarić-Jelačić iz Agencije za odgoj i obrazovanje u kojemu je govorila o *Nacrtu kurikuluma građanskog odgoja i obrazovanja* te pitanjima kako odgajati i obrazovati za suzbijanje stereotipa i predrasuda. Upravo je u okviru građanskog odgoja i obrazovanja moguće ugraditi brojne sadržaje vezane uz multikulturalnost kao oblik življenja i razvijanja političke kulture suživota.

Mr. sc. Ljiljana Sabljak osvrnula se na moguće oblike suradnje narodnih i školskih knjižnica te predstavila programe koji pridonose kulturnom razumijevanju, prije svega Gradske knjižnice, ali i ostalih knjižnica u sastavu Knjižnica grada Zagreba. Autorica izlaganja istaknula je da se *interkulturalnošću, posebno u edukativnim programima za djecu i mlade, i suradnjom sa školskim knjižnicama osigurava razvitak demokracije, promicanje i zaštita ljudskih prava, temeljnih sloboda i pronosi misija narodne knjižnice - jednak pristup za sve u cjelokupnoj stručnoj i programskoj ponudi knjižnica.*

Viša savjetnica za školske knjižnice Veronika Čelić-Tica iz Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu

i pisanjem. Unatoč brojnim uočnim problemima u praksi, školski programi i udžbenici nisu prilagođeni toj djeci. U svijetu već postoje razrađene metode razvijanja jezika, odnosno čitanja i pisanja, među kojima je i izradba ciljane građe lagane za čitanje. Zbog svojih sadržajno-stilskih osobina građa lagana za čitanje pojednostavnjuje učenje jezika, približava jezik zajednice neizvornim govornicima, čime pripadnike manjinskih etničkih skupina potpuno uključujemo u život škole i zajednice.

Liana Diković, voditeljica Središnje knjižnice Talijana koja djeluje pri Grdskoj knjižnici i čitaonici u Puli, predstavila je središnje knjižnice nacionalnih manjina i njihovu ulogu u afirmaciji i očuvanju manjinskih jezika i kulture te pružanju usluga pripadnicima nacionalnih manjina zastupljenima u određenoj zajednici. Fanika Stehna, voditeljica Središnje knjižnice Čeha, i Katarina Todorčev Hlača, voditeljica Središnje knjižnice Rusina i Ukrajinaca u Republici Hrvatskoj, prikazale su brojne aktivnosti koje njihove Središnje knjižnice provode u suradnji sa školama: posjeti učenika knjižnicama, edukativne ra-

dionice, književni susreti, izložbe, programi prekogranične kulturne razmjene. Valja napomenuti da ove

se u toj školi u potpunosti izvodi na češkom jeziku (model A), ali učenici tijekom obrazovanja neprestano

ga su u svojim školskim knjižnicama provele radionice na temu doprinosa Čeha Zagrebu. Tijekom rada na

tri autorice aktivno djeluju u Radnoj grupi manjinskih knjižnica, koja je osnovana 2009. godine u okviru Hrvatskog knjižničarskog društva.

Elda Pliško Horvat, školska knjižničarka u Talijanskoj srednjoj školi „Dante Alighieri” Pula, istaknula je da osnovu multikulturalizma čini spremnost na dijalog, otvorenost pojedinca prema novome i drugačijemu, tolerancija i komunikacija. Polazi od činjenice da se kultura uči i postepeno usvaja te da nije biološki, već antropološko-kulturološki fenomen te ističe da se i multikulturalizam kao suživot različitih kulturoloških, jezičnih ili/i vjerskih entiteta također uči i postupno usvaja. Svojim je radom željela prikazati interkulturalizam kao dio specifičnog jezičnog istarskog etnosa na temelju nekoliko djela iz zavičajne književnosti.

Mira Barberić iz Češke osnovne škole Jana Amosa Komenskog u Daruvaru govorila je o tome kako je uloga školske knjižnice u manjinskoj školi usmjerena na čuvanje identiteta pripadnika manjine i poticanje upoznavanja kulture domovine svojih predaka, ali s naglaskom na to da koncept interkulturalnosti ne stavlja u prvi plan jednu kulturu, manjinsku ili većinsku, već se promatra njihov suživot, razvija međusobno razumijevanje i potiče razmjena. Nastava

upoznaju sličnosti i razlike različitih kultura, te se kod njih interkulturalnost podrazumijeva.

Potencijali školske i narodne knjižnice u višenacionalnoj zajednici / primjeri dobre prakse u Sisku naziv je izlaganja koje su zajedno pripremile Jadranka Gabriša-Perković iz Industrijsko-obrtničke škole Sisak i Ljiljana Šorgić iz Narodne knjižnice i čitaonice „Vlado Gotovac” Sisak.

Sisak je sjecište različitih kultura, manjina i nacionalnosti: Hrvata, Srba, Bošnjaka, Čeha, Rusina, Nijemaca, Roma, Slovaka, Albanaca... Na prostoru na kojemu se isprepliće toliko različitih kultura, nužno je učenike (na)učiti kako se kvalitetno odnositi prema onima koji su drugačije kulture, jezika, tradicije. Kolegica Gabriša-Perković ističe da veliki potencijal za multikulturalno opismenjivanje leži u suradnji školskih i narodnih knjižnica, što u Sisku i postoji, ali se razmišlja o proširenju i intenziviranju te suradnje koja bi trebala prerasti u partnerstvo.

Ruža Jozić, Srednja škola Sesvete, i Marija Bednjanec, Škola za cestovni promet Zagreb, predstavile su svoj projekt u povodu Dana Europe i Dana grada Zagreba tijekom koje-

projektu učenici su, ali i knjižničarke same, ostali zadivljeni koliko je znanja, rada, upornosti i marljivosti doseljenih Čeha ugrađeno u hrvatski i zagrebački znanstveni, privredni, kulturni i umjetnički život. Autorice su zaključile kako se ovakvim radionicama u školskoj knjižnici ohrabruju učenici da upoznaju i vrjednuju različitosti kako bi istinski upoznali sebe

te izgrađivali takve međuljudske odnose u kojima se različitost prihvaća kao bogatstvo.

Na kraju stručnoga skupa održana je i kraća rasprava u kojoj je najviše govora bilo o izgradnji specifičnih knjižničnih zbirki važnih za poučavanje i učenje multikulturalnosti i interkulturalnosti.

PREGLED RADA ŽUPANIJSKOG STRUČNOG VIJEĆA ŠKOLSKIH KNJIŽNIČARA VIROVITIČKO-PODRAVSKE ŽUPANIJE

Pišu: Josip Strija, Gimnazija Petra Preradovića Virovitica, i Tanja Kolar Janković, Tehnička škola Virovitica

U proteklom razdoblju Županijsko stručno vijeće školskih knjižničara Virovitičko-podravске županije održalo je dva skupa. Prvi stručni skup održan je 26. travnja 2012. u Osnovnoj školi Gradina. Knjižničare su na početku skupa pozdravili voditelji Ljerka Medved i Damir Balković, školska knjižničarka Marija Vukoja Naglič i ravnatelj škole Slavko Tuk, koji je ukratko predstavio školu i upoznao nazočne s trenutnim radom i projektima u koje je škola uključena. O izvorima znanja, njihovoj podjeli na tradicionalne i suvremene te problemima do kojih je moguće doći prilikom njihova korištenja, govorili su Josip Strija i Tanja Kolar Janković. Upozorili su na posebnost korištenja izvora znanja na novim medijima te naveli prednosti i nedostatke jednih i drugih izvora znanja. Vlatka Valentić prikazala je nove modele rada (projekti, učenje na novim izvorima znanja, enigmatski klub...) koje provodi u svojoj knjižnici. Svaki je način rada teorijski predstavila i detaljno prikazala kroz aktivnosti održane u njezinoj knjižnici i školi navodeći brojne primjere dobre prakse. Dojmove s 24. Proljetne škole školskih knjižničara Republike Hrvatske iznijeli su Ljerka Medved, Marijana Pađen, Damir Balković i Sonja Babić. Osim dojmova i fotografija prenijeli su nam iskustva s radionica i ostalih aktivnosti Proljetne škole. Kraću verziju radionice s Proljetne škole održala je Ljerka Medved. Upoznala je prisutne s važnošću osmijeha i svakodnevnoga smijanja. Ljerka je spomenula moguće aktivnosti vezane uz smijeh koje se mogu provoditi u školskim knjižnicama i pokazala svoje primjere dobre prakse. U radionici knjižničari su rješavajući zadatke nasmijali jedni druge, a Damir

Balković pročitao je najzanimljivije pogrešne upite vezane uz naslove knjiga upućene knjižničaru. Svoje putovanje Engleskom, Irskom i Škotskom, nizom fotografija i zanimljivim podacima o građevinama i mjestima, predstavio je Damir Najmenik. Govorio je o najzanimljivijim dijelovima putovanja, najljepšim i najpoznatijim građevinama i gostoljubivosti mještana. Knjižničari su tako još jednom zajedno putovali s Damirom. Na kraju radnoga dijela knjižničari su zajedno posjetili mjesto ukazanja Gospe u Gradini.

Drugi međužupanijski stručni skup knjižničara održan je 26. listopada 2012. u Osnovnoj školi Voćin. Knjižničare su na početku skupa pozdravili ravnatelj škole Vlado Majhen i knjižničarka Ljerka Medved. Profesor povijesti u Osnovnoj školi Voćin, Željko Polić, na početku rada Vijeća upoznao je sve prisutne s poviješću Voćina te tako predstavio istraživački projekt na kojemu su radili učenici škole. O implementaciji građanskoga i zdravstvenog odgoja i obrazovanja u programe rada školskih knjižničara govorila je savjetnica Tamara Zdravec. Istaknuvši zajedničke točke novih programa i već postojećih knjižničarskih, savjetnica je Vijeće upoznala s temama i modulima zdravstvenoga odgoja te mogućnostima njegove implementacije u svakodnevne aktivnosti školskih knjižničara. Savjetnica je također govorila o organizaciji 25. Proljetne škole školskih knjižničara koja će se održati od 14. do 17. travnja 2013. godine u Vodicama sa središnjom temom *Komunikacija u školskoj knjižnici ukorak s vremenom* te pozvala prisutne da se uključe. Josip Strija govorio je o problemima organizacije digitalnih zbirki na mrežnim stranicama škola naglasivši potrebu

organizacije digitalnoga sadržaja radi njegove lakše dostupnosti, korištenja i arhiviranja. Kratkim obraćanjem, pozvao je sve prisutne na učlanjenje u Hrvatsku udrugu školskih knjižničara i Hrvatsku mrežu školskih knjižničara te predstavio projekt *HR kanon*. O temama i radu na 38. skupštini Hrvatskog knjižničarskog društva govorila je Silvija Perić. Istaknuvši najvažnije teme i zaključke skupa, napomenula je kako je na Skupštini predstavljen časopis Svezak (Časopis Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja) te kao glavna urednica časopisa pozvala sve na suradnju. Ljerka Medved predstavila je Godišnji program rada Vijeća za ovu školsku godinu te ostale stručne skupove unutar ovog vremenskog razdoblja. Dinko Vekić pokazao je nastavni sat u svojoj školskoj knjižnici i obilježavanje Dana školskih knjižnica izradom plakata, a Eva Turza-Mitrović predstavila je brojne projekte škola u kojima radi napomenuvši kako se kroz projekte prikupi i koja kuna za nabavu lektire u knjižnici. Svjetlana Dupan prikazala je Vijeću najzanimljivije detalje svoega putovanja Tibetom. Govorila je o religiji, običajima i geografskim osobinama zemlje prekrasnih krajolika i divnih ljudi. Svečanom otvorenju novih prostora voćinske osnovnoškolske knjižnice prisustvovali su i predstavnici Upravnog odjela za društvene djelatnosti Virovitičko-podravске županije te načelnik Općine Voćin, Predrag Filić. Nove prostore knjižnice otvorila je mr. sc. Vesna Šerepac, a svi prisutni uživali su u prigodnom programu učenika Osnovne škole Voćin. Nakon programa knjižničari su prošetali voćinskim parkom te posjetili obnovljenu crkvu Pohoda Blažene Djevice Marije.

RAZVOJ TIMA U KNJIŽNICI: INTERAKTIVNO PREDAVANJE

Píše: Josipa Strmečki, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica

Predavanje je pobudilo veliko zanimanje knjižničara iz svih tipova knjižnica. Održalo se 28. ožujka 2012. u prepunoj dvorani Nacionalne i sveučilišne knjižnice, a prisustvovalo mu je više od sedamdeset knjižničarki i

knjižničara iz svih tipova knjižnica. Predavač Goran Tudor, poznati stručnjak u menadžmentu i izdavaštvu govorio je o karakteristikama tima i važnosti timskog rada s osobitim naglaskom na činjenicu da su organizacije koje

njeguju timski rad, daleko učinkovitije. Predavanje je bilo vrlo dinamično i proteklo je u stalnoj interakciji predavača i publike, a na kraju je provedena anketa o timskom radu u našim knjižnicama te stilu njihova rukovođenja.

CHAT – PITAJTE KNJIŽNIČARE

Piše: Josipa Strmečki, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović” Koprivnica

2014. godine napunit će se deset godina online referentne usluge *Pitajte knjižničare* koja je 2003. krenula kao pilot projekt hrvatskih narodnih knjižnica. Naišla je na vrlo dobar odaziv korisnika i do sada je odgovoreno na više od 56 000 pitanja. U svojih desetak godina usluga se razvijala, poboljšavala i usavršavala. Sljedeći korak bit će uvođenje chata s korisnicima o čemu je 16. studenoga prošle godine održana pokazna radionica u Gradskoj knjižnici u Zagrebu. Koordinatorica projekta Zdenka Sviben i webmaster Boris Baduri na upoznali su prisutne knjižničare iz knjižnica uključenih u projekt s

moogućnostima nove usluge kojoj su najveće prednosti brzina i neposredna komunikacija na relaciji korisnik-knjižničar. Knjižničari su isprobali kako uživo funkcionira chat podijelivši se u dvije skupine – jednu koja je glumila korisnike i postavljala pitanja i drugu koja je rješavala upite.

digitalni oblik osigurava se zaštita izvornika starih novina, a objavom na mreži njihova šira dostupnost. Digitalizacija starih novina otvara niz stručnih, tehničkih i organizacijskih pitanja koja su razmatrana u nekoliko uvodnih izlaganja te u raspravi o sljedećim temama:

2. FESTIVAL HRVATSKIH DIGITALIZACIJSKIH PROJEKATA

Piše: Kristian Ujlaki, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović” Koprivnica

Drugi festival hrvatskih digitalizacijskih projekata održan je 19. i 20. travnja 2012. u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu. Festival je okupio predstavnike knjižnične, arhivske i muzejske zajednice te sve zainteresirane za digitalizaciju kulturne i znanstvene baštine.

Svrha je Festivala hrvatskih digitalizacijskih projekata predstaviti projekte digitalizacije kulturne i znanstvene baštine u hrvatskim baštinskim ustanovama te razmijeniti iskustva i znanja iz područja digitalizacije, primjene normi, korištenja informacijskih tehnologija, provođenja Nacionalnog programa digitalizacije te osiguranja bolje dostupnosti podataka o digitaliziranoj građi. Na

Festivalu su predstavljeni projekti digitalizacije knjižne građe, zvuka i vizualne građe, a poseban naglasak dan je predstavljanju projekata digitalizacije zavičajne građe te projektima povezanim s primjenom novih medija. Kao knjižničaru najzanimljiviji projekti bili su mi projekt Gradske knjižnice Marka Marulića iz Splita *Digitalizacija zavičajne zbirke „Spalatine”* te projekt Gradske knjižnice Zadar *DELMATA – digitalizirani opus Ljube Stipišića-Delmate*.

Drugi dan Festivala pod nazivom *Građa u fokusu* ove je godine bio posvećen digitalizaciji starih novina kao iznimno traženoj i krhkoj građi koja se čuva u našim baštinskim ustanovama. Prijenosom novina u

– strategija i koordinacija digitalizacije starih novina,
– metapodaci i zajednički put prema Europeani,
– izazovi skeniranja i obrade starih novina,
– digitalizacija inozemne Croatice.

Većina predstavljenih projekata dostupna je na: <http://www.nsk.hr/d-fest/program-festivala.html>

IZNIMNO BOGAT PROGRAM KNJIŽNICE I ČITAONICE „FRAN GALOVIĆ” KOPRIVNICA U TJEDNU CJELOŽIVOTNOG UČENJA (24. - 30. rujna 2012.)

Piše: Kristian Ujlaki, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović” Koprivnica

Knjižnica i čitaonica „Fran Galović” Koprivnica i ove je godine u suradnji s brojnim partnerima pripremila raznovrstan program u Tjednu cjeloživotnog učenja, koji se u cijeloj Hrvatskoj obilježavao od 24. do 30. rujna 2012. Cilj njezinih aktivnosti bio je skrenuti pozornost javnosti na bogate potencijale hrvatskih narodnih knjižnica u poticanju i potpori cjeloživotnom učenju.

U sklopu svoje bibliopedagoške aktivnosti djelatnici Knjižnice održali su osnovnu poduku u informacijskoj i knjižničnoj pismenosti za nezaposlene osobe u suradnji sa Zavodom za zapošljavanje te za polaznike 8. razreda osnovnog obrazovanja odra-

slih u suradnji s Pučkim otvorenim učilištem. U Dječjem odjelu Knjižnice održana je osnovna poduka djece u pretraživanju interneta na siguran način pod nazivom *Surfanje u knjižnici*.

Akcija *Koprivnica čita*, čiji je cilj isticanje važnosti i značenja čitanja i pismenosti u svakodnevnom životu, održala se u koprivničkom Gradskom parku i pod suncobranima na terasi ispred Knjižnice u suradnji sa svim koprivničkim dječjim vrtićima, osnovnim i srednjim školama, udrugama, Domom za starije i nemoćne, Literarnom sekcijom „Podravka” i zainteresiranim građanima. Sudjevalo je više od dvjesto dvadeset sudionika različite dobi. Stoga je ovo

bila prigoda da se obilježi i Europska godina aktivnog starenja i međugeneracijske solidarnosti.

Tjedan cjeloživotnog učenja u Koprivnici bio je prilika da učenici Gimnazije „Fran Galović” Koprivnica obilježe 26. rujna, Europski dan jezika. Pod nazivom *Europski jezici u svijetu* na štandovima ispred Knjižnice predstavili su raznolike materijale o jezicima koje uče u školi te za posjetitelje organizirali prigodne poklone i kvizove znanja.

Knjižnica je posebnu pozornost posvetila i cjeloživotnom učenju Roma i to predstavljanjem publikacija koje je Centar za socijalnu skrb Đurđevac objavio u okviru projek-

ta *Novo sutra za romsku zajednicu Đurđevac*. Predstavljena je Studija *Potencijalni programi lokalne zajednice i realnog sektora za uključivanje Roma na tržište rada*, Priručnik o društveno prihvatljivim normama i Osnove romskog bjaškog jezika. Kako bi se posvetila pozornost

značenju knjižnica i u razvoju znanosti, dr.sc. Dario Hrupec s Instituta Ruđer Bošković u koprivničkoj je knjižnici održao izlaganje pod nazivom *CERN – od knjižnice do Higgsove čestice*, a knjigu o povijesti jedne obitelji *Za Barbaru* predstavila je autorica Ružica Schmidt Bistrović.

U svim spomenutim programima sudjelovalo je gotovo četiri stotine direktnih sudionika afirmirajući knjižnicu kao važnu potporu cjeloživotnom učenju, posebice u lokalnoj zajednici u kojoj djeluje.

AKTIVNOSTI KNJIŽNICE I ČITAONICE „FRAN GALOVIĆ” U RADU S ROMSKOM POPULACIJOM

3. okrugli stol Iskustva u radu s romskom djecom u dječjim vrtićima, školama i knjižnicama na koprivničkom području, Koprivnica, 27. ožujka 2012.

Piše: Kristian Ujlaki, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović” Koprivnica

Knjižnica i čitaonica „Fran Galović” Koprivnica bila je 27. ožujka 2012. domaćin 3. okruglog stola Iskustva u radu s romskom djecom u dječjim vrtićima, školama i knjižnicama na koprivničkom području. Središnja tema ove godine bila je Romski pomoćnici u nastavi.

Cilj je bio osvijestiti položaj socijalno marginalizirane skupine Roma – posebno romske djece koja se uključuju u redovni obrazovni sustav. Sistem integracije romske djece izuzetno je osjetljiva tema kako za samu djecu tako i za odgajatelje, učitelje i nastavnike koji ih podučavaju.

Prisutne su pozdravili: Dijana Sabolović-Krajina, ravnateljica Knjižnice i čitaonice „Fran Galović” u ime domaćina i organizatora, Franjo Horvat, predsjednik Udruge Roma Koprivničko-križevačke županije, „Korak po korak”, Snježana Jovanović, viša savjetnica za skrb u Uredu za društvenu djelatnost Grada Koprivnice, Ivan Pal, zamjenik župana Koprivničko-križevačke županije, i Valentin Puževski, doajen hrvatske pedagogije.

Stručni skup odvijao se kroz tri tematske cjeline: Obrazovanje romskih pomoćnika i iskustva u radu, Iskustva učitelja, stručnih suradnika i ravnateljica i Ostale teme.

Na Okruglom stolu čuli smo njihova pozitivna iskustva u radu s djecom, ali i iznimno zadovoljne nastavnike kojima su romski pomoćnici olakšali izvođenje nastave. Djeca kojoj su romski pomoćnici pomagali, pokazala su veći interes za rad i napredovanje u svladavanju gradiva jer su imala nekoga tko je mogao njima i njihovim potrebama posvetiti punu pozornost. Svoje zadovoljstvo takvim radom izrazili su i romski pomoćnici, koji su aktivno sudjelovali u

održavanju Okruglog stola.

Izlaganja su održali: mr. sc. Ksenija Krušelj, voditeljica obrazovnih programa, i Edita Šestak, vanjska suradnica iz Pučkog otvorenog učilišta Koprivnica (Osvrt na školovanje prve generacije romskih pomoćnika/pomoćnica u Pučkom otvorenom učilištu Koprivnica), Katarina Birta iz Područnog centra za socijalnu skrb Đurđevac (Projekt EU – aktivnost – osposobljavanje romskih pomoćnika na području Grada Đurđevca), Mladen Bogdanić, romski pomagač u Osnovnoj školi „Prof. Blaž Mađer” Novigrad Podravski i Područnoj školi Plavšinc (Poslovi romskog pomagača i uključenost u nastavu u Područnoj školi Plavšinc), Zoki Horvat, romski pomoćnik i tajnik Udruge „Korak po korak” (Iskustva romskog pomoćnika), Snježana Janjić i Ljiljana Pavleković, učiteljice razredne nastave u Osnovnoj školi „Braća Radić” Koprivnica (Romski pomoćnici na praksi – naša iskustva), Ivan Pikivača, ravnatelj Osnovne škole „Fran Končetak” Drnje (Prva iskustva s romskim pomoćnikom u nastavi – volonterom u OŠ Drnje), Nikola Vuković, pedagog savjetnik u Osnovnoj školi Grgura Karlovačana Đurđevac (Interkulturalna pedagogija u praksi pedagoga osnovne škole), Višnjica Šestak, učiteljica razredne nastave u Osnovnoj školi „Prof. Blaž Mađer” Novigrad Podravski i Područnoj školi Plavšinc (Četvrta godina – priprema za promjene), Željka Koluder-Vlahinja, ravnateljica Obiteljskog centra Koprivničko-križevačke županije (Iskustva Obiteljskog centra u radu s romskom djecom i njihovim roditeljima), te Kristian Ujlaki i Petar Lukačić, dipl. knjižničari u Knjižnici i čitaonici „Fran Galović” Koprivnica

(Osobni knjižničar pomaže romskim pomoćnicima).

Svrha ovoga i prijašnjih Okruglih stolova jest na lokalnoj razini organizirati forum koji će jedanput godišnje povezivati stručnjake u odgoju i obrazovanju, udruge, institucije i ustanove, predstavničke lokalne uprave i samouprave te sve zainteresirane u razmjenjivanju iskustava o svakodnevnom radu s romskom djecom. Da bi se poboljšale životne prilike depriviranoj romskoj djeci kroz formalne i neformalne oblike obrazovanja i kako bi se što lakše uključila u život lokalne zajednice i društva općenito, potrebna je suradnja svih partnera – lokalne zajednice, državnih institucija, udruga, škola, knjižnica i svih drugih zainteresiranih – malim koracima očekivati pomake u dužem razdoblju.

Knjižnica se javlja kao domaćin i organizator jer nastojanje da se podupire pravo na bolje obrazovne i životne prilike i kvalitetu života SVIH, uključujući i romsku populaciju, proizlazi iz misije i vizije Knjižnice. Od 2000. godine Knjižnica i čitaonica „Fran Galović” Koprivnica nudi niz sadržaja koji potiču međukulturalno razumijevanje i toleranciju. Kao mjesto socijalne inkluzije i uključivanja u život lokalne zajednice i društva općenito prepoznala je da na taj način može doprinijeti integraciji ove marginalizirane skupine u društvo.

Koprivnička knjižnica uključila se i u projekt *Novo sutra za romsku zajednicu Đurđevac* (nositelj Centar za socijalnu skrb Đurđevac), čija je vrijednost 117.288, 81 EUR, i kojemu je cilj bio pridonijeti zaustavljanju trenda socijalne isključenosti romske zajednice Đurđevac i osposoblja-

vanje dugotrajno nezaposlenih članova romske zajednice za lakše uključivanje na tržište rada.

Petar Lukačić i Kristian Ujlaki sudjelovali su na motivacijskoj radionici u sklopu ovoga projekta, održanoj 26. travnja 2012. u Đurđevcu. U okviru projekta provedene su različite edukacije romske populaci-

je o osnovama građanskog odgoja, zdravstvenog odgoja i prevenciji bolesti, osnovama komunikacijskih vještina, planiranom i odgovornom roditeljstvu te zakonskim i moralnim pravima i obvezama roditelja prema djeci. Provedeni su i programi osposobljavanja za zanimanja te je izrađena studija čiji je cilj bio iden-

tificirati mogućnosti potencijalnih programa u lokalnoj zajednici i regionalnom sektoru za lakše uključivanje Roma na tržište rada i senzibilizirati lokalnu zajednicu i gospodarske subjekte kao potencijalne poslodavce o potrebi uključivanja Roma na tržište rada u đurđevačkoj Podravini.

STRUČNI SKUP DRUGA PRILIKA: IZAZOVI I PERSPEKTIVE U RADU S BESKUĆNICIMA

Piše: Jasminka Vajzović, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović” Koprivnica

U Gradskoj knjižnici u Zagrebu 31. svibnja 2012. održan je stručni skup pod nazivom *Druga prilika: izazovi i perspektive u radu s beskućnicima*. Na skupu su se okupili predstavnici lokalne vlasti, znanstvenici, socijalni radnici, psiholozi, voditelji prenočišta, volonteri i knjižničari s ciljem povezivanja svih sudionika koji u različitim društvenim područjima daju svoj doprinos radu s beskućnicima te razmjene znanja, iskustava i ideja za poboljšanje socijalnih usluga u zajednici usmjerenih beskućnicima.

Stručni skup održan je u sklopu projekta *Knjigom do krova: mreža knjižnica za osnaživanje beskućnika*, jednog od projekata Knjižnica grada Zagreba koji se zalažu za načelo jednakih mogućnosti u pristupu informacijama, znanju i kulturnim

dobrima. Projekt je nastao na temelju programa podrške beskućnicima koji se od 2009. godine odvijaju u KGZ-u u suradnji s Volonterskim centrom Zagreb. Cilj projekta je znanjima i vještinama osnažiti beskućnike za aktivno uključivanje u društvena i kulturna zbivanja i tržište rada. Nadalje, promijeniti stereotipe o knjižnicama kao mjestima gdje se samo posuđuju knjige te ih predstaviti kao ustanove koje prevladavaju predrasude te uključuju i one koji su na margini društva. Knjižnice grada Zagreba prve su u Hrvatskoj dobile donaciju za ovaj projekt u iznosu od 15 tisuća dolara međunarodne neprofitne organizacije EIFL – Electronic information for Libraries u sklopu programa PILP (Public Library Innovation Programme) u kategoriji poticanja zapošljavanja.

Problem beskućništva dugo je godina zanemarivan i još uvijek u društvu marginaliziran. Najčešće su predrasude da je beskućništvo vlastiti izbor ili rezultat loših navika, no brojna svjetska istraživanja, i tek malo-brojna u Hrvatskoj, pokazala su da su u najvećem broju slučajeva uzroci beskućništva izloženost nasilju i traumi u djetinjstvu, odrastanje u tzv. nefunkcionalnim obiteljima, institucijama, siromaštvu, gubitak posla i nemogućnost pronalaženja novoga, financijski problemi, narušeno zdravlje, prisilno izbjeglištvo. U vremenu globalne i ekonomske krize sve veći broj ljudi izložen je riziku gubitka doma, stoga doprinos zagrebačkih knjižnica i knjižničara problematici beskućništva može biti poticaj drugim knjižnicama, ali i drugim strukama da se uključe u mrežu podrške.

SMJERNICE ZA RAD ŠKOLSKOG KNJIŽNIČARA U TEORIJI I PRAKSI XXIV. proljetna škola školskih knjižničara, Dubrovnik 21. – 24. ožujka 2012.

Piše: Zdenka Venus-Miklić, Gimnazija Bjelovar

Ovogodišnja, 24. po redu, Proljetna škola školskih knjižničara održana je od 21. do 24. ožujka u Dubrovniku. Ovaj knjižničarski skup već godinama ima međunarodni karakter te su na njemu, uz stručne suradnike knjižničare osnovnih i srednjih škola i učeničkih domova iz čitave Hrvatske, sudjelovali i gosti iz Slovenije, Italije, Kanade i Hong Konga.

Ova škola kojoj je osnovni cilj stručno usavršavanje, podizanje kvalitete i unapređivanje odgojno-obrazovnog rada školske knjižnice i školskog knjižničara okupila je više od tristo pedeset školskih knjižničara.

Kao i nekoliko prethodnih skupova i ovaj je organizirala Agencija za odgoj i obrazovanje. Tema skupa bila je: *Smjernice za rad školskog knjižničara u teoriji i praksi*.

Pozdravne govore na svečanom otvorenju uputili su Vinko Filipović, ravnatelj Agencije za odgoj i obrazovanje, Marijeta Hladilo, pročelnica za obrazovanje, kulturu i sport Dubrovačko-neretvanske županije, i Tatjana Šimac Bonačić, zamjenica gradonačelnika Grada Dubrovnika. Ravnatelj Agencije naglasio je važnost knjižničara u odgojno-obrazovnom procesu i njihovu ulogu u povezivanju stručnih suradnika, na-

stavnika i učitelja, pri čemu je ipak najvažnija suradnja i rad s učenicima. Agencija će, kao stručni servis, biti potpora knjižničarima u njihovom radu, a Ministarstvo znanosti obrazovanja i sporta prepoznalo je važnost školskih knjižnica te je ove godine odobrilo namjenska sredstva za obnovu knjižničkog fonda. Iz struke pozdravila nas je gošća dr. sc. Zvezdana Dukić iz Hong Konga, a uvodno predavanje održala je dr. sc. Dinka Kovačević.

Zahvaljujući različitim metodama poučavanja i oblicima rada (plemarna izlaganja, stručne pedagoške radionice, frontalni i rad u grupi...),

Radionica

u trodnevnom programu školski su knjižničari mogli usvojiti nove sadržaje knjižnično-informacijskog obrazovanja i prilagoditi ih korisnicima svoje knjižnice te potvrditi svoje stavove i iskustva primjerima dobre prakse.

Osvrnut ću se na nekoliko, meni zanimljivih, tema i radionica kojima sam bila nazočna. Veronika Čelić Tica iz Nacionalne i sveučilišne knjižnice upoznala nas je s analizom stanja školskih knjižnica u 2010./11. godini i zaključila da su vidljivi pozitivni pomaci u obrazovanju školskih knjižničara i automatizaciji školskih knjižnica, a Jasna Milovčić iz Gradske knjižnice „I. G. Kovačića“ u Karlovcu naglasila je ulogu školske knjižnice u procesu informacijskog opismenjavanja. Osobito je zanimljiva bila obrada on-line ankete *Samovrjednovanjem do vrjednovanja – mi znamo kako*, koju su među školskim knjižničarima provele kolegice iz Rijeke Ivana Vladilo i Korina Undina. Iz nje je vidljivo da još imamo dosta posla u automatizaciji rada u školskim knjižnicama. Začuduje podatak da je tek 52% fonda u srednjoškolskim

knjižnicama računalno obrađeno. Kao i inače, kolegica Ruža Jozić iz Srednje škole u Sesvetama u svojim *Smjernicama za kvalitetan rad srednjoškolske knjižnice* dala nam je upute kako raditi i unaprijediti rad u školskoj knjižnici.

Gosti iz inozemstva upoznali su nas sa svojim radom i iskustvima: Zvezdana Dukić predstavila je transformaciju iz tradicionalne statične mrežne stranice školske knjižnice u virtualnu zajednicu učenja; Jannifer Branch-Muller iz Kanade upozna-

U Pomorskom muzeju

la nas je s problemima s kojima se u svojem radu susreću kanadski knjižničari; Luisa Magguardt iz Italije pitala se trebamo li uopće smjernice i standarde za rad školskog knjižničara i zaključila da dobre smjernice pomažu u dnevnoj praksi i da su one ključni faktor u razvoju školske knjižnice. Nama su uvijek najzanimljivija iskustva iz susjedne Slovenije. Romana Fekonja prikazala nam je *Pripreme*

iz Agencije za odgoj i obrazovanje, a sudjelovala sam i u *Parlaonici* voditeljica Gordane Slaviček i Slobodanke Marijančević iz Osnovne škole Stjepana Slavička iz Makarske.

Ljerka Medved, članica našega Društva iz Osnovne škole Voćin, održala je radionicu *Smijeh naš nasušni*.

Posljednji dan skupa bio je određen za, po mojem mišljenju, najvažniji dio skupa – primjere dobre

legice Mirjane Milinović iz Osnovne škole Rovišće.

Knjižničari nisu zaboravili ni svoju kulturnu djelatnost, pa su večer po dolasku proveli u druženju s književnikom Damirom Milošem. Na stručnom izletu Dubrovnikom upoznali smo se s brojnim znamenitostima grada i uživali u njegovim prirodnim ljepotama. Mnogi su bili oduševljeni predstavom *Prasac koji je volio sunce* u izvedbi Hrvatskog narodnog kazališta Dubrovnik.

Najsvečaniji dio Proljetne škole bila je 10. skupština Hrvatske udruge školskih knjižničara na kojoj su dodijeljene godišnje nagrade „Višnja Šeta“ zaslužnim knjižničarima u prethodnoj godini. Ove godine tu su nagradu ponijele Zora Hajdarović, knjižničarka Osnovne škole Nedelišće, Jadranka Gabriša Perković, Industrijsko-obrtnička škola Sisak, i Danica Pelko, Osnovna škola Donja Stubica.

Izlaganja svih predavača mogu se pronaći u Zborniku XXIV. Proljetne škole školskih knjižničara, no ne i radionice i primjeri dobre prakse, što je svakako zamjerka organizacijskom odboru.

Pred zidinama

smjernica za izvođenje knjižnične djelatnosti u odgoju i obrazovanju u Republici Sloveniji, koje se provode od 2010. godine za osnovne i srednje škole, a osnovno je pitanje kakvu i za koga namijenjenu knjižnicu želimo.

Hrvatska mreža školskih knjižničara predstavila je svoje aktivnosti u 2011./12. godini; projekt *Čitamo mi, u obitelji svi* predstavila je naša kolegica Dejana Kurtović, *Tulum s(l)ova* prikazala je Draženka Stančić, a Dražen Ružić poveo nas je *Čitanjem do zvijezda*.

Budući da sam po osnovnoj struci povjesničarka umjetnosti i arheolog, pri odabiru radionica odlučila sam se za onu kolegice Marije Bednjanec *Plovidba na dubrovački način* koju smo, uz stručno vodstvo, proveli u Pomorskom muzeju u Dubrovniku. Također sam odabrala i radionicu *Timski rad stručnih suradnika u srednjim školama* voditeljice Ivane Beljan

prakse. Budući da radim u srednjoj školi, odabrala sam sljedeće primjere dobre prakse:

- *Dobro došli u Njarnjas grad* Jadranke Gabriša Perković iz Industrijsko-obrtničke škole u Sisku,
- *Prava djece s disleksijom u srednjim školama* Vanje Škrobice iz Škole likovne umjetnosti u Splitu,
- *U potrazi za znanjem Vrhovnog* Suca Hrvoja Petrića iz Graditeljsko-geodetske škole u Osijeku,
- *IPA Projekt „Modifikacija postojećih nastavnih planova uvođenjem novih tehnologija“* Maglice Pejić iz Pomorske škole u Splitu,
- *Integracija školske knjižnice u odgojno-obrazovni sustav škole* Mire Matank iz Ugostiteljske škole u Opatiji,
- *Slikarstvo-crteži u službi knjige* Anite Brigović iz Elektrotehničke škole u Zagrebu.

Knjiga – dan integrirane nastave bio je primjer dobre prakse naše ko-

Neodoljivi Dubrovnik

KNJIŽNIČAR U AKCIJI

Stručno savjetovanje o narodnim i pokretnim knjižnicama, Maribor, 6. - 8. rujna 2012.

Piše: Ljiljana Vugrinec

Članovi bibliobusnih posada iz Koprivnice i Križevaca, Mladen Tudić i Ivo Trepotec iz Knjižnice i čitaonice „Fran Galović” Koprivnica i Igor Kuzmić iz Gradske knjižnice „Franjo Marković” Križev-

(u Hrvatskoj ih imamo deset), a ovom prigodom doputovao je u Maribor i jedan mađarski bibliobus - iz grada Pečuha. Najviše interesa izazvao je najnoviji i tehnološki najsuvremeniji slovenski bibliobus iz Ajdovščine, koji

knjižnica koje dolaze neposredno do potencijalnih korisnika. Sudionici skupa imali su prilike čuti kako su organizirane pokretne knjižnice - bibliobusi u Finskoj, Švicarskoj, Nizozemskoj, Mađarskoj, Sloveniji, Srbiji i Hrvatskoj. Zbog svoje fleksibilnosti i mogućnosti prilagodbe različitim funkcijama i potrebama u pojedinim europskim zemljama bibliobusi se, osim u knjižnične svrhe, sve više koriste i kao svojevrсни punktovi za pružanje različitih usluga lokalnom stanovništvu. Bibliobusi tako postaju putujuće računalne učionice i pristupne točke za korištenje digitalnih baza podataka, informacijske točke za sve vrste lokalnih i turističkih informacija, pa čak služe i kao bankomati, poštanski sandučići ili mjesta za on-line kupnju prijevoznih karata itd.

Osim informiranja o novim tehničkim rješenjima u suvremenim bibliobusima te o novim vrstama i načinima pružanja usluga u putujućim knjižnicama jedan od najvažnijih rezultata sudjelovanja na ovome skupu jest razmjena iskustava te uspostava i razvijanje kolegijalne suradnje i partnerstva s knjižničarima iz drugih zemalja, što će biti osobito važno za budući rad i razvoj naših knjižnica u novim uvjetima njihovog poslovanja nakon ulaska Hrvatske u

ci, te voditeljica županijske matične službe za knjižnice Koprivničko-križevačke županije, Ljiljana Vugrinec, sudjelovali su u Mariboru na međunarodnom Stručnom savjetovanju Sekcije za narodne knjižnice, Sekcije za putujuće knjižnice i Sekcije za knjižnične usluge za mlade ZBDS-a (Saveza knjižničnih društava Slovenije) pod nazivom *Knjižničar u akciji*, koje je održano 6. - 8. rujna 2012.

Skupu u Mariboru prisustvovali su također i članovi bibliobusnih posada, knjižničari i ravnatelji iz Zagreba, Zadra i Karlovca, a dvoje hrvatskih knjižničara održalo je i pozvana izlaganja: mr. sc. Ivan Pehar, ravnatelj Gradske knjižnice Zadar, na temu *Umijeće vođenja i poticanja motivacije i identifikacije djelatnika knjižnice* te Ljiljana Vugrinec, kao predsjednica Komisije za pokretne knjižnice Hrvatskog knjižničarskog društva, na temu *Stoljeće pokretnih knjižnica u Hrvatskoj - od kočija do suvremenih bibliobusa*.

Vrlo atraktivan i dobro posjećen Festival bibliobusa kao popratna manifestacija stručnoga skupa okupio je vozila iz svih krajeva Slovenije, gdje djeluje dvanaest bibliobusnih službi

je privlačio posjetitelje ne samo svojim lijepim, moderno i funkcionalno uređenim interijerom već i originalno oslikanom vanjskom oplatom.

Susret u Mariboru bio je prigoda za upoznavanje s praksom drugih europskih zemalja u pogledu organiziranja i djelovanja pokretnih knjižnica kao specifičnog oblika

Europsku uniju.

Hrvatska, kao zemlja s pretežno malom relativnom gustoćom naseljenosti gdje veliki broj stanovnika živi u raštrkanim i međusobno udaljenim malim mjestima, idealna je za

uspostavu pokretnih knjižnica kao najracionalnijeg oblika knjižnica za stanovništvo takvih naselja. Regionalno Društvo knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja potpuno slijedi europske trendove u

tom smislu jer na području Društva djeluju čak tri službe pokretnih knjižnica – u Bjelovaru, Koprivnici i Križevcima, što je i jedini takav slučaj među regionalnim društvima knjižničara u Hrvatskoj.

38. SKUPŠTINA HRVATSKOG KNJIŽNIČARSKOG DRUŠTVA U OSIJEKU

Piše: Ljiljana Vugrinec, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović” Koprivnica

U Osijeku je od 26. do 28. rujna 2012. održana 38. redovna skupština Hrvatskoga knjižničkog društva, sa središnjom temom Knjižnice – u korak s promjenama. Podteme skupštine bile su strategije razvoja knjižnica, e-knjige i e-usluge, projekti digitalizacije i otvoreni pristup, knjižnične usluge za djecu i mladež, knjižnične zbirke kao kulturno dobro te unapređenje suradnje između regionalnih knjižničkih društava.

Na Skupštini su sa zapaženim stručnim izlaganjima, uključivanjem u rad stručnih tijela HKD-a te kao delegati sudjelovali i predstavnici Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja: Tina Gatalica, Rajna Gatalica, Neda Adamović, Zor-

ka Renić i Vjeruška Štivić iz Bjelovara, Vinka Jelić-Balta iz Čazme, Petar Lukačić, Ljiljana Vugrinec, Adrijana Hatadi i Božica Anić iz Koprivnice te Silvija Perić iz Virovitice.

Rad našeg Društva predstavljen je kroz dva izlaganja: Vinka Jelić-Balta i Ljiljana Vugrinec održale su prezentaciju Društvo knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja – stanje i perspektive, a Silvija Perić i Zorka Renić u svom izlaganju predstavile su Svezak – stručni časopis Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja.

Kao predavači, na Skupštini su još s područja našeg Društva sudjelovali: Tina Gatalica i Rajna Gatalica s izlaganjem Priče iz potkrovlja – program za mlade u narodnoj knjižnici

„P. Preradović” Bjelovar; Petar Lukačić s izlaganjem E-knjiga, E-knjiga, E-knjižnica, E-čitanje, E-čitatelj... E stani malo! te Vjeruška Štivić s prezentacijom Čitateljski blogovi „Tragači” i „Knjiški Frikovi” – usluge za djecu i mlade na Webu 2.0 (u suradnji s Alicom Kolarić, Žozefinom Žentil Barić i Sonjom Šimić).

Na ovaj način naši članovi predstavili su u lijepom svjetlu kako rad svojih knjižnica, tako i Društva, koje zahvaljujući svojim aktivnostima i postignutim rezultatima u stalnom stručnom usavršavanju svojih članova te unapređivanju rada knjižnica na svom području u cjelini, slovi za jedno od najuspješnijih i najaktivnijih u Hrvatskoj.

SVJETSKI KONGRES I 79. GENERALNA KONFERENCIJA IFLA-e „LIBRARIES NOW! – INSPIRING, SURPRISING, EMPOWERING”, HELSINKI, FINSKA, 11.-16.8.2012.

Piše: Dijana Sabolović-Krajina, Knjižnica i čitaonica „Fran Galovića” Koprivnica

Osnovna tema IFLA-inog kongresa *Libraries now! – inspiring, surprising, empowering* fokusirala se na potencijale bogatih i različitih knjižničnih sadržaja da inspiriraju, iznenade i obogate svoje korisnike, ali i na temeljne strateške smjernice djelovanja knjižnica u vrijeme ekonomske krize i turbulentnih društveno-političkih i tehnoloških promjena. Naime, u današnjem informacijskom dobu narodne knjižnice pred izazovom su kreiranja novih sadržaja kako bi komunicirale sa svojim korisnicima na novi način. Knjižnice su simboli humanog napretka i osnaživanja pojedinaca i zajednica time što osiguravaju pristup informacijama, znanju i obrazovanju. Internet je zamijenio velik dio poslova koje su tradicionalno obavljali knjižničari. Promijenio se i način pretraživanja informacija. Kako bi uspješno preživjele, knjižnice su otvorene prema budućnosti. Inspiriraju, iznenađuju i osnažuju.

Kongres je okupio oko 3000 sudionika iz svijeta, 800 sudionika iz Finske i oko 300 volontera. Uvodno izlaganje na svečanosti otvorenja kongresa održala je Helena Ranta, finska forenzična dentistica i profesorica na Sveučilištu Helsinki.

Govorila je o svojim potresnim svjedočanstvima ratnim stradanjima i fenomenu kulturocida, koje susreće kao forenzičarka u ratnim žarištima u svijetu.

Plenarna izlaganja održali su: Peter Von Bagh, povjesničar filma, autor više od trideset knjiga o filmu, povijesti i popularnoj umjetnosti (uključujući *The History of World Cinema*, 1975. i 1998. te knjigu o slavnom finskom režiseru Aki Kaurismäkiju, objavljenom na pet jezika), potom Yrjö Engeström, sveučilišni profesor i direktor Centra za istraživanje CRADLE (the Center for Research on Activity, Development and Learning), čiji su fokus istraživanja transformacija i proces učenja u radnim aktivnostima i organizacijama i Siva Vaidhyanathan, povjesničar kulture i teoretičar medija iz SAD-a, koji je kritički govorio o fenomenu *googleizacije*, posebice u manipulaciji pretraživanja sadržaja (uvriježilo se nekritičko mišljenje da se sve može naći na pretraživaču Google), a potom i skeniranju knjiga bez poštivanja autorskih prava.

Potpisnica ovih redaka sudjelovala je na kongresu IFLA-e s izlaganjem *From digitization of local newspapers to the portal of hometown cultural*

heritage – a step by step digitization strategy available to small communities, izabranim u jakoj međunarodnoj konkurenciji za sesiju *Korisnici i portali* koju su zajednički organizirale Sekcija za genealogiju i lokalnu povijest i Sekcija za novine, koje djeluju unutar Međunarodnog saveza knjižničnih udruga i institucija.

U ovoj sesiji sudjelovali su s izlaganjima predstavnici iz SAD-a, Njemačke, Kine, Nizozemske i Turske a čak tri izlaganja održali su predstavnici Hrvatske: iz Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu o projektu digitalizacije starih hrvatskih novina, s Filozofskog fakulteta u Osijeku o novinama kao izvoru informacija u znanstveno-istraživačkom radu, a iz koprivničke knjižnice, kao što je već rečeno, o uspješnim projektima male knjižnice u digitalizaciji zavičajne kulturne baštine usprkos limitiranim financijskim i kadrovskim resursima. Naime, od 2007. do 2011. koprivnička knjižnica uspjela je zahvaljujući suradničkim odnosima s drugim institucijama i pojedincima, kao i čvrstim strateško-organizacijskim smjericama svojeg djelovanja inicirati, koordinirati i provesti čak pet projekata digitalizacije lokalnih novina, razglednica, književnog djela Fran Galovića, kao i pokretanje zajedničkog portala muzejske, knjižnične i arhivske građe – svi su dostupni na www.knjiznica-koprivnica.hr.

Članak na temelju kojeg je održano izlaganje preveden je na službene jezike IFLA-e: engleski, ruski, španjolski, francuski i kineski, što govori o zanimanju šire međunarodne stručne zajednice za ovaj model digitalizacije, a zajedno s ostalima u sesiji dostupan je na <http://conference.ifla.org/ifla78/session-119>

Zašto ne spomenuti da su upravo ovaj članak organizatori sesije izabrali i predložili za objavljivanje u *IFLA Journal*, časopisu koji objavljuje najzanimljivija izlaganja na kongresima IFLA-e.

Autorica ovog osvrta sudjelovala

la je i na radionici *Environmental and Sustainability and libraries* (rezultat je Zelena knjižnica, pokretanje novog programa u koprivničkoj knjižnici), potom na sesijama *Cloud computing: its impact on privacy, jurisdiction, security, lawful access, ownership and performance of data* (Committee on Copyright and Other Legal Matters), *Picture books in libraries now!* (Libraries for Children and Young Adults Section), *Libraries for literacy: linking generations, empowering communities* (Literacy and Reading Section) i *Multicultural Libraries – Inspiring, Surprising and Empowering your Communities* (Library Services to Multicultural Populations Section).

Uz izuzetno zanimljive programe s izlaganjima, posebno atraktivna bila je izložba bibliobusa na platou ispred Kongresnog centra, koji su plijenili svojim dizajnom i bogatstvom usluga, a posebice svojim imenima: Ella, Regina, Bella... Naime, finski knjižničari imaju običaj dodijeljivati osobna imena, najčešće iz dječjih knjiga, ne samo bibliobusima, nego i računalima (i ovu ideju smo primijenili na koprivničkom Dječjem odjelu), kao i robotima za razvrstavanje vraćene knjižnične građe (nadamo se da će nam i ovo biti skora (?) budućnost). Po njihovim riječima, time stvaraju prisniji odnos

s tehnologijom. (Usput, atmosfera u finskim knjižnicama koje smo posjetili mnogo je neformalnija i opuštenija nego u našima, a to postižu i nekim detaljima, poput vaza s cvijećem i vrčevima s vodom na korisničkim stolovima, a o ludo dizajniranim foteljama za korisnike da i ne govorimo!).

Još dvije izložbe plijenile su pažnju - izložba knjižnične i informatičke opreme iz različitih zemalja svijeta te izložba postera s mnogobrojnim primjerima dobre prakse iz cijeloga svijeta, a posebno su privlačili pogled upravo oni finski. Spomenimo projekt posebno treniranog knjižničkog psa koji radi društvo djeci s teškoćama u čitanju ili projekt jedne knjižnice u Helsinkiju koja nudi korisnicima uslugu šivaće mašine ili posudbe alata za povremene popravke.

Sadržajni boravak na kongresu IFLA-e u Helsinkiju autorica ovog osvrtu dopunila je i posjetama knjižnicama u Helsinkiju, potom u Sastamali, gdje se nalazi sestrinska knjižnica Knjižnice Fran Galović (rezultat uključivanja u europski projekt *Sister libraries*), u Tampereu te Lahtiju prilikom organiziranog jednodnevnog stručnog izleta koji je uključivao upoznavanje narodne knjižnice, njezinog ogranka i nove

sveučilišne knjižnice Felmania.

Boravak u Finskoj bio je u pravom smislu riječi vrela inspiracije za uvođenja noviteta i unaprjeđenja u radu ne samo koprivničke, nego i drugih hrvatskih knjižnica. Finska je poznata po visokoj razvijenosti knjižničarstva, a Gradska knjižnica Helsinki ne samo da je vodeća narodna knjižnica u Europi, poznata po kreiranju trendova u suvremenom knjižničarstvu, nego je i ogledna knjižnica od koje se uči.

Podsjetimo na kraju da je IFLA (The International Federation of Library Associations and Institutes) vodeće međunarodno tijelo koje predstavlja interese knjižnica i informacijskih ustanova i njihovih korisnika. Ima 1700 (kolektivnih) članova u 150 zemalja svijeta. Kongresi jedne takve organizacije ne samo da su vrhunska okupljanja međunarodne knjižničarske zajednice, nego i izuzetna prilika za učenje od kolega iz drugih zemalja na primjerima najkvalitetnije dobre prakse i najnovijim znanstvenim dostignućima u struci.

Zahvaljujemo i ovom prilikom Ministarstvu kulture Republike Hrvatske, koje je pružilo financijsku potporu sudjelovanju na ovom najvećem knjižničarskom svjetskom skupu.

RADIONICA IFLA „REGIONALNA SURADNJA: IZAZOV I PRILIKA”

Piše: Vinka Jelić-Balta, Gradska knjižnica Slavka Kolara Čazma

Uz predstavnike regionalnih društva Jugoistočne Europe: Slovenije, Srbije, Bosne i Hercegovine i Crne Gore i naše Društvo odnosno predsjednica Društva sudjelovala je u radu IFLA-ine radionice *Regionalna suradnja: izazov i prilika*. Radionica je održana 02. i 03. srpnja 2012., a vodila ju je IFLA-ina trenerica Winnie Witzansky. Kroz analizu postojećeg stanja u knjižničarskim udruženjima u regiji, razmjenu profesionalnih iskustava i uspostave kontakata za daljnju suradnju, radionica je završila otvaranjem novih perspektiva za razvoj regionalne suradnje knjižničarskih udruženja na području regije, posebno u smislu uspostave različitih sporazuma o suradnji i sudjelovanju u zajedničkim projektima.

Završna radionica projekta *Regionalna suradnja: izazov i suradnja*

održana je na 38. Skupštini HKD-a u Osijeku.

SURADNJA SA SESTRINSKOM KNJIŽNICOM IZ FINSKE

Piše: Kristian Ujlaki, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica

Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica ima sestrinsku knjižnicu u finskom gradu Sastamaleu.

Sve je počelo inicijativom Ministarstva kulture RH-a i preporukom Hrvatskog knjižničnog vijeća za uključivanje hrvatskih narodnih knjižnica u europski projekt NAPLE organizacije „NAPLE sister libraries“ – projekt sestrinskih knjižnica čiji je cilj pomoći europskim narodnim knjižnicama u povezivanju na područjima zajedničkih interesa. Povod toj inicijativi bila je godišnja NAPLE konferencija održana u svibnju 2011. u Malagi gdje je predstavljen prijedlog programa NAPLE sestrinskih knjižnica. Iz NAPLE-a su sa zadovoljstvom pozvali sve zainteresirane narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj na sudjelovanje u Programu sestrinskih knjižnica. Program je zamišljen kao olakšavanje kontakata i poticaj knjižnicama na međusobnu suradnju, a namijenjen je svim narodnim knjižnicama u zemljama članicama NAPLE-a koje se odluče uključiti u program i sudjelovati u pronalaženju knjižnice partnera u nekoj od zemalja članica te uspostaviti suradničke programe. Prilika je ovo i za središnje knjižnice nacionalnih manjina da unaprijede svoje veze s matičnom zemljom, ali i da što bolje predstavljaju svoj jezik i kulturu lokalnoj zajednici u kojoj žive i djeluju.

Trenutno u programu sudjeluju knjižnice iz desetak europskih zemalja: Belgije, Hrvatske, Češke, Finske, Irske, Poljske, Portugala, Rumunjske, Slovenije i Španjolske.

Knjižnice koje se odluče sudjelovati u programu, same odlučuju o sadržaju odnosa sa svojom sestrinskom knjižnicom. NAPLE nudi brojne mogućnosti suradnje, teme i aktivnosti, a knjižnice ih mogu prihvatiti ili predložiti i ostvariti vlastite zamisli. Sve ponuđene prijedloge moguće je pronaći na službenim mrežnim stranicama: <http://sisterlibrariesnaple.wordpress.com/activities/>.

Uz pomoć osoba za kontakt iz svake zemlje i NAPLE ureda pronalazi se i predlaže knjižnica (ili više njih) koja odgovara zahtjevima i željama navedenim u prijavnom obrascu i na tim je knjižnicama da se dogo-

vore i odaberu model suradnje. Suradnja među knjižnicama može biti neformalna, a može se urediti i ugovorom. U tom slučaju knjižnice same odlučuju o sadržaju ugovora. Na mrežnim stranicama dostupni su i primjeri ugovora koji bi knjižnicama mogli biti od pomoći.

Tajništvo NAPLE-a na mrežnim stranicama objavljuje listu knjižnica zainteresiranih za sudjelovanje u programu iz svake zemlje, zajedno s njihovim zahtjevima, kako bi se pojedine knjižnice lakše povezale.

Sredstva za realizaciju programa osiguravaju knjižnice i lokalna zajednica prema potrebi, no u suštini se većina aktivnosti može ostvariti bez dodatnih troškova.

Izložba o Hrvatskoj i hrvatske knjige u Sastamaleu

Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica pronašla je sestrinsku knjižnicu u finskom gradu Sastamaleu jer je po veličini, ustroju i području na kojem djeluje slična koprivničkoj knjižnici, a i aktivnosti i programi koje je navela u obrascu, činili su nam se zanimljivima. Htjeli smo pronaći sestrinsku knjižnicu iz zemlje s razvijenim knjižničnim sustavom koja provodi aktivnosti i programe koji su i nama zanimljivi.

Na obostrano zadovoljstvo suradnja je zaista dobra i korisna. Zanimala nas je njihova suradnja sa srednjim školama na uređenju novoga prostora u knjižnici za mlade, koji su uređivali u suradnji sa srednjoškolcima. Naš Dječji odjel razmijenio je informacije o programima koji su namijenjeni djeci, a tijekom ljeta kod nas je organiziran kviz za više razre-

de osnovnih škola o Finskoj, dok je u Sastamaleu organizirana izložba i kviz za korisnike kojim su predstavljene Hrvatska, Fran Galović i naša Knjižnica.

Ravnateljica Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ mr. Dijana Sabolović Krajina uspjela je posjetiti našu sestrinsku knjižnicu za vrijeme boravka na godišnjoj konferenciji IFLA-e (International Federation of Library Associations and Institutions - Međunarodni savez knjižničarskih društava i ustanova), održanoj 2012. u Helsinkiju. Posjet je rezultirao mnoštvom ideja za buduću suradnju poput međusobnih stručnih posjeta knjižničara, zajedničkog partnerskog nastupanja prilikom

javljanja na određene EU fondove kojima se financira mobilnost knjižničara kao i zajedničkog autorstva izlaganja na posteru s knjižničarom iz Sastamalea, Kaisom Kytömäki, na ovogodišnjoj konferenciji IFLA-e, koja će se održati u Singapuru. U planu je i stručni višetjedni boravak knjižničarke Kaise Kytömäki u Koprivnici kao i stručni posjet knjižničara Petra Lukačića Helsinkiju i Sastamaleu, koji će pokušati ostvariti prijavom na potprogram Grundtvig Agencije za mobilnost i programe EU. Jasno je da kvalitetna suradnja sa sestrinskom knjižnicom nosi korist za obje knjižnice i NAPLE inicijativa je nešto što bi narodne knjižnice s područja našega Društva svakako trebale iskoristiti.

HRVATSKA KNJIGA IZVAN DOMOVINE

Piše: Jelena Prugović, Centar hrvatske nastave u Stuttgartu

Brojni Hrvati tražeći bolje sutra pronašli su svoj novi dom širom svijeta, ali nisu zaboravili tko su i odakle dolaze. Njegujući običaje, prenoseći materinski jezik na generacije djece rođene u Njemačkoj, ali i dovođenjem djece u hrvatsku školu

(kako oni popularno kažu), hrvatska riječ živi i izvan granica Lijepe naše. Već dvadeset i jednu godinu, zahvaljujući organizaciji i financiranju MZOŠ-a, konkretno u njemačkoj pokrajini Baden-Württemberg, održava se nastava hrvatskoga jezika i kulture namijenjena djeci hrvatskih državljanima kojima je hrvatski obiteljski jezik. Nastavom hrvatskoga jezika i kulture njeguje se i prenosi hrvatsko kulturno i povijesno nasljeđe. U jesen 2011. i ja sam s mjesta knjižničarke u Osnovnoj školi Sidonije Rubido Erdödy u Gornjoj Rijeci otišla u bijeli svijet, na privremeni rad kao učiteljica u hrvatskoj nastavi Koordinacije Stuttgart.

Hrvatska nastava organizirana je u prostorima njemačkih škola, a svaki učenik jednom tjedno pohađa nastavu dva školska sata nakon redovne njemačke nastave. Ova vrsta nastave u mnogočemu se razlikuje od redovne nastave u Hrvatskoj. U nastavnoj skupini učenici su različite dobi i različitog stupnja znanja hrvatskoga jezika što zahtijeva velike pripreme, individualni pristup, te najčešće projektni oblik nastave. Vrlo važan segment nastave u inozemstvu je suradnja s hrvatskim katoličkim misijama i mnogobrojnim hrvatskim udrugama. Kroz zajedničke projekte organiziramo radionice, izložbe, gostovanja hrvatskih književnika, filmske projekcije, učeničke priredbe te obilježavanje važnih da-

tuma iz hrvatske povijesti i na taj način pridonosimo razvijanju osjećaja pripadnosti hrvatskoj kulturi i hrvatskoj domovini.

U našoj Koordinaciji Stuttgart imamo Centar hrvatske nastave, prostor s knjižnicom u kojem priređujemo raznovrsne aktivnosti. Korisnici knjižnice su učenici hrvatske nastave, njihovi roditelji, učitelji i svi ljubitelji hrvatske knjige. Knjižnica je započela s radom 2009. kada je otvoren Centar hrvatske nastave, financira je Ministarstvo znanosti obrazovanja i sporta i, nažalost, nema knjižničara. Pretprošle godine kada sam stigla, probudio se moj knjižničarski duh da uredim ovaj kutak neizmjernog blaga. Napravila sam razmještaj građe po Univerzalnoj decimalnoj klasifikaciji i natpise na policama. Izradila sam i malu bazu fonda u Excelu (otprilike 900 jedinica građe). To je, zapravo, vrlo jednostavan popis koji služi kao inventarna knjiga jer nemamo nikakav računalni program za izradu baze. Većinu knjižničnog fonda čine lektirna djela, zatim manji broj referentne, stručne i AV građe te beletristika na hrvatskom i njemačkom jeziku. Osim građe čiju je nabavu financiralo MZOŠ knjižnica je primila donacije Hrvata koji žive u ovoj pokrajini. U knjižnicu redovito pristižu časopisi *Smib*, *Modra lasta*, *Školske novine* i *Zrno*. Ovi časopisi vrlo su vrijedan izvor u pripremi nastave za koju, moram naglasiti, ne postoje posve prikladni udžbenici. Učitelji često sami pripremaju nastavne materijale služeći se udžbenicima koji se koriste u Hrvatskoj. Posudba građe je vrlo mala i većinom se odvija

na način da učitelji donose građu učenicima na nastavu, a bilježi se rukopisno u improviziranoj evidenciji posudbe. U nastavu pokušavamo

uključiti naviku čitanja lektire. Naime, pojam lektire kakav imamo u hrvatskom obrazovnom sustavu razlikuje se od njemačkoga. Učenici u redovnoj njemačkoj školi obvezni su jednom godišnje pročitati jednu knjigu po vlastitom izboru, izraditi plakat i održati petnaestominutno izlaganje pred svojim razredom. Ne postoje popisi obvezne lektire. U pojedinim školama učenici su obvezni čitati knjige, a svoje znanje provjeravati odgovaranjem na pitanja putem on-line portala *Antolin* (www.antolin.de). *Antolin* je on-line portal za promicanje čitanja u djece od 1. do 10. razreda. Osmišljen je kao kviz s

pitanjima iz dječje književnosti i književnosti za mlade. Potiče učenike na njihovom putu prema neovisnom čitanju i razvoju njihovog čitalačkog identiteta, kombinira učenje u školi s čitanjem kod kuće, ali i daje nastavnicima povratne informacije o postignućima svojih učenika u čitanju i razumijevanju teksta. Svaki učenik dobiva svoju lozinku za ulaz u program, a nastavnici redovito prate njihova postignuća. Učenici sami odabiru knjige koje će čitati, odgovaranjem na pitanja sakupljaju bodove i na kraju školske godine dobivaju čitalačku diplomu. *Antolin* nudi pitanja iz klasika dječje i književnosti za mlade, ali isto tako iz novije literature. Široka ponuda kontinuirano se nadopunjuje i proširuje na nove naslove.

Iako funkcija i zadaće knjižnice Centra hrvatske nastave nisu u potpunosti ostvarene, zadivljujuća je činjenica da u zemlji prvotiska i najvećih svjetskih sajmova knjiga živi ovakva mala oaza hrvatske pisane riječi. O svim aktivnostima učenika i učitelja možete saznati na internet-stranicama naše koordinacije

BJELOVARSKO NAKLADNIŠTVO U 2012. GODINI

Piše: Tina Gatalica, Narodna knjižnica „Petar Preradović” Bjelovar

Za bjelovarske nakladnike 2012. godina bila je vrlo plodna i po broju objavljenih naslova, i po važnim i kvalitetnim izdavačkim projektima. Tako se Visoka tehnička škola sve više profilira i kao nakladnik. U 2012. izdala je šest sveučilišnih udžbenika iz područja mehatronike i medicine. Zavod za znanstveno-umjetnički i književni rad objavio je dva broja *Radova* s održanih znanstvenih i stručnih skupova i jednu monografiju. Nakladnik s najdužom tradicijom – Čvor objavio je niz zanimljivih naslova. Tiskara Horvat i Tiskara Viatoni također se pojavljuju kao nakladnici, a tu su i Amanita, Millennium, Matica hrvatska - Ogranak Bjelovar, Ogranak Hrvatskoga pedagoško-književnog zbora, Gradski muzej, Grad Bjelovar, Bjelovarsko-bilogorska županija, Bjelovarski sajam, bjelovarske škole. Kao nakladnik i sunakladnik Narodna knjižnica „Petar Preradović” Bjelovar potpisuje tri vrijedna djela koja upoznaju javnost s poviješću Knjižnice, Bibliobusnom službom i dijelom knjižnične građe.

U ovom je prilogu građa podijeljena prema vrsti na četiri skupine, a unutar njih raspoređena abecednim redoslijedom.

MONOGRAFSKE PUBLIKACIJE

BUDISAVLJEVIĆ, Bude : Pomenci iz moga života : memoari. – Bjelovar : Tiskara Horvat, 2012.

Memoarska proza Pomenci iz moga života književnika i političara Bude Budisavljevića po prvi puta tiskana je u obliku knjige. Do sada se čuvala u rukopisu u Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti. Za tisak ju je priredio povjesničar Željko Karaula koji je ovo izdanje popratio opsežnim predgovorom i bilješkom. Knjiga je važna i za izučavanje povijesti Bjelovara jer je Bude Budisavljević krajem 19. st. imao važnu ulogu u političkom životu grada.

ČIKIĆ, Ante : Osnove mehaničkih operacija. – Bjelovar : Visoka tehnička škola, 2012.

Knjiga obrađuje osnove mehaničkih operacija disperznih sustava koji sadrže različite tehnološke postupke s česticama materijala i medija primjenjivim u procesnoj tehnici, industriji, ekologiji i ener-

getici. Namijenjena je prvenstveno studentima stručnih studija mehatronike i proizvodnog strojarstva. Autori knjige su profesori na Visokoj tehničkoj školi u Bjelovaru.

FILJAR, Renato : Uvod u geomatiku. – Bjelovar : Visoka tehnička škola, 2012.

Geomatika je znanstvena disciplina koja se bavi prikupljanjem, obradom, pohranjivanjem i

analizom informacija vezanih za prostor s ciljem njihovog povezivanja u svrhu kreiranja znanja i, na njemu temeljenog, postizanja mudrosti odlučivanja. Skripta je napisana za potrebe studija mehatronike na Visokoj tehničkoj školi u Bjelovaru, ali je primjenjiva i na drugim dodiplomskim studijima.

FORJAN, Franjo : Med. – Bjelovar : Čvor, 2012.

Knjiga sadrži više od 250 recepata za jela i lijekove od meda i ostalih pčelinjih proizvoda.

FORJAN, Franjo : Divlji luk. – Bjelovar : Čvor, 2012.

Divlji luk u narodu je poznat i pod imenima medvjedi luk i srijemuš. Ubraja se u porodicu ljiljana i vrlo je ljekovit, ali i hranjiv. U ovoj knjižici autor donosi 131 recept za jela u kojima je jedan od glavnih sastojaka divlji luk.

FRAJTIĆ, Slavica : Na Božjem dlanu. – Bjelovar : Vijeće ogranka Matice hrvatske Bjelovarsko-bilogorske županije : Klub bjelovarskih književnika, 2012.

Treća stihobirka bjelovarske pjesnikinje Slavice Frajtić podijeljena je na četiri cjeline: Novo

buđenje, U pjesmi biti, Korak do tišine, Iz stare bilježnice. Zbirka je svojevrsna duhovna

autobiografija pjesnikinje u kojoj prevladavaju tonovi radosti, zahvalnosti i pomirenja sa svijetom.

GRAD Bjelovar : Investicije i projekti Grada Bjelovara : 2009. – 2012. – Bjelovar : Grad

Bjelovar, 2012.

Brošura daje pregled kapitalnih ulaganja Grada Bjelovara te pregled ostalih projekata i investicija za razdoblje od 2009. do 2012.

HABEK, Dubravko : Bilogorska etnosemiologija. – Bjelovar : Čvor, 2012.

Ova knjižica otima zaboravu riječničko i frazeološko bogatstvo nekoliko autohtonih bilogorskih idioma, polazeći od toponima, antroponima, ekonima, nazivlja za predmete iz seoskog interijera i eksterijera te folklornih elemenata i sličica iz svagdanjeg života. (Iz recenzije / D. Bačeković-Mitrović)

HABEK, Dubravko : Fetalno ponašanje i intrauterini „life-style”: priručnik za izborni predmet na visokim zdravstvenim studijima. – Bjelovar : Visoka tehnička škola, Studij sestrinstva, 2012.

Ovo je prvi priručnik o fetalnom ponašanju i intrauterinomu životu na hrvatskom jeziku. U njemu autor na sveobuhvatan način progovara o donedavno nepoznatoj problematiki, podučava čitatelja osnovama neuroanatomije i neurofiziologije, malformacijama probavnog i genitourinarnog trakta, skeletnog sustava, središnjeg živčanog sustava i najčešćim fetalnim tumorima.

JAKOVLJEVIĆ, Goran : Registar arheoloških nalaza i nalazišta Bjelovarsko-bilogorske županije. – Bjelovar : Gradski muzej Bjelovar, 2012.

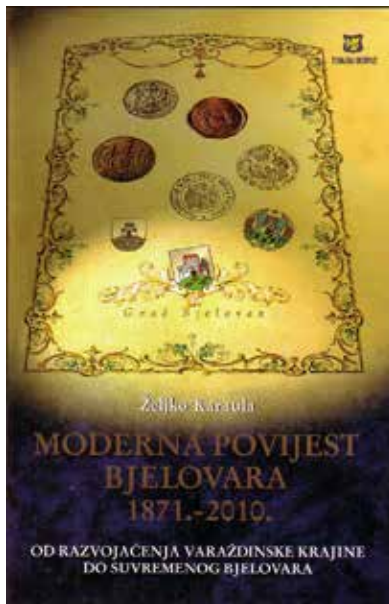
Registar uključuje arheološke nalaze i nalazišta na području Bjelovarsko-bilogorske županije od prapovijesti pa do kasnog srednjeg vijeka. Registar sadrži popis od 550 položaja koji su detaljno opisani, a prate ih i brojne fotografije i karte. Registar je sastavio Goran Jakovljević, dr. arheologije, arheolog u Gradskom muzeju Bjelovar.

KARAULA, Željko : Bjelovarski ustanak 7.-10. travnja 1941. u povijesnim izvorima. – Bjelovar : Tiskara Viatoni, 2012.

U knjizi su objedinjeni dokumenti iz Hrvatskog državnog arhiva u Zagrebu i Bjelovaru, Arhiva Jugoslavije u Beogradu, Arhiva Vojnoistorijskog instituta u Beogradu, Zbirke izvornog gradiva NDH i Ministarstva unutarnjih poslova NDH koji govore o Bjelovarskom ustanku u travnju 1941. godine.

KARAULA, Željko : Moderna povijest Bjelovara : 1871. – 2010. : od razvojačenja Varaždinske krajine do suvremenog Bjelovara. – Bjelovar : Tiskara Horvat, 2012.

Moderna povijest Bjelovara na gotovo 800 stranica iz pera bjelovarskog povjesničara Željka Karaule dio je projekta Povijest grada Bjelovara od njegovih početaka do kraja Domovinskog rata koji su pokrenuli Zavod za znanstvenoistraživački i umjetnički rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Bjelovaru i Grad Bjelovar. Projekt je trajao od 2009. do 2012., a na njemu su radili dr. sc. Hrvoje Petrić, dr. sc. Željko Holjevac i autor ove knjige. U njoj Karaula piše o povijesti Bjelovara dotičući se svih segmenata - političkih, gospodarskih, kulturnih, sportskih, prosvjetnih i vjerskih. Monografija je pisana na temelju obimnih arhivskih dokumenata i literature, a njezina je važnost i u tome što se po prvi put valorizira suvremena povijest Bjelovara, posebno ona nakon Drugog svjetskog rata i Domovinskog rata.

KOLAR-DIMITRIJEVIĆ, Mira : Tragovi vremena u djelima Mate Lovraka. – Zagreb ; Bjelovar : Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Zavod za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru, 2012.

Proučavajući Lovrakova djela i Lovrakov život, autorica pronalazi tragove društvenih, socijalnih, ekonomskih, političkih i odgojno-obrazovnih utjecaja na radnju pripovjedaka i romana, karakterizaciju likova i poruku koju je Lovrak nastojao poslati čitateljima. Sadržaj knjige podijeljen je u pet poglavlja: Djetinjstvo i školovanje za učiteljsko zvanje, Realizam – socijalno i kulturno izvorište – dječji svijet, Književno djelo – kazalište i film, Lovrakovo

djelo u središtu interesa nakladnika i likovnih umjetnika, Pedagoške i etičke po(r)uke djela.

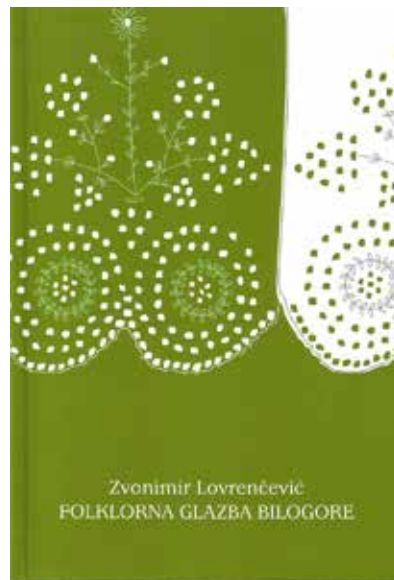
KUKEC, Đuro ; HRŠAK, Božidar : Konstruiranje 3D modeliranjem. – Bjelovar : Visoka tehnička škola, 2012.

Udžbenik je namijenjen studentima tehničkih fakulteta, posebno smjeru mehatronika. Sadržaj je podijeljen u tri dijela: Tehnološki procesi, Projektiranje, Konstruiranje 3D modeliranjem.

LAKUŠIĆ, Nenad ; ČERKEZ Habek, Jasna : Akutni koronarni sindrom : priručnik za izborni predmet na visokim zdravstvenim studijima. – Bjelovar : Visoka tehnička škola, Studij sestrinstva, 2012.

Autori u knjizi izlažu problematiku akutnog koronarnog sindroma, od uzroka njegova nastajanja, čimbenika rizika, kliničke slike, postavljanja dijagnoze do liječenja. Posebno su istaknute mogućnosti prevencije bolesti cijelog kardiovaskularnog sustava.

LOVRENČEVIĆ, Zvonimir : Folklorna glazba Bilogore. – Zagreb : Institut za etnologiju i folkloristiku ; Bjelovar : Bjelovarsko – bilogorska županija, Zajednica kulturno-umjetničkih udruga Bjelovarsko-bilogorske županije, 2012.

Začetnik etnomuzikologije i etnologije na bjelovarskom i bilogorskom području Zvonimir Lovrenčević (1911. – 1990.) neumorno je obilazio zavičaj, sakupljao i zapisivao narodne pjesme i plesove. Ovo je drugo nadopunjeno i prošireno izdanje istoimenog naslova iz 1994. godine. Knjiga ima 539 stranica, a za

tisak su je priredili Jerko Bezić i Irena Miholić.

MAJHEN, Božidar : Draženovac : 80 godina od izgradnje kupališta : (1932. – 2012.). – Bjelovar : Čvor, 2012.

Izgradnja kupališta Draženovac u Bjelovaru 1932. godine značila je veliki poticaj razvoju plivanja u gradu. Bio je to tada prvi i jedini olimpijski sportski bazen u kontinentalnoj Hrvatskoj. Zbog toga se u Bjelovaru 1939. godine na tom bazenu održalo plivačko prvenstvo Jugoslavije. Knjiga je vrijedan doprinos proučavanju bjelovarskog sporta, a posebno plivanja i prati sva važnija natjecanja, aktivnosti Bjelovarskog plivačkog kluba i sva događanja vezana uz bjelovarski bazen sve do naših dana.

MEDAR, Mladen : Bjelovarski ratni tjedan : dnevnički zapisi 1991. – Bjelovar : Grad Bjelovar, 2012.

Knjiga je pisana u obliku dnevnika u kojem autor opisuje događaje od 29. rujna do 9. listopada 1991. Zapisi su prožeti brojnim povijesnim podacima, sjećanjima, asocijacijama i razmišljanjima o gradu Bjelovaru, Bjelovarčanima i autoru samom.

MIŠKIĆ, Lucija : Moć knjige : pomladiti preobraziti i prosvjetliti život novim spoznajama : bilten knjižnične građe s anotacijama. – Bjelovar : Narodna knjižnica „Petar Preradović“, 2012.

Bilten je napravljen povodom Mjeseca hrvatske knjige 2012. i Europske godine aktivnog starenja i međugeneracijske solidarnosti. Namijenjen je osobama treće životne dobi, ali i svima drugima koji žele istražiti gradu o ljekovitom bilju, zdravoj prehrani, alternativnoj medicini, tjelovježbi, meditaciji, trećoj životnoj dobi i osnovama rada s računalom. Sve knjige navedene u Biltenu dio su fonda Narodne knjižnice „Petar Preradović“ Bjelovar.

NATJEČAJ „Dobri Samaritanac“ (2012 ; Bjelovar) : Zbornik radova / [glavna urednica Jasna Tolnaji]. – Bjelovar : Hrvatsko katoličko društvo prosvjetnih djelatnika, Ogranak Bjelovar, 2012.

Ovo je drugi po redu zbornik literarnih radova učenika osnovnih i srednjih škola u Bjelovaru, pisanih na temu dobrote. Natječaj je pokrenulo Hrvatsko katoličko društvo prosvjetnih djelatnika iz Bjelovara.

PAVLIĆ, Dražen : O čemu mudraci govore i šute. – Bjelovar : Tiskara Viatoni, 2012.

Bjelovarski autor Dražen Pavlić u svojim knjigama bavi se filozofskim, religijskim i sociološkim temama. Također piše i autobiografsku prozu. Ova knjiga sadrži komentare i tumačenja tekstova klasičnih i suvremenih mislilaca - od Pitagore, Seneke, Augustina, Heraklita do Hegela, Kierkegaarda, Heideggera i Wittgensteina.

PEJIĆ, Ilija ; PROHASKA, Željko : Priča o knjizi na kotačima : povijest Bibliobusne službe Narodne knjižnice „Petar Preradović“ Bjelovar : (1972. – 2012.). – Bjelovar : Narodna knjižnica „Petar Preradović“, 2012.

Bibliobusna služba Narodne knjižnice „Petar Preradović“ Bjelovar djeluje već četrdeset godina. Ilija Pejić i Željko Prohaska detaljno su u knjizi opisali taj rad, stavljajući pri tome ovu službu u kontekst širih društvenih zbivanja. Pored pregleda razvoja bibliobusne službe knjiga sadrži i dva dodatka: upitnik o zadovoljstvu korisnika bibliobusa i dojmove korisnika o radu bibliobusne službe.

RADOVI Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru : sv. 5, sv. 6. – Zagreb ; Bjelovar : Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Zavod za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru, 2012.

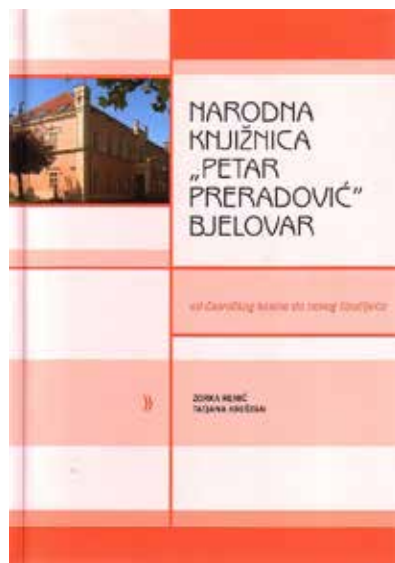
U 2012. godini izašla su iz tiska dva broja Radova. U petom broju o povijesti Bjelovara, prvim stanovnicima, osnutku grada i radu Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad pišu: Hrvoje Petrić, Željko Holjevac, Željko Karaula, Dubravko Habek, Vladimir Strugar i Neven Hrvatić.

Dana 25. listopada 2012. u organizaciji Zavoda održan je znanstveni skup Poljoprivreda i šumarstvo - turizam - zaštita okoliša: stanje i perspektive u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji. U šestom broju Radova objavljeno je 14 priloga s toga skupa.

RENIĆ, Zorka ; KREŠTAN, Tatjana : Narodna knjižnica „Petar Preradović“ Bjelovar : od časničkog kasina do novog tisućljeća. – Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo ; Bjelovar : Narodna knjižnica „Petar Preradović“, 2012.

Autorice u knjizi prate razvoj Narodne knjižnice „Petar Preradović“ Bjelovar u tri stoljeća, od osnivanja časničkog kasina četrdesetih godina 19. stoljeća pa do prvoga desetljeća 21. stoljeća. Ovim radom najstarija

kulturna ustanova u Bjelovaru dobila je svoju prvu sustavnu monografiju, a podaci izneseni u njoj jednako će dobro poslužiti knjižničarima i svima koji žele upoznati kulturnu i političku prošlost grada Bjelovara.

ROJC, Milan : Oko mene : u vrtlogu politike i u službi naroda : (1906. – 19020.) : II. dio . – Bjelovar : Tiskara Horvat, 2012.

Ovo je drugi dio memoara Milana Rojca, istaknutog političara i odvjetnika, koji je dobar dio svog života proveo u Bjelovaru. Prvi dio tiskan je 2011. s podnaslovom Milan Rojc i Bjelovar. U drugom dijelu memoara Milan Rojc detaljno progovara o svojoj službi na mjestu predstojnika Odjela za bogoštovlje i nastavu u Zemaljskoj vladi u Zagrebu. Upravo je Rojc zaslužan za osnivanje zagrebačkog medicinskog fakulteta i ostalih visokoškolskih ustanova u Hrvatskoj, zbog čega je i ostao poznat hrvatskoj javnosti i znanosti.

SABLJAK, Sanja : Sove i sjenice naše prijateljice = Owls and tits – our friends. – Bjelovar : Bjelovarsko-bilogorska županija, 2012.

Povodom Europskog tjedna, a kao rezultat ekološko-edukativne akcije Zaštitimo sove i sjenice, objavljena je ova slikovnica. Autorica je Sanja Sabljak, profesorica hrvatskoga jezika, a likovno su je opremila djeca predškolske i školske dobi Bjelovarsko-bilogorske županije.

SANITETSKA služba 105. brigade Hrvatske vojske : (1991. – 1995.) / Vladimir Ferenčak, Stjepan Grabovac, Dubravko Habek, Darko Koščak, Nenad Majcan. – Bjelovar : Čvor, 2012.

Na temelju vlastitih sjećanja, ratnih dnevničkih zapisa, medicinskih protokola i već objavljenih radova u stručnim medicinskim publikacijama, bjelovarski liječnici napisali su knjigu o sanitetskoj službi 105. brigade Hrvatske vojske.

SLAVINIĆ, Siniša : Ribolovne vode bjelovarskog kraja : turistički potencijal kontinentalne Hrvatske. – Bjelovar : Čvor, 2012.

Autor knjigom ukazuje na ribolovno-turistički potencijal Bjelovarsko-bilogorske županije. U knjizi su predstavljene ribolovne vode bjelovarskog, daruvarskog, čazmanskog i grubišnopolskog kraja kao važan dio turističke ponude kontinentalne Hrvatske. Uz detaljan opis svake destinacije, autor navodi i niz praktičnih podataka, od ribljih vrsta karakterističnih za svaku vodu do najbližeg smještaja.

ŠAFARIĆ, Antun : Šesti dan. – Bjelovar : Amanita, 2012.

U ovoj obimnoj knjizi na gotovo 600 stranica autor na znanstveno-stručan, ali i popularan i kritički način obrađuje više tema. To su u prvom redu teme vezane za sport, filozofiju, religiju, psihologiju, medicinu, politiku i gospodarstvo, umjetnost i etiku. No, o čemu god pisao, on to uvijek povezuje i dovodi u odnos sa svrhom, smislom i ciljevima života. Uvodeći u knjigu pet likova - Teoretik, Skeptik, Cinik, Praktik i Eklektik - koji svaki iz svog ugla komentiraju autorove stavove, Šafarić potiče čitatelja na kritičko čitanje teksta.

VRHOVSKI, Zoran ; PURKOVIĆ, Dalibor : Signali i sustavi : zbirka riješenih zadataka. – Bjelovar : Visoka tehnička škola, 2012.

Zbirka riješenih zadataka namijenjena je prvenstveno studentima Stručnog studija mehatronike na Visokoj tehničkoj školi u Bjelovaru.

VUSIĆ, Josip : Gimnazija u Bjelovaru 1876. – 1978. – Bjelovar : Millennium, 2012.

Ova je knjiga dopunjeni, prošireni i ispravljeni tekst Bjelovarskog zbornika broj 7 koji je objavljen 2006. godine u izdanju Matice hrvatske. Profesor Vusić u ovome izdanju prati rad Gimnazije od 1876. do 1978., dakle pune 102 godine. Za to je vrijeme bjelovarska Gimnazija promijenila četiri državna uređenja, a svako od njih je ostavilo traga u radu škole. Knjiga neiscrpan izvor podataka ne samo za povijest školstva u

Bjelovaru nego i za političku povijest grada.

GODIŠNJACI

EKONOMSKA i birotehnička škola Bjelovar : školska godina 2010./2011. / [priredio Vojislav Kranželić]. – Bjelovar : Ekonomska i birotehnička škola, 2012.

GODIŠNJAK Atletskog kluba Bjelovar : za sezonu 2011 / [uredili Zvonimir Iveković, Milan Divić]. – Bjelovar : Atletski klub Bjelovar, 2012.

GODIŠNJAK Gimnazije Bjelovar : 2009./2010., 2010./2011. / [urednik Miroslav Brletić]. – Bjelovar : Gimnazija Bjelovar, 2012.

LJETOPIS Komercijalne i trgovačke škole Bjelovar 2011./2012. / [urednice Nataša Vibiral, Tatjana Kreštan]. – Bjelovar : Komercijalna i trgovačka škola, 2012.

LJETOPIS Medicinske škole Bjelovar : 2009./2010., 2010./2011. / [glavna urednica Zorka Renić]. – Bjelovar : Medicinska škola, 2012.

PUČKI kalendar Bjelovarsko-bilogorske županije : 2012 / [glavni urednik Stjepan Horvat]. – Bjelovar : Čvor, 2012.

ČASOPISI I NOVINE

BJELOVARAC / [glavni urednik Ivanka Štedulj]. – God 67, br. 1-2(2012.) - br. 50 (2012.). – Bjelovar : Bjelovarac, 2012.

BJELOVARSKI učitelj : časopis za odgoj i obrazovanje / [glavni urednik Vladimir Strugar]. – God. 17, br. 1-2 (2012.) – br. 3 (2012.). – Bjelovar

: Ogranak Hrvatskoga pedagoško-književnog zbora, 2012.

BJELOVARSKI list / [glavni urednik Zvezdan Crlenjak]. – God. 5, br. 179 (2012.) - br. 227 (2012.). – Bjelovar : Bjelovarski list, 2012.

GOSPODARSKI Info Posrednik / [urednici Mara Milinović, Ivana Šarić, Vjerana Jozeljčić]. – Br. 1 (2012.) – br. 4 (2012.). – Bjelovar : Hrvatska gospodarska komora, Županijska komora Bjelovar, 2012.

LOVOČUVAR / [glavni urednik Milan Arvay]. – God. 5, br. 14 (2012.) – br. 17 (2012.). – Bjelovar : Press obrt, 2012.

MREŽA : gospodarska kretanja / [urednica Martina Posavac]. – God. 17, br. 1 (2012.) – br. 4 (2012.). – Bjelovar : Hrvatska gospodarska komora, Županijska komora Bjelovar, 2012.

RIBIČI i ribe : prvi hrvatski mjesečnik za sportski ribolov / [glavni urednik Siniša Slavinić]. – God 21, br. 238 (2012.) – br. 249 (2012.). – Bjelovar : Čvor, 2012.

KATALOZI. VODIČI

DOKUART (7 ; 2012 ; Bjelovar) : Dani dokumentarnog filma : Bjelovar, Dom kulture, 6. – 12. 10. 2012 / [tekst Rada Šešić ; uredili Marijana Kranjec, denis Hladiš, Dražen Kranjec]. – Bjelovar : Udruga za promicanje kulture DokuArt, 2012.

JELAVIĆ, Dalibor : Dalibor Jelavić : The space theatre [i] Big bang : Gradski muzej Bjelovar, Galerija „Nasta Rojc“, 27. srpnja – 31. kolovoza 2012. / [autor teksta Radovan Vuković,

urednik Mladen Medar]. – Bjelovar, Gradski muzej Bjelovar, 2012.

JESENSKI međunarodni bjelovarski sajam (20 ; 2012 ; Gudovac) : Sajamski prostor Gudovac, 7. – 9. IX. 2012. / uredili Tihomir Čauš, Andrea Živković, Nino Kovačić. – Bjelovar : Bjelovarski sajam, 2012.

JORDAN, Vasilije : Jordan : Gradski muzej Bjelovar, Galerija „Nasta Rojc“, 1. – 30. ožujka 2012. / [autor teksta Milan Bešlić]. – Bjelovar : Gradski muzej Bjelovar, 2012.

LOREKO (4 ; 2012 ; Gudovac) : sajam lova, ribolova, ekologije i ruralnog turizma : sajamski prostor Gudovac, 26. i 27. V. 2012. / uredili Tihomir Čauš, Andrea Živković, Nino Kovačić. – Bjelovar : Bjelovarski sajam, 2012.

MEDAR, Mladen : Gradski muzej Bjelovar : informativni vodič. – Bjelovar : Gradski muzej Bjelovar, 2012.

MEDAR, Mladen : Od podruma do zvijezda : 15 godina Bjelovarskog kazališta : Gradski muzej Bjelovar, 27. rujna – 19. listopada 2012. – Bjelovar : Gradski muzej Bjelovar, 2012.

MEĐUNARODNI pčelarski sajam (8 ; 2012 ; Gudovac) : Sajamski prostor Gudovac, 4. – 5. II. 2012 / uredili Tihomir Čauš, Ivana Šimek, Nino Kovačić. – Bjelovar : Bjelovarski sajam, 2012.

PROLJETNI međunarodni bjelovarski sajam (15 ; 2012 ; Gudovac) : Sajamski prostor Gudovac, 23. – 25. III. 2012. / uredili Tihomir Čauš, Ivana Šimek, Nino Kovačić, Andrea Živković. – Bjelovar : Bjelovarski sajam, 2012.

VIROVITIČKO NAKLADNIŠTVO U 2012. GODINI

Piše: Nela Krznarić, Gradska knjižnica i čitaonica, Virovitica

Zavičajna zbirka Gradske knjižnice i čitaonice u Virovitici bogatija je za 83 jedinice knjižnične građe. Tim brojem obuhvaćeni su zavičajni autori koji su objavili svoje publikacije izvan teritorija zavičaja i građa koja je sadržajem usmjerena na virovitički kraj. Stoga je u ovome članku predstavljen manji broj jedinica knjižnične građe.

KNJIGE I BROŠURE

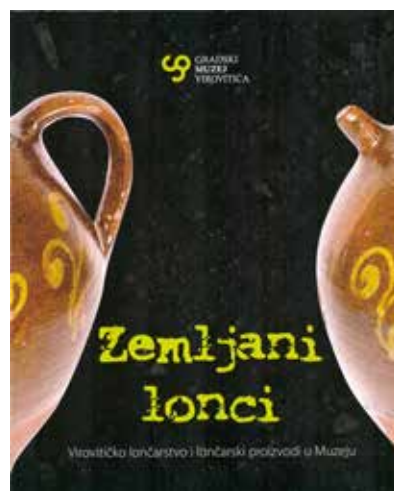
BOŽIČEVIĆ, Viktor : Psihologija u zaštiti mentalnog zdravlja : priručnik za psihološku djelatnost u zaštiti i promicanju mentalnog zdravlja. – Virovitica : Zavod za javno zdravstvo „Sveti Rok“ Virovitičko-podravske županije, 2012.

Priručnik je namijenjen psiholozima kao vodič u neposrednoj praksi i kao takav prva je stručna knjiga koja, u potpunom suglasju s najvažnijim državnim strateškim dokumentom u području zaštite mentalnog zdravlja, afirmira kapacitete psihološke struke.

HEČIMOVIĆ, Ines : Kada znaš nije te strah : vodič za oštećenike, žrtve i svjedoke u kaznenom postupku. – Virovitica : Udruga S.O.S. telefon - Poziv u pomoć, 2012.

Autori su ovom brošurama na prihvatljiv način približili bitne odredbe važećeg kazneno-postupovnog zakona koje se odnose na oštećenike kaznenih djela.

JURKOVIĆ, Jasmina : Zemljani lonci : virovitičko lončarstvo i lon-

čarski proizvodi u Muzeju : [katalog izložbe] : Gradski muzej Virovitica. –

Virovitica : Gradski muzej Virovitica, 2012.

Među brojnim domaćim rukotvorskim vještinama ističe se lončarstvo zbog svoje obrtničke, ali i samouke tradicije. Za virovitičko područje, kao i za cijeli kontinentalni dio (u etnološkoj literaturi označeno kao panonski areal), karakteristično je nožno lončarsko kolo.

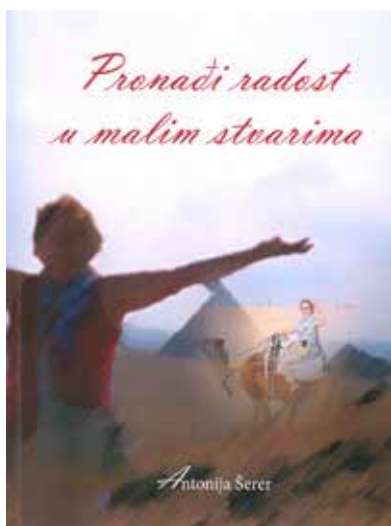
MATOVINA Biondić, Vera : Lika u srcu. - Virovitica : vlast. nakl., 2012.

Lika u srcu zbirka je pjesama tematski podijeljena na zavičajne, pejzažne, ljubavne i pjesme s posvetom.

ŠERER, Antonija : Pronađi radost u malim stvarima. - Virovitica : vlast. nakl., 2012.

Zanimljive crtice iz života autorice često u šaljivom tonu kriju nekolicinu posebno vrijednih etnografskih podataka. Radi se o opisima života na selu virovitičke okolice u drugoj polovini 20. st. Pojmovnik otkriva mnoštvo interesantnih lokalizama, ali i tuđica, danas sve rjeđe korištenih u govoru.

VENUS, Miroslav : Iskoristi dan u Virovitičko-podravskoj županiji : vodič za pomoć u osmišljavanju slobodnog vremena djece i mladih. - Virovitica : Zavod za javno zdravstvo

„Sveti Rok” Virovitičko-podravške županije, 2012.

ŽELIM biti majstor : vodič za odabir škole i zanimanja. - Virovitica : Hrvatska obrtnička komora - Obrtnička komora Virovitičko-podravške županije, 2012.

AUDIOVIZUALNA GRAĐA

KONCERTI : Spremište knjiga Gradske knjižnice i čitaonice Virovitica na Antunovcu : [video zapis prikazan prigodom obilježavanja Dana knjižnice 25. 10. 2012.] - Virovitica : Gradska

knjižnica i čitaonica, 2012.

MOLNAR, Ivana : Tigiji i spletku duha Pohlepića : [video zapis] / [režija Ivana Molnar ; glazba Dejan Premrl ; scenografija Kornelija Šarić ; plesne koreografije Danijela Duvnjak]. - Virovitica : Gradska knjižnica i čitaonica, 2012.

Edukativna kazališna predstava za djecu prema istoimenoj slikovnici Nikoline Bošnjak projekt je Gradske knjižnice i čitaonice u Virovitici. Neobična je to priča iz maštovitog svijeta koja nas uči kako biti odgovoran stanovnik planeta Zemlje.

RADOLFI, Davor : Humanitarni koncert povodom Dana bijelog štapa : Gradska knjižnica i čitaonica Virovitica, 15. listopada [2012.] : [video zapis]. - Virovitica : Gradska knjižnica i čitaonica : Zaklada Grada Virovitice, 2012.

SPALATO, Tedi : Koncert : Gradska knjižnica i čitaonica Virovitica, 11. 08. 2012. : [video zapis]. - Virovitica : Gradska knjižnica i čitaonica, 2012.

VODIČ kroz obrtnička zanimanja : Virovitičko-podravska županija : [dokumentarni film] / [tekst čita Renata Turković]. - Virovitica : Hrvatska obrtnička komora - Obrtnička komora VPŽ ; Zagreb : Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva, [2012.].

ĐURĐEVAČKO NAKLADNIŠTVO U 2012. GODINI

Piše: Katarina Pavlović, Gradska knjižnica Đurđevac

GRGAC, Miljenko : Kaj smo jeli : moja obitelj, prijateljice i prijatelji : priručnik za kuhanje i još ponešto. - Đurđevac : vlastita naklada, 2012.

Sadrži podatke iz povijesti kulinarstva i tradicionalna jela đurđevačke Podravine.

GRGAC, Miljenko : Zadružna kuća Mihinić : s gospodarskom zgradom i dijelom inventara na kbr. 102 u Đurđevcu. - Đurđevac, 2009.

Dokumentacija sadrži tehnički opis, kopiju katastarskog plana, situacijski plan, razmjestaj građevina i pratećih objekata, tlocrt, pročelja, perspektivu i inventar.

HODALIĆ, Ivan : Iz povijesti đurđevačke Podravine : kako su hrvatski krajišnici "zarobili" Napoleona 1796. godine. - Zagreb : MH, Ogranak Đurđevac, 2012.

U predgovoru knjige autor nas upućuje da ćemo u knjizi čitati o tome... *kako se i od čega na ovim podravskim prostorima živjelo, gdje su*

ljudi stanovali, hranili se, odijevali, kako su obrađivali zemlju, gajili stoku, ali i kako su i gdje Podravci ratovali.

JELUŠIĆ, Božica : Čišćenje globusa : mala obiteljska kronika. - Đurđevac : vlastita naklada, 2012.

Jelušić je napisala obiteljsku kroniku u kojoj su glavni likovi članovi plemićke obitelji von Trezić, čije je ladanjsko imanje dospjelo u njen posjed prije dvadesetak godina. Obnavljajući stari dvor i impresivnu knjižnicu, autorica je naišla i na faktografsku građu o članovima obitelji u korespondenciji, dnevnicima, gospodarskim knjigama i literarnim zapisima Mary von Trezić. Autorica prati protagoniste u tri različite vremenske dionice: djetinjstvu, mladosti i u zreloj dobi, kada traže mjesto u svijetu izvan roditeljskog gnijezda, te u starosti, kad se vraćaju kući.

KENDELIĆ, Slavko : Sol na manu : epigrami. - Đurđevac : Grafokom, 2012.

Kao najkraći i najoštrij oblik misaone lirike, epigram je jezgrovita, i za autora, zahtjevna i izazovna forma. U malo skladno zvučećih stihova treba izreći neku ljudsku, društvenu ili drugu kritiku. U malo stihova ukazati na neku negativnu ljudsku osobinu ili

manu, moralnu devijaciju, društveno neprihvatljivo ponašanje ili događaj izvrugujući ga ruglu, bocnuti, žacnuti, potaknuti na razmišljanje s ciljem popravljavanja ljudskog ponašanja ili izbjegavanja i neponavljanja društvenih malformacija, piše Lidija Levačić Mesarov u pogovoru knjige.

SELEŠ, Zdravko : Snovi i senje : senje i tenje : songoj kaj ombroj. – Đurđevac : MH, Ogranak Đurđevac, 2012.

Radi se o obljetničkoj knjizi vezanoj uz pola stoljeća autorova života. Pedesetogodišnji Zdravko Seleš u njoj je ukoričio izbor iz svojega stva-

ralaštva, iz objavljenih knjiga eseja i recenzija, a ponajviše pjesama. Njegova djela pisana su na kajkavskom, štokavskom i esperantu, kojima se ovaj đurđevački gimnazijski profesor hrvatskoga jezika i književnosti jednako dobro služi.

KOPRIVNIČKO NAKLADNIŠTVO U 2012. GODINI

Piše: Josipa Strmečki, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica

Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica u svoju je Zavičajnu zbirku Caproncensis i u protekloj godini prikupila pretežno tiskanu građu. Tijekom 2012. godine objavljeno je više od šezdeset stručnih, znanstvenih, poetskih, proznih, likovno-umjetničkih te publicističkih djela. U okviru te brojke godinama se i kreće koprivničko nakladništvo. Pored poznatih dugogodišnjih nakladnika uvijek bilježimo i pojavu nekih novih. U prošloj godini to je Udruga građana Stih iz Kalinovca koja je krenula s objavom djela mladih književnih nada. Kao nakladnike bilježimo i neke druge institucije i tiskare, a tu je i naša Knjižnica.

Nakladnik s daleko najvećim brojem objavljenih naslova je, kao i prethodnih godina, koprivnički Šareni Dućan. Za mnoge teška i krizna prošla godina Šarenima je bila rekordna s čak 18 tiskanih naslova:

ANDERSON, Sherwood : Winesburg, Ohio; BULGAKOV, Mihail Afansjevič : Majstor i Margarita; BECKETT, Samuel : Neimenjivi; BULATOVIC, Vlada Vib : Neprevedene misli; COODER, Ry : Priče iz Los Angelesa; EARLE, Steve : S ovog svijeta neću nikada otići živ; ELIZAROV, Mihail : Bibliotekar; FEYDEAU, Georges : Buba u uhu: komad u tri čina; FRANKLIN, Benjamin : Misli ubogog Richarda; JOBS, Steve : Kreativne misli; KAFKA, Franz : Preobražaj; LAUTRÉAMONT, Comte de : Maldoror; NOVOSELIC, Krist : Grunge & građani: popravimo tu pokvarenu demokraciju; PESSOA, Fernando : Poetične misli; STEIN, Gertrude : Autobiografija Alice B. Toklas; ŠKVORECKÝ, Jose : Oklopni bataljon; VANČURA, Vladislav : Ljetno hirovito: humoristički romančić; WEST, Nathaneal : Dan skakavaca.

S više objavljenih i intrigantnih naslova javlja se i Mladen Pavković kao autor i (su)nakladnik specija-

liziran za publicistiku i tisak djela s problematikom Domovinskog rata.

DARIO Kordić / priredili i uredili Mladen Pavković, Miroslav Piplica.- Koprivnica : vlast. nakl. [etc], 2012.

GENERAL pukovnik Ante Gotovina : da se ne zaboravi / priredio i uredio Mladen Pavković.- Koprivnica : Baltazar [etc.], 2012.

PAVKOVIĆ, Mladen : Registar hrvatskih branitelja, izdajica, dezertera i ratnih profitera hrvatskog Domovinskog rata.- Koprivnica : vlast. nakl., 2012.

PAVKOVIĆ, Mladen : Svakim nas je danom sve manje: ili kako su se i zašto ubijali hrvatski branitelji.- Koprivnica : UBIUDR Podravka, 2012.

PAVKOVIĆ, Mladen : Traži se živ ili mrtav.- Koprivnica : Tiskara Rihtarić [et al.], 2012.

Podravsko-prigorski ogranak Društva hrvatskih književnika također je objavio više naslova:

BIJAČ, Enerika : Književne refleksije.- Koprivnica : Društvo hrvatskih književnika, Podravsko-prigorski ogranak [etc.], 2012.

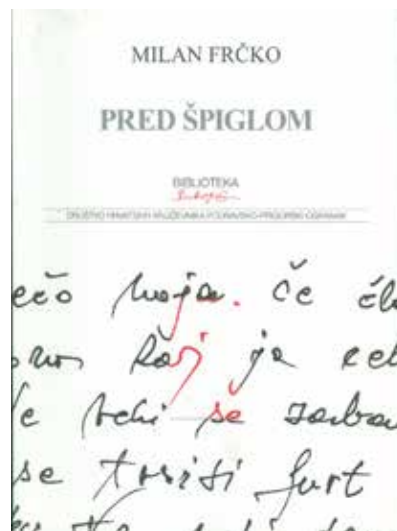
Knjiga predstavlja vrijedan doprinos ne samo regiji Podravine već i

šire, a riječ je o književnim i likovnim prikazima mnogobrojnih autora o kojima je autorica ranije pisala.

FRČKO, Milan : Pred špiplom.- Koprivnica : Društvo hrvatskih književnika, Podravsko-prigorski ogranak, 2012.

Pjesnik i slikar ovom je poetskom zbirkom osvojio nagradu „Fran Galović“ za najbolju knjigu zavičajne tematike na 19. Galovićevoj jeseni te se svrstao u prve redove suvremenoga kajkavskoga pjesništva.

GREGUR, Marko : Peglica u prosincu.- Koprivnica : Društvo hrvatskih književnika Podravsko-prigorski ogranak, 2012.

Talentiran i višestruko nagrađivan ovaj mladi autor sve više se potvrđuje kao kvalitetan pisac. Za zbirku kratkih priča Peglica u prosincu dobio je nagradu Ivan Vitez Trnski.

LEVAK, Mladen : Pisma prijatelji.- Koprivnica : Društvo hrvatskih književnika, Podravsko-prigorski ogranak, 2012.

ROIĆ, Daria : Drvce s juga.- Koprivnica : Društvo hrvatskih književnika, Podravsko-prigorski ogranak, 2012.

Izdavačka kuća *Figulus*, (prije je djelovala u Zagrebu), koja se profilirala izdanjima vjerskog sadržaja, u protekloj je godini objavila sljedeće naslove:

LONČAR, Josip : Škola molitve I.: upoznati i doživjeti Boga.- Koprivnica: Figulus, 2012.

LONČAR, Josip : Kako povjerovati.- Koprivnica: Figulus, 2012.

JAGUNIĆ, Biserka : Kako nam Bog govori?.- Koprivnica: Figulus, 2012.

GLOGOVIĆ, Marko Kornelije : Samo za stotu ovcu.- Koprivnica: Figulus, 2012.

Udruga građana Stih Kalinovac objavila je književne prvijenice triju mladih Koprivničanki i to:

ČVAGIĆ, Matea : Na obroncima nade.- Kalinovac : Udruga građana Stih, 2012.

ILIĆ, Latica : Pupoljci.- Kalinovac : Udruga građana Stih, 2012.

VIRAG, Maša : Ringišpil života.- Kalinovac : Udruga građana Stih, 2012.

U vlastitoj nakladi knjige su tiskali:

GOLUBIĆ, Stjepan : Zvukom zvana do ostvarenja snova.- Koprivnica : vlast. izd., 2012.

KUNŠTIĆ, Marta : Ana i sasvim neobična bilježnica.- Koprivnica : vlast. nakl. [etc.], 2012.

Valja spomenuti da je ova osnovnoškolka najmlađa autorica zastupljena u prošlogodišnjem nakladništvu.

MERIĆ, Josip : Koprivničke priče iz briačnice : (moja sjećanja).- Koprivnica : vlast. nakl., 2012.

PUKLAVEC, Ljerka : Ruka piše, srce govori.- Koprivnica : vlast. nakl., 2012.

Općina Virje izdavač je sljedećih vrijednih djela:

PODRAVEC, Dražen : Sestre dominikanke na Virju : Kongregacija svetih

anđela čuvara : 70 godina Bogu na slavu, redu na ponos, za dobro narodu.- Virje : Općina Virje [etc.], 2012.

VIRJE na razmeđu stoljeća: zbornik 6.-Virje: Općina Virje, 2012.

ZVONAR, Ivica : Crkva svetog križa u Šemovcima : 1832.-2012.- Virje : Općina Virje, 2012.

Vrijedan prinos koprivničkoj zavičajnoj zbirci u 2012. godini su i djela zavičajnih autora ili djela zavičajne tematike, a neka od njih značajna su i u nacionalnim okvirima:

ŠADEK, Vladimir : Ustaše i Janka-Puszta: prilozi o djelovanju logora Janka-Puszta i razvoju ustaško-domobranskog pokreta u Podravini za vrijeme monarhističke Jugoslavije.- Molve: Društvo za povjesnicu i starine, 2012.

Nakon knjiga Molvarska Podravina i Političke stranke u Podravini 1918.-1941. povjesničar V. Šadek ponovno je obradio segment lokalne povijesti koji se tiče aktivnosti ustaškog i domobranskog pokreta na području Podravine.

PETRIĆ, Danijela; Marija SESEVEČAN; Gordana BONTA : Igrajmo se! Čitaj mi! : priče, igre i pjesmice za bebe i malu djecu: preporuke roditeljima za poticanje rane pismenosti.- Koprivnica: Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica, 2012.

Spomenimo i ostale koprivničke autore i nakladnike s izdanjima objavljenima u prošloj godini:

AUER Gregor, Vesna; KRUŠELJ, Ksenija; PETRUŠIĆ, Vesna : Priručnik o društveno prihvatljivim normama.- Koprivnica : Zavod za socijalnu skrb, 2012.

MARKOP : poslovni imenik.- Koprivnica: Marketing Markop, 2012.

MARKOTA, Jasmina : Dimnjačarstvo koprivničke Podravine.- Koprivnica : Udruženje obrtnika Koprivnica, 2012.

PODRAVSKI zbornik 2012.- Ko-

pravnica : Muzej grada Koprivnice, 2012.

RADOVANČEVIĆ, Ljubomir : Na stratištu rata.- Koprivnica : Tiskara Rihtarić, 2012.

SALAJPAL, Tereza : Trenutci u vječnom sada.- Koprivnica: Ogranak Matice hrvatske Koprivnica, 2012.

PETRIĆ, Nevenka : Drnjanske đurđice: portret udruge žena „Hrvatsko srce“ Drnje iz Drnja.- Drnje: Udruga žena „Hrvatsko srce“ Drnje, 2012.

PICER, Ivan : Perle iz škatulke.- Koprivnica: Bogadigrafika, 2012.

TREŠČEC, Martina : Koprivko i crni vitez.- Koprivnica: Udruga Koprivkov svijet, 2012.

TREŠČEC, Martina : Čsalanka es a feketek lyuk titka.- Kapronca varos : Superprint, 2012.

I za kraj da spomenemo lokalni tisak koji izlazi u kontinuitetu – od časopisa stručne i znanstvene orijentacije, listova pojedinih općina pa do novina. Valja spomenuti i kataloge izložbi Galerije Koprivnica, koja je protekle godine pripremila desetak izložbi, te skromnu, ali vrlo kvalitetnu glazbenu produkciju.

KRIŽEVAČKO NAKLADNIŠTVO U 2012. GODINI

Iz Zavičajne zbirke „Crisiensia“ Gradske knjižnice „Franjo Marković“ Križevci

Piše: Marijana Janeš-Zulj, Gradska knjižnica „Franjo Marković“ Križevci

Zavičajna zbirka „Crisiensia“ Gradske knjižnice „Franjo Marković“ Križevci u 2012. godini obogaćena je novim izdanjima monografskih publikacija, periodičnim

izdanjima, katalogima i brošurama objavljenim na području Grada Križevaca i okolnih općina: Sv. Ivan Žabno, Sv. Petar Orehovec, Gornja Rijeka i Kalnik. S obzirom da vreme-

na nisu skloni knjizi i da je potreban veliki trud i financijska snalažljivost u izdavanju knjiga, upućujemo zahvale autorima, prevoditeljima, urednicima, priređivačima, ilustratorima,

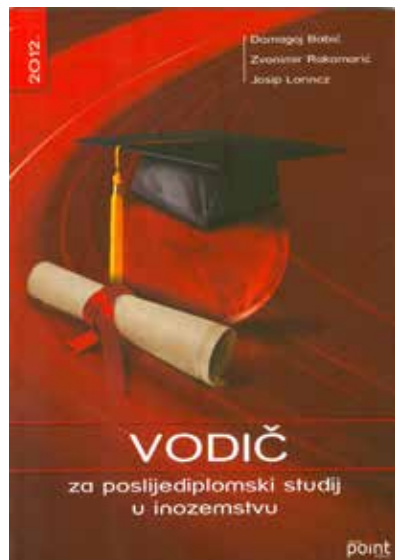
lektorima i nakladnicima na doprinosu našem zajedničkom kulturnom dobru.

U članku predstavljam KNJIGE (MONOGRAFSKE PUBLIKACIJE), PERIODIČNE PUBLIKACIJE, BROŠURE i KATALOGE IZLOŽBI (prema abecednom popisu autora ili naslova), koje smo darovima, kupnjom ili otkupom nabavili za potrebe knjižnice. Ovaj popis ne sadrži novitete zavičajne zbirke objavljene izvan teritorija zavičaja.

MONOGRAFSKE PUBLIKACIJE:

BABIĆ, Domagoj : Vodič za poslijediplomski studij u inozemstvu. – 2. Izd. - Križevci : Udruga P.O.I.N.T., 2012.

Domagoj Babić, Zvonimir Rakamarić i Josip Lorencz autori su drugog dopunjenog i izmijenjenog izdanja Vodiča namijenjenog svima koji žele nastaviti studij u inozemstvu. Vodič sadrži mnoštvo informacija te osobna iskustva i spoznaje autora o izboru sveučilišta, mentora, načinima financiranja studija, postupcima prijave, programima razmjene studenata, zaposlenju, postdoktorskim usavršavanjima i sl.

DUGA vjere: 4. susret hrvatskoga duhovnoga književnoga stvaralaštva „Stjepan Kranjčić“ [uredničko vijeće Tanja Baran, Suzana Knežević, Vladimir Lončarević, Marina Vidović]. - Križevci : Udruga za promicanje znamenitih Križevčana „Dr. Stjepan Kranjčić“, 2012.

Četvrti susret hrvatskoga du-

hovnoga književnoga stvaralaštva u Križevcima rezultirao je objavljivanjem zbornika koji sadrži 37 književnih radova (pjesme, priče, putopisi, eseji, monodrame) prema izboru ocjenjivačkog suda (od ukupno 205 radova pristiglih na natječaj).

HUZJAK, Josip : Cirkus. - Križevci : Vlastita naklada, 2012.

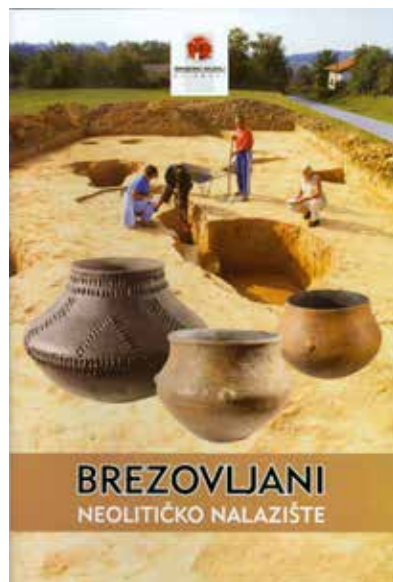
Zbirka pjesama mladoga križevačkoga autora, po ocjeni autorice predgovora Tamare Tvrtković filozofsko-refleksivnog sadržaja.

ODRASLA jutro: 1. susret hrvatskoga dječjega duhovnoga stvaralaštva „Stjepan Kranjčić“, 2012., Križevci: Osnovna škola Ljudevita Modeca : Udruga za promicanje znamenitih križevčana „Dr. Stjepan Kranjčić“, 2012.

Zbornik sastavljen od 52 književna i 18 likovnih dječjih radova s 1. susreta hrvatskoga dječjeg duhovnoga stvaralaštva „Stjepan Kranjčić“, održanog u Križevcima u travnju 2012.

OKROŠA Rožić, Lana: Brezovljani neolitičko nalazište: rezultati arheoloških istraživanja. - Križevci : Gradski muzej, 2012.

KRIŽEVAČKIM krajem /[urednik Miluška Škrlec; prijevod na engleski Tania Lugomer Pomper, Miluška Škrlec] - 2. izd. - Križevci: Križevački poduzetnički centar, 2012.

PERIODIČNA IZDANJA:

CRIS: časopis povijesnog društva Križevci = Cris, Journal of the

Historical Society of Križevci : god. XII/1.-[glavni i odgovorni urednik Ivan Peklić]. - Križevci : Povijesno društvo Križevci, 2012.

GODIŠNJAK: 2010./2011.- Križevci : Gimnazija Ivana Zakmardija Dijankovečkoga, 2012.

IZVOR: list učenika OŠ Ljudevita Modeca. - Križevci : OŠ Ljudevita Modeca, 2012.

KALNIČKI ŠLJIVAR: list učenika OŠ Kalnik. - Kalnik : Osnovna škola Kalnik, 2012.

KLINČEK: list učenika OŠ Sv. Petar Orehovec: god. XII, broj 12.- Sv. Petar Orehovec: Osnovna škola Sveti Petar Orehovec, 2012.

NOVI SVIJET: mjesečnik. - Križevci : Djelo Marijino - Pokret fokolara Križevci, 2012.

PLAMIČAK: list učenika OŠ Sidonije Rubido – Erdödy : 2011.-2012. - Gornja Rijeka : OŠ Sidonije Rubido – Erdödy, 2012.

ZVONO: školski list učenika OŠ „Vladimir Nazor“: 2010./2011. - Križevci : Osnovna škola „Vladimir Nazor“, 2012.

ŽUMBERAČKI krijes: [400 godina crkvenoga zajedništva : jubilara godina Križevačke eparhije] / [glavni urednik Milan Vranešić]. - Križevci : Žumberački vikarijat Križevačke biskupije, 2012.

BROŠURE

OSOBE s invaliditetom na otvorenom tržištu rada: korisne informacije (priručnik) za nezaposlene osobe s invaliditetom / [urednik Petar Gatarić]. - Križevci : Instruktažni centar, 2012.

ZAPOSŁJAVANJE i kvalitetna integracija osoba s invaliditetom na tržištu rada: priručnik za poslodavce / [urednik Petar Gatarić]. - Križevci: Instruktažni centar, 2012.

KATALOZI:

DVADESETIOSMI susret zavičajnih likovnih stvaralaca Hrvatske: izložba: 20.-29.rujna 2012. - Križevci : Likovna galerija Gradskog muzeja Križevci, 2012.

HRVATSKI sveci i blaženici u našem narodu: izložba crteža hrvatskih umjetnika: izložba: 23. veljače - 9.ožujka 2012. - Križevci : Gradski muzej, Likovna galerija; Zagreb: Lau-dato, 2012.

KRIŽEVCI okom kamere: izložba:

13. -28.4. 2012. / [predgovor Zoran Homen].- Križevci : Likovna galerija, 2012.

KRIŽEVAČKI LIKOVNI KRUG: godišnja izložba: 5.-17. Lipnja 2012.- Križevci : Gradski muzej, Križevački likovni krug, 2012.

IVAN Rođak: samostalna izložba slika u povodu 40 godina likovnog

stvaralaštva: 21.2.-7.3. 2012. - Križevci : Gradski muzej, 2012.

LIKOVNA zbirka Gradskoga muzeja Križevci: izbor iz fundusa : u povodu 60. obljetnice postojanja Muzeja: 18.-31. svibnja 2012. / urednik kataloga Zoran Homen. - Križevci : Likovna galerija Gradskoga muzeja Križevci, 2012.

MARIJA Puzak ekspresionističkoj poetici ususret: izložba 17.-31. ožujak, 2012. - Križevci : Gradski muzej Križevci, 2012.

NADA Žiljak: Skriveno oko: samostalna izložba slika: 26. 10.-17. 11. 2012. - Križevci : Likovna galerija, 2012.

IZ NAKLADNIŠTVA ČEŠKE NACIONALNE MANJINE U 2012. GODINI

Piše: Fanika Stehna, Pučka knjižnica i čitaonica Daruvar – Središnja knjižnica Čeha u Republici Hrvatskoj

U protekloj recesijskoj 2012. godini nakladništvo češke nacionalne manjine zaostaje za prijašnjim godinama. Bilježimo najmanji broj izdanih publikacija u posljednjih dvadesetak godina. Stalni časopisi, godišnjaci, mjesečnici i tjednici nastavili su izlaziti u nakladi kao prošlih godina. Novinsko-izdavačka ustanova *Jednota* iz Daruvara, kao jedina u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji, izdaje tiskanu građu na češkom jeziku. U protekloj godini izdavačka kuća *Jednota* po prvi puta tiska prijevod s češkoga na hrvatski jezik, monografiju *Urbanizam i graditeljstvo Daruvara*. Ostala izdanja su na češkom jeziku.

Slijede naslovi publikacija sa zavičajnom tematikom i kratkim anotacijama.

HEROUT, Václav : Česká základní škola v Ivanově Sele a výuka češtiny na Hrubčepolsku / Václav Herout, Justýna Koutníková, Anna Marie Štrumlová Tučková. – Daruvar : Jednota, (Daruvarska tiskara) , 2012. .

Ovo je treća knjiga iz edicije Češko školstvo u Hrvatskoj. Troje autora daje pregled češkoga manjinskoga školstva na području Grubišnog Polja i Ivanovog Sela. Najstarije češko selo u Hrvatskoj je Ivanovo Selo, a početak školstva u ovome mjestu zabilježen je davne 1820. godine. U Ivanovom Selu najprije je bila organizirana hrvatska škola, a potom razne hrvatsko-češke kombinacije nastavnog procesa. Autori obrađuju i područne škole gdje su radili češki manjinski učitelji. U selima Rastovac i Rašenica djeluje hrvatska škola, a kontinuitet fakultativnog učenja češkoga jezika u tim mjestima održavali su ivanovoselski učitelji sve do 1998. godine, kada se zbog smanjenog

broja djece područne škole zatvaraju. Knjiga sadrži i kratke biografije učitelja koji su radili u školama u Ivanovom Selu i Grubišnom Polju.

MOJE ČESKÉ KOŘENY : [sborník prací 28 krajských autorů] / koncept a redakce Vlatka Daňková ; [přeložil Željko Podsedník, Helena Stráníková] . – Daruvar : Jednota, 2012.

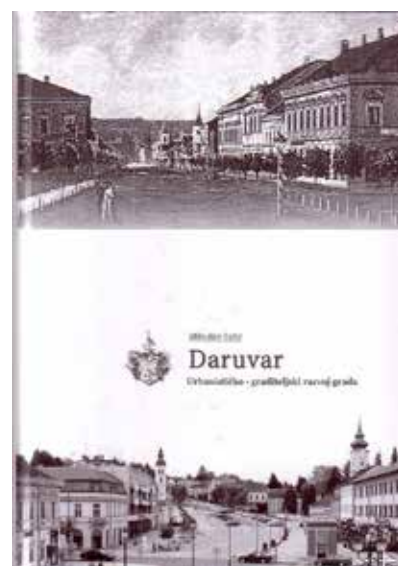
Riječ je o zborniku radova 28 autora kojima je zajednički češki jezik. Ove autore spaja i zajedničko podrijetlo, oba roditelja ili jedan roditelj češkog su podrijetla. Na poziv glavne urednice pisali su o sjećanju na djetinjstvo, školovanje, odrastanje u češkoj sredini, asimilaciji, kako im je češki jezik općenito pomogao u životu. Autori su sami odabrali formu u kojoj su pisali, tako da su zastupljeni dokumentarni i literarni članci.

Najmlađem autoru je 18 godina, a najstarijem 88 godina. Većina radova pisana je češkim jezikom. Ovaj zbornik dobro će poslužiti oni-

ma koji će istraživati bilingvizam, multikulturalnost, identitet i život općenito.

SOHR, Miloslav : Daruvar : urbanističko-graditeljski razvoj grada. – Daruvar : Jednota, 2012.

Ova monografija opisuje, analizira i interpretira građevinsko-povijesni razvojni put Daruvara. Nalazimo odgovor na nepoznanice, kao što su primjerice pitanja kada i pod kakvim je okolnostima nastala jezgra grada - današnji Trg kralja Tomislava. Autor je istražio tko je i kada postavio osnovu karakterističnog pravokutnog uličnog rastera i kada je osnovan kupališni park. Sohr također daje prostornu analizu Daruvara i naglašava njegove urbanističke kvalitete. Ova će knjiga pobuditi interes stanovnika i stručne javnosti za urbanizam i graditeljstvo Daruvara, upoznat će ih s kvalitetama i vrijednostima prostora u kojemu žive i razviti svijest da te vrijednosti treba čuvati.

NAPREDOVANJA U STRUCI

ZVANJE VIŠI KNJIŽNIČAR

Kristian Ujlaki, dipl. novinar i dipl. knjižničar iz Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ Koprivnica, Rješenjem Ministarstva kulture RH od 21. svibnja 2012. promoviran je u zvanje višeg knjižničara.

Josipa Strmečki, prof. povijesti i pov. umjetnosti iz Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ Koprivnica, Rješenjem Ministarstva kulture RH od 11. rujna 2012. promovirana je u zvanje višeg knjižničara.

MENTOR

Adrijana Hatadi, prof. hrvatskog jezika i književnosti i dipl. knjižničar, školska knjižničara u OŠ „Braća Radić“ Koprivnica, promovirana je u zvanje stručnog suradnika mentora 6. prosinca 2012.

Višnja Veber Malina iz ČOŠ J. Ružičke Končanica promovirana je u zvanje stručnog suradnika mentora.

DIPLOMA

Martina Zelčić - Kos, školska knjižničara u OŠ Kalnik i OŠ Sidonije Rubido Erdődy Gornja Rijeka, diplomirala je 12. rujna 2012. na Sveučilišnom dodatnom dodiplomskom studiju Bibliotekarstva na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu u trajanju od četiri semestra i stekla visoku stručnu spremu i stručni na-

ziv diplomirana bibliotekarica. Tema diplomskog rada: Školska knjižnica i školski knjižničar: potpora odgojno-obrazovnom procesu. Mentor: dr. sc. Jadranka Lasić-Lazić.

Snježana Berak, Narodna knjižnica „Petar Preradović“ Bjelovar, voditeljica Igraonice Dječjeg odjela diplomirala je 22.11.2012. godine na izvanrednom diplomskom studiju Sveučilišta u Zadru, Odjel za informacijske znanosti-knjižničarstvo i stekla stručni naziv mr. knjižničarstva. Tema diplomskog rada: Književne nagrade. Mentor doc. dr. sc. Nives Tomašević.

Vjeruška Štivić, Narodna knjižnica „Petar Preradović“ Bjelovar, knjižničarka na Dječjem odjelu diplomirala je 19.07.2012. godine na izvanrednom diplomskom studiju Sveučilišta u Zadru, Odjel za informacijske znanosti-knjižničarstvo i stekla stručni naziv mr. knjižničarstva. Tema diplomskog rada: Poticanje rane pismenosti u obitelji, odgojno-obrazovnim ustanovama i narodnim knjižnicama.

Tatjana Petrec, dipl. povjesničar i etnolog diplomirala je 19.09.2012. na Filozofskom fakultetu u Zagrebu s radom na temu Izdavačka djelatnost Državnog arhiva u Bjelovaru i stekla zvanje diplomirana bibliotekarica.

STRUČNI ISPITI

Maja Gačan, prof. hrvatskog jezika i književnosti i informatologije,

smjer bibliotekarstva, iz Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ Koprivnica, položila je 11. prosinca 2012. u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici stručni ispit za diplomiranoga knjižničara.

Slaven Pejić, Narodna knjižnica „Petar Preradović“ Bjelovar, magistar informacijskih znanosti položio je 18.12.2012. stručni ispit za diplomiranog knjižničara u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici.

Tatjana Kreštan, knjižnica Komerijalne i trgovačke škole Bjelovar, prof. hrv. jezika i književnosti, dipl. knjižničar, viši knjižničar, 6.12.2012. položila je stručni ispit za školskog knjižničara pri Agenciji za odgoj i obrazovanje.

Ines Vidović, knjižničarka Osnovne škole Nova Rača, prof. hrv. jezika i književnosti, dipl. knjižničarka, položila je 18.12.2012. stručni ispit za diplomiranog knjižničara u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici.

Suzana Pušić, knjižničarka u Srednjoj školi Čazma, prof. hrv. jezika, dipl. knjižničarka, položila je 18.12.2012. stručni ispit za diplomiranog knjižničara u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici.

Tatjana Rakijaš, knjižničarka na Dječjem Odjelu Pučke knjižnice i čitaonice Daruvar, položila je 14. prosinca 2012. g. stručni ispit za stručno zvanje knjižničar.

MEĐUNARODNA NAGRAĐA ZA INOVATIVNE PROGRAME
KNJIŽNICI I ČITAONICI „FRAN GALOVIĆ“ KOPRIVNICA

Piše: Petar Lukačić, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica

Nagradu dodjeljuje neprofitna organizacija EIFL (Electronic information for libraries) osnovana 1999. godine s misijom da preko knjižnica u više od 60 zemalja u svijetu omogući dostupnost digitalnim informacijama i znanju. Organizacija djeluje na nekoliko programskih područja, a jedno od njih je i područje *Inovativni programi narodnih knjižnica* (Public library Innovation Programme - PLIP). Na trećem po redu natječaju pobijedilo je pet knjižnica - po jedna iz Afrike i Latinske Amerike i tri iz Europe. Više informacija o organizaciji možete

pronaći na poveznici <http://www.eifl.net>.

Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica nagrađena je za programe u kojima korištenjem informacijsko-komunikacijske tehnologije i senzibiliziranjem javnosti doprinosi socijalnoj inkluziji Roma. Više informacija o nagrađenom programu na: http://www.eifl.net/eifl-plip-innovation-award/award-3-social-inclusion#europe_croatia.

Uz nagradu od 1500 US\$ koja se financira iz Zaklade Billa i Melinde Gates, Knjižnici će na međunarodnoj konferenciji za inovatore u narodnim knjižnicama u danskom gradu Aarhusu u lipnju 2013. (Next Library 2013 conference) biti dodijeljeni priznanje i trofej.

Objavu pobjednika EIFL-PLIP natječaja i zanimljive priče nagrađenih možete pronaći na poveznici <http://www.eifl.net/news/five-libraries-win-eifl-plip-award-social-inc>.

In memoriam KRUNOSLAV VAĐUNEC (24. 3. 1946 - 6. 8. 2012.)

Piše: Ljiljana Vugrinec, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica

U Koprivnici je 6. kolovoza 2012. preminuo školski knjižničar u mirovini, poštovani kolega prof. Krunoslav Vađunec.

Krunoslav Vađunec rođen je 24. ožujka 1946. godine u Koprivnici. Diplomirao je 1972. godine na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu u Zagrebu, na Odsjeku za geografiju. Od 1972. do 1975. radio je u Podravki, a 1975. godine zapošljava se u tadašnjem Srednjoškolskom centru „Vilim Galjer“ koji kasnije mijenja naziv u Strukovna škola Đurđevac. Od 1995. godine raspoređen je na radno mjesto stručnog suradnika – knjižničara. Stručno zvanje diplomiranog knjižničara stječe 1997. godine polaganjem stručnog ispita iz knjižničarstva, a u školskoj knjižnici ostaje sve do 2011. godine kad odlazi u mirovinu.

Kolega Kruno Vađunec bio je u 15-ak godina svoga rada u knjižnici jedan od najredovitijih sudionika gotovo svih županijskih stručnih knjižničnih sastanaka i svih vrsta stručnog usa-

vršavanja. U dolasku na neki takav stručni skup mogle su ga spriječiti zaista samo bolesti, koje ga, na žalost, nisu štedjele.

U knjižnici je počeo raditi nakon dvadeset godina rada u nastavi, stoga mu nije bilo lako prebaciti se na posve nove i nepoznate poslove školskoga knjižničara, i to još u tako velikoj i zahtjevnoj srednjoškolskoj knjižnici. Ali, uz veliku volju i izniman angažman uspio je u svladavanju osnova knjižničarskog zanata, a sve do odlaska u mirovinu koristio je svaku priliku za stručnu edukaciju i usavršavanje, smatrajući da neće biti dobar knjižničar ako stalno ne uči i ne poboljšava svoja znanja i vještine u struci.

Svoj posao u knjižnici shvaćao je vrlo ozbiljno i puno truda ulagao u njegovo obavljanje. Radio ga je najbolje što je znao, često ostajući u knjižnici i poslije radnog vremena, i tijekom školskih praznika, kad god je trebalo, ali je pri tom bio vrlo samozatajan, i nije nikada isticao svoje zasluge, nego je samo bio sretan ako je posao bio obavljen kako treba i na vrijeme.

Rijetki su oko nas tako skromni, a tako predani kolege kao što je bio Kruno Vađunec. Kad je prije nepune dvije godine otišao u mirovinu, mislili smo kako to nije pravi rastanak, jer smo očekivali da ćemo ga i dalje vidjeti na našim knjižničnim događajima, susretati se s njim. Ali, život je otišao u drugome smjeru i vijest o njegovoj iznenadnoj smrti prošlog ljeta sve nas je zatekla.

Za života smo kolegu Krunoslava Vađunca cijenili i poštovali kao kolegu i suradnika, a pamtit ćemo ga kao dobrog, poštenog i nadasve skromnog i dragog čovjeka.

In memoriam LJILJANA ORLIĆ (16.9.1950. - 25.7.2012.)

Piše: Ilija Pejić, Narodna knjižnica „Petar Preradović“ Bjelovar

I znenada, nakon kratkotrajne bolesti 25. srpnja 2012. preminula je diplomirana knjižničarka Ljiljana Orlić. Rođena je 16. rujna 1950. u Bjelovaru. Osnovnu školu i gimnaziju završila je u rodnom gradu, potom studij politologije na Fakultetu političkih znanosti u Zagrebu 1984. te knjižničarstvo 1990. stekavši stručno zvanje diplomiranog knjižničara.

U Narodnoj knjižnici „P. Preradović“ Bjelovar zapošljava se prvo na određeno vrijeme 20. siječnja 1986. da bi 28. prosinca 1986.g. zasnovala stalni radni odnos i otada je sve do smrti radila u ovoj ustanovi. U knjižnici je obavljala različite poslove: prvo je bila bibliotekar-informator na Odjelu društveno-političkih znanosti. Prestankom rada tog Odjela premještena je na Posudbeni odjel za odrasle 1991. i tu je radila do 1998. godine kada prelazi na Studijski odjel gdje ostaje do 2008. Tada preuzima poslove voditeljice u Službi nabave i obrade.

U svom radnom vijeku Ljiljana Orlić se stalno usavršavala na stručnim skupovima, kolokvijima, radionicama, seminarima u Nacionalnoj i sveučiliš-

noj knjižnici, ali i u drugim ustanovama i mjestima diljem Hrvatske. Sudjelovala je kao predavač na edukacijama knjižničara početnika, stručnim skupovima u organizaciji matične knjižnice, skupštinama Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja čiji je bila članica. Dala je značajan doprinos kao član Komisije za katalogizaciju HKD-a. U nekoliko navrata bila je predsjednica Povjerenstva za praćenja rada knjižničara pripravnika. Na studijskom usavršavanju u Danskoj boravila je tjedan dana 2006. godine. Od 2006. do kraja 2010. stalna je suradnica online usluge *Pitajte knjižničara*.

Od 2008.g. predsjednica je Upravnog vijeća Knjižnice, a članica je Stručnog vijeća Knjižnice od 2010. I ovaj dio poslova zauzima istaknuto

mjesto u njezinom životopisu, jer trebalo je donositi puno važnih odluka za rad ove ustanove, posebice danas u teškim vremenima.

Korisnici su u kolegici Ljiljani nalazili pouzdanog knjižničara koji ulaže sve napore da im pomogne u traženju potrebnih informacija i publikacija. Rad na Studijskom odjelu bio je po njezinoj mjeri. Bila je pasionirana čitateljica i stalno je nosila knjige kući. Isto tako pratila je i stručnu literaturu pa je i na taj način sistematizirala svoja znanja i vještine te je stoga i mogla biti od velike pomoći korisnicima naših usluga, ali i nama, njezinim kolegama i suradnicima. Knjižničarsku sustavnost, strpljivost i predanost pokazala je i kao voditeljica nabave i obrade, a riječ je o zahtjevnim i po opsegu velikim poslovima u knjižnici kao što je bjelovarska. Pamtit ćemo ju kao iskrenu, savjesnu, marljivu i pouzdanu osobu. Njezinu naklonost bilo je teško steći, ali oni malobrojni koji su je imali, znali su da je trajna, jer kolegica Ljiljana nije mijenjala svoja uvjerenja tako lako.

**POZIV ZA PODNOŠENJE PRIJEDLOGA
ZA DODJELU NAGRADE (ZAHVALNICE)
DRUŠTVA KNJIŽNIČARA BILOGORE, PODRAVINE I KALNIČKOG PRIGORJA**

za

- a) iznimne zasluge u promicanju Društva,
- b) dugogodišnji uspješan rad u knjižničarstvu

Temeljem Pravilnika o postupku dodjeljivanja Nagrade (Zahvalnice) Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja od 4. ožujka 2010. Glavni odbor Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja

POZIVA

Knjižničare, knjižnice i knjižnične korisnike na podnošenje prijedloga za dodjelu Nagrade (Zahvalnice) Društva za 2012. godinu za:

- a) iznimne zasluge u promicanju Društva
- b) dugogodišnji uspješan rad u knjižničarstvu

Nagrada (Zahvalnica) se dodjeljuje knjižničarki / knjižničaru iz knjižnica s područja na kojem djeluje Društvo, za iznimna dostignuća i uzoran rad u svojoj knjižnici, kao i u okviru Društva.

KRITERIJI ZA DODJELU NAGRADE (ZAHVALNICE)

- da kandidat svojim stručnim radom i zauzimanjem doprinosi razvoju knjižničarstva
- da doprinosi edukaciji knjižničara
- da kandidat doprinosi razvoju Društva aktivnim radom u tijelima i u projektima Društva
- da je kandidat iznimno uspješan stručni knjižničar, u onom segmentu knjižničkog poslovanja kojim se u svojoj knjižnici bavi
- da se radi o kandidatu koji je objavio znanstvene i stručne radove na području knjižnične i informacijske djelatnosti kojim je unaprijeđeno knjižničarstvo.

UZ PRIJEDLOGE TREBA PRILOŽITI ŽIVOTOPIS KANDIDATA.

ROK ZA PODNOŠENJE PRIJEDLOGA JE 1. TRAVNJA 2014.

PRIJEDLOZI SE ŠALJU GLAVNOM ODBORU DRUŠTVA s naznakom „PRIJEDLOG ZA
NAGRADU (ZAHVALNICU) DRUŠTVA KNJIŽNIČARA BILOGORE, PODRAVINE
I KALNIČKOG PRIGORJA“

POZIV NA SURADNJU U 16. BROJU ČASOPISA SVEZAK

O SADRŽAJU ČASOPISA

- SVEZAK je stručni časopis u kojem se objavljuju članci, stručni radovi, informacije, prikazi i obavijesti iz područja knjižničarstva, informacijskih znanosti ili kulture općenito.
- Časopis je temama i stilom pisanja orijentiran prema širem krugu čitatelja, a ne samo prema knjižničnim djelatnicima.
- Sadržajem list nastoji obuhvatiti sva važnija događanja u Društvu knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja između dviju Skupština, ali prilozi ne moraju nužno biti lokalno određeni, već se mogu primati članci i radovi i iz drugih područja Hrvatske, kao i iz inozemstva.

UPUTE AUTORIMA PRILOGA

- za pisanje tekstova koristite font Times New Roman, veličinu slova 11, s dvostrukim proredom; sve četiri margine trebaju biti 2 cm
- maksimalna dužina teksta pisanog na ovaj način može biti 3 stranice, izuzev tekstova u rubrici „Stručni skupovi i teme“, 1 stranica
- u tekstu na mjestima na kojima treba umetnuti ilustracije, za svaku ilustraciju ispišite njen naziv i tekst koji uz nju treba stajati
- uz jedan tekst šaljite najviše tri ilustracije, grafikona, tabela i sl.; sve ilustracije trebaju biti imenovane
- fotografije i druge ilustracije snimljene u .jpg ili .gif formatu šaljite kao zasebne dokumente
- tablice i grafikone izradite u excel obliku i šaljite također u privitku kao zasebne dokumente
- priloge šaljite SAMO u elektroničkom obliku, na e-mail adresu uredništva

svezak.urednistvo@gmail.com

Poštovani suradnici, Vaše pridržavanje uputa i rokova bit će nam od velike pomoći i uštedjeti puno dragocjenog vremena pri oblikovanju sljedećeg broja lista! Molimo stoga i da uvažite činjenicu da radove koji neće biti oblikovani u skladu s objavljenim uputama ili ne stignu na vrijeme, nećemo biti u mogućnosti objaviti.

Krajnji rok za prikupljanje priloga za 16. broj Sveska je 1. ožujak 2014.

Očekujući Vaše priloge za Svezak, radujemo se zajedničkoj suradnji!

Ivana Generalića 3, 48000 Koprivnica
 www.sareni-ducen.hr • e-mail: uprava@sareni-ducen.hr
 tel. 048/222-828, 625-387 • fax: 048/210-133

LEKTIRA

FRANZ KAFKA: Dvorac

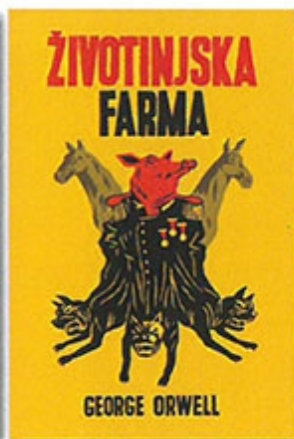
FRANZ KAFKA: Preobražaj

J.D. SALINGER: Lovac u žitu

JANKO POLIĆ KAMOV: Isповijest heroja naših dana

GEORGE ORWELL: Životinjska farma

Pet neizostavnih lektirnih izdanja Šarenog dućana za svaku i svačiju biblioteku!

**NOVA
KNJIGA**

VEDA - IZDAVAČKA KUĆA

48260 KRIŽEVCI, Vjenceslava Novaka 5; e-mail: veda@kc.t-com.hr;
 veda.izdavacka.kuca@gmail.com; www.knjiga-znanja-veda.hr

**GRADOVI
KONTINENTALNE
HRVATSKE**

Prvi dio knjige naslovljen je *Traganje za identitetom – Grad kontinentalne Hrvatske*. U njemu se pruža kratak no temeljit opis i interpretacija povijesnih okolnosti i silnica što su uvjetovale i oblikovale nastanak i razvoj hrvatskih kontinentalnih gradova. Poglavlje je podijeljeno na odlomke posvećene pojedinim razdobljima (antika, srednji vijek, rani novi vijek, itd.).

Drugi dio knjige je svojevrsna enciklopedija hrvatskih gradova. Abecednim redom svaki grad, od Belog Manastira do Županje, ima svoju natuknicu. Natuknice su komponirane prema preglednoj i logičnoj shemi – prvi spomen, zemljopisni smještaj, podrijetlo imena, osnovni momenti povijesnog razvoja ili opadanja, najznačajniji spomenici arhitekture i likovnih umjetnosti, etnografska baština, itd.

PRIKAZ REDOVNIČKE BAŠTINE

Evidentna je Balogova upućenost u redovničku baštinu, sadržaj obiluje iskazima o crkvenim redovima, svetištima, samostanima, crkvama, kao i opisima crkvenih tornjeva, pročelja, oltara, fresaka te propovjedaonica, pa ova monografija može poslužiti i kao vodič u redovništvo kontinentalne Hrvatske.

Doc. dr. sc. Davor Bolić, Filozofski fakultet Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku (iz recenzije)

GRADOVI KONTINENTALNE HRVATSKE nisu samo privlačan kompendij dosadašnjih znanstvenih spoznaja, već su ujedno i jedan otvoreniji tekst, u kojem ćemo naći i drevne legende, i rijetko spominjane detalje suvremene mikro-povijesti svakodnevice, a usput ćemo se upoznati i s galerijom znamenitih ličnosti koje su rođene u pojedinom gradu. Balogove natuknice su iscrpne i leksikografske, no autor se ne libi iznenaditi nas kakvim komentarom pisanim u osuvremenjenom duhu starih baedekera i guida, ili kulturno-povijesnih putopisnih eseja.

Dr. sc. Danijel Premerl, Institut za povijest umjetnosti u Zagrebu (iz recenzije)

Format: 24 x 31 cm
 Opseg: 328 str.
 God. izdanja: 2013.
 Fotografije: 750
 Tvrdi uvez

Više o knjizi na: www.knjiga-znanja-veda.hr

AMO BIBUSI KVI?

19.04.2013.

DOMAĆINI: knjižnica i čitaonica "Fran Galović" Koprivnica
ORGANIZATORI: Hrvatsko knjižničarsko društvo - Komisija za pokretnu knjižnicu
SUBORGANIZATORI: Društvo knjižara Bilogora, Podravina i Karlovačkog područja i Komisija za narodne knjižnice
POKROVITELJI: Grad Koprivnica i Koprivničko-krizevačka županija